

රෝහණ RŌHANA

රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය පර්යේෂණ සංග්‍රහය
Research Journal of the University of Ruhuna

Volume 13 Issue 1 2021

ISSN 1391 - 0701

රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය
මාතර 81000
ශ්‍රී ලංකාව

University of Ruhuna
Matara 81000
Sri Lanka

රෝහණ

රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලයේ පර්යේෂණ සංග්‍රහය

RŌHANA
.

Research Journal of the University of Ruhuna

Sri Lanka

**RŌHANA, Research Journal of the University of Ruhuna published
annually by the University of Ruhuna, Sri Lanka**

Editorial Board

Editor-in-Chief: Snr. Prof. WTS Dammini Premachandra

Editorial board: Snr. Prof. KKU Aruna Kumara
Snr. Prof. Jayantha Amarasinghe
Prof. KHM Ashoka Deepananda
Prof. SA Buddhika
Prof. (Mrs.) GHMJ Subashi De Silva
Dr. AS Dissanayake
Dr. JA Jeewanie
Dr. (Ms.) VHP Vitharana
Dr. Janaka Ruben
Mr. UA Lal Pannila
Mr. N Hettiarachchi

The present Editorial board greatly appreciates the contribution of previous Editorial board members, Snr. Prof. P Hewage, Snr. Prof. LP Jayatissa, Prof. CM Wickramatilake, Dr. Udayanga Galappaththi, Dr. BLS Thilakarathne and Mr. IDKL Fernando in connection with this volume.

Technical Editing: Mr. N Hettiarachchi

Inquiries: The Librarian
University of Ruhuna
Matara 81000, Sri Lanka
Email: rrj@lib.ruh.ac.lk
URL: <http://www.lib.ruh.ac.lk/rohana/>

ISSN 1391-0701

All Rights Reserved

© University of Ruhuna

University of Ruhuna

Matara 81000

Sri Lanka.

No part of this material protected by this copyright notice may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic or mechanical, including recording or by any information storage and retrieval system, without written permission from the publisher, except as stated below. Single photocopies of single articles may be made for private study or research. Illustrations and short extracts from the text of individual contributions may be copied provided that the source is acknowledged, the permission of the authors is obtained and the Editorial Board of the **RŌHANA, Research Journal of the University of Ruhuna** is notified.

Article	Page
<p><i>Editorial</i></p> <p>Impact of complaint management process on customer loyalty <i>Sirisena A.B.</i></p>	i-xiii
<p>Effect of diets containing medicinal plant ingredients on growth performance of red tilapia <i>Guruge W.A.H.P. and Nishshanka K.M.</i></p>	1-15
<p>ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි කාර්යයභාරය, විභවතා සහ ගැටලු පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් <i>සරත් එච්.කේ., අනපත්තු ඩී. සහ සුමනරත්න බී.එම්.</i></p>	15-57
<p>ශ්‍රී ලංකාවේ තරුණ - මහලු වයස් කාණ්ඩයේ ජනතාවට එලදායි වියපත් වීමක් සඳහා පවතින අවස්ථා හා අභියෝග <i>සමන් උදය කාන්ත කේ.කේ., ඩර්වින් එස්.කේ. සහ හේවගේ අනුෂා</i></p>	58-116
<p>කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ ස්ථාවරය, පුරුෂෝත්තම වාදය, සහ සිංහල ජන කතාවේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් <i>විජයන්ති මල්ලිකා පනන්ගලගෙයි, අමරසිංහ සරත් සහ කහඳගමගේ සන්ධ්‍යා</i></p>	117-143

Impact of complaint management process on customer loyalty

Sirisena A.B.

Senior Lecturer, Faculty of Management and Finance, University of Ruhuna,
Matara, Sri Lanka.

Email: amila@badm.ruh.ac.lk

Abstract

Complaints are generally made by customers who are dissatisfied with the offer. However, it is important to note that only a fraction out of the dissatisfied customers complains and others simply will spread negative word of mouth. While service failures are inevitable, successful recovery after a service failure is something every organization can work on and it has also been identified as an important aspect of customer repurchase behavior. More importantly, it is suggested in the literature, that effective service recovery can even be better than delivering the service right in the first place in capturing loyalty. The current study using a sample of 371 respondents comprising 16-25-year-olds looks at the importance of the complaint handling process on customer repurchase behavior. Due to the nature of variables structural equation modeling was used to analyze the data, where PLS regression was used as the statistical tool. The study found out that ease of complaining; both physical and cognitive ease, is important for perceived complaint resolution satisfaction and brand image. Further, complaint satisfaction and brand image positively impact customer loyalty as mediators.

Keywords: Brand Image, Complaint Ease, Complaint Satisfaction, Loyalty

Introduction

Complaints are generally made by customers who are dissatisfied with the offer. However, it is important to note that only a fraction of dissatisfied customers complain while others will spread negative word of mouth (Lu et.al., 2018; Babin, Zhuang & Borges, 2021). On average, for every customer who complains, there are more than six others who do not complain but have the same problem or disappointment (Customer Care Measurement and Consulting, 2015). While the number may be disputed the importance of handling customer complaints properly is well documented in the literature. Here creating mechanisms so that customers can complain easily can contribute to an increasing number of customers raising their voices at the service provider rather than with a third party creating negative word of mouth (Cai & Chi, 2018).

Further successful recovery after failure has been identified as an important aspect of customer repurchases (Lu et al., 2018). Some even suggest that better recovery is even better than delivering the service right in the first place (McCullough, 2000), thus providing even more reason for firms to be vigilant. Despite the importance, there has been very little work done in the area in the Sri Lankan context (Ponnahennedige, 2021) creating a contextual gap. Thus the main objective of the paper is to investigate the impact of successful complaint resolution on future purchases.

Literature Review

One main reason behind customers not complaining about the dissatisfactory experience is the significant amount of energy and effort which is required to make the complaint (Gursoy, McCleary, & Lepsito, 2003; Cai & Chi, 2018). The study divides this effort into two main categories; physical effort and emotional effort and tests the subsequent physical and cognitive easiness in complaining. “The physical efforts are related to the energy and resources that individuals have to exert physically to express their concerns and complain about their dissatisfactory

experiences” (Berry et al., 2002). The more effort one has to exert, the more outcome he or she expects in return (Oliver & Swan, 1989). Cognitive/emotional efforts on the other hand are a typical type of energy individuals utilize to process information to make decisions (Gibbs & Drolet, 2003; Lu et.al., 2018). When the service environment requires more cognitive/emotional efforts to process the information, consumers often choose not to complain and walk away while being dissatisfied (Fiske & Taylor, 1984; Lu et.al., 2018).

Then the study looked at the complaint handling process and whether the individual customer is satisfied with the complaint handling process. The study termed it “complaint satisfaction” refers to customers’ perception about how the service failure was handled (Van Vaerenbergh, Orsingher, Vermeir & Larivière, 2014). It has been ascertained that when consumers have to exert more effort in order to complain and because the complaining process is complex, it is less likely that customers will be satisfied with the overall experience (Lu et al., 2018).

Next, the study investigates the concept of Brand Image and its mediating role in the complaint handling process. Brand Image can be defined as the “perceptions of the brand by the consumers as represented by the brand associations in the consumers’ memory” (Keller, 1998). Companies always thrive on positive brand images since they are directly linked to positive attitudes towards the brand and the acceptance of the brand by customers (Kang & James, 2004; Amron, 2018).

Customer Loyalty was investigated by dividing it into two areas: attitudinal loyalty and loyalty (Cheng, 2011). Attitudinal loyalty is a consumer’s identification with a particular service provider and preference of a product or service over alternatives (Jones and Taylor, 2007) while loyalty is customers’ intentions for repeat purchase, and actual purchase behaviour (Bove & Johnson, 2009).

Methodology

400 Questionnaires were distributed among young respondents (aged 16-25) who had a recent experience with a service failure. Out of the 400 questionnaires

distributed, only 371 could be used in the analysis due to the incompleteness of some of the responses. The sample was selected using non-random sampling methods.

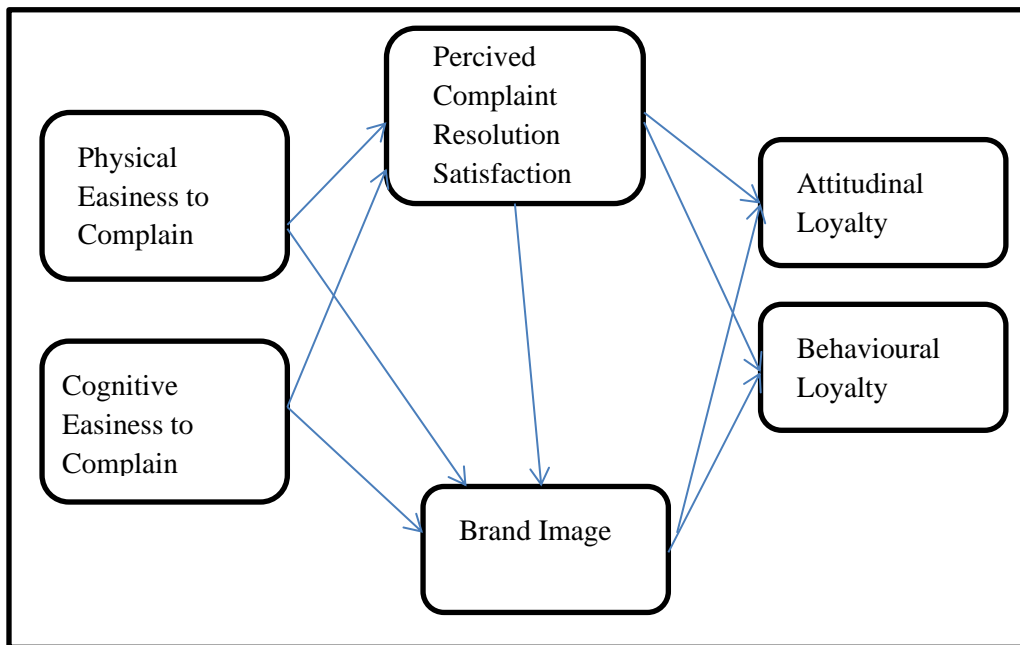

Figure 1: Conceptual Framework

The questionnaire included 23 closed-ended Likert scale questions which were aimed at measuring 6 variables, namely, physical easiness to complain, cognitive easiness to complain, complaint process satisfaction, brand image, attitudinal loyalty, and behavioral loyalty. Figure 1 graphically illustrates the proposed relationship among the above variables. Moreover, Table 1 provides more information on the operationalization of constructs.

These questions were formed as attitudinal statements and were measured on a five-point scale which ranged from strongly agree (5) to strongly disagree (1). The midpoint of the scale was anchored at 3 (neither agree nor disagree). The questionnaire was developed in English and then was back-translated to Sinhala, by an expert in order to increase the validity of the data.

A reliability analysis is required to ascertain the degree of consistency between multiple measurements of a variable (Black, 2009). The most commonly used method of measuring reliability is the internal consistency measure, (Hair et al., 2006); current study calculates this using Cronbach's Alpha. However assessing PLS models, using Cronbach's alpha is disputed, rather using indicators with composite reliabilities above 0.7 is recommended (Bagozzi & Yi, 1988). In order to be robust current study calculates both these values.

Table 1: Operationalization of Variables

Variable	Items	Adopted from
Physical Easiness of Complain	4	Cai & Chi, 2018
Cognitive Easiness of Complain	4	Cai & Chi, 2018
Perceived Complaint Resolution Satisfaction	3	Stauss, 2002
Brand Image	3	Low & Lamb, 2000
Attitudinal Loyalty	3	Bandyopadhyay & Martell, 2007 and Chiou & Droge,2006
Behavioral Loyalty	6	Bandyopadhyay & Martell, 2007 and Chiou & Droge,2006

Source: Survey Data, 2018.

Table 2: Construct Reliability and Validity

	Cronbach's Alpha	Composite Reliability	Avg. Var. (AVE)	Extrac
Behavioral Loyalty	0.842	0.883	0.558	
Attitudinal Loyalty	0.698	0.832	0.624	
Brand Image	0.695	0.831	0.622	
Cognitive Ease	0.834	0.889	0.668	
Perceived Complaint Resolution Satisfaction	0.697	0.832	0.623	
Physical Ease	0.768	0.852	0.59	

Source: Survey Data, 2018.

Further Average Variance Extracted (AVE) values above 0.5 indicate that the measures have convergent validity (Bagozzi & Yi, 1988). The current study with the lowest AVE of 0.558 adheres to this as well. Refer to Table 2 for more details.

In order to measure the discriminant validity “The Fornell-Larker criterion” can be used. According to the Fornell-Larker criterion, each construct’s AVE should be higher than its squared correlations with other constructs (Fornell & Larker, 1981).

Refer to Table 03. Please note that values along the diagonal represent square roots of the AVE values. Adherence to these three criteria signals the main forms of reliability and validity for the constructs used in the study.

The study also checked for multi-collinearity, since it can have adverse effects on the study. The highest correlation recorded is 0.588 while the highest VIF value recorded is 1.345 (Refer to Table 4). These values are well below the accepted levels of 0.7 and 10 respectively (Hair et al., 2013).

If all factor level VIF’s resulting from full collinearity tests are equal to or lower than 3.3 the model can be considered free of common method bias (Kock, 2015). The highest VIF value recorded in the current model is 2.81, thus we can determine that the model is a common method bias-free.

The SRMR is defined as the difference between the observed correlation and the model implied correlation (Hu & Bentler, 1999). Thus, it allows assessing the average magnitude of the discrepancies between observed and expected correlations as an absolute measure of (model) fit criterion (Henseler et al., 2014). A value less than 0.10 (or 0.08, conservative) is considered a good fit (Hu & Bentler, 1999). SRMR Values for both the saturated model and the estimated model for the current study are below 0.08 signalling a good fit. Refer to Table 5.

Table 3: Correlations Matrix & Fornell & Larcker Criterion

	Behavioral Loyalty	Attitudinal Loyalty	Brand Image	Cognit Ease	Complaint Resolution Satisfaction	Physical Ease
Behavioral Loyalty	0.747*					
Attitudinal loyalty	0.434	0.790*				
Brand Image	0.588	0.53	0.788*			
Cognitive Ease	0.548	0.577	0.603	0.817*		
Complaint Resolution Satisfaction	0.461	0.534	0.505	0.427	0.789*	
Physical Ease	0.408	0.456	0.508	0.44	0.466	0.768*

* \sqrt{AVE} : Square Roots of the AVE Source: Survey Data, 2018.

Table 4: Collinearity Statistics (VIF)

	Behavioral Loyalty	Attitudinal loyalty	Brand Image	Complaint Satisfaction
Brand Image	1.343	1.343		
Cognitive Ease			1.345	1.241
Complaint Resolution Satisfaction	1.343	1.343	1.385	
Physical Ease			1.405	1.241

Source: Survey Data, 2018

Table 5: Model Fit

	Saturated Model	Estimated Model
SRMR	0.063	0.078

Source: Survey Data, 2018.

Results & Discussion

The results reveal that when brand image & complaint satisfaction are used as predictors, it is revealed that brand image explains around 35% variation, while complaint satisfaction explains around 36% variation in the dependent variable, attitudinal loyalty. When the same predictors were used to explain behavioural loyalty it is observed that brand image explains around 48% and complaint satisfaction explains around 22%. Refer to Table 6 and Figure 2 for more details.

Table 6: Total Effects

	Attitudinal Loyalty	Behavioral Loyalty	Brand Image	Complaint Satisfaction
Brand Image	0.349	0.477		
Cog Ease in Complaining	0.263	0.285	0.471	0.274
Complaint Satisfaction	0.359	0.221		
Phy Ease in Complaining	0.228	0.219	0.300	0.345

Source: Survey Data, 2018

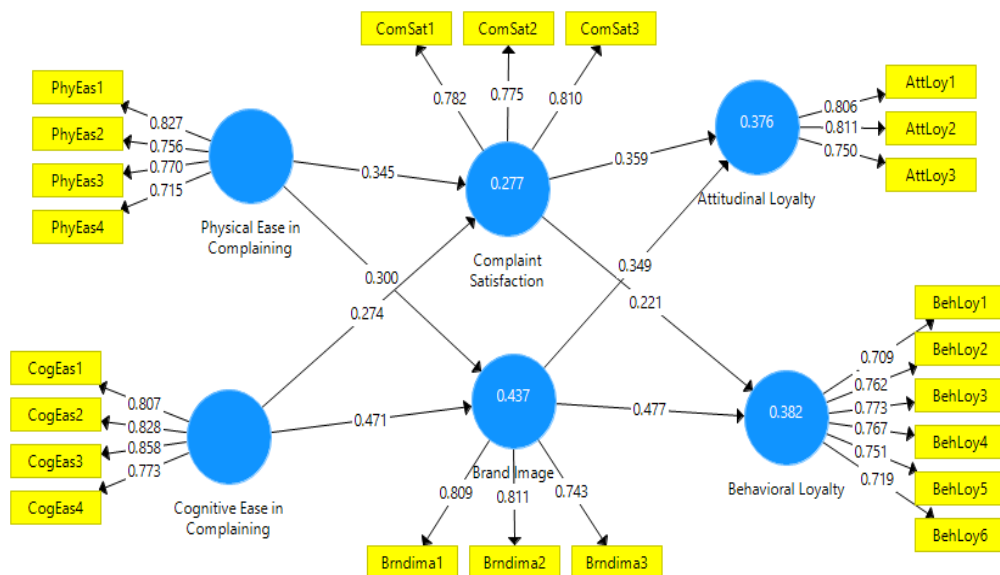

Figure 2: Path Coefficients

Next, the study looks at the indirect effects. Table 7 reveals that the indirect effects are significant for all paths. In order to further identify specific indirect effects and the mediator roles, the study looked at specific indirect effects. Results reveal that both brand image and complaint satisfaction mediates the relationship between ease of complaining (both physical and cognitive ease) and attitudinal loyalty and the results are significant (Refer to Table 8).

However when it comes to the mediating relationship between behavioral loyalty and ease of complaining the study observed slightly different results. While the Brand image works as a statistically significant mediator between ease of complaining (both physical and cognitive ease) and loyalty, complaint satisfaction does not register a statistically significant mediator effect when tested between ease of complaining (both physical and cognitive ease) and behavioral loyalty. Refer to Table 8 for more details.

Table 7: Total Indirect Effects

	b	SD	t-value	p-value
Cognitive Ease in Complaining -> Attitudinal	0.388	0.072	5.364	0.000
Cognitive Ease in Complaining -> Behavioral	0.437	0.080	5.486	0.000
Physical Ease in Complaining -> Attitudinal	0.374	0.063	5.902	0.000
Physical Ease in Complaining -> Behavioral	0.305	0.065	4.698	0.000

Source: Survey Data, 2018.

The study reveals that successfully resolving complaints and solving problems leads to improved complaint satisfaction and brand image. Higher satisfaction and brand image increase loyalty. Thus the study recommends firms carefully review their complaint-handling processes. While some level of mistakes and customer dissatisfaction is unavoidable, the results reveal that firms should always have correct practices in place for customers to both make complaints with ease and procedures to solve those complaints with equal ease. The study also acknowledges the importance of further studies in the area in order to increase the validity and the

generalizability of the findings, due to the sample of the current study is selected using non-random methods and limited to youth.

Table 8: Specific Indirect Effects

	b	SD	t-Value	p-Value
Cognitive Ease in Complaining -> Brand Image -> Attitudinal Loyalty	0.253	0.086	2.953	0.003
Cognitive Ease in Complaining -> Complaint Satisfaction -> Attitudinal Loyalty	0.135	0.06	2.258	0.024
Physical Ease in Complaining -> Brand Image -> Attitudinal Loyalty	0.161	0.06	2.678	0.008
Physical Ease in Complaining -> Complaint Satisfaction -> Attitudinal Loyalty	0.213	0.071	3.018	0.003
Cognitive Ease in Complaining -> Brand Image -> Behavioral Loyalty	0.409	0.105	3.895	0.000
Cognitive Ease in Complaining -> Complaint Satisfaction -> Behavioral Loyalty	0.028	0.044	0.645	0.519
Physical Ease in Complaining -> Brand Image -> Behavioral Loyalty	0.26	0.07	3.738	0.000
Physical Ease in Complaining -> Complaint Satisfaction -> Behavioral Loyalty	0.045	0.061	0.731	0.465

Source: Survey Data, 2018.

References

Amron, A. (2018). The influence of brand image, brand trust, product quality, and price on the consumer's buying decision of MPV cars. *European Scientific Journal*, 14(13), 228.

- Babin, B. J., Zhuang, W., & Borges, A. (2021). Managing service recovery experience: effects of the forgiveness for older consumers. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 58, 102222.
- Bandyopadhyay, S., & Martell, M. (2007). Does attitudinal loyalty influence behavioral loyalty? A theoretical and empirical study. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 14(1), 35-44.
- Berry, L. L., Seiders, K., & Grewal, D. (2002). Understanding service convenience. *Journal of Marketing*, 66(3), 1–17.
- Bove, L. L., & Johnson, L. W. (2009). Does “true” personal or service loyalty last? A longitudinal study. *Journal of Services Marketing*, 23(3), 187-194.
- Cai, R., & Chi, C. G. Q. (2018). The impacts of complaint efforts on customer satisfaction and loyalty. *The Service Industries Journal*, 38(15-16), 1095-1115.
- Cheng, S. I. (2011). Comparisons of competing models between attitudinal loyalty and behavioral loyalty. *International Journal of Business and Social Science*, 2(10), 149-166.
- Chiou, J. S., & Droge, C. (2006). Service quality, trust, specific asset investment, and expertise: Direct and indirect effects in a satisfaction-loyalty framework. *Journal of the academy of marketing science*, 34(4), 613-627.
- Customer Care Measurement and Consulting. (2015). The 2015 national customer rage study. Author
- Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (1984). *Social cognition reading*. Reading, Addison-Wesley.
- Gibbs, B. J., & Drolet, A. (2003). Consumption effort: The mental cost of generating utility and the role of consumer energy level in ambitious consumption. *Journal of Consumer Psychology*, 13(3), 268– 277.

- Gursoy, D., McCleary, K. W., & Lepsito, L. R. (2007). Propensity to complain: Effects of personality and behavioral factors. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 31(3), 358–386.
- Henseler, J., Dijkstra, T. K., Sarstedt, M., Ringle, C. M., Diamantopoulos, A., Straub, D. W., Ketchen, D. J., Hair, J. F., Hult, G. T. M., and Calantone, R. J. (2014). Common Beliefs and Reality about Partial Least Squares: Comments on Rönkkö & Evermann. *Organizational Research Methods*, 17(2), 182-209.
- Hu, L.-t., and Bentler, P. M. (1998). Fit Indices in Covariance Structure Modeling: Sensitivity to Underparameterized Model Misspecification, *Psychological Methods*, 3(4), 424-453.
- Jones, T., & Taylor, S. F. (2007). The conceptual domain of service loyalty: how many dimensions?. *Journal of services marketing*, 21(1), 36-51.
- Kang, G. D., & James, J. (2004). Service quality dimensions: an examination of Grönroos's service quality model. *Managing Service Quality: An International Journal*, 14(4), 266-277.
- Keller, K. L., Parameswaran, M. G., & Jacob, I. (2011). *Strategic brand management: Building, measuring, and managing brand equity*. Pearson Education India.
- Kock, N. (2015). Common method bias in PLS-SEM: A full collinearity assessment approach. *International Journal of e-Collaboration*, 11(4), 1-10.
- Low, G. S., & Lamb Jr, C. W. (2000). The measurement and dimensionality of brand associations. *Journal of Product & Brand Management*, 9(6), 350-370.
- Lu, L., Gursoy, D., Chi, C. G. Q., & Xiao, G. (2018). Developing a consumer complaining and recovery effort scale. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 42(5), 686-715.

- McCullough, M. A. (2000). The effect of perceived justice and attributions regarding service failure and recovery on post-recovery customer satisfaction and service quality attitudes. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 24(4), 423-447.
- Oliver, Richard L. and John E. Swan (1989), "Consumer Perception of Interpersonal Equity and Satisfaction in Transactions: A Field Survey Approach," *Journal of Marketing*, 53 (April), 21- 35.
- Peterson, R. A., & Kim, Y. (2013). On the Relationship between Coefficient Alpha and Composite Reliability. *Journal of Applied Psychology*, 98(1), 194-8. <https://doi.org/10.1037/a0030767>
- Ponnahennedige, U. (2021). Service recovery in luxury hotels and resorts in Sri Lanka (Doctoral dissertation, Auckland University of Technology).
- Ruiying, Cai & Christina, Geng-Qing Chi (2018) The impacts of complaint efforts on customer satisfaction and loyalty, *The Service Industries Journal*, 38(15-16), 1095-1115. <https://doi.org/10.1080/02642069.2018.1429415>
- Stauss, B. (2002). The dimensions of complaint satisfaction: process and outcome complaint satisfaction versus cold fact and warm act complaint satisfaction. *Managing Service Quality: An International Journal*, 12(3), 173-183.
- Van, Vaerenbergh, Y., Orsingher, C., Vermeir, I., & Larivière, B. (2014). A meta-analysis of relationships linking service failure attributions to customer outcomes. *Journal of Service Research*, 17(4), 381-398.

Effect of diets containing medicinal plant ingredients on growth performance of red tilapia

Guruge W.A.H.P. and Nishshanka K.M.

Department of Zoology, University of Ruhuna, Matara, Sri Lanka

Email: guruge@zoo.ruh.ac.lk

Abstract

Present study was carried out to ascertain the effect of diets supplemented by three medicinal plant ingredients (Kathurumurunga: *Sesbania grandiflora* (T₁), Beli: *Aegle marmelos* (T₂) and Garlic: *Allium sativum* (T₃) on growth performance of *Oreochromis* sp. (red tilapia) and water quality parameters. Red tilapia fry (*Oreochromis* sp.) were used for the experiment (n=360). Fish were stocked in three circular fiber glass tanks to acclimatize for one week. Circular fiberglass tanks were treated with ingredients of *Sesbania grandiflora*, *Aegle marmelos*, *Allium sativum* containing diets and control diet. Experimental design was Complete Randomized block design with triplicate; hence twelve experimental indoor fiberglass tanks were utilized. Thirty red tilapia fries weighing with 0.3052(±0.0086) g were stocked in each tank and were fed with 5% of their body mass twice per day for three-month period. Physicochemical parameters such as pH, conductivity, temperature, Dissolved Oxygen (DO), Biological Oxygen Demand (BOD₅), nitrate and ortho-phosphate concentrations were recorded every second week. Fish in garlic treated (T₃) and control (C) tanks were shown higher growth rates. Condition factor of fish in T₁, T₃ and control tanks was significantly higher (p<0.05) than T₂ tanks. Water quality parameters such as BOD₅, conductivity, nitrate and ortho-phosphate concentrations in control tanks were higher than treated tanks. All physicochemical parameters but pH were not significantly different (p<0.05) in experimental groups. Diets with medicinal plant ingredients have the ability to maintain good water

quality in the fish culture system. *Sesbania grandiflora*, *Allium sativum* treated tanks and control tanks showed significantly higher growth performances than *Aegle marmelos* (T₂) treated tanks. The present study concludes that fish in control and garlic-treated tanks shows higher growth rates than other fish in the experiment and, further investigations with a large fish are recommended to validate the present results.

Keywords: Condition Factor, Feed Ingredients, Garlic, Medicinal Plant,

Introduction

Feeding and disease control which are the major constraints in aquaculture sector involve comparatively high cost, affecting profitability and sustainability. Improving fish growth performance and disease control & resistance in cultured organisms are the major challenges faced by fish culturists. Fish meal that is compatible with the protein requirement of fish is considered the best ingredient among commonly used feed ingredients (Alam et al., 1996).

In order to sustain the aquaculture industry, alternative protein sources should be found to replace fish meal in fish feed because of its high cost (Francis et al., 2001; Tacon et al., 2003). Higgs et al. (1995) have also shown that replacement of fish meal with cheaper ingredients of plant origin is necessary, because of rising cost and uncertain availability of fish meal. Fish nutritionists have tried to use cheap plant protein sources partially or totally to replace the fish meal (Lovell, 1988).

World Health Organization encourages use of medicinal herbs and plants to substitute or minimize the use of chemicals. Medicinal plants consist of different active ingredients such as alkaloids, flavonoid pigments, phenolics, steroids and essential oils that lead to change performances in organisms such as antistress, growth promotion, appetite stimulation, immunostimulation, etc (Levic et al., 2008).

Sesbania grandiflora commonly known as vegetable hummingbird is a small tree in the genus *Sesbania* of the legume family. Edible flowers and leaves of *S.*

grandiflora are common food item of the people in Southeast and South Asia. Also, *S. grandiflora* have shown antioxidant, anti-inflammatory, antibacterial, and antiurothialic activity (Gomase et al., 2012). Scientific studies have confirmed many ethnomedicinal uses of *Aegle marmelos* (bael) such as free radical scavenging, antioxidant, inhibition of lipid peroxidation, antibacterial etc. (Manjeshwar et al., 2011). Studies have revealed that *Aegle marmelos* acquires a variety of nutritional elements like large group of phytochemicals which include phenolic acids, flavonoids, alkaloids, tannins, and coumarins. Other than these, amino acids, fatty acids, wide range of organic acids, minerals, carbohydrates, vitamins, and fibers make *Aegle marmelos* a highly nutritious fruit with immense health benefits (Tanmay et al., 2020). *Allium sativum* (Garlic) is an important vegetable extensively cultivated in many countries. It is used as food for humans as well as some animals and as a remedy for several diseases. *A. sativum* has been used to enhance the growth and resistance for disease in many varieties of livestock and fish. It has been reported significant weight gain, increase in feed efficiency, protein efficiency ratio and specific growth rate in Nile tilapia when fed with a diet containing 30 g/kg garlic powder (Shalaby et al., 2006). Research that has been carried out to investigate the effect of aqueous garlic extract on the macromolecular synthesis of *Candida albicans* found that protein and nucleic acid synthesis were inhibited to the same extent as growth, but lipid synthesis was completely prevented. Some people use garlic as an immune system booster compared to Vitamin C (Adetumbi et al., 1986).

Objectives of the present study were to investigate the effect of diets containing medicinal plant ingredients on the growth performance of red tilapia (*Oreochromis* sp.) and assess the water quality in the experimental tanks.

Materials and Methods

Experimental Design

Experiment was carried out in the Animal house of the Department of Zoology, Faculty of Science, University of Ruhuna, Matara, Sri Lanka. Fries of red tilapia

(*Oreochromis* sp.) were obtained from breeding ponds at Tilapia Breeding Centre, Udawalawa, Sri Lanka. The fish fries were stoked in re-circulating water tanks and allowed to acclimatize for one week. The fish were fed with control diet for 07 days, prior to start the experiment. Randomly selected fish fries from the rearing tank were weighed and transferred to the experimental tanks one week before starting the experiment to acclimatize them to experimental conditions.

Four different diets were tested in triplicate, and the experiment set-up was randomly assigned. Thirty red tilapia fries with an average initial Body Weight (BW) 0.3052 ± 0.0086 g were introduced into the each treatment group. At the beginning and end of the experiment, each acclimatized fish was individually weighed using a digital scale and total length was measured using a measuring ruler.

Preparation of Experimental Diets.

The experimental diets were consisted of one control diet (C) and three test diets (T₁, T₂, and T₃). The control diet contained fish meal as the main crude protein (CP) source. In the three test diets tested, 35% of the weight in control diet was replaced by alternative medicinal plant ingredients.

The medicinal plants, *Sesbania grandiflora* (Kathurumurunga), *Aegle marmelos* (Beli) and *Allium sativum* (Sudu loonu/ Garlic) were collected from Ambalangoda in Galle district. The collected plant parts were washed with distilled water and air dried under sun light. The dried medicinal plant parts were finely ground by using a grinder. Grinded materials were sieved through a nylon sieve (100 µm) in order to remove plant fibers. Soya bean, coconut meal and wheat flour were used as other plant protein sources.

Selected medicinal plant ingredients and other protein-containing ingredients were subjected to proximate analysis prior to feed formulation. Proximate protein composition of medicinal plant ingredients and other ingredients. i.e., fish meal,

soya bean, coconut meal and wheat flour were measured using a Kjeldahl Analyzer; Model VELP Scientific UDK 139.

Protein level of 40% was selected to formulate test diets and the control diet. Control diet with 40% protein was prepared using fish meal, soya bean, coconut meal, wheat flour and other diet formulating ingredients. From the weight, 35% of control diet was substituted with medicinal plant ingredient to formulate the test diets. The diets were made into a form of strings using a string hoppers making machine having a perforated diameter of nearly 2.5 mm. Dried pellets were broken manually into very small pieces depending on the size of the experimental fish. All the dried pellets were packed in polyethylene bags and stored in a refrigerator at 4°C until they were used in the experiment. Fish were fed approximately 5% of their body weight twice a day for 3 months period.

Weight and length measurements were taken every fourteen days. After first two weeks, length measurements were taken for randomly selected 15 fish. Condition factor for each fish was calculated. Tanks were cleaned by siphoning out faecal matter and uneaten feeds once in two weeks.

The following indices were used to determine growth performance of fish.

Relative Growth Rate = $\frac{\text{Weight (g) or Length Increment during the time interval (cm)}}{\text{Initial Weight (g) or Length (cm)}}$

Condition factor = $[\frac{W}{L^3}] \times 100$

[Where: W = Weight increment of fish (g); L = Length increment of fish (cm)]

Water Quality Measurements

Physicochemical parameters pH, conductivity, temperature, Dissolved Oxygen (DO), Biological Oxygen Demand (BOD₅), nitrate and ortho-phosphate concentrations were measured once in two weeks.

Statistical Analysis

All data on fish growth performance were statistically analyzed by one-way analysis of variance (ANOVA), using Student-Newman-Keuls test for individual comparisons ($p < 0.05$ level of significance). Non-parametric Kruskal Wallis test was used for comparison of water quality parameters in fish tanks since these data were not normally distributed. Student-Newman-Keuls test was used to find the significantly different treatment groups. All statistical analyses were carried out using the SPSS version 17.

Results

Proximate protein composition of medicinal plant ingredients and other feed ingredients used to prepare test diets and control diet are in Table 1. Among medicinal plant ingredients, *S. grandiflora* recorded the highest protein content and *A. marmelos* recorded lowest protein content.

Table 1: Proximate Protein Composition of Medicinal Plant Ingredients and Other Feed Ingredients.

Ingredients	Protein Composition (% Dry Weight)
<i>S. Grandiflora</i>	29.71
<i>A. Marmelos</i>	17.58
<i>A. Sativum</i>	17.95
Fish Meal	44.01
Soybean	40.30
Coconut Meal	16.66
Wheat Flour	14.19

Of the other ingredients, fishmeal and wheat flower recorded the highest and the lowest protein content, respectively. Compositions of control and test diets are in Tables 2 and 3, respectively.

Table 2: Composition of the Control Diet Prepared for the Experiment.

Ingredients	Amounts (g) per 500g of Diet
Fish Meal	201.79
Soya Bean	201.79
Coconut Meal	17.74
Wheat Flour	17.74
Minerals Mixture	60.94

Table 3: Compositions of Test Diets Prepared for the Experiment

Ingredients	Amounts (g) of Test Diet
Common Diet	325
Test Diets <i>S. grandiflora</i> (T ₁)	175
<i>A. marmelos</i> (T ₂)	175
<i>A. sativum</i> (T ₃)	175

Growth Performance

In par with the length increments, the growth rate of experimental fish in all treatments gradually increased with time. The highest growth rate was recorded from T₃ tanks in the fifth week, while lowest growth rate was recorded from T₁ tanks in 4th week. Fish in control tanks and T₃ tanks showed the highest growth rates than other treatments (Table 04).

Results of the ANOVA test for 1st and 2nd sampling weeks indicated that there were no significant differences among different treatments. ANOVA test revealed that mean length increment in T₃ tanks in 5th week was significantly higher than other experimental tanks. Also, computed value (0.920± 0.126 cm) was recorded as the highest mean length increment.

Table 4: Comparison of Length Increments in Treatment Groups in Experimental Tanks.

Time Interval	(Length Increment \pm SE)/cm			
	T ₁	T ₂	T ₃	C
1 st	0.311 ^a \pm 0.062	0.256 ^a \pm 0.104	0.311 ^a \pm 0.064	0.402 ^b \pm 0.08
2 nd	0.291 ^a \pm 0.034	0.264 ^a \pm 0.069	0.387 ^{ab} \pm 0.033	0.458 ^b \pm 0.048
3 rd	0.420 ^a \pm 0.054	0.289 ^a \pm 0.022	0.407 ^a \pm 0.028	0.589 ^b \pm 0.046
4 th	0.247 ^a \pm 0.037	0.411 ^{ab} \pm 0.021	0.315 ^{ab} \pm 0.083	0.496 ^b \pm 0.034
5 th	0.513 ^a \pm 0.073	0.602 ^a \pm 0.033	0.920 ^b \pm 0.126	0.573 ^a \pm 0.066
6 th	0.427 ^a \pm 0.052	0.489 ^a \pm 0.029	0.556 ^a \pm 0.078	0.773 ^b \pm 0.052

Note: Letters next to the each value indicate significantly different groups recorded from Student-Newman-Keuls test. Similar letters indicate non-significant different treatments within the experimental time period.

According to weight increments, growth rate gradually increased with the time in all experimental treatments. The highest growth rate was recorded from control tanks in 6th week (Table 5), while the lowest growth rate was recorded from T₃ tanks in 2nd week. Control tanks showed the highest growth rate. Among medicinal plant treatments, fish in T₃ tanks indicated the highest growth rate.

Mean weight increments in control tanks were significantly different in 3rd, 4th and 6th weeks. The ANOVA test revealed that T₃ tanks in 5th time interval week was significantly higher than the other experimental tanks. Also, mean weight (0.7503 \pm 0.0592 g) in 5th week was the highest weight increment from the experimental diets.

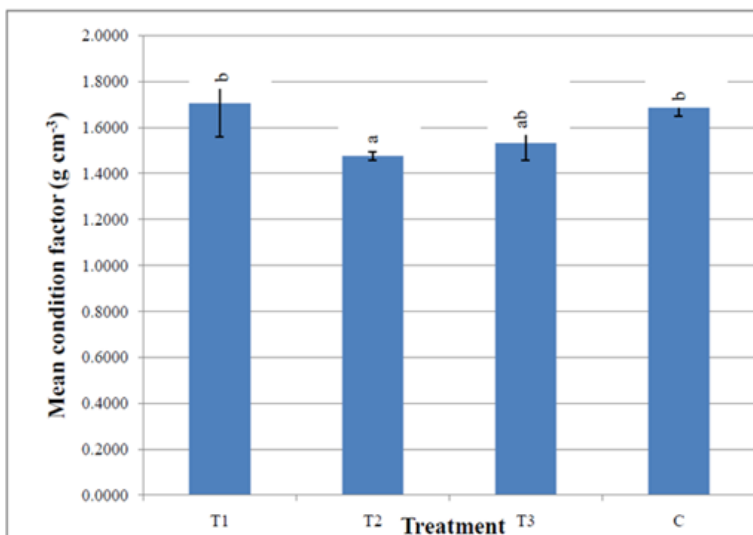
ANOVA test indicated that there was a significant difference ($p < 0.05$) in condition factor of fish in the experimental tanks (Figure 1). The significantly highest condition factor was recorded among fish in T₁ tanks (1.7057 \pm 0.0852) and control tanks (1.6983 \pm 0.0287).

Table 5: Comparison of Weight Increments Among Treatments Groups in Experimental Tanks.

Time Interval	(Mean Length Increment \pm SE)/cm			
	T ₁	T ₂	T ₃	C
1 st	0.113 ^a \pm 0.012	0.085 ^a \pm 0.005	0.172 ^b \pm 0.007	0.227 ^c \pm 0.010
2 nd	0.069 ^{ab} \pm 0.015	0.095 ^b \pm 0.003	0.052 ^a \pm 0.001	0.138 ^c \pm 0.011
3 rd	0.179 ^a \pm 0.010	0.113 ^a \pm 0.005	0.191 ^a \pm 0.005	0.331 ^b \pm 0.056
4 th	0.107 ^a \pm 0.011	0.175 ^a \pm 0.004	0.188 ^a \pm 0.042	0.329 ^b \pm 0.024
5 th	0.325 ^a \pm 0.040	0.393 ^a \pm 0.032	0.750 ^b \pm 0.059	0.711 ^b \pm 0.035
6 th	0.361 ^a \pm 0.042	0.372 ^a \pm 0.033	0.425 ^a \pm 0.058	0.945 ^b \pm 0.085

Note: Letters next to the each value indicate significantly different groups recorded from Student-Newman-Keuls test. Similar letters indicate no-significant difference within the experimental time period.

Condition factors of fish in T₁, T₃ and C (control) tanks were significantly different ($p < 0.05$) than that in T₂ tank. Fish fed with *Aegle marmelos* leaves registered lowest condition factor (1.47) while fish fed with *S. grandiflora* leaves exhibited highest condition factor (1.71).

Figure 1: Condition Factors of Fishes in Experimental Tanks

Changes of Water Quality Parameters

There were no significant differences among treatments ($p < 0.05$) in water quality parameters except pH. The highest conductivity 114.695 ± 2.4638 ($\mu\text{s}/\text{cm}$), nitrate 0.4043 ± 0.0287 ($\mu\text{g}/\text{L}$), ortho-phosphate 48.952 ± 2.8970 ($\mu\text{g}/\text{L}$) and the lowest mean DO 4.1638 ± 0.4078 (mg/L) were recorded from control tanks. The lowest BOD₅ 0.6465 ± 0.0813 (mg/L) was recorded from T₃ tanks (Table 06).

Table 06: Water Quality Parameters in Experimental Tanks.

Parameter	Treatment			
	T ₁	T ₂	T ₃	C
pH*	$7.09^a \pm 0.07$	$7.10^{a \pm} 0.06$	$7.11^a \pm .08$	$6.78^b \pm .03$
Conductivity ($\mu\text{s}/\text{cm}$)	110.51 ± 0.12	111.08 ± 2.15	107.53 ± 1.88	114.69 ± 2.46
Temperature ($^{\circ}\text{C}$)	28.02 ± 0.11	27.99 ± 0.12	28.06 ± 0.11	27.98 ± 0.12
DO (mg/L)	4.62 ± 0.37	4.84 ± 0.39	4.84 ± 0.42	4.16 ± 0.40
BOD ₅ (mg/L)	0.69 ± 0.06	0.73 ± 0.10	0.64 ± 0.08	0.79 ± 0.08
Nitrate ($\mu\text{g}/\text{L}$)	0.39 ± 0.03	0.38 ± 0.03	0.37 ± 0.03	0.40 ± 0.02
Ortho phosphate ($\mu\text{g}/\text{L}$)	46.38 ± 2.82	46.19 ± 3.20	43.23 ± 2.78	48.95 ± 0.89

* Indicates significantly different water quality parameters among different treatments at $p < 0.05$. Similar letters indicate no significantly different among food categories within the fish species.

Discussion

The study has mainly focused on the effect of diets containing medicinal plant ingredients (*Sesbania grandiflora*, *Aegle marmelos* and *Allium sativum*), on the growth performance of red tilapia cultured in indoor fiberglass tanks. Also, water quality parameters were assessed to determine if there is any effect on water quality due to medicinal plant ingredients containing fish diets.

A higher condition factor means that the fish has attained a better condition. Condition factor of fish can be affected by a number of factors such as stress, sex,

season, availability of feeds, and other water quality parameters (Khallaf et al., 2003).

The highest condition factor recorded in the fish in T₁ treatment and control tanks indicates that both *Sesbania grandiflora* containing diet and control diet have provided better environments and nutrients for the growth of fish than T₂ and T₃ treated tanks.

The highest mean weight and length increments in fish were recorded from the fish in control tanks. Of the three treatments, the highest mean weight and length increments were recorded from the fish fed with *A. sativum* diets. The highest mean weight and length increments were recorded from garlic-treated fish at 10th week during the experimental period.

Shalaby et al. (2006) have reported a significant increase in weight gain, feed efficiency, Protein Efficiency Ratio (PER) and Specific Growth Rate (SGR) in Nile tilapia which were fed with a diet containing garlic powder of 30.0 g/kg in diet. Similarly, Diab et al. (2002) have mentioned feeding a diet with 2.5% garlic/kg diet results in the highest growth performance in *O. niloticus*. Also, Abou-Zeid (2002) has found a positive improvement in biomass and specific growth rate in *O. niloticus* with garlic supplementation. Metwally (2009) also found that the best performance was obtained in Nile tilapia fed with garlic powder in 32 g/kg diet.

Hossain et al. (2002) carried out a feeding trial in a warm water recirculation system to evaluate the nutritive value of *Sesbania aculeata* seed meal as a possible fish meal substitute for the diet of tilapia. *Sesbania* seed meal was included in diets at various levels and fish fed diets containing higher levels (>9.7%) of *Sesbania* meal had shown significantly higher whole-body moisture, lower lipid and gross energy content. The lower growth performance of fish-fed diets containing higher levels of *Sesbania* meal is thought to result from the presence of tannins, saponin and the non-starch polysaccharide content in the seeds.

There may be an unknown factor influencing the growth of fish such as initial weight which may have an essential vigor for growth performance. In this experiment, initial weight of fish in control tanks was higher than in other experimental tanks. So, it may be the vigor for growth performance of fish in control tanks. But, mean relative growth rates in fish tested in both T₃ treated and control tanks have been obtained higher growth rates than other treatments. So, initial length and weight do not affect the fish growth in control tanks. Present observation indicates that small fish are more palatable for a control diet. And it may be the other reason for higher growth in fish in the control tanks. Also, these fish highly prefer garlic-containing fish diet to other medicinal plant ingredients-containing fish diets.

Comparison of mean values of water quality parameters indicates that only pH is significantly different in experimental tanks. Water quality in treatment tanks has not been changed by feeds with medicinal plants through the experimentation. It elucidate that medicinal plant feeds do not alter water quality, and they can be given to fish with feed without harming to the water quality. In the present experiment, same pellet sizes were used, and study found that the pellet size do not affect the water quality. Fish in control and garlic-treated tanks have obtained higher growth rates than others. The palatability of feed by fish may affect for this results. The study confirms that medicinal plant feeds can be given to fish without harming to quality of the water.

Conclusions

The present study concludes that fish in control and garlic treated tanks shows higher growth rates than other fish in the experiment. Small fish are more palatable for both control and garlic-containing fish diets and affect fish growth in the experiment and, medicinal plant feeds can be given to fish without harming to the water quality. Study recommends that the experiment should be continued for a longer period to observe the any changes in water quality parameters and the growth

of fish. Further investigations with a large fish which may be performed higher growth than small fish are recommended to validate the present results.

References

- Abou- Zeid, S. M. (2002). The effect of some medicinal plant on reproductive and productive performance of Nile tilapia fish. *Asian-Australasian Journal of Animal Sciences*, 27 (9), 160-212.
- Adetumbi, M., Javor G. T., & Lau B. H. (1986). *Allium sativum* (garlic) inhibits lipid synthesis by *Candida albicans*. *Antimicrobial Agents and Chemotherapy*, 30, 499-501.
- Alam, M. N., Theochari, V., & Papoutsoglou, P. E. (1996). Effect of diet composition, Hematological characteristics and cost of rainbow trout (*Salmo gairdneri*). *Aquaculture*, 58, 75-85.
- Diab, A. S., EI-nagar, G. O., & Abd-EI-hady, Y. M. (2002). Evaluation of *Nigella sativa* L (black seeds; Baraka), *Allium sativum* (garlic) and Biogen as feed additives on growth performance and immunostimulants of *O. niloticus* fingerlings. *Suez Canal Veterinary Medicine Journal*, 7, 45-75.
- Francis, G., Harinder, P. S. M., & Becker, K. (2001). Antinutritional factors present in plant-derived alternate fish feed ingredients and their effects in fish. *Aquaculture*, 199, 3-4.
- Gomase P, Anjum S, Shakil S, Shahnavaaj K. M., & Sesbania Sesban (2012) Linn: a review on its ethnobotany, phytochemical and pharmacological profile. *Asian J Biomed Pharm Sci*. 2(12), 11-14.
- Higgs, D. A., Dosanji, B. S., Prendergast, A. F., Beams, R. M., Hardy, R. W., Riley, W., & Deacon, G. (1995). *Nutrition and Utilization Technology in Aquaculture*. Chapman and Hall Company, 130-156.

- Hossain M. A., Focken U., & Becker K. (2002). Nutritional evaluation of dhaincha (*Sesbania aculeata*) seeds as dietary protein source for tilapia *Oreochromis niloticus*. *Aquaculture Research*, 33, 653-662.
- Khallaf, E., Galal, M., & Athuman, M. (2003). The biology of *Oreochromis niloticus* in a polluted canal. *Ecotoxicology*, 12, 405-416.
- Levic, J., Sinisa, M., Djuragic, O., & Slavica, S. (2008). Herbs and organic acids as an alternative for antibiotic growth-promoters. *Archiva Zootechnica*, 11, 5-11.
- Lovell, R. T. (1988). Use of soybean product in diets for Aquaculture species. *Journal of Aquatic Product Technology*, 2, 27-52.
- Manjeshwar, Shrinath Baliga, Harshith, P.Bhat, Nandhini Joseph, & Farhan Fazal (2011). Phytochemistry and medicinal uses of the bael fruit (*Aegle marmelos* Correa): A concise review. *Food Research International*, 44(7), 1768-1775.
- Metwally, M. A. A. (2009). Effects of garlic (*Allium sativum*) on some antioxidant activities in tilapia nilotica (*Oreochromis niloticus*). *World Journal of Fish and Marine Sciences* 1 (1), 56-64.
- Shalaby, A. M., Khattab, Y. A., & Rahman, A. A. M. (2006). Effects of garlic (*Allium sativum*) and chloramphenicol on growth performance, physiological parameters and survival of Nile tilapia (*Oreochromis niloticus*). *Journal of Venomous Animals and Toxins including Tropical Diseases*. 12 (2), 178.
- Tacon, A. G. J., Haaster, J. V., Featherstone, P. B., Kerr, K., & Jackson, A. J. (2003). Studies on the utilization of full-fat soybean and solvent extracted soybean meal in a complete diet or rainbow trout. *Bulletin of the Japanese Society for the Science of Fish*, 49 (9), 1437-1443.

Tanmay Sarkar, Molla Salauddin & Runu Chakraborty (2020). In-depth pharmacological and nutritional properties of bael (*Aegle marmelos*): A critical review. *Journal of Agriculture and Food Research*, 2, 100081.

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි කාර්යභාරය, විභවතා සහ ගැටලු පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

සරත් එච්.කේ., අතපත්තු ඩී. සහ සුමනරත්න බී.එම්.

ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය

විද්‍යුත් තැපෑල: katuku@econ.ruh.ac.lk

සාර සංක්ෂේපය

ගෝලීය සංවර්ධන අරමුණු අතර දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම යන අරමුණට සුවිශේෂී වැදගත්කමක් හිමිවේ. තිරසර සංවර්ධනය සඳහා පවතින ප්‍රධානතම බාධකයක් ලෙස දරිද්‍රතාව හඳුනාගෙන ඇත. සමස්ත දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී අත්කර ගෙන ඇති ප්‍රගතිය ආර්ථික හා සමාජීය දෘෂ්ටිකෝණයෙන් අතිශය ප්‍රසංශනීය වුව ද සියලු ආකාරයේ දිළිඳු බව සියලු තැන්හිම දුරුකිරීම යන අභියෝගයට ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ පා සිටී. ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව ග්‍රාමීයව සංකේන්ද්‍රණය වී පවතින නිසා දරිද්‍රතාවයේ ප්‍රාදේශීය විෂමතා අඩු කිරීම සඳහා ගොවිපල නොවන (Non-farm) හෙවත් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට කළ හැකි කාර්යභාරය අතිමහත් ය. මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සම්බන්ධව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ කාර්යභාරය, විභවතා සහ එම අංශයේ තිරසර ක්‍රියාකාරීත්වයට එරෙහිව පවතින ගැටලු පිළිබඳව විමර්ශනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීමය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගැඹුරු විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේද (In-depth Analysis) යොදා ගැනේ. ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක විශ්ලේෂණ විධි ක්‍රම සංයෝජිත විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (Review Study) ඒ සඳහා පදනම් වේ. මෙම අධ්‍යයනයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය පදනම් කරගෙන ශ්‍රී ලංකා දරිද්‍රතා ව්‍යාප්තිය පවතින ප්‍රාදේශීය අසමානතා පිටුදැකීමට විශාල අවකාශ පවතින බව තහවුරු වේ. දේශීය ආර්ථිකයට අනන්‍ය වූ හැඩහුරුකමින් යුතු සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් අවම ප්‍රාග්ධනයන් මත ස්ථාපිත කළ හැකි අතර බහුතරයක් වන අඩු ආදායම්ලාභී ජන කොටස්වල පරිභෝජනයට අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය ශ්‍රම සුක්ෂම නිෂ්පාදන මාදිලි හරහා සිදු කළ හැකිය. ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී ග්‍රාමීය අංශයේ පුළුල් පරිවර්තනයක් (Inclusive Rural Poverty Transformation) ඉලක්ක වූ ග්‍රාමීය සංවර්ධන උපායමාර්ගයක් වශයෙන් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි විශේෂීකරණයක් හා විවිධාංගීකරණයක් ගොඩ නැගෙන පරිදි ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම කෙරෙහි රජයේ වැඩි අවධානයන් යොමු විය යුතුය. ශ්‍රී ලංකාව විෂයෙහි "සියලු ආකාරයේ"

දිළිඳුබව සියලු තැන්හිම දුරුකිරීම” යන කේන්ද්‍රීය තීරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථය අපේක්ෂිත කාල වකවානු වල දී සාධනය කර ගැනීමට එමගින් මහඟු පිටුවහලක් සැපයෙනු ඇත.

ප්‍රමුඛ පද : තීරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ, දරිද්‍රතාව, විභවතා, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය.

හැඳින්වීම

ගෝලීය සංවර්ධන අරමුණු අතර දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම යන අරමුණට සුවිශේෂ වැදගත්කමක් හිමිවේ. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් 2015 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද තීරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ (Sustainable Development Goals) යටතේ වර්ෂ 2030 වන විට සපුරා ගත යුතු අභිමතාර්ථ 17 ක් හා ඊට බද්ධ වූ ඉලක්ක 169 ක් ඉදිරිපත් කර ඇත (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2015). දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම, පෘථිවිය ආරක්ෂා කර ගැනීම සහ සෑමට සෞභාග්‍යය ළඟා කර දීම අන්තර්ගත වූ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් යටතේ මෙම තීරසර සංවර්ධන අරමුණු ව්‍යුහය සකස් වී ඇත. තීරසර සංවර්ධනය සඳහා පවතින ප්‍රධානතම බාධකයක් ලෙස දරිද්‍රතාව හඳුනාගෙන ඇත. යම් රටක සියලු ආකාරයේ දිළිඳු බව, සියලු තැන්හිම දුරු කිරීම (End Poverty in all its forms everywhere) යන කේන්ද්‍රීය අභිමතාර්ථය වටා සියලු තීරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සංකේන්ද්‍රණය වී ඇත. තීරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථවලට සමගාමීව ලෝක බැංකුව විසින් ද වර්ෂ 2030 වන විට ගෝලීය මට්ටමින් ළඟා කර ගත යුතු අරමුණු ද්විත්වයක් (Twin Goals) අවධාරණය කොට ඇත (World Bank, 2015). අන්ත දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සහ සෞභාග්‍යය බෙදා හැරීම (Shared Prosperity) යනු එම අරමුණු දෙකයි. 2030 වනවිට අන්ත දරිද්‍රතාව ජාත්‍යන්තර දරිද්‍රතා ඉමට අනුව සියයට 3 දක්වා පහත හෙළීම සහ පහළම ආදායම් ලබන සියයට 40 කගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම සෞභාග්‍යය බෙදාහැරීම යටතේ අපේක්ෂිතය.

යම් රටක සංවර්ධන ගමන් මගෙහි යහපත් ප්‍රගමනය නිරූපණය කෙරෙන එක් ප්‍රධාන පැතිකඩක් වන්නේ එරට දිළිඳු ජනගහනයේ ප්‍රමාණාත්මක විචලනයයි. එමගින් යම් රටක ජීවත් වන පුද්ගලයින්ගේ ජීවන තත්ත්වයේ ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක මෙන්ම ගුණාත්මක අභිගමනයන් පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගත හැකි වේ. ඕනෑම රටක සංවර්ධනය සාක්ෂාත් කර ගැනීමේදී දරිද්‍රතාව පිටු දැකීම යන්න අත්‍යවශ්‍ය අවශ්‍යතාවක් ලෙස සලකන්නේ එබැවිනි. ශ්‍රී ලංකාව ද මෙම අභිමතාර්ථ සාධනය කර ගැනීම උදෙසා කටයුතු කරමින් සිටී.

නිදහසින් පසු බලයට පත් වූ විවිධ රජයන් ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා විවිධ

වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කොට ඇත. සමස්ත දරිද්‍රතා මට්ටමේ සාධනීය ප්‍රතිඵල සඳහා මෙම මඟපෙන්වීම් දායක වී ඇති බව ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකයේ සැලකිය යුතු පහළ යාම මගින් සනාථ කෙරේ. 1990/91 දී සියයට 26.1 ක් වූ ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකය 2016 වන විට සියයට 4.1 දක්වා සියයට 61 කින් පමණ දරිද්‍රතාවයේ පහත වැටීමක් නිරූපණය කෙරේ (Department of Census and Statistics, 2017). සමස්ත දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී අත්කර ගෙන ඇති ප්‍රගතිය ආර්ථික හා සමාජීය දෘෂ්ටිකෝණයෙන් අතිශය ප්‍රසංශනීය වුව ද සියලු ආකාරයේ දිළිඳු බව සියලු තැන්හිම දුරුකිරීම යන අභියෝගයට ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ පා සිටී. එනම් ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතා මට්ටමෙහි ප්‍රාදේශීය විෂමතා වඩාත් කැපී පෙනෙන අතර එහි දී අංශ වශයෙන්, පළාත් වශයෙන් දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ වශයෙන් දරිද්‍රතා මට්ටමෙහි සැලකිය යුතු විෂමතා පිළිබිඹු කෙරේ. මානව දරිද්‍රතා පැතිකඩ අනුව ශ්‍රී ලංකාව යහපත් තත්ත්වයක් අත්කර ගන්නා අතරම අංශමය වශයෙන් දරිද්‍රතාවයේ විෂමතා පවතින බව ග්‍රාමීය හා වතු අංශවල ඉහළ බහුමාන දරිද්‍රතා මට්ටමක් විද්‍යමාන බව බහුමාන දරිද්‍රතා දර්ශකයට අනුව පැහැදිලි වේ (Department of Census and Statistics, 2019). එනම් ග්‍රාමීය හා වතු අංශවල බහුමාන දරිද්‍රතා දර්ශකය පිළිවෙලින් 0.0085 සහ 0.0433 වශයෙනි.

ශ්‍රී ලංකාවේ නිල දරිද්‍රතා රේඛාවට ඉතා ආසන්න වශයෙන් විශාල ජනගහනයක් සංකේන්ද්‍රණය වී ඇති අතර යම් හෙයකින් නිල දරිද්‍රතා රේඛාවේ අගය සුළු ප්‍රතිශතයකින් ඉහළ ගියහොත් නැවත එම ජනගහනය අන්ත දරිද්‍රතා මට්ටමකට ඇද වැටීමට ඉහළ සම්භාවිතාවක් පැවතීම අවධානයට ලක්විය යුත්තකි. දිළිඳු ජනගහනයෙන් විශාල කොටසක් ග්‍රාමීය අංශයට ඇතුළත් වීම සහ මූලිකව ම ඔවුන්ගේ ජීවනෝපාය කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය හා බද්ධ වී පවතින හෙයින් ආර්ථික කම්පන හා ස්වභාවික විපත් වැනි අවදානම්කාරී තත්ත්වයන් හමුවේ තවදුරටත් පහළ දරිද්‍රතා මට්ටමකට ඇද වැටීමේ ඉහළ සම්භාවිතාවක් පවතී (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2018). ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළුව සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල දරිද්‍රතාව මූලික වශයෙන්ම ග්‍රාමීය ප්‍රජාවයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව ග්‍රාමීයව සංකේන්ද්‍රණය වී පවතින නිසා දරිද්‍රතාවේ ප්‍රාදේශීය විෂමතා අඩු කිරීම සඳහා ගොවිපල නොවන (Non-Farm) හෙවත් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට කළ හැකි කාර්යභාරය අතිමහත් ය. ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළුව බොහෝ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ක්‍රියාත්මක නව ලිබරල්වාදී ආර්ථික මෝඩලය යටතේ රාජ්‍ය අංශයේ හැකිලීම නිසා එයට අනන්‍ය වූ පදනමක් තුළ හට ගත හැකි ශුභසාධන වියදම් තාර්කිකරණය සහ නිර්මාණය විය හැකි සේවා වියුක්ති තත්ත්වයන්ට විභව විසඳුම් (Potential Solution) ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සංවර්ධනය හරහා විශේෂයෙන්ම අඩු ආදායම් ලබන දරිද්‍ර ජනගහනයට උපකාරී කළ හැකිවේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධන ගමන් මඟ තුළ ඉතා වැදගත් උපාය මාර්ගික අංශයක් ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය හඳුනා ගෙන ඇත. දරිද්‍රතාව සහ ආදායම් විෂමතා අවම කිරීම, සර්වත්‍රග්‍රහී ආර්ථික වෘද්ධිය සහතික කිරීම, සේවා නියුක්ති ඉඩ ප්‍රස්තා විවර වීම, කාර්මීකරණයට අවශ්‍ය පදනම ගොඩනැගීම, ඉතුරුම් සංවලනය සහ දිළිඳු ජන කොටස්වල මූලික අවශ්‍යතා සංකාප්ත කිරීම සඳහා හාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය යන පුළුල් පරාසයක සංවර්ධන අරමුණු සාධනය කර ගැනීමේහි ලා ප්‍රබල ලෙසම දායක විය හැකි විභව අංශයන් ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය වඩාත් වැදගත් වේ. (SME Task Force, 2002; Jayasekara & Thilakarathna, 2013; Ministry of Industry and Commerce, 2016; Cook & Nixson, 2005; DFID, 2000; Grosh & Somolekae, 1996).

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය කවර ආකාරයකින් වැදගත් වන්නේ ද යන්න ඒ පිළිබඳ දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් සිදු කර ඇති පර්යේෂණ ආශ්‍රයෙන් විමර්ශනය කළ හැකිය.

සංවර්ධනය වෙමින් පවතින බොහෝ රටවල අත්දැකීම් ආශ්‍රයෙන් 1970 ගණන්වල සිට එම රටවල සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ආර්ථික වර්ධනය ශක්තිමත් කිරීම මගින් රටක දරිද්‍රතාව අඩු කිරීම සඳහා ප්‍රබල දායකත්වයක් සපයා ඇති බව හෙළි වී තිබේ (OECD, 2009; Olawale & Garwe, 2010).

Daniels (1999) සහ de Kok et al. (2013) දී සිදු කළ අධ්‍යයනයක් මගින් පෙන්වා දී ඇත්තේ ආදායම් ඉහළ නැංවීම සහ වේගවත් ආර්ථික වර්ධන මට්ටමක් හරහා සේවා නියුක්ති අවස්ථා ඇති කිරීම තුළින් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා දායකත්වයක් සපයා ඇති බවයි.

Kobia සහ Sikalich (2010) දී පෙන්වා දී ඇත්තේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට විශාල කාර්යභාරයක් කළ හැකි බවයි. එහිදී එම ව්‍යවසායන් ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ නැංවීමට දායක වීම හරහා දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට ප්‍රබල ලෙස දායක වී ඇත.

සංවර්ධනය වෙමින් පවතින බොහෝ රටවල ආදායම් උත්පාදනය සහ රැකියා අවස්ථා බිහි කිරීමට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ප්‍රබල දායකත්වයක් සපයන අතරම ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කොට දරිද්‍රතාව අඩුකිරීම සඳහා ගාමක බලවේගයක් ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ක්‍රියාත්මක වන බව තහවුරු වී ඇත (Kowo et al., 2019; Olawale & Garwe, 2010).

Luetkenhorst (2004) දී පෙන්වා දී ඇත්තේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් වඩාත් ශ්‍රම සුක්ෂම නැඹුරුවක් පවතින හෙයින් රටක සේවා නියුක්ති අවස්ථා පුළුල් කිරීමට සහ ආදායම් අසමානතා අඩු කිරීමට දායක වීම මගින් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් පුළුල් දායකත්වයක් සපයා ඇති බවයි.

Nursini (2020) විසින් ඉන්දුනීසියාව ආශ්‍රයෙන් සිදු කළ අධ්‍යයනයක් මගින් පෙන්වා දී ඇත්තේ එරට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සෘජුව සහ වක්‍රව එරටේ දරිද්‍රතාව අඩු කිරීම සඳහා දායක වී ඇති බවයි. විශේෂයෙන්ම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ආර්ථිකයේ ශ්‍රමය අවශෝෂණය (Labor Absorption) කර ගැනීම හරහා දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට ප්‍රබල දායකත්වයක් සපයා ඇති බව තවදුරටත් තම අධ්‍යයනය මගින් සනාථ කර ඇත.

රැකියා අවස්ථා බිහි කිරීම සහ ජනතාවගේ ආදායම් වර්ධනය කිරීමෙන් රටක ආර්ථික වර්ධනය සහ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් සිදු කරන බව තවත් අධ්‍යයන කිහිපයක් මගින් තහවුරු කර ඇත (Shariff et al., 2010; Beck et al., 2005).

පොදුවේ බොහෝ අධ්‍යයන මගින් පෙන්වා දී ඇත්තේ රටක සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ වර්ධනය සහ ආර්ථික වර්ධනය අතර ප්‍රබල ධනාත්මක සබඳතාවක් පවතින බවත් ඒ අනුව එම අංශය දරිද්‍රතාව සමග ප්‍රතිලෝම සබඳතාවක් පවතින බවත්ය (Attanasio & Szekely, 1999; Gebremariam et al., 2004; Liedhotm et al., 1994; Sen, 1980; Green et al., 2002; Manzoor et al., 2019; Islam, 2004; Nursini & Tawakkal, 2019; Geremewe, 2018).

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවේ ප්‍රාදේශීය විෂමතා පැවැතීම සහ නිල දරිද්‍රතා රේඛාවට ඉතා ආසන්න වශයෙන් විශාල ජනගහනයක් සංකේන්ද්‍රණය වී ඇති විටෙක එම අයහපත් තත්ත්වයන් පිටු දැකීම සඳහා මෙන්ම පුළුල් වශයෙන් සියලු ආකාරයේ දිළිඳු බව, සියලු තැන්හිම දුරුකිරීම යන අභිමතාර්ථය සාධනය කර ගැනීමෙහිලා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ කාර්යභාරය හා එහි විභවතා මෙන්ම එම අරමුණු කරා ගමන් කිරීමේදී මුහුණ දීමට සිදුවන ගැටලු හා සංරෝධක මොනවාද යන්න විමර්ශනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනය යටතේ සිදු කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව සහ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්

පිළිගත හැකි ජීවන මට්ටමක් අත් කර ගැනීමට හේතුවන මූලික අවශ්‍යතා පිරිමසා ගැනීමට නොහැකි වීම පොදුවේ දරිද්‍රතාව ලෙස අර්ථ දැක්වේ. දරිද්‍රතා සංකල්පය ප්‍රධාන පැතිකඩ දෙකක් යටතේ අර්ථ විග්‍රහ කර ඇත.

ආදායම් හෙවත් පරිභෝජන දරිද්‍රතාව (Income Poverty or Consumption Poverty)

යම් සමාජයක හෝ කුටුම්භයක හෝ මූලික අවශ්‍යතා පිරිමසා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ආදායම් මට්ටමක් නොමැති වීම ආදායම් දරිද්‍රතාවයි. මෙහි දී මූලික අවශ්‍යතා යටතේ අවම පරිභෝජන මට්ටමක් පවත්වා ගැනීම අදහස් කෙරෙන අතර එහිදී ආහාර සහ ආහාර නොවන පරිභෝජන වියදම් සැලකිල්ලට ගනු ලබන හෙයින් මෙය පරිභෝජන දරිද්‍රතාව ලෙසද අදහස් කෙරේ. ආර්ථිකය හෝ සමාජයක හෝ අවම ආදායම් මට්ටම හෝ පරිභෝජනය හෝ අත්කර ගත නොහැකි ජනගහනය හෝ කුටුම්භ සංඛ්‍යාව කොපමණ ද යන්න මේ යටතේ සැලකිල්ලට ගැනේ. ආදායම් දරිද්‍රතාව නැවත නිරපේක්ෂ දරිද්‍රතාව (Absolute Poverty) සහ සාපේක්ෂ දරිද්‍රතාව (Relative Poverty) වශයෙන් දෙ ආකාර වේ. යම් සමාජයක මූලික අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ආදායම් මට්ටමක් අත්කර ගත නොහැකි වීම නිසා හට ගන්නා දරිද්‍රතාව මිනුම් කිරීමේ දී බහුල වශයෙන්ම නිරපේක්ෂ දරිද්‍රතාව යටතේ ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකය (Poverty Headcount Index) යොදා ගැනේ. ආදායම් දරිද්‍රතාවේ දෙවන පැතිකඩ වන්නේ සාපේක්ෂ දරිද්‍රතාවයි. ජනගහනයේ එක් කොටසකගේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයන් සමග සසඳා බලන විට තවත් කොටසකගේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයන් සාපේක්ෂ වශයෙන් දිළිඳු යයි හඳුනා ගැනීම සාපේක්ෂ දරිද්‍රතාව ලෙස අදහස් වේ.

මානව දරිද්‍රතාව (Human Poverty)

නිදහස, ආත්ම ගරුත්වය හා අන්‍යයන්ගේ සැලකිල්ල භුක්ති විඳිමින් සෞඛ්‍ය සම්පන්නව හා සතුටුදායක ජීවන තත්ත්වයක් ගත කිරීම සාක්ෂාත් කර ගැනීමට අදාළ මානව සංවර්ධනය සඳහා ඇති ඉඩ ප්‍රස්තා හා තේරීම් අහිමි වී ගිය තත්ත්වයක් මානව දරිද්‍රතාව ලෙස එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් නිර්වචනය කර තිබේ (අතපත්තු, 2018).

මෙහි දී ආදායම හෝ පරිභෝජනය යන පටු සීමාවක සිට දරිද්‍රතාව හඳුනා ගැනීමකට වඩා පුද්ගල ජීවිතයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගෙන දරිද්‍රතාව හඳුනා ගැනීමට හා මිනුම් කිරීමට උත්සුක වී ඇත. වර්තමානයේ දී මානව දරිද්‍රතාව අර්ථ දැක්වීම හා මිනුම් කිරීම බහුමාන දරිද්‍රතාව (Multidimensional Poverty) පදනම් ව බහුමාන දරිද්‍රතා දර්ශකය

(Multidimensional Poverty Index) මගින් විමසා බැලේ.

වර්තමානයේ පහළ මැදි ආදායම් මට්ටමකට හිමිකම් කියන ශ්‍රී ලංකාව දකුණු ආසියානු කළාපයේ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටකි. ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවේ හැසිරීම අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ප්‍රකාශයට පත්කොට ඇති ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකය හා බහුමාන දරිද්‍රතා දර්ශකය උපයෝගී කර ගත හැකිය. පසුගිය දශක කිහිපය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකයේ හැසිරීම පහත 01 සංඛ්‍යා සටහන මගින් නිරූපණය කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික හා අංශමය දරිද්‍රතාව

සංඛ්‍යා සටහන 01: ජාතික හා අංශමය මට්ටමින් ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව

අංශ/ වර්ෂ	1995/96	2002	2006/07	2009/10	2012/13	2016
ශ්‍රී ලංකාව	28.8	22.7	15.2	7.6	6.7	4.1
නාගරික	14.0	7.9	6.7	6.5	2.1	1.9
ග්‍රාමීය	30.9	24.7	15.7	7.7	7.6	4.3
වතු	38.4	30.0	32.0	9.2	10.9	8.8

මූලාශ්‍රය : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, 2017

පොදුවේ 1995/96 - 2016 කාලසීමාවේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික දරිද්‍රතා මට්ටම දිගුකාලීනව පහත වැටීමේ නැඹුරුතාවක් පෙන්නවා ඇත. 1990 ගණන්වල අංක දෙකක දරිද්‍රතාව වර්තමානය වන විට තනි අංකයක් දක්වා පහත වැටී ඇත. 1995/96 සාපේක්ෂව 2016 වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතා මට්ටම සියයට 86කින් පමණ සාපේක්ෂව පහළ වැටී ඇති බව පැහැදිලි වේ. ග්‍රාමීය සහ වතු අංශවල පැවැති ඉහළ දරිද්‍රතා දර්ශකය සාධනීය මට්ටමකින් පහළ වැටීම ඒ සඳහා දායක වී ඇත. එසේ වුව ද, නාගරික, ග්‍රාමීය සහ වතු වශයෙන් ගත් කළ ග්‍රාමීය හා වතු අංශයේ ඉහළ දරිද්‍රතා මට්ටමක් මෙන්ම එය නාගරික අංශයට වඩා කිහිප ගුණයකින් විශාල වීම ද ගැටලුවකි. 2016 දත්ත වලට අනුව ග්‍රාමීය ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකය සියයට 4.3 ක් වුව ද එම අංශය සමස්ත දිළිඳු ජනගහනයේ සියයට 82.2 කට වගකියනු ලැබේ. එනම් ග්‍රාමීය අංශයේ ජීවත්වන මුළු දරිදු ජනගහනය 693,956 කි (Department of Census and Statistics, 2017). නාගරික හා වතු අංශවල සමස්ත දරිදු ජනගහනය පිළිවෙළින් සියයට 8.0 සහ සියයට 9.8 ක් වන අතර දිළිඳු පුද්ගල සංඛ්‍යාව පිළිවෙළින් 67,649 සහ 82,308 කි. මෙම තොරතුරුවලට අනුව වතු අංශය ද ඇතුළත්ව සලකා බැලීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව ග්‍රාමීය ප්‍රභවයක් බව අනාවරණය වේ. (කටුකුරුන්ද, 2006).

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත්මය දරිද්‍රතාව

පසුගිය දශක කිහිපය තුළ පළාත්මය වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතා මට්ටමෙහි විෂමතා හඳුනා ගත හැකි අතර පහත 02 සංඛ්‍යා සටහන මගින් එය තවදුරටත් අවබෝධ කර ගත හැකි වේ.

සංඛ්‍යා සටහන 02: ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත්මය දරිද්‍රතාව

පළාත	ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකය					
	1995/96	2002	2006/07	2009/10	2012/13	2016
බස්නාහිර	16.3	10.8	8.2	4.2	2.0	1.7
මධ්‍යම	36.2	25.1	22.3	9.7	6.6	5.4
දකුණ	32.6	27.8	13.8	9.8	7.7	3.0
උතුර	-	-	-	12.8	10.9	7.7
නැගෙනහිර	-	-	10.8	14.8	11.0	7.3
වයඹ	27.7	27.3	14.6	11.3	6.0	2.7
උතුරු මැද	24.7	21.5	14.2	5.7	7.3	3.3
ඌව	46.7	37.2	27.0	13.7	15.4	6.5
සබරගමුව	41.7	33.6	24.2	10.6	8.8	6.7

මූලාශ්‍රය : Department of Census and Statistics, 2008, 2011, 2015, 2017

2009/10 - 2016 කාලසීමාවේ දී ඉහළ දරිද්‍රතා මට්ටමක් වාර්තා කර ඇති පළාත් වශයෙන් උතුර, නැගෙනහිර, ඌව සහ සබරගමුව පළාත් හඳුනා ගත හැකි වේ. 2012/13 ට සාපේක්ෂව 2016 දී සියලුම පළාත්වල දරිද්‍රතා මට්ටම අඩු කර ගැනීමට සමත් වී ඇති ආකාරය ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකය පහළ යාම මගින් නිරූපණය කෙරේ. එසේ වුව ද ග්‍රාමීය පදනමක් සහිත පළාත්වල තවමත් සාපේක්ෂව ඉහළ දරිද්‍රතා මට්ටමක් පවතින බව පැහැදිලි වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමින් දරිද්‍රතාව

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවේ ප්‍රාදේශීය ව්‍යාප්තියේ විෂමතා දිස්ත්‍රික්ක හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමින් ද හඳුනා ගත හැකිය. 2016 දත්ත අනුව දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් ඉහළම ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකයක් වාර්තා වන්නේ කිලිනොච්චි (සියයට 18.2), මුලතිව් (සියයට 12.7), මඩකලපුව (සියයට 11.3) සහ ත්‍රිකුණාමලය (සියයට 10.0) යන දිස්ත්‍රික්කවලිනි.

එසේම 2012/13 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2016 දී දරිද්‍රතා මට්ටම ඉහළ ගොස් ඇති දිස්ත්‍රික්ක ලෙස කිලිනොච්චි (2012/13 - සියයට 12.7 සිට 2016 - සියයට 18.2) ත්‍රිකුණාමලය (2012/13 - සියයට 9.0 සිට 2016 - සියයට 10.0) සහ කැගල්ල (2012/13 - සියයට 6.7 සිට 2016 - සියයට 7.1) යන දිස්ත්‍රික්ක හඳුනා ගත හැකිවේ. දිස්ත්‍රික්ක අනුව ඉහළම දිළිඳු ජනගහනය (76,429) ජීවත් වන්නේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ය. 2016 තොරතුරු අනුව 50,000 කට වඩා වැඩි දිළිඳු ජනගහනයක් ජීවත් වන දිස්ත්‍රික්ක ලෙස බදුල්ල, මඩකලපුව, කැගල්ල සහ රත්නපුර කැපී පෙනේ.

ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව 2012/13 වර්ෂයට ප්‍රකාශ කර ඇති ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවේ අවකාශීය ව්‍යාප්තිය (Spatial Distribution of Poverty in Sri Lanka) පිළිබඳ තොරතුරු අනුව මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ සියලුම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ දැඩි දරිද්‍රතාවයකින් යුක්ත බව ප්‍රකාශ කර ඇත (Department of Census and Statistics, 2015a). තවද, දරිද්‍රතාවේ දැඩි භූගෝලීය අසමානතා පෙන්නුම් කරමින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ සඳහා ඇස්තමේන්තු කරන ලද ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකය කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ දෙහිවල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය සඳහා සියයට 0.6 සිට මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයේ මනමුනේ බටහිර (Manmunai-West) ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ දරිද්‍රතා දර්ශකය සියයට 45.1 දක්වා ව්‍යාප්තිමය අසමානතාවන් හඳුනා ගත හැකි වේ. දුප්පත්ම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 10 හි ඉහළ ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකයක් වාර්තා කිරීම මගින් දරිද්‍රතා ව්‍යාප්තියේ පවතින දැඩි අසමානතා මනාව නිරූපණය කෙරේ.

සංඛ්‍යා සටහන 03: ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ අනුව දරිද්‍රතාව - 2012/13

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	දිස්ත්‍රික්කය	ඇස්තමේන්තුකළ ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකය (%)
1 මනමුනේ - බටහිර	මඩකලපුව	45.1
2 කෝරලායි පත්තු දකුණ	මඩකලපුව	37.7
3 පුතුකුඩ්ඩිරිප්පු	මුලතිව්	35.7
4 තුනුක්කායි	මුලතිව්	34.0
5 මන්නායි - නැගෙනහිර	මුලතිව්	33.7
6 ඔඩ්දුසුඩාන්	මුලතිව්	33.5
7 මනමුනේ - නිරිත	මඩකලපුව	28.9
8 සියඹලාන්ඩුව	මොණරාගල	28.7
9 මරිට්මෙපත්තු	මුලතිව්	28.6
10 කෝරලායි පත්තු උතුර	මඩකලපුව	28.0

මූලාශ්‍රය : Department of Census and Statistics, 2015a.

ශ්‍රී ලංකාවේ මානව දරිද්‍රතාව

මානව දරිද්‍රතාව අර්ථ දැක්වීම සහ මිනුම් කිරීම බහුමාන දරිද්‍රතාව පදනම්ව සිදු කෙරේ. අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය සහ ජීවන තත්ත්වය යන පැතිකඩ තුන යටතේ දිළිඳු පුද්ගලයකු මුහුණ දෙන බහුවිධ විහිනතා (Deprivations) බහුමාන දරිද්‍රතාව මගින් පිළිබිඹු කෙරේ. ජනලේඛන සහ සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බහුමාන දරිද්‍රතාව පිළිබඳ ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති නවතම තොරතුරු පහත 04 සංඛ්‍යා සටහන මගින් දැක්වේ.

සංඛ්‍යා සටහන 04 : ශ්‍රී ලංකාවේ බහුමාන දරිද්‍රතාව - 2016

අංශය	බහුමාන දරිද්‍රතා දර්ශකය	බහුමාන දරිද්‍රතාවයට පත්වීමට ආසන්න පිරිස
ශ්‍රී ලංකාව	0.0089	0.1192
නාගරික	0.0022	0.0547
ග්‍රාමීය	0.0085	0.1276
වතු	0.0433	0.2242

මූලාශ්‍රය : Department of Census and Statistics, 2019.

නාගරික අංශයට සාපේක්ෂව ග්‍රාමීය හා වතු අංශවල ඉහළ බහුමාන දරිද්‍රතා දර්ශකයන් වාර්තා වේ. එනම් පිළිවෙලින් සියයට 0.85 සහ සියයට 4.3 වශයෙනි. එසේම බහුමාන ජනගහන දරිද්‍රතා අනුපාතය (Multidimensional Poverty Headcount Ratio) අනුව ද ග්‍රාමීය සහ වතු අංශවල අගයන් පිළිවෙලින් සියයට 2.3 සහ සියයට 11.3 කි (Department of Census and Statistics, 2019). තව ද, බහුමාන දරිද්‍රතාවට ඇද වැටීමට ආසන්න පිරිස ද (Vulnerable to Multidimensional Poor) ග්‍රාමීය සහ වතු අංශවල ඉහළ අගයන් වාර්තා කරන අතර ඒවා පිළිවෙලින් සියයට 12.8 ක් සහ සියයට 22.4 වශයෙනි. සමස්තයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ බහුමාන දරිද්‍රතා දර්ශකය (0.009) අඩු අගයන් නිරූපණය කළ ද භූගෝලීය වශයෙන් එහි අසමානතා පවතින බව නිගමනය කළ හැකි වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සහ එහි කාර්යභාරය

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් නිර්වචනය කිරීමට වඩා එය විස්තර කිරීම පහසු බව පොදුවේ පිළිගත් මතයකි. එම නිසා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් නිර්වචනය පිළිබඳ පොදු එකඟතාවක් නොපවතී. පොදු වශයෙන් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් නිර්වචනය කිරීමේ දී සේවා නියුක්තිය, වාර්ෂික පිරිවැටුම (Annual Turnover) සහ මුළු ආයෝජනය (Total Investment) මිනුම් දඩු ලෙස භාවිත කෙරේ. කර්මාන්ත හා වාණිජ

අමාත්‍යාංශය (2016) වාර්ෂික ආයෝජනය හා මුළු සේවා නියුක්තිය පදනම්ව පහත පරිදි සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත නිර්වචනය කොට ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන 05 : සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත

අංශය Sector	නිර්ණායක Criteria	සුක්ෂම Micro	කුඩා පරිමාණ Small	මධ්‍ය පරිමාණ Medium
නිමවුම් කර්මාන්ත	සේවානියුක්ත සංඛ්‍යාව	10 හෝ 100 අඩු	11- 50	51 -300
	වාර්ෂික පිරිවැටුම	රුපියල් මිලියන 15 හෝ ඊට අඩු	රුපියල් මිලියන 16 - 250	රුපියල් මිලියන 251 - 750
සේවා අංශය	සේවානියුක්ති සංඛ්‍යාව	10 හෝ 100 ට අඩු	11 ¹ 50	51 - 200
	වාර්ෂික පිරිවැටුම	රුපියල් මිලියන 15 හෝ ඊට අඩු	රුපියල් මිලියන 16 -250	රුපියල් මිලියන 251 ¹ 750

මූලාශ්‍රය ; Ministry of Industry and Commerce, 2016.

2015 දී ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික නොවන ආර්ථික කටයුතු පිළිබඳ 2013/2014 ආර්ථික සංගණනය පදනම් ව ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් පිළිබඳ නිර්වචනය සේවා නියුක්ති සංඛ්‍යාව පදනම්ව පහත පරිදි ඉදිරිපත් කරනු ලැබ තිබේ.

සංඛ්‍යා සටහන 06 : ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්

ප්‍රධාන ආර්ථික අංශය කර්මාන්ත හා තැනීම	සේවා නියුක්ත පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව
වෙළෙඳාම	1 - 199
සේවා	1 - 34
	1 - 74

මූලාශ්‍රය : Department of Census and Statistics, 2015b

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් අර්ථ විග්‍රහ කිරීමේ දී ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව ඉදිරිපත් කර ඇති සේවා නියුක්ති සංඛ්‍යාව පදනම් කර ගන්නා ලදී.

සමාජ - ආර්ථික දෘෂ්ටිකෝණයෙන් ගත් විට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය විසින් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය විෂයයෙහි ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් සිදු කරනු ලැබේ. සේවා නියුක්ති අවස්ථා ඉහළ නැංවීම, ආදායම් ජනනය කිරීම, දරිද්‍රතාව පිටුදකීම සහ ප්‍රාදේශීය

සංවර්ධනය යන ඒවා සම්බන්ධව වැදගත් මග පෙන්වීමක් කළ හැකි අංශයක් ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය සැලකේ (Central Bank of Sri Lanka,1998). කෘෂිකර්මය, කැණීම්, නිමවුම් කර්මාන්ත , ගොඩනැගීම් සහ සේවා අංශය වැනි පුළුල් ආර්ථික කටයුතු සමුදායක් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය මගින් ආවරණය වේ. ආයතනවලින් සියයට 90 කට වඩා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශයට අයත් වේ.

රටේ සේවා නියුක්තියෙන් සියයට 45 ක් පමණ දායක වන්නේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය යි (Ministry of Industry and Commerce, 2016).එසේම ශ්‍රී ලංකාවේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි දායකත්වය සියයට 50 කට වඩා වැඩි අගයක් ගනී. නිමැවුම් අංශයේ එකතු කළ අගයෙන් සියයට 30 ක් ද අපනයනවලින් සියයට 20 ක් ද සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශවලින් දායක වේ (Asian Development Bank, 2014; MIC, 2016).

අංශමය වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ගේ ව්‍යාප්තියේ ස්වරූපය පහත 07 සංඛ්‍යා සටහනේ දැක්වේ.

සංඛ්‍යා සටහන 07 : අංශ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ගේ ව්‍යාප්තිය – 2013/14

අංශය	දායකත්වය %	ආර්ථික අංශ		
		කර්මාන්ත	වෙළෙඳාම	සේවා
නාගරික	24.6	17.4	26.3	28.0
ග්‍රාමීය	73.9	81.9	72.0	70.1
වතු	1.5	0.7	1.7	1.9
ශ්‍රී ලංකාව	100.0	26.0	41.0	33.0

මූලාශ්‍රය: Department of Census and Statistics, 2015b.

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ගේ අංශමය ව්‍යාප්තිය අනුව මුළු ව්‍යවසායන්ගෙන් සියයට 74 ක් පමණ ග්‍රාමීය අංශය තුළ සංකේන්ද්‍රණය වී ඇත. ආර්ථික අංශ අනුව සැලකීමේ දී ග්‍රාමීය අංශය ඉතා වැදගත් වන අතර කර්මාන්ත, වෙළෙඳාම සහ සේවා යන අංශවල දායකත්වය පිළිවෙලින් සියයට 82 සියයට 72 සහ සියයට 70 වශයෙනි. 05 සංඛ්‍යා සටහනට අනුව සේවා සහ වෙළෙඳ අංශ අඩු හෝ වැඩි වශයෙන් නාගරික නැඹුරුවක් සහිතව ව්‍යාප්තව පවතින අතර කර්මාන්ත හා කැණීම් අංශය ග්‍රාමීය නැඹුරුවක් සහිතව ගොඩනැගී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු ජනගහනයෙන් සියයට 18 ක් නාගරික අංශය නියෝජනය කරන අතර එම අංශය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ගෙන් සියයට 25 කට දායක වන අතර ග්‍රාමීය අංශය මුළු ජනගහනයෙන් සියයට 77 ක් ද සමස්ත

ව්‍යවසායන්ගේ සියයට 74 කට හිමිකම් කියනු ලැබේ (Department of Census and Statistics, 2015b).

ශ්‍රී ලංකාව නිදහස ලබා ගැනීමෙන් අනතුරුව බලයට පත් වූ විවිධ රජයන් රටේ ආර්ථික වර්ධනය, සේවා විද්‍යාත්මක අඩු කිරීම සහ අසමානතාව හා දරිද්‍රතාව පිටු දැකීම සම්බන්ධව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ දායකත්වය පිළිබඳ දැඩිව අවධාරණය කරනු ලැබ ඇත. නමුත් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය සතු පූර්ණ සංවර්ධන විභවතා නිරාවරණය කර ගැනීමට ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්ති අපොහොසත් වී ඇත (Wickremasinghe, 2011).

ක්‍රියාත්මක කරන ලද බොහෝ ප්‍රතිපත්ති නාගරික පදනමක් සහිත මහා පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට විශාල අහිනකියක් සහිතව දියත් වී ඇත. මෙම තත්ත්වය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය සතුව තවමත් නිරාවරණය නොවී පවතින විශාල විභවතා පවතින බව නිගමනය කළ හැකිවේ.

අධ්‍යයනයේ අරමුණු

මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සම්බන්ධව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ කාර්යභාරය, විභවතා සහ එම අංශයේ තිරසර ක්‍රියාකාරීත්වයට එරෙහිව පවතින ගැටළු පිළිබඳව විමර්ශනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීමය. ඉහත මූලික අරමුණ අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා පහත සඳහන් අරමුණු විමර්ශනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

- ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවේ පැතිකඩ, ප්‍රමාණ සහ දරිද්‍රතා ව්‍යාප්තියේ පවතින සුවිශේෂතා විශ්ලේෂණය කිරීම.
- ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටු දැකීම සම්බන්ධව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ කාර්යභාරය අධ්‍යයනය කිරීම.
- ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටු දැකීම සම්බන්ධව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය සතු විභවතා හඳුනා ගැනීම.
- ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ තිරසර වර්ධනයට එරෙහිව පවතින ගැටලු අධ්‍යයනය කිරීම වශයෙනි.

පර්යේෂණ ගැටලුව

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව අංශමය වශයෙන්, පළාත් වශයෙන්, දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමින් ගත් විට දරිද්‍රතා ව්‍යාප්තියේ දැඩි විෂමතා නිරූපණය කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද විවිධ ව්‍යාපෘති සහ වැඩසටහන් වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමස්ත දරිද්‍රතාවේ මෙන්ම ප්‍රාදේශීය වශයෙන් දරිද්‍රතාවේ සාධනීය අත්කර ගැනීම් සිදු වුවද අපේක්ෂිත ඉලක්ක කරා ළඟා වීමට අපොහොසත් වී ඇති බව දරිද්‍රතාව පිළිබඳ මැතකාලීන දත්ත තවදුරටත් සාක්ෂි සපයයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකය සියයට 4.3 ක් වුව ද එම අංශය සමස්ත දිළිඳු ජනගහනයෙන් සියයට 82.2 කට වගකියනු ලැබේ. එනම් ග්‍රාමීය අංශයේ ජීවත්වන මුළු දරිදු ජනගහනය 693,956 කි (Department of Census and Statistics, 2017). ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක මගපෙන්වීම් සමග දේශීය අනන්‍යතාවකින් හෙබි සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයට ප්‍රාදේශීයව විෂමව ව්‍යාප්තව පවතින දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා කළ හැකි කාර්යභාරය කෙබඳු ද? හා ඒ සම්බන්ධව එම අංශය සතුව විභවතා පවතී ද යන්න මත මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ ගැටලුව ගොනුවේ. තවද, මෙම අධ්‍යයනය පහත සඳහන් පර්යේෂණ (Research Problems) ප්‍රශ්න මත ගොඩ නැගේ.

- ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවේ පැතිකඩ, ප්‍රමාණ සහ ව්‍යාප්තිය වශයෙන් පවතින සුවිශේෂතා මොනවාද?
- දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සම්බන්ධව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට කෙබඳු කාර්යභාරයක් කළ හැකි ද?
- දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සම්බන්ධව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සතු විභවයන් මොනවා ද?
- සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයක තිරසාර පැවැත්මට එරෙහිව පවතින ගැටලු මොනවා ද?

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගැඹුරු විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේද (Indepth Analysis) යොදා ගැනේ. ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක විශ්ලේෂණ විධි ක්‍රම සංයෝජන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (Review Study) ඒ සඳහා පදනම් වේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රාථමික දත්ත හා ද්විතීයික

දත්ත අදාළ කර ගැනේ. සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින් මුහුණ දෙන ගැටලු අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා දකුණු පළාතේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් නියැදි රාමුව ලෙස යොදා ගනිමින් බහු පියවර පොකුරු නියැදීමේ ක්‍රමය (Multistage Cluster Sampling Method) මත දකුණු පළාතේ 123,645 ක් වූ සමස්ත ව්‍යවසායකයින්ගෙන් 390 ක් අධ්‍යයන නියැදිය ලෙස තෝරා ගනු ලැබිණි. ප්‍රශ්නාවලියක් පදනම් කර ගනිමින් අදාළ තොරතුරු රැස්කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටු දැකීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ගේ කාර්යභාරය සහ විභවතා අධ්‍යයනය කිරීම මූලික වශයෙන්ම ද්විතීයික දත්ත මත පදනම් වේ. මෙහිදී ප්‍රධාන වශයෙන්ම පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධව දැනට සිදු කර ඇති අධ්‍යයන මෙම පර්යේෂණයේ කේන්ද්‍රීය පදනම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා දායක කර ගනු ලැබිණි. දරිද්‍රතාව පිටු දැකීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ගේ කාර්යභාරය පිළිබඳව ගෝලීය වශයෙන් විශාල අධ්‍යයන සංඛ්‍යාවක් සිදු කර ඇති අතර ඒ සඳහා පාදක වූ ආනුභවික නිරීක්ෂණ ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡා කොටසේ දී පුළුල්ව විග්‍රහ කර ඇත. සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා දායක විය හැකි යාන්ත්‍රණය සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල අත්දැකීම් ආශ්‍රයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට ගළපා ගත හැකි ආකාරය එහි දී අධ්‍යයනය කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය සතු විභවතා හඳුනා ගැනීමේ දී ගෝලීය මට්ටමින් රටවල් ස්වකීය රටවල දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය සතුව පැවති විභවතා කවර ආකාරයකින් නිරාවරණය කර ගෙන ඇත් ද යන්න විග්‍රහ කර ඇත. ඒ පිළිබඳ බෝහෝ රටවල අත්දැකීම් සාකච්ඡා හා ප්‍රතිඵල විග්‍රහ කිරීම යටතේ දක්වා ඇත. එහි දී විශේෂයෙන්ම ඒ ඒ රටවල් පිළිබඳ සිදුකර ඇති අධ්‍යයනවල දී පාදක කර ගත් න්‍යායාත්මක රාමුව මෙන්ම එහි ප්‍රායෝගික අදාළත්වය ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව සිදු කළ අධ්‍යයනයේ දී වඩාත් මඟ පෙන්වීමක් සිදු කරන ලදී

ද්විතීයික දත්ත සම්පාදනයේ දී අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ ප්‍රකාශිත ප්‍රවීණයන්ගේ පර්යේෂණ පත්‍රිකා, දැනට ප්‍රකාශිත දරිද්‍රතා වාර්තා සහ සුළු පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් පිළිබඳ තොරතුරු වාර්තා ඉතා වැදගත් විය. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ලෝක බැංකුව, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩපිළිවෙල හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් ප්‍රකාශිත දත්ත හා තොරතුරු මූලාශ්‍රය මේ සඳහා වඩාත් උපකාරී විය. සංඛ්‍යා දත්ත, වගු, ප්‍රස්තාර හා අනෙකුත් සංඛ්‍යාත්මක ගණනය කිරීම් ප්‍රමාණාත්මක විශ්ලේෂණය සඳහා අදාළ කර ගනු ලැබිණි. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල විග්‍රහ කිරීමේ දී විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය (Review Study) අදාළ කර ගනු ලැබූ අතර

එහිදී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා ඇති කළ බලපෑම් අන්තර්ගත න්‍යායාත්මක රාමුව හා ඊට අදාළ ආනුභවික නිරීක්ෂණ ශක්තිමත් පදනමක් සපයනු ලැබීය.

ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡාව

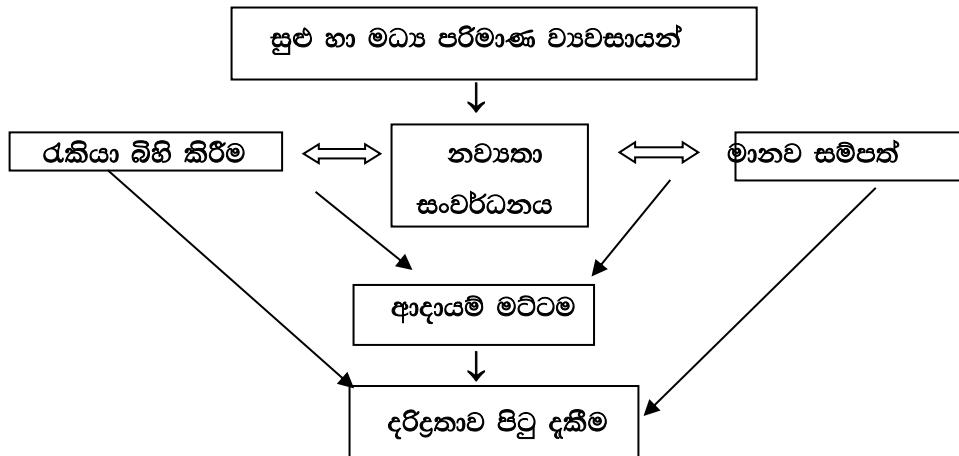
ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සහ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ කාර්යභාරය සංකල්පනාත්මක හා න්‍යායාත්මක රාමුව (Conceptual and Theoretical Framework)

ආර්ථිකය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා සම්බන්ධ වන සංකල්පනාත්මක රාමුව පහත රූප සටහන 01 මගින් නිරූපණය කෙරේ.

Agyapon (2010) අනුව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ඉලක්කගත වෙළෙඳපොළ අවශ්‍යතා තෘප්තිමත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කෙරෙන නව්‍ය අදහස් (Innovative Ideas) බිහි කිරීමට සමත් බව දක්වා ඇත. සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් නව්‍යතා පැතිරවීමට සමත් වේ. තව ද, නව්‍යතා සහ තරගකාරීත්වය මෙහෙයවන (Drivers of Innovation and Competition) වැදගත් අංශයක් ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය ගැනේ.

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය මගින් තම සේවා නියුක්තිය සඳහා අවශ්‍ය කෙරෙන දැනුම, නිපුණතා සහ අන්දකීම් ලබාදීම මානව සම්පත් සංවර්ධනය (Human Resources Development) හරහා සිදුවේ. එමගින් අඩු ආදායම් ලබන දිළිඳු ජන කොටස්වල ආර්ථික ශක්තිය ගොඩනැංවීමට පදනම සැපයේ. සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ වර්ධනය තුළින් රැකියා පුහුණු කිරීම හරහා මානව සම්පත් සංවර්ධනයට අවශ්‍ය පසුබිම නිර්මාණය කෙරේ.

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ගේ බිහිවීමෙන් ආර්ථිකයේ නුපුහුණු ශ්‍රමික කොටස් සඳහා රැකියා අවස්ථා ජනනය වේ. රැකියා බිහිකිරීම හරහා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ආර්ථිකයක තිරසාරව දරිද්‍රතාව අඩු කිරීමට දායක වේ. මෙය විශේෂයෙන්ම සිදුවන්නේ එම කොටස්වල ආදායම් මට්ටම ඉහළ නැංවීමට උපකාරී වීමෙනි. පොදුවේ රටක සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් රැකියා ජනනය කිරීම, නව්‍යතා බිහිකිරීම සහ මානව සම්පත් සංවර්ධනය හරහා ඔවුන්ගේ ආදායම් මට්ටම ඉහළ නැංවීමට උපකාරී කිරීමෙන් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට දායක වන (Faki, 2014) අතරම ඉහත අංශ සෘජුවම දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට අවශ්‍ය පදනම සකස් කිරීමට උපකාරී වන බව රූප සටහන 01 මගින් අවබෝධ කර ගත හැකිවේ.

රූප සටහන 01: සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් හා දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම පිළිබඳ සංකල්පනාත්මක රාමුව

මූලාශ්‍රය : Agyapong, 2010.

රටක සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා දායක විය හැකි ආකාරය සංකල්පනාත්මක රාමුව මගින් නිරූපණය කෙරෙන අතරම එමගින් එහි න්‍යායාත්මක රාමුව ගොඩනැගීම සඳහා අවශ්‍ය මග පෙන්වීම සිදුවේ. දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා දායකත්වය සපයන විවලය පිළිබඳ මග පෙන්වීම එමගින් සැපයේ. ශ්‍රී ලංකාවේ දිළිඳුකම පිටුදැකීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ගේ කාර්යභාරය සහ එහි විභවතා ඒ පිළිබඳ න්‍යායාත්මක රාමුව හා ආනුභවික නිරීක්ෂණ (Empirical Evidence) ආශ්‍රයෙන් විග්‍රහ කළ හැකිවේ. සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී එහි කාර්යභාරය හා විභවතා පිළිබඳ න්‍යායාත්මක රාමුව ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක් ඔස්සේ අධ්‍යයනයට ලක්ව ඇත (Small Enterprises Assistance Funds, 2004).

ආර්ථික වර්ධනය ශක්තිමත් කිරීම හරහා දරිද්‍රතාව අඩු කිරීමට දායක වීම

පෞද්ගලික අංශය රටක වර්ධන ක්‍රියාවලියට දායක කර ගැනීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට විශාල කාර්යභාරයක් කළ හැකි අතර එමගින් ඉහළ වර්ධන ක්‍රියාවලියක් හරහා දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට දායක විය හැකිය. ආර්ථික වර්ධනය ශ්‍රම සුක්ෂම අංශයට අභිනතියක් දක්වන විට දරිද්‍රතාව අඩුවීම ඉහළ මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණ මගින් හෙළිකර ඇත (Loayza & Raddatz, 2010). දිළින්දන්ට හිතෙනම් ආර්ථික වර්ධන උපායමාර්ගයක ප්‍රධාන අංගයක් ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක සංවර්ධනය සැලකේ. එවැනි වෘද්ධි ක්‍රියාවලියකට අවශ්‍ය පසුබිම ගොඩනැගීම සඳහා අවශ්‍ය පදනම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය මගින් සැපයේ. පළමුව ග්‍රාමීයව ජීවත්වන බොහෝ පිරිස් අර්ධ පුහුණු හෝ නුපුහුණු ශ්‍රමිකයන් ගණයට වැටෙන අතර සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ

ව්‍යවසායක අංශය මගින් ජනනය කෙරෙන නව රැකියා වලින් විශාල ප්‍රමාණයක් යෝග්‍ය වන්නේ ඉහත කී පිරිස් සඳහා ය. දෙවනුව අකාර්යක්ෂම හා පසුගාමී කෘෂිකාර්මික අංශය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට අවශ්‍ය ව්‍යාපාරික ක්‍රම, නිෂ්පාදන හා සේවා හා එම අංශයට මිනුම් ලී කාක්ෂණය, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය මගින් හඳුන්වා දෙනු ලබන අතරම උපයෝජනය නොවී පවතින ශ්‍රමය ඵලදායීව නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට දායක කර ගැනීමට අවශ්‍ය පදනම ද එමගින් සකස් කෙරේ. තෙවනුව පහළ ආදායම් ලබන ජන කොටස් ජාතික සංවර්ධනයට දායක කර ගැනීමට අවශ්‍ය මග පෙන්වීම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය මගින් සැපයෙන අතරම ආර්ථික වර්ධනයේ ප්‍රතිලාභ එම අඩු ආදායම් ලබන කොටස් කරා සම්ප්‍රේෂණයට අවශ්‍ය මග පෙන්වීම ද සිදුවේ.

විවිධ රටවල් ආශ්‍රයෙන් සිදුකර ඇති අධ්‍යයනවලට අනුව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය හා ආර්ථික වර්ධනය අතර දැඩි අනුලෝම සබඳතාවන් ද එය දර්ශනව සමග ප්‍රතිලෝම සබඳතාවන් ද පෙන්වුම් කරන බව සනාථ කර ඇත (Bowale, 2013; Liedholm et al., 1994; Mcpherson, 1996; McDade & Spring, 2005; OECD, 2009; Olawale & Garwe, 2010; Gebremariam et al., 2004; Zafar et al., 2018; Sharafat et al., 2014) පකිස්ථානය පදනම් කර ගෙන සිදු කළ අධ්‍යයනයට අනුව හෙළි වී ඇත්තේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායනී නිෂ්පාදනය හේතු කොට ගෙන දර්ශනව පහත වැටී ඇති බවයි. දිළින්දන්ට හිතෙහි ආර්ථික වෘද්ධියක් ඇති කිරීමෙහි ලා ඵරට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ප්‍රධාන භූමිකාවක් සිදු කර ඇති බව තවදුරටත් මෙම අධ්‍යයනය මගින් තහවුරු කර ඇත. පකිස්ථානයේ ගොවිපළ නොවන ශ්‍රම බලකායෙන් (Non-Farm Labour Force) සියයට 80 ක් පමණ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායනී සේවා නියුක්ත කිරීම මගින් එම අංශය ආර්ථික වර්ධනයේ ප්‍රතිලාභ සියලු දෙනා අතර සමානව බෙදා හැරීමට සමත් වී ඇති බව සනාථ කර තිබේ.

Gebremariam et al. (2004) දී බටහිර වර්ජීනියාව පදනම්ව සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයන් මගින් සනාථ කර ඇත්තේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් හා ආර්ථික වර්ධනය අතර අනුලෝම සබඳතාවක් පවතින බවයි. එසේම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් හා දර්ශනව අතර ප්‍රතිලෝම සබඳතාවන් පවතින බව එම අධ්‍යයනය මගින් තවදුරටත් තහවුරු කර ඇත. අවසාන වශයෙන් මෙම අධ්‍යයනය මගින් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ආර්ථික වර්ධනය හා දර්ශන ආපාතය අතර සම්බන්ධතාව ගොඩනගා ඇත.

නැගෙනහිර ආසියාවේ නැගී එන ආර්ථිකයන් ලෙස සැලකෙන දකුණු කොරියාව, තායිවානය, සිංගප්පූරුව හා මැලේසියාව යන රටවල මෙන්ම ASEAN කලාපයේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ආර්ථික වර්ධන ක්‍රියාවලියට ප්‍රබල දායකත්වයක් ලබා දී එම

රටවල දරිද්‍රතාව අඩු කිරීමට දායක වී ඇත (Adeyemi & Lanrewaju, 2014; Harvie, 2015). ඉහත තොරතුරු අනුව නිරීක්ෂණය වන්නේ රටක දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ උපායමාර්ග අතර විශේෂයෙන්ම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රධාන උපාංගයක් වන බව පිළිගැනීමයි (Imai et al., 2010).

සාපේක්ෂව අඩු නිපුණතා සහ නුපුහුණු කොටස් ඇතුළුව පහළ ආදායම් ලබන කොටස්වලට රැකියා නියුක්ති අවස්ථා විවර වීම

අඩු නිපුණතා සහ නුපුහුණු තත්ත්වයන්ගෙන් සමන්විත ඉතා දුප්පත් ජනගහනය සඳහා යෝග්‍ය රැකියා බිහි කිරීමට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සමත් වේ. Loayza and Raddatz (2010) ට අනුව නුපුහුණු ශ්‍රමය සුක්ෂමව භාවිත කිරීමෙන් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා විශාල පිටුබලයක් සපයන බව දක්වා ඇත. Zafar et al. (2018) පකිස්ථානය ඇසුරින් සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයට අනුව එරට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සේවා නියුක්ති අවස්ථා ජනනය කිරීමට සමත් වී ඇති අතර එය ආර්ථිකයේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා දායක වී ඇති බව පෙන්වුම් කර තිබේ.

විශේෂයෙන්ම පකිස්ථානයේ දරිද්‍රතාව අඩු කිරීම සඳහා මානව ප්‍රාග්ධනය ඉවහල් වී ඇති බව දක්වයි. එහි දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් මගින් මානව සම්පත් සංවර්ධනය ඉහළ නැංවීම නිසා පහළ දරිද්‍රතා අනුපාතයක් තීරණය වීමට හේතු වී ඇති බව හෙළි කර ඇත. ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම පදනමක් සහිත මහා පරිමාණ ව්‍යවසායන් හා සැසඳීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ස්වභාවයෙන්ම ශ්‍රම සුක්ෂම වන නිසා රටක දරිද්‍රතාව අඩුකිරීම සඳහා එම ව්‍යවසායන්ට සඵල කාර්යභාරයක් කළ හැකි බව ඉහත අධ්‍යයනයේ දී තවදුරටත් සනාථ කර තිබේ.

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි සේවා නියුක්ත වීමෙන් උපයා ගන්නා ආදායමෙන් ඉහළ ප්‍රතිශතයක් අනෙකුත් ව්‍යවසායන්හි නිෂ්පාදිත මත වැය කිරීම හරහා පොදුවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට අවශ්‍ය ධනාත්මක ගුණක ප්‍රතිවිපාක (Positive Multiplier Effect) නිර්මාණය කිරීමට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය සමත් වේ. පහළ ප්‍රාග්ධන පදනමක් යටතේ විශාල රැකියා අවස්ථා ජනනය කිරීමට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය සමත්ය. සේවා නියුක්ති අවස්ථා විවර වීමෙන් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය දරිද්‍රතාව අවම කිරීම සඳහා දායක වන බව බොහෝ අධ්‍යයන සනාථ කර ඇත (Agyapong, 2010; Addi, 2014; Akugri et al., 2015; Brich, 1979; Diriba, 2013; Eramias et al., 2017; Musara & Gwaindepi, 2014; Muturi, 2015; Mukras, 2003; Sharafat et al., 2014; Villanger & Berge, 2015).

ශ්‍රම සුක්ෂම නිෂ්පාදනවලට එරෙහිව පවතින හැඟුරුව ඉවත් කිරීමට උපකාරී වීම

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ස්වභාවයෙන්ම ශ්‍රම සුක්ෂම වේ. ආර්ථිකයක වෙළෙඳපොළ විකෘතිතා නිසා බොහෝ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල බහුල සාධකය වන ශ්‍රමයට එරෙහිව ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම ක්‍රමවේද වැදගත් කොට සැලකේ. මෙම විකෘතිතාව ඉවත් කිරීම සඳහා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට හැකියාව පවතින අතරම එමගින් ආර්ථිකයේ ප්‍රගමනය උදෙසා මග පෙන්වයි.

මෙම තත්ත්වය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය සංවර්ධනයට පමණක් නොව එම ව්‍යවසායන්ගේ සේවා නියුක්ත පිරිස්වල ජීවන තත්ත්වයන් වැඩි දියුණු කර ගැනීමට අවකාශ වීවර වේ. තවදුරටත් එකිනෙකා අතර මානව සහ ප්‍රජා සංවර්ධනය වැඩි කිරීමට ද එය ඉවහල් වේ.

Manzoor et al. (2019) අනුව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට ඉතා ඉහළ මට්ටමකින් ශ්‍රමය අවශෝෂණය කර ගැනීමට හැකිවීමෙන් ආර්ථික වර්ධනය ශක්තිමත් කොට ආදායම් ප්‍රවර්ධනය මගින් දරිද්‍ර ජනගහනය අඩු කළ හැකි බව අවධාරණය කොට ඇත.

Harper (1984) පෙන්වා දී ඇත්තේ සුළු පරිමාණ ව්‍යවසායන් ප්‍රාග්ධන ඒකකයක් සඳහා ඉතා ඉහළ ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණයක් භාවිත කරන බවයි. මෙම පසුබිම යටතේ නිමවුම් ඒකකයක් සඳහා අඩු ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය කෙරෙන හෙයින් ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ග්‍රාමීයව පවතින අතිරික්ත ශ්‍රම ප්‍රමාණයන් සේවා නියුක්ත කිරීම හරහා දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට අවශ්‍ය යාන්ත්‍රණය සකස් කළ හැකි වේ.

කුඩා පරිමාණ සැපයුම්කරුවන් (ව්‍යවසායකයින්) අතර සම්බන්ධතා ගොඩනැගීමට පසුබිම නිර්මාණය වීම

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් අතර සහයෝගීතාව ඇතිවීම නිසා පිරිවැය අඩුවීම, වෙළෙඳපොළ පිවිසුම ඉහළ යාම, නිෂ්පාදන වල ගුණාත්මක තත්ත්වය වර්ධනය වීම සහ පරිසර හිතකාමී නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් නිර්මාණය වීම යනාදී ප්‍රතිලාභ රැසක් හිමිකර ගැනීමට හැකිවේ. (UNIDO & UNDP, 2004).

මහා පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට සාපෙක්ෂව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සතුව ඉහළ සැපයුම් සම්බන්ධතා (Supply Link) පවතින නිසා ඔවුනොවුන් අතර නිෂ්පාදන හුවමාරුවෙන් ආදායම් මට්ටම ඉහළ යාමටත් එමගින් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට අවශ්‍ය ශක්තිය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සතුව පවතී. මෙම ක්‍රියාදාමය තුළ අවම නිෂ්පාදන පිරිවැයක් යටතේ කටයුතු කිරීමට අවකාශ සැලසෙන හෙයින් කාර්යක්ෂමව නිෂ්පාදන

කටයුතු මෙහෙයවීමට අවශ්‍ය විභවතා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි අනන්‍ය ලක්ෂණයන් බවට පත්වේ.

ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල කෘෂි පොහොර සහ කුඩා පරිමාණ ගොවීන් අතර සම්බන්ධතා (Agri-Business) ගොඩනැගීමෙන් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ශක්තිමත් කිරීමටත් එමගින් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා විශාල ජවයක් ලබාගැනීමටත් හැකියාව පවතී. (Kirsten & Sartorius, 2002).

ඉතාමත්ම දිළිඳු ජනකොටස් කෙරෙහි අවධානය යොමුවීම හරහා දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට පදනම සකස් වීම

අඩු නිපුණතාවලින් හෙබි ඉතාමත්ම දිළිඳු ජන කොටස් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ කටයුතු සඳහා දායක කර ගැනීමට පුළුල් ඉඩකඩ හා අවකාශ පවතී. විශේෂයෙන්ම දිළිඳු කුටුම්භවල ප්‍රධානියා කාන්තාවක් වන විට හා ඇය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි සේවා නියුක්ත වීම නිසා තම පවුල් ඒකකයේ අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය තත්ත්වය කෙරෙහි ඉහළ නැඹුරුවත් ඇතිවීමෙන් එම කුටුම්භයන් සවිබලකරණය හරහා ඉහළ ප්‍රතිලාභ හිමිකර ගැනීමට සමත් වේ (SEAF, 2004).

බදු ගෙවීමවලට දායකවීමෙන් දරිද්‍රතාව පිටු දැකීමට උපකාරී වීම.

Agyapong (2010) විසින් ගනාව ආශ්‍රයෙන් කරන ලද අධ්‍යයනයකට අනුව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් රජයේ බදු ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා දායක වන බව හෙළිකර ඇත. මෙම ආදායම් එක් පැත්තකින් දිළිඳු ජන කොටස්වල ජන ජීවිතය ගොඩනැගීමට අවශ්‍ය ක්ෂේත්‍ර සඳහා යොමු කිරීමට හා අනෙක් අතින් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් ඇතුළු ක්ෂේත්‍ර ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා උපයෝජනය කළ හැකිය. එසේම මහා පරිමාණ ආයතන බදු පැහැර හරින තත්ත්වයක් යටතේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්වලින් රැස්කර ගන්නා අරමුදල් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සඳහා වන වැඩසටහන් (ප්‍රාදේශීය පොදු කාර්ය පහසුකම්, සෞඛ්‍ය සේවා, පාසල් දිවා ආහාර කටයුතු යනාදී ය) සඳහා යොදා ගැනීමට හැකියාව පවතී.

ප්‍රජා සංවර්ධනයට ඉතා පුළුල් අවකාශ පැවැතීම

ග්‍රාමීය ප්‍රජාවෙහිම අන්තර්ගත අංගයක් ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ක්‍රියාත්මක වන නිසා එමගින් ප්‍රජා සංවර්ධනයට (Community Development) දායක වීමෙන් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට එම ව්‍යවසායන්ට ප්‍රබල දායකත්වයන් ලබා දිය හැකිය. විශේෂයෙන්ම ග්‍රාමීය අඩු ආදායම් ලබන ජන කොටස් සතුව පවතින සමාජ ප්‍රාග්ධනය නිෂ්පාදන

ක්‍රියාවලිය උදෙසා දායක කර ගැනීමේ හැකියාව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සතු බැවින් එය ප්‍රජාවේ අභිවෘද්ධිය උදෙසා දායක වී දරිද්‍රතාව අඩුකිරීමට උපකාරී වේ.

ග්‍රාමීය අඩු ආදායම් ලබන ජන කොටස් සතුව පවතින සමාජ ප්‍රාග්ධනය හරහා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි සාධන මට්ටම ඉහළ නැංවීමට අවශ්‍ය ජවය ලබා ගත හැකි වේ. එහිදී විශේෂයෙන්ම ගනුදෙනු පිරිවැය අඩු කිරීමෙන් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි සාධන මට්ටම වැඩි දියුණු කිරීමට සමාජ ප්‍රාග්ධනය උපකාරීවේ. (Fafchamps & Minten, 2002).

Frederick et al. (2017) දී ගයානාව ආශ්‍රයෙන් සිදු කළ පර්යේෂණයක් මගින් හෙළි කර ඇත්තේ සමාජ ප්‍රාග්ධනය හරහා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි සාධන මට්ටම සමග අනුලෝම සබඳතාවක් පෙන්නුම් කෙරෙන බවයි. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිපල මගින් තවදුරටත් පැහැදිලි කරනුයේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි සාර්ථකත්වය සඳහා සමාජ ප්‍රාග්ධනය සහ නව්‍යතා ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරන බවයි. සමාජ ප්‍රාග්ධනය නව්‍යතා මත ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන බව ඉහත අධ්‍යයනය මගින් හෙළිකර ඇත.

ශක්තිමත් පසු සම්බන්ධතා (Strong Backward Linkage) ගොඩනැගීමට සහාය වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් හා දේශීය කෘෂිකාර්මික අංශය අතර ශක්තිමත් පසු සම්බන්ධතා ගොඩනැගීමේ හැකියාව පවතී. සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය බොහෝ අමුද්‍රව්‍ය කෘෂිකාර්මික අංශය මගින් සැපයේ (Nishantha & Padmasiri, 2010). සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය සහ දේශීය කෘෂිකාර්මික අංශය එකිනෙකට අනුපූරකව ක්‍රියාත්මක වීමෙන් ආදායම ඉහළ නැංවීමට උපකාරී වී දිළිඳුකම පිටුදකීමට අවශ්‍ය ශක්තිය ලබා දේ.

කෘෂිකාර්මික අංශය මගින් මුදා හැරෙන අමුද්‍රව්‍ය ලාභදායීව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය අංශයේ උපයෝජනයෙන් එම අංශයේ එකතු කළ අගය (Value Added) ඉහළ නැංවීමේ විභවතා පවතී. Barbin (2017) සිදු කළ අධ්‍යයනයට අනුව පසු සම්බන්ධතා නිසා අමුද්‍රව්‍ය සහ තාක්‍ෂණය සඳහා ප්‍රවේශවීමටත්, වෙළෙඳපොළ තොරතුරු ලබා ගැනීමට හා අලෙවිකරණ සහය ලබා ගැනීමටත් පුළුල් අවකාශ පවතින බව හෙළිකර ඇත. මෙය එම අංශයේ යෙදී සිටින පිරිස්වල ආදායම් මට්ටම ඉහළ යාමටත් ජීවන තත්ත්වය උසස් කරගැනීමටත් සහ ප්‍රජාවේ දිළිඳුකම අඩුකරගැනීමටත් මග පෙන්වනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය සතු විභවතා

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය එය සතු පූර්ණ ධාරිතාවෙන් යුතුව ක්‍රියාත්මක නොවේ. එය තවදුරටත් රටේ සමාජ - ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා දායක වන තිරසර ව්‍යවසායක අංශයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වීමට අවශ්‍ය විශාල විභවයක් සහිත අංශයකි. විශේෂයෙන්ම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය තුළ තරගකාරීත්වය (Competitiveness) ප්‍රවර්ධනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ (Harvie, 2010). එහි විභවතා පූර්ණ වශයෙන් නිරාවරණය වන පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය තුළ තරගකාරීත්වය වර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය උපායමාර්ග රාශියක් පවතී. ඒවා අතර පහත තරගකාරීත්ව උපායමාර්ග ඉතා වැදගත් වේ.

නව්‍යතා උපායමාර්ගය (Innovation Strategy)

Bhaskaran (2006) දී පෙන්වා දී ඇත්තේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය නව්‍යතා උපායමාර්ග භාවිත කිරීම නිසා එම අංශය ලාභදායී අංශයක් බවට පත්ව ඇති බවයි. එහි දී නව්‍යතා උපායමාර්ග යොදා ගැනීම නිසා නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය වීමෙන් තරගකාරීත්ව වාසි (Competitive Advantages) ගොඩනැගී ඇත. මෙමගින් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ යහපත් කාර්යසාධනයක් නිර්මාණය වී ඇති බව ඔහු තවදුරටත් තම පර්යේෂණය මගින් තහවුරු කර ඇත.

Hall et al. (2009) ට අනුව නව්‍යතා රටක සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ ඵලදායීතාව මත ප්‍රබල ධනාත්මක බලපෑමක් කිරීමට සමත් බව හෙළි කර ඇත. නව්‍යතා උපායමාර්ග නිසා රටක සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ ඵලදායීතාව වර්ධනය වීම නිසා ව්‍යවසායක අංශය ශක්තිමත් අංශයක් බවට පරිවර්තනය වේ. මේ අනුව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායනී අයහාරය වැඩිවීමකට මෙන්ම පිරිවැය අවම මට්ටමකින් පවත්වා ගැනීමට හැකියාව නිර්මාණය වේ. මෙම අංශයේ ශ්‍රමිකයන්ගේ ආදායම් මට්ටම ඉහළ යන අතරම තවදුරටත් ව්‍යවසායක අංශය පුළුල් කර ගැනීමට අවකාශ විවර වන නිසා තවදුරටත් නව රැකියා අවස්ථා ජනනයෙන් දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට යෝග්‍ය පසුතලය නිර්මාණය වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායනී ඵලදායීතාව සහ ප්‍රතිලාභ ඉහළ නැංවීම සඳහා තම දැනුම් පදනම (Knowledge Base) ප්‍රසාරණය කරන අතරම ඊට ගැලපෙන නව්‍යතා උපාය මාර්ග යොදා ගැනීම කළ හැකිය. තම නිෂ්පාදන අපනයන වෙළෙඳපොළ අභිමුඛ වන විට නිෂ්පාදන මාදිලි හා මෝස්තර මෙන්ම එම නිෂ්පාදන වල

ගුණාත්මකභාවය ද ඉතා වැදගත් වේ. එහි දී නව්‍යතාවලට කළ හැකි කාර්යභාරය අතිමහත් ය.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ නව්‍යතා උපායමාර්ගය වඩාත් සාර්ථකව දියත් කිරීමට ප්‍රමාණවත් සහ යෝග්‍ය බහුජාතික සමාගම්වල ප්‍රබල ස්ථාපිත වීමක් නොමැති බැවින් විකල්පව සෙසු සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සමග සහයෝගීතා ජාලයක් (Collaborative Networks) ගොඩනැගීමෙන් (Bhaskaran, 2006) එම ව්‍යවසායකයන්ට ඉහළ ප්‍රතිලාභ හිමි කර ගැනීමට අවස්ථාව පවතී.

තොරතුරු තාක්ෂණ උපායමාර්ගය (Information Technology Strategy)

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ වර්ධනය සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණය ප්‍රබල බලපෑමක් සිදු කරයි. සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශයේ ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමට තොරතුරු තාක්ෂණය ප්‍රබල ලෙසම බලපාන බව තහවුරු කර ඇත (Oluwafemi, 2015). එසේම Ashrafi සහ Murtaza (2008) දී සිදු කළ පර්යේෂණයක් මගින් පෙන්වා දී ඇත්තේ ආයතනයක ඵලදායීතාව, ලාභදායීතාව, වෙළෙඳපොළ වටිනාකම සහ වෙළෙඳපොළ පංගුව යන ක්ෂේත්‍ර විෂයන්හි තොරතුරු තාක්ෂණය ධනාත්මක බලපෑමක් කරන බවයි.

නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල එහි දී විශේෂයෙන්ම සිංගප්පූරුව සහ තායිපේ චීනය ඉතා සාර්ථක මට්ටමින් තාක්ෂණ හා නව්‍යතා උපායමාර්ග දියත් කිරීම මගින් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි සාධන මට්ටම ඉහළ නංවා ගැනීමට සමත්ව ඇත (Intarakumnerd & Goto, 2016).

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි පිරිවැය අවම කොට ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණය යොදා ගැනීමට විශාල අවකාශ පවතී. නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මක බව මෙන්ම වෙළෙඳපොළ පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරු ලබා ගැනීමට මෙම උපාය මාර්ගය වැදගත් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ද සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයට තොරතුරු තාක්ෂණය තිරසරව යොදා ගැනීම මගින් එම ව්‍යවසායන්හි පිරිවැය අවම කර ගැනීමට අවකාශ පවතින නිසා එමගින් එම අංශයේ සේවනියුක්තිකයන්ගේ ආර්ථික ශක්තිය ගොඩනැංවීම හරහා දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට අවශ්‍ය පරිසරය නිර්මාණය කළ හැකි වේ.

ජාලමය උපායමාර්ගය (Network Strategy)

රටක සුළු පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි වර්ධනය හා සංවර්ධනය සඳහා ඉතා වැදගත් මෙවලමක් ලෙස ජාලමය උපායමාර්ගය වැදගත් වේ (Naudé et al., 2014; Shaw & Conway, 2000). එක් එක් සුළු පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි ගැටලු නිරාකරණයට මෙන් ම එම ව්‍යවසායන්හි තරගකාරී තත්ත්වය ප්‍රවර්ධනය කර ගැනීමට ජාලමය උපායමාර්ගය ප්‍රබල මඟපෙන්වීමක් කර ඇති බව UNIDO (2001) දී පෙන්වා දී ඇත.

දකුණු ආසියාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි විධිමත් ජාලගතවීමක් නොමැතිවීම (Lack of Proper Networking) නිසා එම ව්‍යවසායන්ට අවස්ථා පුළුල් කර ගැනීමට නොහැකි පසුබිමක් යටතේ ජාලමය උපායමාර්ග හරහා ඇතිකරගන්නා විතැන්වීමක් මගින් ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු ව දකුණු ආසියානු රටවල සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනය කඩිනම් කිරීමටත් දරිද්‍රතාව අඩුකර ගැනීමටත් විශාල විභවතාවක් පවතී (Thrikawala, 2011; United Nations, 2011). තවද, Premaratne (2001) පෙන්වා දී ඇත්තේ ජාලමය සම්බන්ධතා මගින් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට විශාල සම්පත් ප්‍රමාණයක් ලබාගත හැකි බවයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් අතර මෙන්ම සෙසු මහා පරිමාණ ව්‍යවසායන් සමඟ සහයෝගීතාවක් ඇති කර ගැනීම හරහා ස්වකීය ව්‍යවසායන් ප්‍රසාරණයට මෙන්ම නව්‍යතා සහ නව තාක්ෂණය උරා ගැනීමට අවශ්‍ය පසුබිම ජාලමය උපායමාර්ගවලින් ගොඩනැගිය හැකිවේ. විශේෂයෙන්ම ප්‍රාදේශීය නිෂ්පාදන ජාල ශක්තිමත් වීම තුළින් නිෂ්පාදන හා බෙදාහැරීමේ ජාල (Production and Distribution Network) ශක්තිමත් කර ගැනීමට විශාල අවකාශ පවතී.

පොකුරු උපාය මාර්ගය (Cluster Strategy)

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ගේ ස්ථාපිත වීම, වර්ධනයට සහ රැකියා නිර්මාණය කිරීම සම්බන්ධව පොකුරු උපායමාර්ගය ඉතා වැදගත් බව පර්යේෂකයන් ගණනාවක් අනාවරණය කර ඇත. (Klein & Hadjimichael, 2003 ; Glaeser, 1998 ; Audrctsch, 2002). පොකුරු උපායමාර්ගය අනුගමනය කිරීම හරහා ඉරානය, වියට්නාමය, ඉංදුනීසියාව, තායිවානය, ජපානය සහ කොරියාව යනාදී රටවල සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් විශාල ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීමට සමත් ව ඇත (Foghani et al., 2017).

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සෙසු තරගකාරී ව්‍යවසායන් සමඟ සම්පව කටයුතු කිරීම මගින් එකිනෙකා අතර දැනුම හුවමාරු කර ගැනීමට මෙන්ම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී පැන නගින ගැටලු වල දී මග පෙන්වීම් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය ඉහළ විභවතා,

පොකුරු උපායමාර්ග තුළ ගැබ්ව පවතී. කාර්මික ජීවන වකුයේ මුල් අවධීන් තුළ මෙම උපායමාර්ගය ඉතා වැදගත් වන අතර ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක වන සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි මහා පරිමාණ පිරිමැසුම් නිර්මාණය කිරීම සඳහා මග පෙන්වනු ලැබේ. මහා පරිමාණ මට්ටමින් යෙදවුම් ලබා ගැනීම, ප්‍රශස්ත මට්ටමින් යන්ත්‍ර සූත්‍ර භාවිත කිරීම සහ මහා පරිමාණ මට්ටමේ ඇණවුම් සැපයීම සඳහා නිෂ්පාදන ධාරිතා ඒකාබද්ධ කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග වලින් මහා පරිමාණ පිරිමැසුම් (Economies of Scale) ළඟා කර ගැනීමට මෙම උපායමාර්ගය දායක වන අතරම එය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ඒකාබද්ධවීම හරහා සිදු කළ හැකිය (UNIDO, 2001).තවදුරටත් ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවසායන් අතර සංවාද සහ සහයෝගිතාව ප්‍රවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය රාමුව පොකුරු උපායමාර්ගය තුළින් නිර්මාණය කෙරේ. අනුපූරක නිෂ්පාදන අවස්ථා ඇතිකර ගැනීම, ඒකාබද්ධ පුහුණුවීම් සිදුකිරීම, අනෝන්‍ය වශයෙන් අරමුදල් භාවිත කිරීම සහ ඒකාබද්ධ අලෙවිකරණය (Joint Marketing Initiatives) යන ඒවා එකී රාමුව තුළ වැදගත් අංගයන් ලෙස දැක්විය හැකි ය. පොකුරු උපායමාර්ගය හරහා ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය ඉදිරියට ගෙන ඒමට හැකියාව පවතී. (Dasanayake & Sardana, 2015).

විදේශ සෘජු ආයෝජන උපායමාර්ගය (Foreign Direct Investment Strategy)

ගෝලීය ආර්ථික ඒකාබද්ධතා ගොඩනැගීම සම්බන්ධව තීරණාත්මක සාධකයක් ලෙස විදේශ සෘජු ආයෝජන සැලකේ. ප්‍රාග්ධන තොගයේ සහ ශ්‍රම බලකායේ ඉහළ යාම ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ යාමට දායකත්වය සපයන බව ආර්ථික වර්ධනය සඳහා වන නව සම්භාව්‍ය ආකෘතිය අවධාරණය කොට ඇත.

යම් රටක සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් මත විදේශ ආයෝජනවල බලපෑම (Spillover Effect of Foreign Direct Investment on SMES) සෘජු බලපෑම හා වක්‍ර බලපෑම වශයෙන් දෙ අකාර වේ. (Tuluce & Dogan, 2014). තාක්ෂණය උසස් කිරීම සහ ප්‍රාග්ධන රාශිකරණය පුළුල් කිරීමෙන් ශක්තිමත් ආර්ථික වර්ධනයකට අවශ්‍ය පදනම ගොඩ නැගෙන බව විදේශ ආයෝජනවල සෘජු බලපෑම යටතේ අවධාරණය කෙරේ. මෙම ක්‍රියාවලිය යටතේ දේශීය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්වල ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සහ තාක්ෂණය සමඟ බද්ධ වූ දැනුම (Technology and Know Now) අන්තර්ග්‍රහණය කර ගැනීමට හැකියාව ලැබීම නිසා එම ව්‍යාපාරවල නිෂ්පාදන ඵලදායීතාව ඉහළ නංවා ගැනීමට විශාල විභවතාවක් පවතී. (Javorcik, 2004; Pack & Saggi, 2001; Markusen & Venables, 1999)

රටක ආර්ථික වර්ධනය මත විදේශ ආයෝජනවල වක්‍ර හෙවත් පිටාරගැලීමේ ප්‍රතිවිපාකය (Spillover Effect) දෙ ආකාර වේ. (Blomstrom & Kokko, 1998). එනම් ඵලදායීතා ප්‍රතිවිපාකය (Productivity Spillovers) සහ වෙළෙඳපොළ ප්‍රවේශ ප්‍රතිවිපාකය (Market Access Spillovers) වශයෙනි. විදේශ බහුජාතික ආයතන විදේශ ආයෝජන ලබා ගන්නා රටවලට ප්‍රවේශ වීම මගින් දේශීය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරවල ඵලදායීතාව ඉහළ යාමට මඟ පෙන්වීම ඵලදායීතා ප්‍රතිවිපාකය වශයෙන් අදහස් වේ.

විදේශ බහුජාතික සමාගම් හරහා දේශීය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට විදේශීය අපනයන වෙළෙඳපොළට ප්‍රවේශ වීමට ඇති අවස්ථා වැඩි දියුණු වීම වෙළෙඳපොළ ප්‍රවේශ ප්‍රතිවිපාකය ලෙස අදහස් වේ.

පොදුවේ බහුජාතික ආයතන හරහා විදේශ සෘජු ආයෝජන දේශීය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයට ආකර්ෂණය කර ගැනීම මගින් සේවා නියුක්ති අවස්ථා ඉහළ යාම, අපනයනය ඉහළ යාම, බදු ආදායම් ඉහළ යාම සහ යෝග්‍ය තක්ෂණික දැනුම අත්කර ගැනීමට හැකි වීම (Tuluce & Dogan, 2014) මගින් එම ව්‍යවසායන්හි තිරසර පැවැත්ම සහතික කළ හැකිය. එමගින් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් ශක්තිමත් වීම ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමට මහඟු පිටුබලයක් වනු ඇත. මෙහි දී පූර්ව අවශ්‍යතාවක් වන්නේ දේශීය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයට විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට යෝග්‍ය හා යහපත් ප්‍රතිපත්ති (Sound Policies) ක්‍රියාවට නැංවීමට රජය කටයුතු කිරීමේ අවශ්‍යතාවයි.

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් තුළ තරගකාරීත්වය වර්ධනය කොට අපනයන අභිමුඛ ව්‍යවසායක අංශයක් බිහි කිරීමේ දී විදේශ සෘජු ආයෝජන වලට විශාල කාර්යභාරයක් පවතී. එය ඉතා වැදගත් උපායමාර්ගයකි. දේශීය සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් (දේශීය පෞද්ගලික අංශය) හා විදේශීය සෘජු ආයෝජන ලබා දෙන ආයතන (විදේශීය පෞද්ගලික අංශය - පරජාතික සමාගම්) අතර දේශීය පෞද්ගලික හා විදේශීය පෞද්ගලික හවුල්කාරීත්වයන් (Domestic and Foreign Private Partnership) ගොඩනැගීම හරහා විශාල ප්‍රතිලාභ හිමිකර ගැනීමට හැකියාව පවතී. නව දැනුම, නව තාක්ෂණය, හා කළමනාකරණ විධික්‍රම මගින් පෝෂණය වන සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන්ට තම ඵලදායීතාව ඉහළ නංවා ගැනීමටත්, පිරිවැය අඩුකර ගැනීමටත් මඟ පෑදේ.

සැපයුම් දාම උපායමාර්ගය (Supply Chain Strategy)

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ගේ වර්ධනය සහ ගනුදෙනුකරුවන්ගේ වටිනාකම ගොඩනැගීම සඳහා සැපයුම් දාම ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් සිදු කරයි (Chandak, 2018). සැපයුම් දාම උපාය මාර්ගය සහ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන්ගේ කාර්යසාධනය අතර ධනාත්මක සබඳතාවක් පවතින බව බොහෝ පර්යේෂණ මගින් පෙන්වා දී ඇත (Tan, 2002; Li et al., 2006; Koh et al., 2007; Chandak, 2018).

මහා පරිමාණ ආයතනවලට සාපෙක්ෂව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට ස්වකීය නව්‍යතා හැකියාවන් (Innovating Capability) ගොඩනැගීමට සහ වෙළෙඳපොළ කරා කාර්යක්ෂමව පිවිසීමට සැපයුම් දාම සම්බන්ධතා ඉතා වැදගත් මඟ පෙන්වීමක් කරයි. (So & Sun, 2010; Lambert & Schwieterman, 2012)

Zeng et al. (2010) ගේ අධ්‍යයනයකට අනුව සනාථ වී ඇත්තේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි නව ක්‍රම සහ නව අදහස්වල අත්කර ගැනීම් (Innovative Performance) සඳහා අන්තර් ආයතන සහයෝගීතාව (Inter-Firm Cooperation) ධනාත්මක බලපෑමක් කර ඇති බවයි. තවද සැපයුම් දාම යටතේ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන සම්බන්ධතා (Research and Development Partnerships) මගින් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට මූලික වශයෙන්ම ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට හැකියාව පවතී (Rezaei et al., 2015).

විදේශ බහුජාතික සමාගම් (Transnational Corporations) මෙන්ම දේශීයව ක්‍රියාත්මක වන විශාල සමාගම් වලට අවශ්‍ය කරන අමුද්‍රව්‍ය හා සේවා සැපයීමේ හැකියාව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සතුවේ. තව ද, තාක්ෂණය සමග නව කළමනාකරණ නිපුණතා (New Management Skills) කරා ප්‍රවේශ වීමට හැකියාව නිර්මාණය වීමෙන් දේශීය ව්‍යවසායකයන්ට ඉහළ ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීමට පදනම ගොඩ නැගේ.

ගෝලීය වටිනාකම් දාම (Global Value Chains) සමග සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට ඒකාබද්ධ වීමට අවශ්‍ය පදනම මෙම උපාය මාර්ගය හරහා නිර්මාණය කර ගත හැකිවේ (UNIDO, 2004). එහිදී තාක්ෂණය උසස් කර ගැනීම, කාර්මික හා කළමනාකරණ නිපුණතා වැඩි දියුණු කර ගැනීම සහ වෙළෙඳපොළ ප්‍රවේශ ශක්තිමත් වීම සහ පුළුල්වීම යන ධනාත්මක අවස්ථා විවර වීම සිදුවේ (Luetkenhorst, 2004). සැපයුම් දාම උපායමාර්ගය යොදා ගැනීම මගින් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි පිරිවැය පහළ යාම, දේශීය සැපයුම ඉහළ යාම, පරිසරය මත ඇති කෙරෙන අහිතකර බලපෑම් අවම වීම,

තත්ත්ව පාලන වැඩි දියුණු වීම සහ සන්නාම නාම ඉහළ යාම යනාදී ධනාත්මක ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීමට අවස්ථාව හිමි වේ (UNIDO, 2004).

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් හි සැපයුම් දාම ශක්තිමත් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියා මාර්ග දියත් කිරීම රජයේ අත්‍යවශ්‍ය කාර්යභාරයකි. එහි දී සිංගප්පූරුව මෙම උපාය මාර්ග යටතේ යහපත් අත්කර ගැනීම් සිදු කර ඇති අතර විශේෂයෙන්ම රජය භෞතික හා අතරා පොදු කාර්ය පහසුකම් (Physical and Virtual Infrastructure) ප්‍රමාණවත්ව සැපයීම හරහා වඩා ඵලදායීව ගෝලීය හා ප්‍රදේශීය සැපයුම් ජාල කරා ප්‍රවේශවීමට සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට හැකියාව ලැබී ඇත (Goh, 2002).

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයට සැපයුම් දාම උපාය මාර්ගය යටතේ විශාල ප්‍රතිලාභ අත්කර ගත හැකි අතර එහි දී විශේෂයෙන් ම ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ තේ නිෂ්පාදන අංශය විෂයයෙහි සැපයුම් දාම ශක්තිමත් කිරීම (Kohona, 2002) මගින් විශාල ප්‍රතිලාභ හිමි කර ගැනීමට අවස්ථා පවතී. මෙහි දී විශේෂයෙන් ම වතු අංශය ඇතුළත්ව ග්‍රාමීය අංශයට සංකේන්ද්‍රණය වී පවතින දරිද්‍රතාව පිටුදැකීම සම්බන්ධව සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට විභව කාර්යභාරයක් කළ හැකි බව පැහැදිලි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය මුහුණ දෙන ගැටලු

ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළුව බොහෝ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය එහි පූර්ණ විභවතා සඳහා ළඟා වී නොමැති බව බොහෝ අධ්‍යයන මගින් හෙළි කර ඇත. මෙහි දී සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ සංවර්ධනය මූල්‍ය සහ මූල්‍ය නොවන බාධක කිහිපයක් මගින් අවහිර කොට ඇත (Adeusi & Aluko, 2014; Beck, Demirgüç-Kunt & Maksimovic, 2005; Oduntan, 2014; දිල් රුක්ෂිති, 2004). මූල්‍ය ප්‍රාග්ධනය සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවන ප්‍රවේශය, ප්‍රමාණවත් නොවන පොදුකාර්ය පහසුකම්, අලෙවිකරණ ගැටලු, පහළ මට්ටමේ ව්‍යවසායක නිපුණතා, සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වය, දේශපාලන අස්ථාවර බව, ස්ථානීය ගැටලු හා තරගකාරිත්වය යන ගැටලු ප්‍රධාන වශයෙන් කැපී පෙනේ. ප්‍රමාණවත් මට්ටමක මූල්‍ය සම්පත් අත්කර ගැනීමට නොහැකි වීම ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සංවර්ධනය සම්බන්ධව ඉතා ප්‍රබල ගැටලුවක් වේ (Asian Development Bank, 2019).

ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණු පළාත කේන්ද්‍ර කොට සිදු කළ අධ්‍යයනයට අනුව එම පළාතේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටලු කිහිපයක් හඳුනා ගනු ලැබීණි (08 සංඛ්‍යා සටහන).

සංඛ්‍යා සටහන 08 : සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් මුහුණ දෙන ගැටලු

ගැටලුව	ව්‍යවසායන්ගේ ප්‍රතිශතය	මූලිකම ගැටලුවක් වන බව අවධාරණය කළ ප්‍රතිශතය
ප්‍රාග්ධනය සහ සම්පත්	42	14.5
තරගකාරිත්වය	35	12.9
සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වය	32	11.6
පොදුකාර්ය පහසුකම්	24	10.0
පරිපාලන ගැටලු	15	4.8

මූලාශ්‍රය : කේෂ්ත්‍ර අධ්‍යයනය, 2015.

අධ්‍යයනට ලක් කළ ව්‍යවසායකයන්ගෙන් සියයට 42 ක්ම ප්‍රධාන ගැටලුවක් ලෙස අවධාරණය කරනු ලැබූයේ ප්‍රමාණවත් පරිදි ප්‍රාග්ධනය සහ අවශ්‍ය සම්පත් කරා ප්‍රවේශ වීමට ප්‍රබල බාධා පවතින බවයි. මෙහි දී මෙම ගැටලුව තමා ඉදිරියේ පවතින මූලිකම ගැටලුවක් බව සියයට 15 ක් පමණ අවධාරණය කළහ. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය පදනම් කරගෙන සිදු කළ නාභිගත සම්මුඛ සාකච්ඡාවලදීද (Focus Group Interviews) අනාවරණය වූයේ ඔවුන්ගෙන් තුනෙන් දෙකක්ම ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධනයක් සපයා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් පීඩා විඳින බවයි. සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය මුහුණ දෙන තවත් ප්‍රබල ගැටලුවක් වන්නේ තරගකාරිත්වය යි. අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ව්‍යවසායකයින්ගෙන් සියයට 35 ක්ම මෙම ගැටලුවට මුහුණ දෙන අතර ඔවුන්ගෙන් සියයට 13 ක් පමණ තමා මුහුණ දෙන ප්‍රධානම ගැටලුවක් ලෙස මෙය අවධාරණය කළහ. වෙළෙඳපොළ සීමාවීම සහ එය ස්ථාවර වීම මේ සඳහා හේතු සාධක වී ඇති බව හෙළි විය. අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ව්‍යවසායකයින් විෂයයෙහි පවතින තවත් ප්‍රබල ගැටලුවක් වන්නේ සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයේ සිදුවන වෙනස්කම්ය. මෙය සැලකිය යුතු ප්‍රතිශතයක් වන අතර ව්‍යවසායකයන්ගෙන් සියයට 32 ක්ම එය ගැටලුවක් ලෙස සඳහන් කර ඇති අතර එයින් සියයට 12 ක් පමණ මෙය ප්‍රබල ගැටලුවක් ලෙස අවධාරණය කර ඇත. භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සම්බන්ධව ප්‍රමාණවත් නිපුණතා නොමැතිවීම (සියයට 30) රජය සහ ඊට සම්බන්ධ පරිපාලන ගැටලු (සියයට 15), පොදුකාර්ය පහසුකම් පිළිබඳ ගැටලු (සියයට 24) සහ ශ්‍රමය සම්බන්ධව පවත්නා සංරෝධක ව්‍යවසායකයින් විෂයයෙහි පවත්නා ගැටලු ලෙස ඔවුන් විසින් අවධාරණය කරනු ලැබිණි.

සමාලෝචනය

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික දරිද්‍රතාව සැලකිය යුතු මට්ටමකින් පහළ වැටුණ ද භූගෝලීය වශයෙන් එහි අසමානතා හඳුනා ගත හැකි අතර එය ග්‍රාමීය ප්‍රජාවයක් බව ඉහත තොරතුරු මගින් සනාථ කෙරේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් සහතික කිරීමේ හා විරැකියාව, අසමානතාව හා දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ වැදගත් උපායමාර්ගික අංශයක් ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය හඳුනා ගෙන ඇත. මෙම අධ්‍යයනයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය පදනම් කර ගෙන ශ්‍රී ලංකා දරිද්‍රතා ව්‍යාප්තිය පවතින ප්‍රාදේශීය අසමානතා පිටුදැකීමට විශාල අවකාශ පවතින බව තහවුරු වේ. දේශීය ආර්ථිකයට අනන්‍ය වූ හැඩහුරුකමින් යුතු සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් අවම ප්‍රාග්ධනයන් මත ස්ථාපිත කළ හැකි අතර බහුතරයක් වන අඩු ආදායම්ලාභී ජන කොටස්වල පරිභෝජනයට අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය ශ්‍රම සුක්ෂම නිෂ්පාදන මාදිලි හරහා සිදු කළ හැකිය. මෙමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය අංශයට බරව පවතින තරුණ ස්ත්‍රී සේවා විසුකත්තියට විභව විසඳුමක් ලබා ගැනීම සඳහා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය දිරිමත් කළ හැකි අතර ම භූගෝලීයව පැතිර පවත්නා දරිද්‍රතාවේ අසමානතා ද පිටුදැකීමට එමගින් ජවයක් සැපයේ. එහි පූර්ණ ධාරිතාවෙන් යුතුව ක්‍රියාත්මක වීමට සංරෝධකව ක්‍රියාත්මක වන ගැටලු කිහිපයකට ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය මුහුණ දෙන බව මෙම අධ්‍යයනය මගින් තහවුරු වූණි. ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධනය සහ අවශ්‍ය සම්පත් ලබා ගැනීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය මුහුණ දෙන සංරෝධක එහි දී ප්‍රධාන විය. ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය මුහුණ පාන ගැටලු නිරාකරණය කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය, පෞද්ගලික හා අදාළ ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයින්ගේ මැදිහත්වීම සහිත යාන්ත්‍රණයක් ගොඩනැගීම හරහා එම ව්‍යවසායකයන් මුහුණ පාන ගැටලු විසඳීමට ක්‍රියා කළ හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාව පිටුදැකීමේ දී ග්‍රාමීය අංශයේ පුළුල් පරිවර්තනයක් (Inclusive Rural Poverty Transformation) ඉලක්ක වූ ග්‍රාමීය සංවර්ධන උපායමාර්ගයක් වශයෙන් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායනී විශේෂීකරණයක් හා විවිධාංගීකරණයක් ගොඩ නැගෙන පරිදි ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම කෙරෙහි රජයේ වැඩි අවධානයක් යොමු විය යුතුය. ශ්‍රී ලංකාව විෂයයෙහි “සියලු ආකාරයේ දිළිඳුබව සියලු තැන්හිම දුරුකිරීම” යන කේන්ද්‍රීය තීරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථය අපේක්ෂිත කාල වකවානුවල දී සාධනය කර ගැනීමට එමගින් මහඟු පිටුවහලක් සැපයෙනු ඇත.

විමර්ශන ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

අතපත්තු, ඩී. (2018). *ආර්ථික විද්‍යාව හැඳින්වීමක් 2*, කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි.

- දිල්ලක්ෂිණී, ඩබ්. ඒ. (2004). ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත; ගැටලු හා විසඳුම්, සටහන, 23 (4-5), 17-18.
- කටුකුරුන්ද, සරත් (2006). ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික සංවර්ධනය සහ ග්‍රාමීය කාර්මීකරණය, ග්‍රාමසංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය.
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, (2018). වාර්ෂික වාර්තාව -2018, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, (2015). වාර්ෂික වාර්තාව -2015, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.
- Addi, F. J. (2014). *Contribution of SMEs on Poverty Alleviation in Zanzibar: A Case of Small Scale Salt Production in Pemba Eastern Coast*. The Open University of Tanzania.
- Adeusi, S., & Aluko, O. (2014). Assessing the Role of Government in Promoting Small Scale Businesses in KogiState: The Kabba/Bunu Experience. *IOSR Journal of Business and Management*, 16(11), 86-92.
- Adeyemi, N. A., & Lanrewaju, N. M. (2014). Impact of Micro and Small Business Entrepreneurship on Poverty Reduction in Ibadan Metropolis, South Western Nigeria. *International Review of Management and Business Research*, 3(3), 1603-1626.
- Agyapong, D. (2010). Micro, Small and Medium Enterprises' Activities, Income Level and Poverty Reduction in Ghana-A Synthesis of Related Literature. *International Journal of Business and Management*, 5(12), 196-205.
- Akugri, M., Bagah, D., & Wulifan, J. (2015). The Contributions of Small and Medium Scale Enterprises to Economic Growth: A Cross-Sectional Study of Zebilla in the Bawku West District of Northern Ghana. *European Journal of Business and Management*, 7(9), 262-274.
- Ashrafi, R., & Murtaza, M. (2008). Use and Impact of ICT on SMEs in Oman. *Electronic Journal of Information Systems Evaluation*, 11(3), 125-138.
- Asian Development Bank. (2014). *Asia SME Finance Monitor 2013*. Asian Development Bank.

- Asian Development Bank. (2019). *Effective Approaches to Poverty Reduction: Selected Cases From the Asian Development Bank*. Asian Development Bank.
- Attanasio, O., & Székely, M. (1999). *An Asset-Based Approach to the Analysis of Poverty in Latin America*. Inter-American Development Bank.
- Audretsch, D. B. (2002). The Dynamic Role of Small Firms: Evidence From the U.S. *Small Business Economics*, 18(1-3), 13-40.
- Barbin, E. (2017). *The Dynamics of SME - Large Business Linkages: Findings from Six Cases*. Asian Institute of Management.
- Beck, T., Demirgüç-Kunt, A., & Maksimovic, V. (2005). Financial and legal Constraints to Firm Growth: Does Firm Size Matter? *Journal of Finance*, 60, 137-177.
- Bhaskaran, S. (2006). Incremental Innovation and Business Performance: Small and Medium-Size Food Enterprises in a Concentrated Industry Environment. *Journal of Small Business Management*, 44(1), 64-80.
- Birch, D. L. (1979). *The Job Generation Process: Final Report to Economic Development*. Cambridge: MIT Program on Neighbourhood and Regional State.
- Blomström, M., & Kokko, A. (1998). Multinational Corporations and Spillovers. *Journal of Economic Surveys*, 12(2), 1-31.
- Bowale, E. (2013). Small and Medium Enterprises (SMEs) Development and Poverty Alleviation in Developing Countries: Evidence from Ekiti State, Nigeria. *Economic and Social Development. 2nd International Scientific Conference in Paris*, 1423-1437.
- Central Bank of Sri Lanka. (1998). *Economic Progress of Independent Sri Lanka: 1948-1998*. Central Bank of Sri Lanka.

- Chandak, A. (2018). The Impact of Supply Chain Strategy and Supply Chain Flexibility on the Performance of Small and Medium Enterprises(SME'S) In Indian Automobile Sector. *American Based Research Journal*, 7(9), 42-47.
- Cook, P., & Nixon, F. (2005). Finance and Small and Medium-Sized Enterprise Development. In C. J. Green, C. H. Kirkpatrick, & V. Murinde, *Finance and Development: Surveys of Theory, Evidence and Policy*. Edward Elgar.
- Daniels, L. (1999). The Role of Small Enterprises in the Household and National Economy in Kenya: A Significant Contribution or A Last Resort? *World Development*, 27(1), 55-65.
- Dasanayaka, S. W., & Sardana, G. D. (2015). Development of Small and Medium Enterprises through Clusters and Networking: A Comparative Study of India, Pakistan and Sri Lanka. *International Journal in Economics and Business Administration*, 3(2), 84-108.
- DCS. (2008). *Poverty Indicators: Department of Census and Statistics Household Income and Expenditure Survey–2006/07*. Ministry of Finance and Planning.
- DCS. (2015a). *The Spatial Distribution of Poverty in Sri Lanka: Department of Census and Statistics Household Income and Expenditure Survey–2012/13*. Department of Census and Statistics.
- DCS. (2015b). *Non-Agricultural Economic Activities in Sri Lanka Economic Census 2013/2014*. Department of Census and Statistics.
- DCS. (2017). *Poverty Indicators: Department of Census and Statistics Household Income and Expenditure Survey–2016*. Ministry of National Policies and Economic Affairs.
- DCS. (2019). *Global Multidimensional Poverty for Sri Lanka*. Ministry of Economic Reforms and Public Distribution.

- de Kok, J., Deijl, C., & Van Essen, C. V. (2013). *Is Small Still Beautiful? Literature Review of Recent Empirical Evidence on the Contribution of SMEs to Employment Creation*. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit(GIZ).
- Department of Census and Statistics. (2011). *Poverty Indicators: Department of Census and Statistics Household Income and Expenditure Survey – 2009/10*. Ministry of National Policies and Economic Affairs.
- DFID. (2000). *Eliminating World Poverty: Making Globalisation Work for the Poor*. London: The Department for International Development.
- Diriba, S. (2013). Socio-Economic Contributions of Micro and Small Enterprises: The Case of Jimma City. *School of Plant Sciences*, 2(2), 123-134.
- Ermias, E., Mekdim, D., Ibrahim, W. S., & Feiruz, Y. (2017). *The Role of Micro and Small Enterprises in Reducing Unemployment and Poverty in Ethiopia*. Partnership for Economic Policy.
- Fafchamps, M., & Minten, B. (2002). Returns to Social Network Capital among Traders. *Oxford Economic Papers*, 54, 173. <https://doi.org/10.1093/oeq/54.2.173>
- Faki, A. J. (2014). *Contribution of SMEs on Poverty Alleviation in Zanzibar: a Case of Small Scale Salt Production in Pemba Eastern Coast* A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Business Administration. Open University of Tanzania .
- Foghani, Sara & Batiah Mahadi & Rosmini Omar, (2017). "Promoting Clusters and Networks for Small and Medium Enterprises to Economic Development in the Globalization Era," *SAGE Open*, 7(1), 1-9.
- Frederick, O. A., Ahmed, A., & Kofi, P. (2017). Nexus Between Social Capital and Performance of Micro and Small Firms in An Emerging Economy: The Mediating Role of Innovation. *Cogent Business & Management*, 4(1), 1-20.

- Gebremariam, G. H., Gebremedhin T. G., & Randall, W. (2004). The Role of Small Business in Economic Growth and Poverty Alleviation in West Virginia. *An Empirical Analysis Research Paper, 2004-10*.
- Geremewe, Y. T. (2018). The Role of Micro and Small Enterprises for Poverty Alleviation. *International Journal of Research Studies in Agricultural Sciences, 4*(12), 38-47.
- Glaeser, E. L. (1998). Are Cities Dying ? *Journal of Economic Perspectives, 12*(2), 139-160.
- Goh, M. (2002). Issues Facing Asian SMEs and their Supply Chains. In M. Goh, *Asian Cases on Supply Chain Management for SMEs: Report of the Symposium on Supply Chain Management for Small and Medium Enterprises*. Asian Productivity Organization.
- Green, C. J., Kimuyu, P., Manos, R., & Murinde, V. (2002). *How Do Small Firms in Developing Countries Raise Capital? Evidence from a Large-Scale Survey of Kenyan Micro and Small Scale Enterprises (MSES)*. Institute for Development Policy and Management.
- Grosh B, & Somolekae G. 1996. Mighty oaks from little acorns: can microenterprise serve as the seedbed of industrialization? *World Development, 24*(12), 1879–1890.
- Hall, B., Lotti, F., & Mairesse, J. (2009). Innovation and Productivity in SMEs: Empirical Evidence for Italy. *Small Business Economics, 33*(1), 13-33.
- Harper, M. (1984). *Small Businesses in the Third World*. John Wiley & Sons.
- Harvie, C. (2010). SMEs and Regional Production Networks. In T. T. Vo, D. . Narjoko, & S. Oum, *Integrating Small and Medium Enterprises (SMEs) into the More Integrate East Asia*. ERIA.
- Harvie, C. (2015). *SMEs, trade and development in South-east Asia*. International Trade Centre.

- Imai, K., Arun, T., & Annim, S. (2010). Microfinance and Household Poverty Reduction: New Evidence from India. *World Development*, 38(12), 1760-1774.
- Intarakumnerd, P., & Goto, A. (2016). Technology and Innovation Policies for SMEs in East Asia. In V. Paul, C. Pornpinun, & Y. Naoyuki, *SMES in Developing Asia New Approaches to Overcoming Market Failures*. The Asian Development Bank Institute.
- Islam, R. (2004). *The Nexus of Economic Growth, Employment and Poverty Reduction: An Empirical Analysis*. International Labour Office.
- Javorcik, B. S. (2004). Does Foreign Direct Investment Increase the Productivity of Domestic Firms? in Search of Spillovers Through Backward Linkages. *The American Economic Review*, 94(3), 605-627.
- Jayasekara, J. P., & Thilakarathna, A. (2013). *Government Policy and Strategy for SME Development*. Ministry of Finance and Planning.
- Kirsten, J., & Sartorius, K. (2002). Linking Agribusiness and Small-Scale Farmers in Developing Countries: Is There a New Role for Contract Farming? *Development Southern Africa*, 19(4), 503-529.
- Klein, M.U., & Hadjimichael, B. (2003). *The Private Sector in Developing Entrepreneurship, Regulation and Competitive Disciplines*, World Bank.
- Kobia, M., & Sikalieh, D. (2010). Towards a Search for The Meaning of Entrepreneurship. *Journal of European Industrial Training*, 34(2), 110-127.
- Koh, S. C. (2007). The Impact of Supply Chain Management Practices on Performance of SMEs. *Industrial Management & Data Systems*, 107(1), 103-124.
- Kohona, N. B. (2002). Selected Country Papers- Sri Lanka. In M. Goh, *Asian Cases on Supply Chain Management for SMEs: Report of the Symposium on Supply Chain Management for Small and Medium Enterprises*. Asian Productivity Organization.

- Kowo, S. A., Adenuga, O. A., & Sabitu, O. O. (2019). The Role of SMEs Development on Poverty Alleviation in Nigeria. *Insights into Regional Development, 1*(3), 214-226.
- Lambert, D. M., & Schwieterman, M. A. (2012). Supplier Relationship Management as A Macro Business Process. *Supply Chain Management: An International Journal, 17*(3), 337-352.
- Li, S., Ragu-Nathan, B., Ragu-Nathan, T. S., & Rao, S. (2006). The Impact of Supply Chain Management Practices on Competitive Advantage and Organizational Performance. *Omega, 34*(2), 107-124.
- Liedholm, C., McPherson, M., & Chuta, E. (1994). Small Enterprise Employment Growth in Rural Africa. *American Journal of Agricultural Economics, 76*(5), 1177-1182.
- Loayza, N. V., & Raddatz, C. (2010). The Composition of Growth Matters for Poverty Alleviation. *Journal of Development Economics, 93*(1), 137-151.
- Luetkenhorst, W. (2004). Corporate Social Responsibility and the Development Agenda: The Case for Actively Involving Small and Medium Enterprises. *Intereconomics, 39*(3), 157-166.
- Manzoor, F., Longbao, W., Mohammad, N., & Qazi, A. S. (2019). Role of SME in Poverty Alleviation in SAARC Region Via Panel Data Analysis. *Sustainability, 11*(22), 1-14.
- Markusen, J. R., & Venables, A. J. (1999). Foreign Direct Investment as A Catalyst for Industrial Development. *European Economic Review, 43*(2), 335-356.
- McDade, B., & Spring, A. (2005). The New Generation of African Entrepreneurs: Networking to Change the Climate for Business and Private Sector Led Development. *Entrepreneurship and Regional Development, 17*(1), 17-42.
- McPherson, M. A. (1996). Growth of Micro and Small Enterprises in Southern Africa. *Journal of Development Economics, 48*(2), 253-277.

- Ministry of Industry and Commerce (MIC). (2016). *National Policy Framework for Small & Medium Enterprise (SME) Development*. Ministry of Industry and Commerce.
- Mukras, S. M. (2003). Poverty Reduction Through the Strengthening of Small and Medium Enterprises. *Journal of African Studies*, 17(2), 58-67.
- Musara, M., & Gwaindepi, C. (2014). Factors within the Business Regulatory Environment Affecting Entrepreneurial Activity in South Africa. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(6), 109-116.
- Muturi, P. M. (2015). The Role of Micro and Small Enterprises (MSEs) in Achieving Kenya Vision 2030. *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 3(5), 1337-1352.
- Naude, P., Zaefarian, G., Tavani, Z. N., Neghabic, S., & Zaefarianc, R. (2014). The Influence of Network Effects on SME Performance. *Industrial Marketing Management*, 43(4), 630-641.
- Nishantha B. and Padmasiri H. M. N.(2010). Development of Small and Medium Enterprises in Post Conflict Sri Lanka: Opportunities, Challenges and Policy Implications. *Ryukoku Journal of Economic Studies*, 49(4), 41-54.
- Nursini, N. (2020). Micro, Small, and Medium Enterprises (MSMEs) and Poverty Reduction: Empirical Evidence from Indonesia. *Development Studies Research*, 7(1), 153-166.
- Nursini, N., & Tawakkal, T. (2019). Poverty Alleviation in the Context of Fiscal Decentralization in Indonesia. *Economics & Sociology*, 12(1), 270-285.
- Oduntan, K. O. (2014). The Role of Small and Medium Enterprises in Economic Development: The Nigerian Experience. *International Conference on Arts, Economics and Management (ICAEM'14) March 22-23, 2014 Dubai (UAE)*, ICAEM.

- OECD. (2009). *The Impact of the Global Crisis on SME and Entrepreneurship Financing and Policy Responses*. Centre for Entrepreneurship, SMEs and Local Development.
- Olawale, F., & Garwe, D. (2010). Obstacles to the Growth of New SMEs in South Africa: A principal Component Analysis Approach. *African Journal of Business Management*, 4(5), 729-738.
- Oluwafemi, O. S. (2015). *The Impact of Information Communication Technology on Small and Medium Scale Enterprise Productivity in Nigeria*. Vaasa University of Applied Science.
- Pack, H., & Saggi, K. (2001). Vertical Technology Transfer via International Outsourcing. *Journal of Development Economics*, 65(2), 389-415.
- Premaratne, S. P. (2001). Networks, Resources, and Small Business Growth: The Experience in Sri Lanka. *Journal of Small Business Management*, 39(4), 363-371.
- Rezaei, J., Roland, O., & Paul, T. (2015). How SMEs Can Benefit from Supply Chain Partnerships. *International Journal of Production Research*, 53(5), 1527-1543.
- Sen, A. (1980). Labor and Technology. In J. Cody, H. Hughes, & D. Wall, (Eds.) *Policies for Industrial Progress in Developing Countries*. Oxford University Press.
- Sharafat, A. H., & Muhammad, A. K. (2014). The Role of Small and Medium Enterprises and Poverty in Pakistan: An Empirical Analysis. *Theoretical and Applied Economics*, XXI 4(593), 67-80.
- Shariff, M. M., Peou, C., & Ali, J. (2010). Moderating Effect of Government Policy on Entrepreneurship and Growth Performance of Small-Medium Enterprises in Cambodia. *International Journal of Business and Management Science*, 3(1), 51-58.

- Shaw, E., & Conway, S. (2000). Networking and the Small Firm. In S. C. Evans (Eds.) *Enterprise and Small Business*. Prentice Hall.
- Small Enterprises Assistance Funds (SEAF). (2004). *The Development Impact of Small and Medium Enterprises: Lessons Learned from SEAF Investments*. SEAF.
- SME Task Force. (2002). *National Strategy for the SME Sector in Sri Lanka, White Paper*. Small and Medium Enterprise Sector Development Program.
- So, S., & Sun, H. (2010). Supplier Integration Strategy for Lean Manufacturing Adoption in Electronic enabled Supply Chains. *Supply Chain Management: An International Journal*, 15(6), 474-487.
- Tan, K. C. (2002). Supply Chain Management: Practices, Concerns, and Performance Issues. *Journal of Supply Chain Management*, 38(1), 42-53.
- Thrikawala, S. S. (2011). Impact of Strategic Networks for the Success of SMEs in Sri Lanka. *World Journal of Social Sciences*, 1(2), 108-119.
- Tülücea, N. S., & Doğanb, İ. (2014). The Impact of Foreign Direct Investments on SMEs' Development. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 150(2014), 107-115.
- UNDP & UNIDO. (2004). *Partnerships for Small Enterprise Development*. Deloitte.
- UNIDO. (2001). *Development of Clusters and Networks of SMEs*. The UNIDO Programme.
- United Nations. (2011). *Enabling Environment for the Successful Integration of Small and Medium-Sized Enterprises in Global Value Chains: Country Studies on Bangladesh, Nepal and Sri Lanka*. United Nations Publication.
- United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). (2004). *Inserting Local Industries into Global Value Chains and Global Production Networks: Opportunities and Challenges for Upgrading*. United Nations Industrial Development Organization.

- Villanger, E., & Berge, L. I. (2015). *Private Sector Development for Poverty Reduction: Opportunities and Challenges for Norwegian Development Aid*. Chr. Michelsen Institute.
- Wickremasinghe, S. I. (2011). *The Status of SMEs in Sri Lanka and Promotion of Their Innovation Output*. National Science Foundation.
- World Bank (WB), 2015. *Sri Lanka Ending Poverty and Promoting Shared Prosperity*. the International Bank for Reconstruction and Development.
- Zafar, M., Muhammad, W., & Muhammad, N. B. (2018). The Role of Small and Medium Enterprises on Poverty Reduction in Developing Country: A Case of Pakistan. *Pakistan Business Review*, 20(3), 703-713.
- Zeng, S. X., Xie, X. M. & Tam, C. M. (2010), "Relationship between Cooperation Networks and Innovation Performance of SMEs", *Technovation*, 30(3), 181-194.

ශ්‍රී ලංකාවේ තරුණ - මහලු වයස් කාණ්ඩයේ ජනතාවට ඵලදායී වියපත් වීමක් සඳහා පවතින අවස්ථා හා අභියෝග.

සමන් උදය කාන්ත කේ.කේ., ඩර්වින් එස්.කේ. සහ අනුෂා හේවගේ

ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය

විද්‍යුත් තැපෑල kantha@econ.ruh.ac.lk

සාර සංක්ෂේපය

ඵලදායී වයස්ගත වීමක් සඳහා පවතින අවස්ථා හා අභියෝග කෙරෙහි අවධානය යොමු කොට ඇත. එය විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වය අනුව වඩාත් වැදගත් වේ. මන්ද යැපුම් පීඩනය ඉහළ යාම රටේ ආර්ථික සංවර්ධනයට මෙන්ම සාමාජීය වශයෙන් ද විශාල අර්බුද රාශියක් ඇති කරවන්නකි. ඒ අනුව වියපත්භාවය හේතුවෙන් අපට ඇති විය හැකි බලපෑම අවම කර ගැනීම සඳහා පවතින අවස්ථාවන් හඳුනා ගැනීම හා එහිදී මතුවන අභියෝගයන් හඳුනා ගැනීම මෙම තත්ත්වය තුළ වඩා වැදගත් වේ. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ජන හා නිවාස සංගණන වාර්තාවේ (2012) දත්තයන්ට අනුව ඉහළම වියපත්භාවයක් සහිත දිස්ත්‍රික්ක අතරින් තෙවැනි ස්ථානයට පත්ව ඇති ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ මහමෝදර, බද්දේගම, උඵවිටිකේ, හා කඵවැල්ල යන ප්‍රදේශ තෝරා ගනිමින් ස්ත්‍රීන් සහ පුරුෂයන් 50 දෙනා බැගින් වූ නියදි ඒකක 100 කින් යුක්තව මෙම පර්යේෂණය, ප්‍රශ්නාවලි සහ සම්මුඛ සාකඵලා ක්‍රම යොදා ගනිමින් ලබාගත් ප්‍රාථමික දත්ත හා වාර්තාවන් මඟින් ලබාගත් ද්විතීක දත්ත යොදා ගනිමින් විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදයන් ආශ්‍රයෙන් සිදු කර ඇත. එහිදී ජනගහනයේ ආර්ථික අක්‍රීයතාව, වයස්ගත වීමත් සමග ඇති වන අඛණ්ඩ ක්‍රියාවලියක් ලෙස හඳුනා ගැනුණ අතර ඒ යටතේ ඵලදායී වියපත් වීමක් යන සංකල්පය පිළිබඳව සමාජය තුළ පවතින සෘණාත්මක ආකල්පය, සමාජ ආරක්‍ෂණ වැඩ පිළිවෙලෙහි පවතින දුර්වල ස්වභාවය, වැඩිහිටි අවශ්‍යතා පදනම්ව පොදු ප්‍රවාහන සේවයක් ස්ථාපිත වී නොමැති ආකාරය පිළිබඳව නිගමන ගොනු කරගැනීමට හැකි විය.

සමීක්ෂණයෙන් ලද ප්‍රතිඵල අනුව තරුණ - මහලු ජනගහනයෙන් බහුතරයක් ආර්ථික වශයෙන් ඵලදායී ක්‍රියාවල නිරත වීමට කැමැත්තක් දක්වන අතර ඔවුන්ගේ අනෙකුත් දෛනික ක්‍රියාකාරකම් සමඟ නොගැටෙන අයුරින් අර්ධ කාලීන වශයෙන් ඒ සඳහා කාලය වැය කිරීමට බොහෝ දෙනා බලාපොරොත්තු වේ. ශ්‍රම බලකායෙන් පළමුව බැහැර වන

කණ්ඩායම වන තරුණ-මහලු ජනගහනයේ ස්ත්‍රීන් සමාජය තුළ වඩාත්ම හුදකලා වන කණ්ඩායම වන බවයි. එමෙන්ම වයස්ගත වීම ස්ත්‍රීකරණය වීම හා වැන්දඹුභාවය ඉහළ යාමත් සමඟ ස්ත්‍රීන් දුගීභාවයට පත්වීමේ දැඩි අවදානමක් පවතී. වැඩ කළ හැකි වයසේ පසු වන ස්ත්‍රීන් පවා ගෘහස්ථ කටයුතුවල නිරත වීමට, රැකියාගත වීමට වඩා ප්‍රමුඛස්ථානයක් දෙන බව අධ්‍යයනය මඟින් පැහැදිලි වේ. සාපේක්ෂව ඉහළ අධ්‍යාපන මට්ටමක් පවතින බැවින් වියපත්වුවත් තුළ වුවද ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීම අපහසු කරුණක් නොවන බව පෙනී යයි.

ප්‍රමුඛ පද : ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය, වියපත්භාවය

හැඳින්වීම

විශේෂයෙන්ම සංවර්ධිත රටවල් ශ්‍රම සුක්ෂම කර්මාන්තවලට වඩා ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම කර්මාන්ත සඳහා වැඩි අවධානයක් ලබා දෙන නිසා ශ්‍රම බලකායෙන් ඉවත් වන ජනගහනය සේවා නියුක්ත වීම පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කරන්නේ වැඩිහිටි ජනගහනය නඩත්තු කිරීමට දරන පිරිවැය අධික නිසාය. එහෙත් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල වැඩිහිටි ජනගහනය කෙරෙහි සංස්කෘතිකමය ආකල්ප සහ සමාජ කාරණා බෙහෙවින් බලවත් වන බව පෙනේ. එමනිසා සමාජය තුළ වැඩිහිටියන් නැවත රැකියාගත කිරීම හෝ ඵලදායී ආර්ථික ක්‍රියාවල නිරත කිරීම කෙරෙහි සැලකිය යුතු පිටු බලයක් ලබා නොදේ. මිනිසාට තරුණ කාලයේ විශ්‍රාම වැටුප් ලබා ගත හැකි රැකියාවක නිරත වීම සහ විශ්‍රාම ගිය පසු විශ්‍රාමික සුවයෙන් කල්ගත කිරීම ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වන රටවල ආකල්පය වී තිබේ. එමනිසා ජනගහනය වයස්ගත වීම තුළින් නිර්මාණය වන සමාජ ආර්ථික පිරිවැය රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ගේ අවධානයට පමණක් සීමා වී ඇත.

වයස්ගත ජන කොට්ඨාසය හඳුනාගනු ලබන වයස් සීමාව කාලයත් සමඟ විවිධ රටවල් අනුව විවිධ අගයන් ගන්නා අතර එය අතීතයේ දී අවුරුදු 50ක අගයක් වුණු අතර අප්‍රිකානු රටවල එය අවුරුදු 70 පමණ විය. මෙම වයස් සීමාව මූලික වශයෙන්ම පදනම් වන්නේ ආයු අපේක්ෂාව හා විශ්‍රාම යාමයේ වයස මතය (Proposed Working Definition of an Older Person in Africa for the MDS Project, 2002). බොහෝ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල වියපත් වූවන් ලෙස අවු. 60 හෝ ඊට වැඩි අය සලකන නමුත් සංවර්ධිත රටවල වියපත් වූවන් ලෙස සලකනුයේ අවුරුදු 65 හෝ ඊට වැඩි අයයි (Gubhaju, 2008).

ලෝකයේ මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ද මෙම ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය පිළිබඳ පර්යේෂණ සැලකිය යුතු මට්ටමෙන් සිදු කර ඇති අතර ඒවායේ බොහෝ විට විෂය කේෂත්‍රය වී ඇත්තේ ජනගහනය වයස්ගත වීමට බලපාන හේතු සහ එම තත්ත්වය කළමනාකරණය කළ හැකි ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳවයි. සංඛ්‍යාන දත්තයන් මගින් ද ඉදිරි වසර වල ලෝකයේ මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය වයස්ගත වන අපේක්ෂිත ප්‍රතිශතය පුරෝකථනය කර ඇත. එනමුත් වැඩිහිටි ජනගහනය තුළ ඇති උප කොටස් පිළිබඳ වෙන වෙනම අවධානය යොමු කර පර්යේෂණ සිදු කිරීමක් දක්නට නොලැබේ. මෙම අධ්‍යයනයේ හිඩැස ලෙස හඳුනා ගත්තේ එයයි.

වයස්ගත ජනගහනය ඔවුන්ගේ කායික ක්‍රියාකාරකම් හා මානසික හැකියාවන් අනුව උප කොට්ඨාස තුනකට බෙදා දැක්විය හැකිය. එනම්,

- තරුණ - මහලු (Young – Old) 65 - 74
- මැදි - මහලු (Middle - Old) 75 - 84
- මහලු - මහලු (Old – Old) +85

ශ්‍රී ලංකාවේ සංගණන දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රම බලකාය නිර්වචනය කරනු ලබන්නේ වයස අවුරුදු 15 සිට 64 දක්වා වයස් සීමාව අතර වන නිසා මෙම අධ්‍යයනයේ දී ඉහත දැක්වූ ප්‍රථම නිර්වචනය භාවිත කරනු ලබයි.

වාර්ෂික ශ්‍රම බලකා වාර්තාව (2018) අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ 22.1% ක (පුරුෂ 36.4% හා ස්ත්‍රී 11%) ශ්‍රම බලකා දායකත්වයක් වයස අවුරුදු 15 ට වැඩි ජනගහනය 65 විසින් නියෝජනය කරනු ලබයි. වයස අවුරුදු 54 සහ 64 අතර ජන කොට්ඨාසයේ ශ්‍රම බලකා දායකත්වය 54.2% (පුරුෂ 77.8 % හා ස්ත්‍රී 33.2 %) වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්‍රාම යාමේ වයස් සීමාව රාජ්‍ය අංශය තුළ අවුරුදු දක්වා සේවා ද 60 වන අතර අවුරුදු 55 දී දිගුවක් ලබා ගැනීමට හැකියාව පවතී. පෞද්ගලික අංශය තුළ අවුරුදු 55 හෝ 60 භාවිත වේ. ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණය (2018) අනුව ආර්ථික කටයුතුවල බිඳ වැටීම ආරම්භ වන්නේ වයස අවුරුදු 45 සිට 49 දක්වා වන ජන කොට්ඨාසය තුළ වන අතර එය ඉදිරි වයස් කාණ්ඩය දක්වා ද ව්‍යාප්ත වීම පෙන්නුම් කරයි එය කුටුම්භ තුළ ඉහළ යැපුම් අනුපාතයක් නිර්මාණය කිරීමට අනුබලයකි. එමෙන්ම ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණ වාර්තාව (2018) අනුව ශ්‍රම බලකායෙන් 58.2%ක් (පුරුෂ 62.5 % හා ස්ත්‍රී 51.3%) නියෝජනය කරන්නේ අවිධිමත් අංශයේ ආර්ථික කටයුතු වන

නිසා මෑත කාලීන ආර්ථික සංවර්ධන වාර්තාව (2017) අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අපේක්ෂාව වන්නේ 2030 වන විට ජනගහනයෙන් වැඩිහිටි ජනතාව වන බවයි. එමෙන්ම ජන හා නිවාස සංගණන වාර්තාවේ (2012) ප්‍රජා විද්‍යාඥයින්ගේ ප්‍රක්ෂේපණයන්ට අනුව 2041 වන විට සෑම පුද්ගලයින් හතර දෙනෙකුගෙන් එක් අයෙකු වයස්ගත ජනගහනයට අයත් පුද්ගලයෙකු බවට පත්වේ. පහළ හා මැදි ආදායම් රටවල ජනගහනය වයස්ගත වීමට ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ උපතේ දී හා ළමා කාලයේ දී මර්ත්‍යතාවයේ (Mortality) ප්‍රබල අඩු වීමයි. ඉහළ ආදායම් රටවල ජනගහනය වයස්ගත වීමට බලපාන ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ වයස්ගත ජනගහනය තුළ මර්ත්‍යතාවය අඩු වීමයි.

වයස්ගත වීම සාමාන්‍ය ජීව විද්‍යාත්මක ක්‍රියාවලියක් වුවද එමඟින් ශරීරය තුළ පවතින සෛල හා අණු විශාල වශයෙන් හානි වන අතර එය පුද්ගලයෙකුගේ ධාරිතාවය ක්‍රමයෙන් අඩු වී ඵලදායීතාව අහිමි වීමට හේතු වේ. ජනගහනය වයස්ගත වීමේ අභියෝගය සඳහා ආර්ථික විද්‍යානුකූල අභිලාෂය වන්නේ ජනගහනය වයස්ගත වීම හා සබැඳුණු පිරිවැය අවම කර වැඩිහිටි පුද්ගලයන්ගේ ආර්ථික දායකත්වය ඉහළ නැංවීමයි. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් Active Ageing නමින් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් වසර 2002 දී හඳුන්වා දී ඇති අතර එමඟින් වයස්ගත වූ පුද්ගලයින් නැවත ඵලදායීව ආර්ථික කටයුතු සඳහා දායක කරගත යුතු සම්පතක් වශයෙන් දක්වා ඇත. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනය මඟින් තරුණ - මහලු ජනගහනය නැවත ආර්ථික කටයුතු සඳහා ඵලදායීව උපයෝගී කරගන්නා ආකාරය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කරනු ලබයි.

පර්යේෂණ ගැටලුව

ජනගහනය වයස්ගත වීමත් සමඟ පිරමීඩාකාර හැඩයකින් යුත් ජනගහන ව්‍යුහය බැරලයක හැඩයක් බවට පරිවර්තනය වීමක් අපේක්ෂා කරයි (ADB, 2019). ජනගහනය වයස්ගත වීම වර්තමානය වන විට ලෝකයේ සෑම රටකටම බලපා ඇති ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ගැටලුවකි. තවද එය සමාජ ආර්ථික කෝණයෙන් බලන කළ අභියෝග රාශියකට තුඩු දෙන්නකි. රටකට ජනගහනය සම්පතක් වන්නේ එය සමාජ ප්‍රාග්ධනය ලෙස ආර්ථික ක්‍රියාවලියට සක්‍රීය දායකත්වයක් සපයන්නේ නම් පමණි. ආයු අපේක්ෂණය ඉහළ යාම ,මර්ත්‍යතාවය අඩු වීම, ළදරු හා වැඩිහිටි සෞඛ්‍යය සේවා දියුණු වීම, සෞඛ්‍යය සේවාවට අනුබද්ධිතව තාක්ෂණය දියුණු වීම ජනගහනය වයස්ගත වීමට මූලික වූ කරුණු ලෙස දක්වා ඇති අතර මේ සම්බන්ධව ලෝකයේ සැලකිය යුතු තරමේ පර්යේෂණ ප්‍රමාණයක් ද සිදු කර ඇත.

විශේෂයෙන්ම සංවර්ධිත රටවල් ශ්‍රම සුක්ෂම කර්මාන්තවලට වඩා ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම කර්මාන්ත සඳහා වැඩි අවධානයක් ලබා දෙන නිසා ශ්‍රම බලකායෙන් ඉවත් වන ජනගහනය සේවා නියුක්ත වීම පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කරන්නේ වැඩිහිටි ජනගහනය නඩත්තු කිරීමට දරන පිරිවැය අධික නිසාය. එහෙත් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල වැඩිහිටි ජනගහනය කෙරෙහි සංස්කෘතිකමය ආකල්ප සහ සමාජ කාරණා බලවත් වන බව පෙනේ. එමනිසා සමාජය තුළ වැඩිහිටියන් නැවත රැකියාගත කිරීම හෝ ඵලදායී ආර්ථික ක්‍රියාවල නිරත කිරීම කෙරෙහි සැලකිය යුතු පිටු බලයක් ලබා නොදේ. මිනිසාට තරුණ කාලයේ විශ්‍රාම වැටුප් ලබා ගත හැකි රැකියාවක නිරත වීම සහ විශ්‍රාම ගිය පසු විශ්‍රාමික සුවයෙන් කල්ගත කිරීම ශ්‍රී ලංකා වැනි සංවර්ධනය වන රටවල ආකල්පය වී තිබේ. එමනිසා ජනගහනය වයස්ගත වීම තුළින් නිර්මාණය වන සමාජ ආර්ථික පිරිවැය රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ගේ අවධානයට පමණක් සීමා වී ඇත. ලෝකයේ මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ද මෙම ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය පිළිබඳ පර්යේෂණ සැලකිය යුතු මට්ටමෙන් සිදු කර ඇති අතර ඒවායේ බොහෝ විට විෂය ක්ෂේත්‍රය වී ඇත්තේ ජනගහනය වයස්ගත වීමට බලපාන හේතු සහ එම තත්ත්වය කළමනාකරණය කළ හැකි ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳවයි. සංඛ්‍යාන දත්තයන් මගින් ද ඉදිරි වසරවල ලෝකයේ මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය වයස්ගත වන අපේක්ෂිත ප්‍රතිශතය පුරෝකථනය කර ඇත. එනමුත් වැඩිහිටි ජනගහනය තුළ ඇති උප කොටස් පිළිබඳ වෙන වෙනම අවධානය යොමු කර පර්යේෂණ සිදු කිරීමක් දක්නට නොලැබේ. මෙම අධ්‍යයනයේ හිඩැස ලෙස හඳුනා ගත්තේ එයයි.

තරුණ - මහලු ජනගහනය යනු ශ්‍රම බලකාය හැර යන ප්‍රථම කණ්ඩායමයි. ඒ නිසා ඔවුන් සතුව රැකියා පළපුරුද්ද, දැනුම සහ කුසලතා, සමාජ අත්දැකීම් සම්භාරයක් පවතින අතර එය තවදුරටත් ඵලදායීව යොදා ගත හැකි සම්පතක් වශයෙන් හඳුනාගත හැකිය. තවද විශ්‍රාමික දිවිය නිසි පරිදි කළමනාකරණය කර ගැනීම පිළිබඳ බොහෝ පුද්ගලයින් සිතන්නේ විශ්‍රාම ගැනීමෙන් පසුව වන නිසා නිසි මාර්ගෝපදේශකත්වය නොලැබීමෙන් විශ්‍රාම වැටුප, පාරිතෝෂික මුදල් පවා අවභාවිතයට ඉඩ පවතී. සමාජයෙන් ලැබෙන අඩු පිටුබලය නිසාම අවශ්‍යතාව තිබුණ ද වැඩිහිටියන් හැකියාව තිබියදීත් නිෂ්ක්‍රීයව සිටිය හැක. එවැනි පුද්ගලයින්ට සෘජුව රැකියාගත වීම හැරුණු විට වක්‍රාකාරයෙන් ද ඵලදායී ආර්ථික කටයුතුවල නිරත වීමට ඇති අවස්ථාව වැඩිය. අවශ්‍ය වන්නේ නිසි පරිදි එම අවස්ථාව සහ අභියෝග හඳුනා ගෙන තත්ත්වය මනාව කළමනාකරණය කිරීමයි. මේ අනුව ගත් කල විශ්‍රාම ගැනීමෙන් අනතුරුව ඵලදායී සමාජ ආර්ථික ගැටලු බොහෝමයකට එකවර විවෘත වන පළමු වැඩිහිටි කණ්ඩායම ලෙස තරුණ-මහලු කොට්ඨාසයේ ඵලදායීතාව වැඩි කිරීම

කෙරෙහි පවතින අවස්ථා සහ අභියෝග මොනවාද යන්න හඳුනා ගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ ගැටලුවයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම බලකාය හැකිලීමේ ගැටලුවකට මුහුණ පා ඇත. එවැනි පසුබිමක් තුළ මුළු ජනගහනයෙන් 12.4% ක් වියපත් ජනගහනයක් බවට පත්ව ඇත (ජන හා නිවාස සංගණන වාර්තාව, 2012). ඒ අනුව වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතය ඉහළ යාමක් සිදු වීම තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම බලකාය මත විශාල පීඩනයක් ඇති කරනු ලබයි. ළමා යැපුම් අනුපාතයේ පීඩනය ද දැරීමට සිදු වනුයේ ශ්‍රම බලකායටමය. ආර්ථික වශයෙන් ක්‍රියාකාරී වී සිටින සමස්ත වැඩිහිටි ජනගහනය 25.6% කි. එයින් තරුණ - මහලු වයස් කාණ්ඩයේ ප්‍රතිශතය 45.3% කි. එමෙන්ම 55% ක් ගෘහ ආශ්‍රිත කටයුතුවල ආර්ථික වශයෙන් ක්‍රියාකාරී වී සිටීම ද දක්නට ලැබේ (ජන හා නිවාස සංගණන වාර්තාව, 2012). මෙම පසුබිම තුළ “ශ්‍රී ලංකාවේ තරුණ-මහලු වයස් කාණ්ඩයේ ජනතාවට එලදායි වියපත් වීමක් (Productive Aging) සඳහා පවතින අවස්ථා හා අභියෝග” පිළිබඳ මෙහිදී අධ්‍යයනය කරයි.

අධ්‍යයනයේ අරමුණු

ශ්‍රී ලංකාවේ තරුණ-මහලු (Young-Old) වයස් කාණ්ඩයේ ජනතාවට එලදායි වියපත් වීමක් (Productive Aging) සඳහා පවතින අවස්ථා හා අභියෝග පිළිබඳව ගවේෂණය කිරීම.

සාහිත්‍ය විමර්ශනය

එලදායි වියපත් වීමක් සඳහා පවතින අවස්ථා

එක්සත් ජාතීන්ගේ නිර්වචනයට අනුව යම් ජනගහනයක් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයකට හිමිකම් කියනුයේ අවුරුදු 15 න් පහළ වයස් කාණ්ඩයේ ප්‍රතිශතය සමස්ත ජන සංඛ්‍යාවෙන් 30%කට අඩුවෙන් වාර්තා වන සහ අවුරුදු 60 සහ ඊට ඉහළ වියපත් වූවන් 15% කට අඩුවෙන් පවතින විට දී ය. 2006 පමණ සිට ඇරඹෙන පස් අවුරුදු කාල සීමාව ශ්‍රී ලාංකේය ජන සංඛ්‍යාවේ දක්නට ලැබෙන ප්‍රශස්ත ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පරිසරය වේ. මෙය හැඳින්වනුයේ අවස්ථා කවුළුව (Window of Opportunity) නැතහොත් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය පවතින අවධිය ලෙසයි (ද සිල්වා, 2007).

ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංඛ්‍යා ප්‍රක්ෂේපණ තොරතුරුවලට අනුව ඉහත ප්‍රස්තාර සටහන දෙස බලන විට පෙනී යන කරුණක් වන්නේ 2017 වර්ෂය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ වියපත් වූවන්ගේ

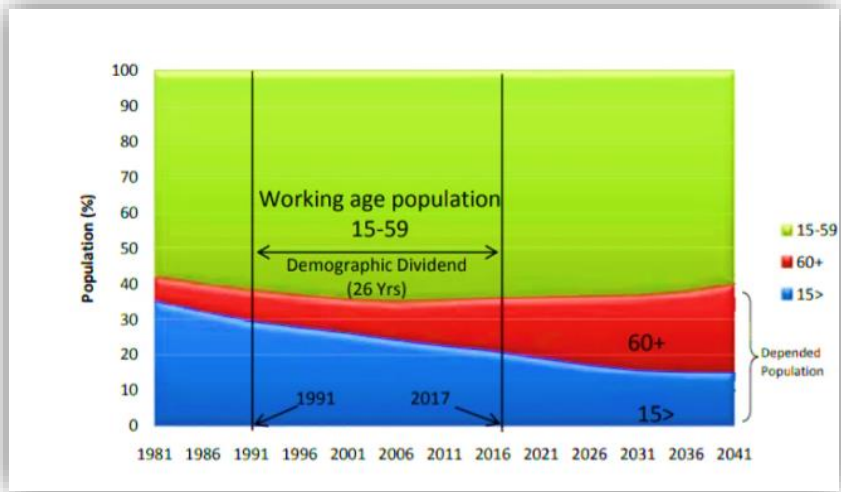
ප්‍රතිශතය 15% ක අගය අභිභවා යන බවය. එම වර්ෂයේ දී ළමා ජන සංඛ්‍යාවේ ප්‍රතිශතය 20% ක් පමණ වුවත් වියපත් වූවන්ගේ ප්‍රතිශතය ඉහළ යන බැවින් වර්තමානයේ වාර්තා වන ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය එම වර්ෂයේ දී වියැකී යයි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය වියැකී යාමට බලපාන ප්‍රබලම සාධකය වනුයේ ජන සංඛ්‍යාව වියපත් වීමයි.

ඒ අනුව වර්ෂ 1991 දී අවුරුදු 15ට අඩු ළමුන්ගේ ප්‍රමාණය 30%ට වඩා අඩු වීමට පටන් ගත් අතර එම වර්ෂයේ දී වියපත් වූවන්ගේ ප්‍රතිශතය 7%-8% ත් අතර වැනි පහළ අගයක පැවතුණි. එමනිසා පැහැදිලිවම 1991 දී පටන් අපට හිමි ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පරිසරය ආරම්භ වී ඇති බව පැහැදිලි වේ.

1 රූපසටහන අනුව මෙම පාරිතෝෂිකය 1991 ආරම්භ වී 2017 වර්ෂය දක්වා වසර 26ක කාලයක් පුරා පැතිර පවතී. රටකට කලාතුරකින් උදාවන මෙම දුර්ලභ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය උපයෝගී කර ගනිමින් විනය සහ ඉන්ද්‍රියාව වර්තමානයේ දී ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය, මහා බ්‍රිතාන්‍ය, ප්‍රංශය සහ ජපානය බඳු බලවත් රාජ්‍යයන් අභිභවා ආර්ථික වර්ධනය අත්පත් කර ගනිමින් සිටින අතර හිරු නොබසින අධිරාජ්‍ය යැයි නම් දැරූ මහා බ්‍රිතාන්‍යය ද ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය හා දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ක්ෂණිකව දියුණුවක් ලද ජපානයේ ද මෙපමණ කලක් ඔවුන්ට විවෘතව පැවති අවස්ථා කවුළු පියන්පත් වැසී යමින් සිය ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ලාභාංශය ද ක්‍රමිකව වියැකෙමින් පවතින අවධියකට ළඟා වෙමින් පවතී. මෑත කාලීනව ශීඝ්‍ර ආර්ථික දියුණුවක් ලැබූ ආසියාවේ ව්‍යාප්‍රයන් වශයෙන් නැතහොත් ආසියාවේ මකරුන් වශයෙන් හඳුන්වන සිංගප්පූරුව, දකුණු කොරියාව, තායිවානය සහ හොංකොං යන රටවල් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය සාර්ථකව උපයෝගී කර ගනිමින් ඉතා ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් අත්පත් කරගත් රටවල්වලට කදිම නිදසුනකි.

වර්ෂ 1970 දී දකුණු කොරියාවේ දළ ජාතික නිෂ්පාදනය වෙන් 85,727 කි. එම ප්‍රමාණය වර්ෂ 2003 වන විට වෙන් 14,370,715 දක්වා ප්‍රමාණයට වර්ධනය විය. අදාළ කාල පරිච්ඡේදය සැලකූ විට මෙය 16.8 % ක් පමණ වූ වාර්ෂික වර්ධනයකි. වර්ෂ 1970 දී දකුණු කොරියාවේ 42% ක් පමණ වූ ළමා ජනගහනය 2003 වන විට 20% පමණ ප්‍රමාණයකට පහත බැසීමක් දක්නට ලැබුණි. අනෙක් අතට මුළු සඵලතා අනුපාතිකය 4.53 (1970) සිට 1.19 (2003) දක්වා ශීඝ්‍ර පහත බැසීමක් දක්නට ලැබුණි.

මෙහිදී වඩාත් වැදගත්ම සිද්ධිය නම් වැඩ කරන වයස්හි ජනගහනය එනම් 15-64 වයස් කාණ්ඩය 54.4% (1970) සිට 71.7% (2003) දක්වා වර්ධනයක් දක්නට ලැබිය හැකි වීමයි. මේ අනුව වර්ෂ 1970 සිට 2003 පමණ වන තෙක් පැවති වසර 30 ක පමණ කාලය දකුණු කොරියාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය පැවති කාලය ලෙස හඳුනා ගත හැකිය. අනෙක් අතට අප ඉහත සඳහන් කළ පරිදි දකුණු කොරියාවේ එරට වැඩකරන වයස් කාල සීමාව ලෙස හඳුනා ගත්තේ වයස අවුරුදු 15-64 වයස් පරාසයයි. ඒ අනුව මෙම ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය හා එරට ආර්ථික වර්ධනය අතර පැහැදිලි සම්බන්ධයක් පවතී.

රූපය 1: දැනට පවතින ප්‍රක්ෂේපණ තොරතුරු වලට අනුව ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රජා විද්‍යා පාරිතෝෂිකයට හිමිකම් කියන කාල පරිච්ඡේදය.

දකුණු කොරියාවේ අත්දැකීම් ශ්‍රී ලංකාව හා සංසන්දනය කිරීම වෙසෙසින් ම ප්‍රයෝජනවත් වෙයි. කලකට ඉහත අප කොරියාව සලකනු ලැබුවේ දිළිඳු රාජ්‍යයක් ලෙසයි. එනමුත් ඔවුන්ට ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය උපයෝගී කර ගනිමින් සංවර්ධිත රටක මට්ටමට පැමිණීමට හැකියාව ලැබී ඇත. විශේෂයෙන්ම අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හා තීන්දු තීරණ ගැනීම (නිදසුන් වශයෙන් විශ්‍රාම ගන්නා වයස අවුරුදු 65 ලෙස දීර්ඝ කිරීම) මෙහි දී අත්‍යවශ්‍ය වේ. දකුණු කොරියාව එහි ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තියෙහි අවසාන කාලයේ අවසාන අවධියේ පසු වන අතර වැඩ කරන වයසේ ජනගහනය උපරිමයකට ළඟා වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වයස 60 ලෙස උපකල්පනය කළහොත් දකුණු කොරියාවට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය පවතින කාල සීමාවේ දී වයස් ගත ජන සංඛ්‍යාව සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක පවතිනු ඇත. ඒ අනුව මෙහිදී පැහැදිලි වන කරුණක් නම් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයේ ස්වභාවය සහ එහි ව්‍යුහය අනුව ලංකාව හා දකුණු කොරියාව බොහෝ දුරට සමානව පවතින බවකි. එනමුත් මෙහි පවතින වෙනස වන්නේ අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙනි. එනම් විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වයස ඉහළ නැංවීම හා ප්‍රජාවිද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයෙහි උපරිම ඵල නෙලා ගැනීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය අංශයෙන් පමණක් අප දකුණු කොරියාවේ 1970-2003 පැවති තත්ත්වයට වඩා හාත්පසින්ම වෙනස් වේ. 2001 සිට 2051 දක්වා ලංකාවේ ළමා, වැඩ කරන හා වයස්ගත ජන සංඛ්‍යාවේ වෙනස් වීම ගත් විට දකුණු කොරියාවේ වසර 30 ක් පමණ වූ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය පැවැති කාලයේ දී (1970 – 2003) දක්නට ලැබුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්‍රාමික වයස 65 ලෙස නම් කළහොත් උපරිම ලෙස වර්ෂ 2030 පමණ වන තුරු මෙම ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය පවතිනු ඇත (ද සිල්වා, 2010).

ශ්‍රී ලංකාවේ යැපුම් අනුපාත ප්‍රක්ෂේපණය සැලකූ කල වර්ෂ 2001 දී වැඩ කරන වයසේ සිය දෙනකු වියපත් වූවන් 14 පමණක් රැක බලාගත යුතු වූවන් එය 2011 වන විට 19 ක් දක්වා වර්ධනය වේ. 2031 වන විට මෙම තත්ත්වය වඩා තීව්‍ර වී වියපත් යැපෙන්නන් 33 ක් පමණ රැකබලා ගැනීමට වැඩ කරන වයසේ පුද්ගලයින්ට සිදුවේ. වර්ෂ 2006 එක්සත් ජාතීන්ගේ නිර්වචනයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය ප්‍රශස්ත මට්ටමේ පවතින්නේ වර්ෂ 2006 දී වන අතර එහිදී ළමා යැපුම් අනුපාතය 37.4%, මහලු යැපුම් අනුපාතය 16.2% ද මුළු යැපුම් අනුපාතය 53.6% වේ. 2006 න් පසු ළමා යැපුම් අනුපාතය ක්‍රමයෙන් අඩු වූවත් මහලු යැපුම් අනුපාතය ශීඝ්‍ර ලෙස වර්ධනය වන නිසා එම සංරචක දෙකෙහි එකතුවෙන් ලබා ගන්නා මුළු යැපුම් අනුපාතය ද ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යයි. ඒ අනුව පැහැදිලි වන්නේ ජනගහනය වියපත් වීම තුළ එම අවස්ථාව නිසි ලෙස උපයෝජනය කිරීමෙන් වියපත් වන පිරිස රටකට බරක් කර නොගෙන ශීඝ්‍ර ආර්ථික දියුණුවක් සඳහා මාවතක් විවෘත කරගත හැකි බවයි (ද සිල්වා, 2007).

ශ්‍රී ලංකාව ආසියාවේ ආශ්චර්යය බවට පත් කිරීමට නම් පළමුව ඒ සඳහා පසුබිම සකස් කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංඛ්‍යාවේ වර්ධනය සහ සංයුතිය පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීම මෙහිදී වැදගත් වන්නේ ඒ තුළින් අප රටේ වැඩ කරන වයසේ ජන සංඛ්‍යාවේ ප්‍රමාණය සහ එම කණ්ඩායම සමස්ත සංඛ්‍යාවට සාපේක්ෂව කොතරම් ප්‍රතිශතයක් ද යන්න අවබෝධ

කරගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වන නිසාය. වැඩකරන වයසේ ජන සංඛ්‍යාව සමස්ත ජන සංඛ්‍යාවෙන් වැඩිම ප්‍රතිශතයකට ළඟා වූ විට එවන් අවස්ථාවක එම කණ්ඩායම ඵලදායී ආකාරයෙන් සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගැනීම තුළින් රට සංවර්ධනය කරා මෙහෙය වීමට කදිම ඉඩ ප්‍රස්ථාවක් ළඟා කරගත හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය ඉක්මනින් විශැකී යාම වැළැක්වීම පිණිස අපට මූලිකවම ගත හැකි එක් පියවරක් වන්නේ ශ්‍රම හමුදාවේ දැනට නියුතු ඉහළ වයස් තලවල සේවා නියුක්තිකයන්ගේ සේවා කාලය දීර්ඝ කිරීම මගින් ඔවුහු ශ්‍රම හමුදාවේ රඳවා තබා ගනිමින් ඔවුන්ගේ පරිණත දැනුම සහ ශිල්පීය ඥානය ආර්ථික සංවර්ධනය වෙනුවෙන් යොදා ගැනීමයි. එමෙන්ම විශැකී යමින් පවත්නා ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වෘද්ධිය පිණිස කාර්යක්ෂමව යොදා ගත හැකි වන්නේ ඉතුරුම් හා ආයෝජන දිරිමත් කිරීම, රටේ දේශපාලන ස්ථාවර බව ස්ථාපිත කිරීම, නව රැකියා උත්පාදනය හා දැනුම ආර්ථිකයක් නංවාලීම ආදිය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමෙනි. ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය ක්‍රමයෙන් වියපත් වීමත් සමඟ වයස අවුරුදු 15-59 වැඩ කරන වයසේ සිටින ජනගහනයේ ප්‍රතිශතය ක්‍රමයෙන් අඩුවේ. ඒ සමඟම අනාගතයේ ශ්‍රම හමුදාවේ ද ක්‍රමික අඩු වීමක් අපේක්ෂා කළ හැකිය. එහෙත් කඩිනම් ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීමට නම් ඉතා අඩු යැපුම් අනුපාතිකයක් සහිතව වැඩ කළ හැකි වයසේ සිටින ශ්‍රම බලකාය ඵලදායී ලෙස භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා දායක කර ගත යුතුය.

දකුණු ආසියාවේ උපතේ දී ආයු අපේක්ෂණය ඉහළම සහ සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව වැඩිම රට ශ්‍රී ලංකා වන බැවින් විශ්‍රාම යන වයස ඉහළ දැමීම අපහසු කටයුත්තක් නොවේ. අප රටේ පවත්නා විශ්‍රාම යෑමේ ආඥා පනත 1911- අංක 11 දරණ පනත මගින් ස්ථාපිත කර ඇති අතර එමගින් රජයේ සේවකයින් විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වයස නියම කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට පවතින නීතිය අනුව සේවකයෙකුගේ විශ්‍රාම යා හැකි වයස අවුරුදු 55 කි. කෙසේ වුවත් සේවකයාගේ කැමැත්ත මත අවශ්‍ය නම් තවදුරටත් සේවයේ යෙදීමේ හැකියාව ඔහු / ඇය සතු වේ. එහෙත් අවුරුදු 57 න් පසුව තවදුරටත් සේවය කිරීමට කැමැත්තක් දක්වන්නේ නම් ඔහුගේ/ඇයගේ ඉල්ලීම අනුව සහ සේවකයාගේ කැමැත්ත මත වයස අවුරුදු 60 දක්වා සේවයේ යෙදීමේ හැකියාවක් ඇත. මෙහි දී වයස අවුරුදු 57 න් පසු වසරින් වසර සේවය දීර්ඝ කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර එහි උපරිමය අවුරුදු 60 ක් දක්වා පමණි (ද සිල්වා, 2007).

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය නිර්වචනය කරන පරිදි සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව යනු පූර්ණ සෞඛ්‍යයේ (Perfect Health) ජීවත් වන කාල පරිච්ඡේදයයි. එනම් පූර්ණ සෞඛ්‍ය යනුවෙන් මෙහිදී ඇඟවෙන්නේ ලෙඩ රෝග, ආබාධ රහිතව ජීවත් විය හැකි ජීවිත කාලයයි (ද සිල්වා, 2010).

බංගලාදේශය උපතේ දී ජීවිත අපේක්ෂාව අවුරුදු 63 සහ සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව අවුරුදු 54 ක් වන විට දී විශ්‍රාම ගැන්වීම අවුරුදු 57 ලෙස නියම කර ඇත. එසේම ඔවුහු විශ්‍රාමික වයස 59 දක්වා දීර්ඝ කිරීමට අපේක්ෂා කරති. ඉන්දියාවේ උපතේ දී ජීවිත අපේක්ෂාව අවුරුදු 63 සහ සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව 53ක් වන විට දී විශ්‍රාම ගැන්වීම වසර 58 සිට 60 දක්වා සේව්‍යාගේ අභිලාෂය අනුව සිදුවේ. එසේම ඔවුහු විශ්‍රාමික වයස 62 දක්වා දීර්ඝ කිරීමට අපේක්ෂා කරති. මාලදිවයිනේ උපතේ දී ජීවිත අපේක්ෂාව අවුරුදු 72 සහ සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව අවුරුදු 58ක් වන විට දී විශ්‍රාම ගැන්වීම අවුරුදු 70 දී සිදුවේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වය පිළිබඳ සැලකීමේ දී උපතේ දී ජීවිත අපේක්ෂාව අවුරුදු 72 ක් වන විට දී සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව අවුරුදු 62 ක් ලෙස පවතිද්දී සාමාන්‍යයෙන් රජයේ සේවයෙන් විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වයස අවුරුදු 57 වීම කණගාටුදායකය. මෙහිදී ඉදිරිපත් කරන තර්කය නම් දකුණු ආසියාවේ සෑම රටක්ම සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව ඉක්මවා විශ්‍රාමික වයස ස්ථාපිත කර ඇති නමුත් අවාසනාවකට මෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම හමුදාවේ විශ්‍රාමිකයන් මනා සෞඛ්‍යමය තත්ත්වයක පවතිද්දීත් ඔවුන්ගේ පරිණත දැනුම, පළපුරුද්ද රටේ සංවර්ධනය උදෙසා යොදා නොගෙන සැලකිය යුතු තරම් අඩු වයසක දී විශ්‍රාම ගත්වනු ලැබීමයි. ශ්‍රම හමුදාවේ මනා සෞඛ්‍යයෙන් යුතු ශ්‍රමිකයන් විශ්‍රාම ගැන්වීමට තීරණය කිරීමෙන් රජයට විශ්‍රාමිකයන් වෙනුවෙන් දැරීමට වන පිරිවැය විශාල වේ. අනෙක් අතට පොදු මහජනතාව වෙත එම පිරිවැය බර, හාණ්ඩ හා සේවා බදු වශයෙන් දැරීමට සිදුවීම ද ගැටලුවකි.

2006 සහ 2011 පුරුෂයෙකුගේ උපතේ දී ජීවිත අපේක්ෂාව පිළිවෙලින් අවුරුදු 68.4 සහ 68.8 ක් වන අතර ස්ත්‍රීයකුගේ එම සංඛ්‍යාව අවුරුදු 77.1 සහ 77.6 ක් වේ. වර්ෂ 2000 - 2002 කාලයේ ජීවිත වගු තොරතුරු වලට අනුව වයස අවුරුදු 60 දී පුරුෂයෙකු විශ්‍රාම ගැන්වූ විට සාමාන්‍යයෙන් අවුරුදු 17.2 ක් ද ස්ත්‍රීයක් එම වයසේ දී විශ්‍රාම ගැන්වූ කල සාමාන්‍යයෙන් අවුරුදු 21.3 ක් පමණ ද විශ්‍රාමිකයෙකු ලෙස ජීවත් වීමට ඉඩ ප්‍රස්ථාව හිමිවේ. මේ අනුව

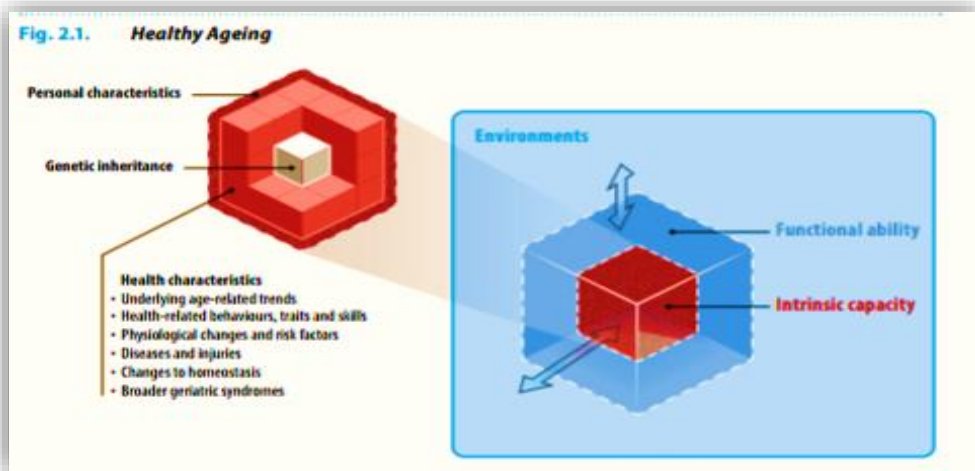
ජීවිත අපේක්ෂාව ඉහළ යාමට හේතු වී ඇත්තේ රටේ පවත්නා සෞඛ්‍යමය තත්ත්වය වැඩි දියුණුවයි. මේ පිළිබඳව ප්‍රතිපත්ති සහ සැලසුම් සකස් කරන්නම් වැඩි අවධානයක් යොමු නොකරන ඇති බැවින් විශ්‍රාමිකයෙකු මනා සෞඛ්‍ය තත්ත්වයක සිටිය දී ඔහුව රැකියාවෙන් විශ්‍රාම ගැන්වීම කරණ කොට ගෙන රජයට පුරුෂයෙකුට අවුරුදු 17.2 ක් ද ස්ත්‍රීයකට අවුරුදු 21.3 ක් පමණ කාලයක් ද විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීමට සිදුවේ. අනෙක් අතට ඔවුන්ගේ ඵලදායී සේවය රටට අහිමි වෙයි (ද සිල්වා, 2007).

ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය ඉක්මනින් වියැකී යාම වළක්වා ගැනීම සඳහා ගත හැකි පියවරක් වනුයේ විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වයස අවුරුදු 65 ලෙස නිර්වචනය කිරීමයි. උපතේ දී ජීවිත අපේක්ෂාව සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව සහ මානව සංවර්ධන දර්ශක සැලකීමේ දී ස්ථාපිත සත්‍ය නම් ශ්‍රී ලාංකිකයන් විශ්‍රාම යාමෙන් පසුව ද තවත් වසර කිහිපයක් ඵලදායී ලෙස වැඩ කිරීමට සමත් බවයි. විශ්‍රාමික වයස ඉහළ දැමීමෙන් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය තවදුරටත් පවත්වා ගැනීමට හැකියාව හිමිවේ. විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වයස් සීමාව ඉහළ දැමීමෙන් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට මහ පැදීම පමණක් නොව එමගින් රටේ ඉදිරියේ ඇති වන ශ්‍රම ඉල්ලුම ද ඒ තුළින් පියවා ගත හැකි තවත් ඉදිරි පියවරක් ලෙස අප රටේ කාන්තා ශ්‍රම සහභාගිත්වය ටෙඩර්සමත් කිරීම සඳහා මෙය අවස්ථාවක් කර ගත හැකි වනු ඇත. විශ්‍රාම වයස ඉහළ දැමීම තුළින් තරුණ ජනගහනයෙහි විරැකියා ගැටළු ඇති වීම සම්බන්ධයෙන් තර්ක කළ හැකිය. නමුත් ඒ සඳහා කළ යුතු වන්නේ අවුරුදු 60ට වැඩි ජනගහනය රැකියාවලින් විශ්‍රාම ගැන්වූ පසු ඒ තනතුරුවල අඩුව පිරවීමට තරුණයින් යොදා ගැනීම වෙනුවට ඔවුන් සඳහා නව තාක්ෂණික හා ඵලදායී රැකියා අවස්ථාවන් උත්පාදනය කිරීමයි (ද සිල්වා, 2007).

ඵලදායී වියපත් වීමක් සඳහා පවතින අභියෝග

සෞඛ්‍යය

වයස්ගත වීමත් සමඟ ඇති වන සෞඛ්‍ය වෙනස්කම් සංකීර්ණ ස්වභාවයක් ගන්නා අතර සැලකිය යුතු භෞතික වෙනස්කම් රාශියක් ජීව විද්‍යාත්මකව සිදුවීම හේතුවෙන් නිධන්ගත රෝග වැළඳීම සඳහා ඉහළ අවදානමක් පවතී.

රූපය 2 : 2015 සෞඛ්‍ය සම්පන්න වයස්ගත වීම (Healthy Aging)

මූලාශ්‍රය: වයස්ගත වීම හා සෞඛ්‍ය සම්බන්ධ ලෝක බැංකු වාර්තාව, 2015.

වයස අවුරුදු 60 පසු වීමත් සමඟ ආබාධිත වීමේ අනුපාතය හා මරණ අනුපාතය සාපේක්ෂව ඉහළ යන අතර ඇසීමේ, පෙනීමේ හා සංවරණය වීමේ දුර්වලතා බෝ නොවන රෝග නිදසුන් ලෙස හෘද රෝග, ආසාතය, පිළිකා, ඩිමෙන්ෂියා, දියවැඩියා වැනි දිගුකාලීන ඖෂධ ලබාගත යුතු උපකාරයක් අවශ්‍ය පරිසරයක් ස්වභාවිකවම නිර්මාණය වීම හේතුවෙන් එලදායි වියපත් වීමට එරෙහිව පවතින ප්‍රධාන අභියෝගය ලෙස සෞඛ්‍ය තත්ත්වය දැක්විය හැකිය. සෞඛ්‍ය සම්පන්න වයස්ගත වීම පිළිබඳ සංකල්පය ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් හඳුන්වා දෙනු ලබන්නේ මෙම අභියෝගයට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙනි. වියපත් කාලයේ දී කායික යහපැවැත්ම වර්ධනය කර ගැනීම හා පවත්වා ගෙන යාම සෞඛ්‍ය සම්පන්න වයස්ගත වීම ලෙස ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය අර්ථ ගන්වයි.

වයස්ගත වීම හා සෞඛ්‍ය සම්බන්ධ ලෝක බැංකු වාර්තාවට 2015 සෞඛ්‍ය සම්පන්න වයස්ගත වීම (Healthy Aging) යනු වයස්ගත කාලය තුළ ක්‍රියාත්මක වීමේ හැකියාව හා යහපැවැත්ම ඇති කිරීම යන දෙඅංශයම සංවර්ධනය කිරීම හා පවත්වා ගෙන යාමේ ක්‍රියාවලියකි. ඔවුන් ඒ සඳහා රූප සටහන 2 ආකෘතියක් හඳුන්වා දී තිබේ.

- **Functional Ability** - වයස්ගත වීම තුළ තමාට තිබෙන වටිනාකම වැඩිකර ගැනීමට පවතින සෞඛ්‍ය සම්පන්න ගුණාංගයකි.

- **Intrinsic Capacity** - පුද්ගලයෙකු සතු සියලුම මානසික හා ශාරීරික හැකියාවන් මෙයින් අදහස් කෙරේ.
- **Environments** - පුද්ගලයාට පරිබාහිරව සුක්ෂම හා සාර්ව වශයෙන් ඇති සියලුම දේ මේ යටතට ගැනේ.

උදාහරණ : නිවස, ප්‍රජාව, සමාජ නිර්මිත පරිසරය, මිනිසුන් හා සම්බන්ධතා, වැඩිහිටියන් සඳහා සමාජයේ පවතින ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රමවේදය.

මෙයට අනුව වයස්ගත පුද්ගලයෙකුගේ සියලුම මානසික හා ශාරීරික හැකියාවන් ගිලී පවතින්නේ ඔවුන්ට පරිබාහිර සුක්ෂම හා සාර්ව සාධක තුළය. ජානමය වශයෙන් වයස්ගත වීම වැළැක්විය නොහැකි වුවත් සෞඛ්‍ය තත්ත්ව හා පෞද්ගලික ලක්ෂණ නියමාකාරව හැසිරවීම තුළින් පුද්ගලයාගේ ඵලදායිතාව ඉහළ නැංවීම අනිවාර්යෙන්ම සිදු කළ හැකි අතර ඒ සඳහා සුදුසු සුක්ෂම හා සාර්ව පරිසරය නිර්මාණය කිරීම තුළින් වයස්ගත වීම ඵලදායීව උත්තේජනය කළ හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවට අනුව වයස්ගත වීමේ දර්ශකය 1981 න් පසු අභිතකර ඉහළ යාමක් පෙන්නවනු ලබයි. 2012 වන විට වයස්ගත වීමේ දර්ශකය 31.2% ක් වේ. ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණ වාර්තාව (2016) අනුව වයස අවුරුදු 55 ට වැඩි පුරුෂයින් අතර ආර්ථිකව සක්‍රීය නොවීම සඳහා බලපාන ප්‍රධානම හේතුව ලෙස දක්වා ඇත්තේ රෝගීභාවය හා ආබාධිතභාවයයි.

National Survey On Self –Reported Health in Sri Lanka (2014) වාර්තාව අනුව වයස අවුරුදු 60ට වැඩි ජනගහනයක් තුළ සෑම පුද්ගලයන් දෙදෙනෙකුගෙන් එක් අයෙක් කිසියම් නිදන්ගත රෝගයකින් පෙළේ. වයස අවුරුදු 65ට වැඩි කාණ්ඩය තුළ බෝ නොවන රෝග උදාහරණ ලෙස දියවැඩියාව, අධික රුධිර පීඩනය, ඇදුම සහ ආතරයිටිස් ඉහළම අගයක් වාර්තා කරයි. එසේම වයස අවුරුදු 45 ට පසුව ස්ත්‍රීන් හා පුරුෂයන් අතර අධික රුධිර පීඩනය හා දියවැඩියාව ඉහළ අගයක් ගනී.

සාහිත්‍ය විමර්ශනයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ වියපත් වූවන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය සුදුසු පරිදි කළමනාකරණය කර නොගතහොත් ඵලදායී වියපත් වීමක් බලාපොරොත්තු විය නොහැකි බව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රවාහනය

එලදායි වයස්ගත වීමක් සඳහා පවතින අභියෝග අතර ප්‍රවාහනය තවත් අභියෝගයක් ලෙස සාහිත්‍ය විමර්ශනයේ දී හඳුනාගත හැකිය. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ බහුල වශයෙන් පොදු ප්‍රවාහන සේවා භාවිතයට ගැනෙන නමුත් පොදු ප්‍රවාහන සේවය තුළ පවතින අකාර්යක්ෂමභාවය හේතුවෙන් එය ඕනෑම පුද්ගලයෙකුගේ එලදායිතාවය උදෙසා බාධාවක් වී ඇත. ඊට ප්‍රධානතම හේතුව වී ඇත්තේ කෙටි දුර ප්‍රමාණයක් සඳහා විශාල කාලයක් වැය වීමයි. Cambridge ශබ්දකෝෂය අනුව ප්‍රවාහනය යනු මිනිසුන් හෝ භාණ්ඩ එක් ස්ථානයක සිට තවත් ස්ථානයකට ගෙනයාමකි. එනමුත් පොදු ප්‍රවාහන සේවය භාවිතයේ දී වැඩිහිටියන් සඳහා එය නවාතැන් නොවීම තවත් අභියෝගයකි. විවිධ ශාරීරික ආබාධ හේතුවෙන් ජෛගලික රථ වාහන භාවිත කිරීම වැඩිහිටියන් සම්බන්ධව අනාරක්ෂිතභාවයක් ඇති කරන හෙයින් පොදු ප්‍රවාහන සේවය ඔවුන්ට භාවිත කිරීමට හැකි පරිදි සකස් කිරීම වැඩිහිටියන්ගේ එලදායිතාව ඉහළ නැංවීමට හේතු වන බව පැහැදිලිය. ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටි පුද්ගලයින්ගේ ආබාධිත අනුපාතය පසුගිය දශක දෙක තුළ ඉහළ ගොස් ඇත. එමෙන්ම ඔවුන්ගේ අත් හා පාදවල දුබලතා, කටන හා ශ්‍රවණ දුබලතා ඒ අතර ප්‍රමුඛ වේ. Regional Health Forum (2012) අනුව “Age Friendly Cities ” යන සංකල්පය අවධාරණය කර ඇති අතර ශ්‍රී ලංකාවේ පාර්ලිමේන්තුව මගින් වයස්ගතවූවන්ට හා ආබාධිතවූවන්ට පහසු වන ආකාරයෙන් පොදු ගොඩනැගිලි, පොදු ස්ථාන, ප්‍රවාහනයට අදාළ මාර්ග වැනි පොදු සේවා සකස් කළ යුතු බවට නීති හා රෙගුලාසි හඳුන්වා දී ඇත.

සමාජ ආකල්ප

ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ සංස්කෘතික පරිසරය අනුව ස්ත්‍රීය කුඩා කල සිටම පුරුෂයාට සාපේක්ෂව විවිධ බලපෑම්වලට ලක් වේ. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් හා පරිපාලකයන් බොහෝ විට ස්ත්‍රීන් හඳුනාගන්නේ “යැපෙන බිරිඳ ”(Dependent Wife) වශයෙන් හෝ “අතිරේක මුදල් උපයන්නන්”(Supplementary Earners) වශයෙන් ශ්‍රම සේවා සඳහා යොදා ගත හැකි විකල්පයක් ලෙසය. සමාජ ආකල්ප හේතුවෙන් කාන්තාවන්ගේ ආර්ථික හා ගෘහස්ථ භූමිකාව ඔවුන්ට උරුම වැඩ රාජකාරි ලෙස සමාජගත වී ඇති හෙයින් බොහෝ කාන්තාවන් බාහිර පරිසරයට නිරාවරණය නොවී අමුතු පරිසරයක ජීවත් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ දුප්පත් කාන්තාවන් බොහෝ දුරට ඔවුන්ගේ වයස්ගතභාවය හේතුවෙන් තම පවුලේ ආර්ථික

තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම උදෙසා බොහෝ ගැහැට අන්විදිසි (Asian Development Bank, 1999).

සිද්ධිසේන (2005) අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධ හා හින්දු ආගමික සමාජ ඔවුන්ගේ සංස්කෘතික වටිනාකම් අනුසාරයෙන් වැඩිහිටියන් රැක බලා ගැනීම තම නිවෙස තුළ සිදු කිරීම දක්නට ලැබේ. බෞද්ධ, හින්දු, ක්‍රිස්තියානි හා ඉස්ලාම් වාරිත්‍ර වාරිත්‍ර අනුව වැඩිහිටියන් සමාජය තුළ වඩාත්ම ගෞරවයට පාත්‍ර වන කණ්ඩායමක් ලෙස සැලකේ. විශේෂයෙන්ම බෞද්ධ සංස්කෘතිය තුළ වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීම හා ඔවුන්ට ගෞරව කිරීම දරුවාට ලැබිය හැකි විශාල භාග්‍යයක් ලෙස සලකනු ලැබේ.

ලෝක බැංකු වාර්තාව (2008) අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායිකව පවතින එකිනෙකාට උදවු කිරීමේ ක්‍රමවේදය පවුල තුළින් බැහැර වෙමින් පවතී. වැඩිහිටියන්ගේ සමාජ ඒකරාශීකරණය මිනුම් කළ හැකි එක් අවස්ථාවක් වන්නේ ප්‍රජාව තුළ යම් යම් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වැඩිහිටියන් සහභාගීත්වය කෙබඳු දැයි පරීක්ෂා කිරීමයි. ලෝක බැංකු වාර්තාව (2008) අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටියන්ගෙන් අඩක් පමණ විවිධ සංවිධාන ඔස්සේ සමාජ සම්බන්ධතා පවත්වාගෙන යයි. නිදසුනක් ලෙස දේශපාලන පක්ෂ, ග්‍රාමීය සංවර්ධන සමිති හා ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසි සංගමය. එයින් වැඩිම සහභාගීත්වය දක්වන්නේ මරණාධාර සමිති සඳහාය. එය ප්‍රතිශතාත්මකව දක්වන්නේ නම් 27% කි. ඊට අමතරව සමෘද්ධි සඳහා 14% ක සහභාගීත්වයක් ද ආගමික සංවිධාන සඳහා 11% ක සහභාගීත්වයක් ද වාර්තාවේ. ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන් සම්බන්ධ වාර්තාව (2014) අනුව ශ්‍රී ලංකා ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව පෙන්වා දෙන්නේ ජනගහනය ක්‍රමයෙන් වයස්ගත වන බවත් විස්තෘත පවුල් ක්‍රමය බිඳ වැටී න්‍යෂ්ටික පවුල් ක්‍රමය ස්ථාපිත වීමත් සමඟ වැඩිහිටි කාන්තාව සමාජයේ වඩා සැලකිල්ලට බඳුන් විය යුතු බවයි. වැඩිහිටියන් සංරක්ෂණය උදෙසා ආර්ථික, සාමාජික හා මනෝවිද්‍යාත්මක පහසුකම් යාන්ත්‍රණයක් ආයතනික වශයෙන් සකස් කිරීම වැඩිහිටියන්ගේ ජීවිත තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම උදෙසා අත්‍යවශ්‍ය වේ (Sri Lanka Women Report, 2014).

එලදායි වියපත් සඳහා පවතින අවස්ථා

ශ්‍රී ලංකාවේ අවුරුදු 2012 60ට වැඩි වැඩිහිටි ජනගහනය වර්ෂය වන විට මිලියන 2.5 කි. මෙය මුළු ජනගහනයෙන් 8/1කි. 1946 සිට 1981 දක්වා අන්තර් සංගණන කාලය තුළ වයස්ගත වීම 5%ක් සහ 7%ක් අතර පැවැති අතර ඉන් පසු මෙම වයස්ගත වීමේ ක්‍රියාවලිය

වර්ධනය වීම ආරම්භ වී ඇත. වැඩිහිටි ජනගහනයෙන් ප්‍රථම දෙගුණ වීම සඳහා වසර 50කට ආසන්න කාලයක් 1953 (5.4%) සිට 2003 දක්වා ගත වී ඇතත් දෙවන දෙගුණ වීම අඩු කාලයකින් සිදුවේ යැයි අපේක්ෂා කෙරේ. 1981 දී 6.6% ක් වූ වයස්ගත ජනගහනය 2012 දී 12.4% විය. ජනගහනය වයස්ගත වීමේ වේගය එලෙසම පැවතියහොත් 2041 වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත ජනගහනය දෙගුණ වී එහි අගය 24.8% ක් වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. එනම්, 2041 වන විට පුද්ගලයින් හතර දෙනෙකුගෙන් එක් අයෙක් වයස්ගත ජනගහනයට අයත් පුද්ගලයෙකු බවට පත් වේ (ජන හා නිවාස සංගණනය, 2012).

වියපත්වීමේ දර්ශකය තුළින් වයස අවුරුදු 15ට අඩු ළමා ජනගහනයෙන් සියයකට සිටින වයස අවුරුදු 60 ට වැඩි ජනගහනයේ සංඛ්‍යාව නිරූපණවේ. මෙම දර්ශකය මගින් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තියේ විවිධ අවධීන් පෙන්වුම් කරනු ලැබේ.

1946 වර්ෂයේ දී 14.5 ක් වූ වියපත් වීමේ දර්ශකය 2012 වන විට 49.1 ක් වී ඇත. මෙය තුන් ගුණයටත් වඩා වැඩි වැඩිවීමකි. 1946 වර්ෂය සිට 1981 වර්ෂය දක්වා වසර 35ක කාලය තුළ දර්ශකයේ වැඩි වීම 4.3 ක් වුවත් 1981 සිට 2012 දක්වා වසර 31 ක කාලය තුළ එම වැඩි වීම 30.3 කි. එනම් වියපත් වීමේ දර්ශකයේ හැරවුම් ලක්ෂ්‍යයක් නිර්මාණය වී ඇත්තේ 1981 වර්ෂයේ දී ය. ළමා ජනගහනයේ අඩු වීමට සමගාමීව වයස්ගත ජනගහනයේ වැඩි වීම තවදුරටත් වැඩි වී 2041 දී වියපත් වීමේ දර්ශකය 163ක් වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. වියපත් වූවන්ගේ ප්‍රමිති අනුපාතය 1981 වර්ෂයේ දී 113.7 වූ අතර 2012 වර්ෂයේ දී එම අගය 79.4 ලෙස වාර්තා වේ. මෙයින් පෙනී යන්නේ වයස්ගත ජනගහනය වැඩි පිරිසක් කාන්තාවන් නියෝජනය කරන බවකි (ජන හා නිවාස සංගණනය, 2012).

ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද දත්ත හා මහ බැංකුව විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති ද්විතීක දත්ත අනුව විසිවන සියවසේ අග භාගයෙන් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ මර්ත්‍යතා අනුපාතය සැලකිය යුතු මට්ටමින් පහත වැටීම ආරම්භ විය. 1920-1922 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ උපතේ ආයු අපේක්ෂණය පුරුෂයින්ගේ 32.5 ක් හා ස්ත්‍රීන්ගේ ආයු අපේක්ෂණය 30 වුවත් 2012 වන විට පුරුෂයින්ගේ උපතේ දී ආයු අපේක්ෂණය අවුරුදු 71 ක් හා ස්ත්‍රීන්ගේ උපතේ දී ආයු අපේක්ෂණය අවුරුදු 77.2 ක් වේ. පුරුෂයින් හා ස්ත්‍රීන් අතර උපතේ දී ආයු අපේක්ෂණ අතර පරතරය වැඩි වීමක් දක්නට ලැබෙන අතර ස්ත්‍රීන් සම්බන්ධයෙන් එය වාසි සහගත තත්ත්වයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

සිද්ධිසේනට (2004) අනුව ජනගහනය වයස්ගතවීමේ ශීඝ්‍රතාවය නිරූපණය කරනු ලබන්නේ, වයස්ගත වූ ජනගහනය දෙගුණ වීම සඳහා ගතවන කාලය වෙනස් වීම මඟිනි. 1946 දී ජනගහනය වයස්ගත වීමේ ශීඝ්‍රතාවය 54% ක් වූ අතර එය 10.8% දක්වා වර්ධනය වූයේ වර්ෂ 2002 දී වන අතර ඒ සඳහා වසර 56 ක කාලයක් වයස්ගත ජනගහනය දෙගුණ වීමට අවශ්‍ය වී ඇත. එනමුත් ජනගහනය වයස්ගත වීමේ ශීඝ්‍රතාවය තවදුරටත් අපේක්ෂා කරන නිසා 2000 සිට ඉදිරියට වසර 26 ක් තුළ දී පමණ වයස්ගත ජනගහනය දෙගුණ වීම සිදුවිය හැකි බවට අපේක්ෂා කරනු ලබයි. මර්ත්‍යතාවයේ සිදුවන සීග්‍ර අඩු වීම හා උපතේ දී ආයු අපේක්ෂණය ඉහළ යාම තුළින් වයස්ගත පුද්ගලයින්ට ඉහළ වයස් සීමාවල දී වුවද තම ජීවිතය ආරක්ෂා කර ගැනීමට හැකියාව ලැබෙන නිසා ඉදිරි දශක දෙකක කාලය තුළ වයස අවුරුදු 65-75 ත් අතර වන තරුණ - මහලු ජනගහනය අතර මෙන්ම වයස අවුරුදු 75 ට වැඩි මහලු ජනගහනය ද සැලකිය යුතු මට්ටමින් ඉහළ යනු ඇති බවට අපේක්ෂා කරනු ලබයි. ජනගහනය වයස්ගත වීම සඳහා මහ පාදන ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය සංවර්ධිත රටවල කාර්මීකරණය හා ආර්ථික වර්ධනය සමඟ සමාන්තරව ගමන් කරන නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය හා ජනගහනය වයස්ගත වීම සමඟ දක්නට ලැබෙන්නේ, අඩු ආර්ථික වර්ධන වේගයකි. එමනිසා සංවර්ධිත රටවල් වල අත්දැකීම හා ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය වයස්ගත වීම සම්බන්ධ අත්දැකීම එකිනෙකට ප්‍රතිවිරුද්ධ වන අතර වයස්ගත වීම හා සම්බන්ධිත නිරපේක්ෂ දරිද්‍රතාවය ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයට විශාල අහියෝගයකි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වෘද්ධියේ හැසිරීම පහත පරිදි හඳුනාගත හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ඉතිහාසය සලකා බැලීමේ දී නිදහසින් පසු පැමිණි ආණ්ඩු යටතේ ප්‍රධාන වශයෙන් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති හතරක් පැහැදිලිවම හඳුනාගත හැකි විය.

එනම්, 1948 – 56 කාලය තුළ පැවති යටත් විජිත විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය, 1957 – 1977 අභ්‍යන්තරාවලෝකන ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය, 1978 – 2005 බාහිරාවලෝකන ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය හා 2006 – 2015 මහින්ද වින්තන ප්‍රතිපත්තිය ලෙසයි. මෙහිදී 1948 – 56 කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය සෞභාග්‍යමත් ආර්ථිකයක් විය. එනම්, එම කාලය තුළ 1950 දී ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු විදේශ විනිමය සංචිතය දස ලක්ෂ 279 ක් ද එම කාල පරිච්ඡේදය තුළ සාමාන්‍ය ආර්ථික වර්ධනය 4.2% ක් ද අඩු උද්ධමන වේගය සහ සේවා වියුක්ති ගැටලුවක් වාර්තා නොවීය. එමෙන්ම නිදහසින් පසු අද දක්වා වාර්තා වූ ගෙවුම් තුලන අතිරික්තයන් වාර්තා වූයේ 1954 සහ 1955 වර්ෂ දෙකේ දී පමණි. ඒ අනුව ආසියාවේ නිදහස ලැබූ රටවල් අතර ප්‍රථම සංවර්ධිත රට ශ්‍රී ලංකා වන බවට බොහෝ දෙනෙකු අනුමාන කරන ලදී. “ශ්‍රී

ලංකාව එවකට ආසියාවේ පැවති පොහොසත් රටක් ලෙස හඳුන්වමු” යැයි 1950 දශකයේ අවසාන කාලයේ දී ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි ජෝන් හික්ස් හා ජෝන් රොබින්සන්

ප්‍රකාශ කළ අතර “සිංගප්පූරුවට වඩා බෙහෙවින් සෞභාග්‍යමත් ශ්‍රී ලංකාව කොතරම් දියුණු රටක් දැයි මම විමතියට පත් වුණෙමි” යැයි 1956 දී ලංකාවට පැමිණි සිංගප්පූරු අගමැති ලී ක්වාන් යූ ප්‍රකාශ කර සිටියේය. ඒ අනුව මේ අයුරින් ගත්විට අද වන විට සිංගප්පූරුව සංවර්ධිත බවට පත් වුවද ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටකි. විශේෂයෙන්ම 1955 දී රජයේ මුළු වියදමින් 29% ක් වැය කළේ සුභසාධනය සඳහාය. එහි අවසාන ප්‍රතිඵලය වූයේ ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධනය වන ලෝකයේ දුප්පත් රටක් වීම සහ පොහොසත් රටවල මට්ටමට ලං වූ මානව සංවර්ධන දර්ශකයක් අත්කර ගැනීමය. ඒ අනුව වර්තමානය ගත්විට ද ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින එහෙත් සංවර්ධිත රටක ඉහළ මානව සංවර්ධනයක් සහිත රටකි (ප්‍රනාන්දු, 2008).

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධන වේගය

එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව සංවර්ධන වාර්තාව අනුව 2018 වසරේ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව සංවර්ධන දර්ශකයෙහි අගය 0.780 සහ 71 වන ස්ථානයේ පසුවේ. ඒ අනුව ගත්විට 2018 වසරේ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වෘද්ධිය 3.2% හා 2020 වසර සඳහා පුරෝකථනය කර ඇති ආර්ථික වෘද්ධි වේගය වනුයේ 2.2% කි. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාග්ධන හා භූමි සම්පතේ පවතින සීමිත බවක් පැවතුණ ද ඉහළ මානව සංවර්ධනයක් පවතින හෙයින් ශ්‍රී ලංකාවට සංවර්ධනය කරා යාම සඳහා ඇති සම්පත වන්නේ මානව සම්පතයි. නමුත් අද වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ මානව සම්පත වේගයෙන් වියපත් වෙමින් පවතී. මෙම වියපත් වීම හේතු කර ගෙන විශාල ආර්ථික, සාමාජීය ගැටලු රාශියක් ඇතිව පවතී. මන්දයත් වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක් වන අතර ආර්ථික වෘද්ධි වේගය පහත යමින් පවතී. ජනගහනය වේගයෙන් වියපත් වීම හේතුවෙන් යැපුම් අනුපාතය ඉහළ යාම සිදුවන අතර ඒ තුළ ශ්‍රම බලකාය හැකිළීම හා පවත්නා ශ්‍රම හමුදාව මත විශාල යැපුම් පීඩනයක් ඇතිවේ.

යැපුම් අනුපාතය ලෙස හඳුන්වන්නේ වැඩ කරන වයසේ ජනගහනයෙන් පුද්ගලයින් 100 කට සිටින අවුරුදු 15ට අඩු සහ අවුරුදු 60ට වැඩි පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව නැතහොත් ළමා සහ වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතයන්ගේ එකතුවයි. ළමා යැපුම් අනුපාතය යනු වැඩ කරන වයසේ ජනගහනයෙන් (වයස අවුරුදු 15 – 59 අතර) පුද්ගලයන් 100 කට සිටින වයස අවුරුදු 15 ට

අඩු දරුවන් සංඛ්‍යාව වන අතර වැඩ කරන වයසේ ජනගහනයෙන් පුද්ගලයින් 100 කට සිටින අවුරුදු 60 ට වැඩි පුද්ගලයන් සංඛ්‍යාව වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතය වේ (ජන හා නිවාස සංගණනය, 2012).

ශ්‍රී ලංකාවේ යැපුම් අනුපාත ප්‍රක්ෂේපණය සැලකූ කල වර්ෂ 2001 දී වැඩ කරන වයසේ සිය දෙනකු වියපත් වූවන් 14 පමණක් රැක බලාගත යුතු වූවන් එය 2011 වන විට 19 ක් දක්වා වර්ධනය වේ. 2031 වන විට මෙම තත්ත්වය වඩා තීව්‍ර වී වියපත් යැපෙන්නන් 33 ක් පමණ රැකබලා ගැනීමට වැඩ කරන වයසේ පුද්ගලයින්ට සිදුවේ. වර්ෂ 2006 එක්සත් ජාතීන්ගේ නිර්වචනයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය ප්‍රශස්ත මට්ටමේ පවතින්නේ වර්ෂ 2006 දී වන අතර එහි දී ළමා යැපුම් අනුපාතය 37.4%, මහලු යැපුම් අනුපාතය 16.2% ද මුළු යැපුම් අනුපාතය 53.6% වේ. 2006 න් පසු ළමා යැපුම් අනුපාතය ක්‍රමයෙන් අඩු වූවත් මහලු යැපුම් අනුපාතය ශීඝ්‍ර ලෙස වර්ධනය වන නිසා එම සංරචක දෙකෙහි එකතුවෙන් ලබා ගන්නා මුළු යැපුම් අනුපාතය ද ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යයි (ද සිල්වා, 2010). වියපත්භාවය අපට නැවැත්විය නොහැකි ස්වභාවික සංසිද්ධියකි. පෙර සඳහන් කළ පරිදි ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය තුළ සිදුවන සාඵලාතා අනුපාතය පහළ යාම හේතුවෙන් ළමා යැපුම් අනුපාතය අඩු වුවද මර්ත්‍යතා අනුපාතය පහළ යාම හේතුවෙන් වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාත ඉහළ යාම සිදුවේ. මර්ත්‍යතා අනුපාතය අඩු වීම සඳහා අප රටේ පවතින නිදහස් සෞඛ්‍යය සේවාවෙහි ගුණාත්මකභව, ශ්‍රී ලංකා සමාජයේ වැඩිහිටියන් කෙරෙහි දක්වන ආකල්ප මෙන්ම රජයේ සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන් හේතු වන බව කිව හැකිය. ජනගහන ප්‍රක්ෂේපණ දත්තයන්ට අනුව දිගින් දිගටම වැඩිහිටි යැපුම් වර්ධනය වීම හේතුවෙන් ඉදිරි වර්ෂය වන විට එනම්, 2021 වනවිට මුළු යැපුම් අනුපාතය 56.6% ක් බවට පත්වේ. වියපත්භාවය යන්න අපට වැළැක්විය නොහැකි වෙනස් කළ නොහැකි වූවත් වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතය අපට වෙනස් කිරීමට ඉඩකඩ පවතී. ඒ සඳහා අප රටට කළ හැකි වන්නේ ජනගහන විද්‍යාඥයින්ට අනුව ඔවුන්ගේ ප්‍රක්ෂේපණ දත්තයන්ට අනුව පෙන්වා දී ඇති ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයෙහි උපරිම ඵල නෙලා ගැනීමයි.

ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවට ඉහළ ආර්ථික වෘද්ධියක් ලබා ගැනීම සඳහා ඉහත සඳහන් කළ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය යොදා ගැනීමට විශාල ඉඩක් පවතින බව කිව හැකිය. ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය තුළ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය හෙවත් අවස්ථා කවුළුව (Window of Opportunity) නම් සංකල්පයක් දැක ගත හැකිය. එක්සත් ජාතීන්ගේ නිර්වචනයට අනුව යම් ජනගහනයක් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයකට හිමිකම් කියනුයේ

අවුරුදු 15 න් පහළ වයස් කාණ්ඩයේ ප්‍රතිශතය සමස්ත ජන සංඛ්‍යාවෙන් 30% කට අඩුවෙන් වාර්තා වන සහ අවුරුදු 60 සහ ඊට ඉහළ වියපත් වූවන් 15% කට අඩුවෙන් පවතින විට දිය (ද සිල්වා, 2010).

ඒ අනුව වර්ෂ 1991 දී අවුරුදු 15ට අඩු ළමුන්ගේ ප්‍රමාණය 30%ට වඩා අඩු වීමට පටන් ගත් අතර එම වර්ෂයේ දී වියපත් වූවන්ගේ ප්‍රතිශතය 7% - 8% න් අතර වැනි පහළ අගයක පැවතුණි. එම නිසා පැහැදිලිවම 1991 දී පටන් අපට හිමි ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පරිසරය ආරම්භ වී ඇති බව පැහැදිලි වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම පාරිතෝෂිකය 1991 ආරම්භ වී 2017 වර්ෂය දක්වා වසර 26ක කාලයක් පුරා පැතිර පවතී. තවද ජනගහන ප්‍රක්ෂේපණ දත්තයන්ට අනුව අප රටට මෙම ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය 2030 දක්වා පවත්වා ගැනීමට ද අවස්ථාවක් පවතී. ඒ සඳහා කළ යුතු යැයි ප්‍රජා විද්‍යාඥයින් ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වයස් සීමාව 65 දක්වා දීර්ඝ කිරීමයි (ද සිල්වා, 2010).

ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාඥයින් මෙසේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයක යොදා ගනිමින් ඉහළ ආර්ථික වෘද්ධියක් ලබා ගැනීමට හැකියාව පවතින බව ප්‍රකාශ කර සිටිය ද ශ්‍රී ලංකාව තවමත් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක මට්ටමේ පැවතීම තුළ ගම්‍ය වනුයේ ඒ පිළිබඳ නිසි අවබෝධයක් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට නොමැති බවය. එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකයක පිළිබඳ ඉදිරිපත් කළ නිර්වචනය පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී එහි අදහස වන්නේ රටක වැඩ කරන වයසේ ශ්‍රම බලකාය මත එල්ල වන යැපුම් පීඩනය අවම කර ගැනීම තුළ රටක් සංවර්ධනය කරා ගෙන යා හැකි බවය. මෙහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා යැපුම් අනුපාතය ජනගහන ප්‍රක්ෂේපණ දත්තයන්ට අනුව දිගින් දිගටම පහත යන බව දක්නට ලැබුණ ද මුළු යැපුම් අනුපාතය ඉහළ යෑම සිදුවන බව දැක ගත හැකිය. එයට හේතු වී ඇත්තේ, ජනගහන ප්‍රක්ෂේපණ දත්ත දෙස අවධානය යොමු කළ විට වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතය දිගින් දිගටම ඉහළ යාමය. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය විශූන්‍ය යාමට බලපාන ප්‍රබලම සාධකය වනුයේ ජන සංඛ්‍යාව වියපත් වීමයි. ඒ අනුව මේ අවස්ථාව වන විට ද ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය විශූන්‍ය ගොස් අවසන්ය. නමුත් ප්‍රජා විද්‍යාඥයින්ට අනුව එය 2030 වර්ෂ දක්වා පවත්වා ගෙන යා හැකි වන්නේ විශ්‍රාම යෑමේ වයස 65 දක්වා දීර්ඝ කිරීමෙනි. එයින් ගම්‍ය වන්නේ ඉහළ යන වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතයේ පීඩනය වැඩි කරන වයසේ ශ්‍රම බලකාය මත පතිත වීම අවම කර එම වැඩිහිටියන් ආර්ථික වශයෙන් ඵලදායීව සක්‍රීය කරගත යුතු බවයි. මෑත කාලීනව සීඝ්‍ර ආර්ථික දියුණුවක් ලැබූ ආසියාවේ ව්‍යාප්‍රයන් වශයෙන් නැතහොත් ආසියාවේ මකරුන්

වශයෙන් හඳුන්වන සිංගප්පූරුව, දකුණු කොරියාව, තායිවානය සහ හොංකොං යන රටවල් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක පාරිතෝෂිකය සාර්ථකව උපයෝගී කර ගනිමින් ඉතා ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් අත්පත් කරගත් රටවල් වලට කදිම නිදසුනකි (ද සිල්වා, 2010).

අප රටේ පවත්නා විශ්‍රාම යෑමේ ආඥා පනත 1911 අංක 11 දරණ පනත මගින් ස්ථාපිත කර ඇති අතර එමගින් රජයේ සේවකයින් විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වයස නියම කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට පවතින නීතිය අනුව සේවකයෙකුගේ විශ්‍රාම යා හැකි වයස අවුරුදු 55 කි. කෙසේ වුවත් සේවකයාගේ කැමැත්ත මත අවශ්‍ය නම් තවදුරටත් සේවයේ යෙදීමේ හැකියාව ඔහු/ඇය සතු වේ. එහෙත් අවුරුදු 57ත් පසුව තවදුරටත් සේවය කිරීමට කැමැත්තක් දක්වන්නේ නම් ඔහුගේ/ඇයගේ ඉල්ලීම අනුව සහ සේවකයාගේ කැමැත්ත මත වයස අවුරුදු 60 දක්වා සේවයේ යෙදීමේ හැකියාවක් ඇත. මෙහිදී වයස අවුරුදු 57ත් පසු වසරින් වසර සේවය දීර්ඝ කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර එහි උපරිමය අවුරුදු 60 ක් දක්වා පමණි. ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වය පිළිබඳ සැලකීමේ දී උපතේ දී ජීවිත අපේක්ෂාව අවුරුදු 72 ක් වන විට දී සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව අවුරුදු 62ක් ලෙස පවතිද්දී සාමාන්‍යයෙන් රජයේ සේවයෙන් විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වයස අවුරුදු 57 වීම කණගාටුදායකය. මෙහිදී ඉදිරිපත් කරන තර්කය නම් දකුණු ආසියාවේ සෑම රටක්ම සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව ඉක්මවා විශ්‍රාමික වයස ස්ථාපිත කර ඇති නමුත් අවාසනාවකට මෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම හමුදාවේ විශ්‍රාමිකයන් මනා සෞඛ්‍යමය තත්ත්වයක පවතිද්දීත් ඔවුන්ගේ පරිණත දැනුම, පළපුරුද්ද රටේ සංවර්ධනය උදෙසා යොදා නොගෙන සැලකිය යුතු තරම් අඩු වයසක ද විශ්‍රාම ගත්වනු ලැබීමයි. ශ්‍රම හමුදාවේ මනා සෞඛ්‍යය තත්ත්වයෙන් යුතු ශ්‍රමිකයන් විශ්‍රාම ගැන්වීමට තීරණය කිරීමෙන්, රජයට විශ්‍රාමිකයන් වෙනුවෙන් දැරීමට වන පිරිවැය විශාල වේ. අනෙක් අතට පොදු මහජනතාව වෙත එම පිරිවැයෙහි බර, භාණ්ඩ හා සේවා බදු වශයෙන් දැරීමට සිදුවීම ද ගැටලුවකි. එක් අතකින් “සංක්‍රාම” ලෙස රජය විශාල වියදමක් විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා දරණ අතරම එසේ විශ්‍රාම වැටුප් ලබන්නන් තවදුරටත් සේවය සැපයීමේ හැකියාවෙන් පසු වෙයි (ද සිල්වා, 2010). එමෙන්ම 2012 සංගණන වාර්තාවේ ප්‍රජා විද්‍යාඥයින්ගේ ප්‍රක්ෂේපණයන්ට අනුව 2041 වන විට සෑම පුද්ගලයින් හතර දෙනෙකුගෙන් එක් අයෙකු වයස්ගත ජනගහනයට අයත් පුද්ගලයෙකු බවට පත්වේ. එමෙන්ම ජනගහන ප්‍රක්ෂේපණ දත්තයන්ට අනුව 2041 වන විට වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතය 41.4% ක් වීම හේතුවෙන් මුළු වැඩ කරන ශ්‍රමබලකාය මත ඇති කරන මුළු යැපුම් පීඩනය 66.7% කි. මෙම තත්ත්වය තුළ ඉහළ මානව සංවර්ධනයක් සහ දකුණු ආසියාවේ ඉහළම සෞඛ්‍යමය ජීවිත අපේක්ෂාව හිමි රටවන ශ්‍රී ලංකාවට මෙම තරුණ - මහලු වයස් කාණ්ඩය නැවත ආර්ථිකයට දායක කර

ගැනීමට සහ ඒ තුළින් වැඩකරන වයසේ ශ්‍රම බලකා අනුපාතය වැඩි කර අඩු යැපුම් පීඩනයක් සහිතව සංවර්ධිත මාවත කරා ගමන් කිරීමට විශාල ඉඩක් පවතී. විශේෂයෙන්ම තරුණ - මහලු කාණ්ඩය ගත් විට ශ්‍රම බලකායෙන් ප්‍රථමයෙන් ඉවත් වන කාණ්ඩය වනුයේ ඔවුන්ය. එම තත්ත්වය තුළ ඔවුන් ශ්‍රම බලකායේ සිටිය දී තිබුණු හැකියාවන් දැනුම ක්ෂණිකයෙන් වියැකී නොයයි. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ ලේකම්වරයෙක් වූ කොරි අනන්ගේ අදහස සැලකූ විට එම අදහස තවදුරටත් තහවුරු වේ.

“In Africa it is said that when an old man dies, a library vanishes. Older persons are intermediaries between past, the present and future” (Donatti, 2016).

තවද මෙහිදී ගම්‍ය වන කරුණක් වන්නේ ශ්‍රම බලකායෙන් ඉවත් වන වැඩිහිටියන් බොහෝ දෙනෙකු රජයේ විශ්‍රාම වැටුපකට හිමිකම් නොලබන බවයි. 2018 වර්ෂයේ දී වැඩ කරන වයසේ ශ්‍රම බලකාය තුළ වැඩිම පිරිසක් නියෝජනය කරනුයේ සේවයෝජකයින්ය. (පුරුෂයින් 40.9% හා ස්ත්‍රීන් 18%) එමෙන්ම තමන්ගේම රැකියාවක නියුතු පිරිස එහිදී දෙවන ස්ථානය හිමි කර ගනී. (පුරුෂයින් 25.5% හා ස්ත්‍රීන් 7.8%) ඒ අනුව මොවුන් කිසිවෙක් හට විශ්‍රාම වැටුපක් වැඩිහිටිභාවයට පත් වූ විට හිමි නොවේ. එම තත්ත්වය තුළ වියපත්භාවය සමඟ ඔවුන්ට යැපීමට සිදුවන ඉඩකඩ බොහෝ වැඩිය. එසේ වූ විට රජයට ඒ වෙනුවෙන් නොයෙකුත් සුබසාධන ප්‍රතිපත්තීන් සහ සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සිදුවේ. එය සංවර්ධන සඳහා විශාල බාධාවකි. මෙම තත්ත්වය තුළ වයස අවුරුදු 55 විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වයස ලෙස නම් කර රජයේ සේවය නියුතු වූවන් ද විශ්‍රාම ගත්වා ශ්‍රම බලකායෙන් ඉවත් කර වැඩිහිටි පීඩනය තවදුරටත් ඉහළ නංවා ගැනීම සුදුසු නොවේ. තවද වයස අවු.55 ට වැඩි පුද්ගලයින් ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රීය වීම සඳහා බලපානු ලබන සාධක පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේ දී දක්නට ලැබෙනුයේ ඔවුන්ගෙන් පුරුෂයින් ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රීය වීම සඳහා බලපානු ලබන සාධකය වනුයේ විශ්‍රාමික හෝ වයස්ගතභාවයම පමණි. එහි අගය 2018 වසරේ 72.2 % කි. ඒ අනුව ඔවුන් නැවත ශ්‍රම බලකාය සඳහා දායක කර ගැනීමට බොහෝ සෙයින් ඉඩකඩ පවතී. ස්ත්‍රීන් ගත් විට ගෘහ කටයුතුවල නිරත වීම ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රීයභාවයට හේතු වී ඇත. එහි අගය 2018 වර්ෂයේ දී 47.7% කි. ඒ අනුව ගත් විට ස්ත්‍රීන් වියපත්භාවය සමඟම ගෘහ කටයුතුවල නිරත වන්නේ නම් ඔවුන්ට ආර්ථික වශයෙන් ඵලදායී වීම සඳහා ඉඩකඩ තිබෙන බව ගම්‍ය වේ. මෙහිදී ඵලදායී වියපත් වීමක් පිළිබඳ අදහස් කරන අතර එයින් සියලුම වියපත් වූවන් භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා වැඩ කරන ශ්‍රම බලකාය තුළට ඇතුළත් කරගත යුතු

බව හෝ ඒ සඳහා තිබෙන අවස්ථාව පිළිබඳ පමණක් අදහස් නොකරයි. මන්ද Socott Bass හා Frank Caro විසින් ඵලදායී වියපත් වීම යන්න නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇත්තේ ගෙවීමක් සිදු කරන හෝ නොකරන භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකමක් හෝ භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදන ධාරිතාව ඉහළ නැංවීමක් ලෙසය (Donatti, 2016).

ඒ අනුව ඵලදායී වියපත් වීම යන්නෙන් සැමවිටම භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් නිෂ්පාදනය වීම සඳහා සෘජුවම සහභාගිවීමක් හෝ ගෙවීමක් සිදු කිරීම පිළිබඳ අදහස් නොකරයි. මෙහිදී පෙර සඳහන් කළ පරිදි කාන්තාවන් ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රිය වීමට ගෘහ කටයුතු වල නිරත වීම හේතු වුවද එය සිය පවුලේ ස්වාමියාගේ හෝ දරුවන්ගේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දායකත්වය සඳහා ස්ත්‍රීය ගෘහ කටයුතු වල නිරත වීම හේතු විය හැකිය. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය ගත්විට ප්‍රජා විද්‍යා සංක්‍රාන්ති සමයේ දී වයස්ගත පුද්ගලයින් ස්වේච්ඡා සේවකයින් ලෙස බඳවා ගැනීම, ස්ථානගත කිරීම, පුහුණු කිරීම සිදු කරයි. ඒ හරහා වයස්ගත පුද්ගලයින්ට වයස්ගතභාවය සමඟ ඇති වන ආතති කළමනාකරණය සඳහා, රැකියාවෙන් ඉවත් වීම හේතුවෙන් ඇති වන ආතති තත්ත්වයන්, ඔවුන්ගේ හුදකලා බව, ගිලිහී යන සමාජ සම්බන්ධතා යන්න සඳහා විසඳුම් සහ නව අවස්ථාවන් උදා කිරීමක් සිදු කරනු ලබයි. එමෙන්ම ඇමරිකාව ගත් විට ස්වේච්ඡා වෛද්‍ය කටයුතු, අන්දැකීම් බලකායක් නිර්මාණය කිරීම, ගුරු වැඩසටහන් ඇති කිරීම ආදී ව්‍යවසායකත්ව අවස්ථාවන් යොදා ගැනීම මගින් රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික මූල ක්‍රමයට වැඩිහිටියන්ගේ දායකත්වය ලබා ගැනීම සඳහා නව භූමිකාවක් වියපත් ජනතාවට ලබා දී ඇත (Donatti, 2016).

ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාව ගත්විට ද ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණ වාර්තාව (2016) අනුව වයස අවුරුදු 60 ඉක්ම වූ ජනගහනය සැලකූ කළ පුරුෂයන්ගේ සාක්ෂරතාවය 87.9% ද ස්ත්‍රීන්ගේ සාක්ෂරතාවය 79.5% පවතී. ඒ අනුව ඇමෙරිකාවට මෙන් ශ්‍රී ලංකාවට ද ඵලදායී වියපත් වීමක් සඳහා මෙවැනි ක්‍රමවේදයන් යොදා ගැනීමට අවස්ථාව පවතී.

ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය ජනගහනය තීරණය කිරීමේ සාධකයක් පමණක් නොවේ. එය කුටුම්භ ව්‍යුහය තීරණය කරන්නා වූ සාධකයක් ද වෙයි.

අඩු සාඵලයතා අනුපාත හේතුවෙන් පවුල තුළ දරුවන් සංඛ්‍යාව අඩු වන අතර එය න්‍යෂ්ටික පවුල් ක්‍රමය ස්ථාපිත වීමට හේතුවෙයි. ශ්‍රී ලංකාවේ කුටුම්භයක පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව (family size) වෙනස් වීමත් සමඟ සාම්ප්‍රදායික විස්තෘත පවුල් ක්‍රමය බිඳ වැටුණු අතර එමනිසා අන්තර් පාරම්පරික සහයෝගීතාවය මෙන්ම වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීම මෙන්ම අන්තර්

පුද්ගල සම්බන්ධතා ජාල වෙනස් වීමට පටන් ගැනුණි. එමනිසා සමස්තයක් වශයෙන් පවුල තුළ එකිනෙකාට පැවරී තිබූ කාර්යභාරය වෙනස් වීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත පුද්ගලයින්ගේ වියපත් කාලය හා යහපැවැත්ම වෙනස් වීමට බඳුන් විය. විස්තෘත පවුල් ක්‍රම බිඳ වැටීමත් සමඟ ඇති වූ හිඬැස පිරවීම සඳහා පැවැති විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය හා සමාජ ආරක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම ප්‍රමාණවත් නොවීය. වර්තමානය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත පුද්ගලයින් සඳහා වන නීත්‍යානුකූල සමාජ ආරක්ෂණ යාන්ත්‍රණය සඳහා පවතින යොමු වීම ඉතා අවම වන නිසා වැඩිහිටියන්ට ප්‍රධාන වශයෙන් තම පවුලේ හා ප්‍රජාවේ සහයෝගය අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි. එලදායි වියපත් වීමක් උදෙසා මෙම ප්‍රජා විද්‍යාත්මක උපණති හා ඒ හා බැඳුණු සමාජ පරිසරය අනගි අවස්ථාවක් තරුණ - මහලු ජනගහනයට උදා කරවයි. එමෙන්ම ආයු අපේක්ෂණය ඉහළ යාමත් සමඟ විශ්‍රාම ගැනීමේ වයස් සීමාව ඉහළ යන්නේ නම් මිනිසුන් වයස්ගත කාලයේ දී උපයෝජනය සඳහා ධනය රැස්කිරීමට ධෛර්යමත් වන බැවින් එය ද ආර්ථිකය තුළ නව රැකියා අවස්ථාවන් නිර්මාණය වීමට හේතු වේ.

සේවා නියුක්තිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණ වාර්තාව (2018) අනුව “ශ්‍රම බලකාය”ලෙස අර්ථ දක්වා ඇත්තේ වයස අවුරුදු 15 හා ඊට වැඩි ආර්ථික වශයෙන් සක්‍රීය ජනගහනය වේ. ඒ අනුව වයස අවුරුදු 15ට වැඩි කුටුම්භ ජනගහනයේ පුරුෂයන් 7,488,320 හා ස්ත්‍රීන් 8,707,912 ක් ද ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු ශ්‍රම බලකාය වන 8,387,759 තුළ පුරුෂයින් 5,464,236 හා ස්ත්‍රීන් 2,923,523 ක් ද නියෝජනය වේ. ඒ අනුව ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය 51.8% කි. ඒ අනුව පුරුෂයින්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය 73% හා ස්ත්‍රීන්ගේ එම අගය 33.6% ක් වේ (ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණ වාර්තාව, 2018).

ප්‍රජා විද්‍යාත්මක උපනතීන් ප්‍රමිතිරීභාවය අනුව එක හා සමාන වුවද ස්ත්‍රීන්ගේ හා පුරුෂයන්ගේ ආර්ථික හැසිරීම එකිනෙකට වෙනස් ස්වරූපයක් ගන්නා නිසා මෙම අධ්‍යයනයේ දී ප්‍රමිතිරීභාවය අනුව සේවා නියුක්තිය විශ්ලේෂණය කිරීම වඩා එලදායි බව හඳුනා ගෙන ඇත.

පුරුෂයින්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය සැලකූ විට 2015 – 2018 දක්වා සංඛ්‍යාත දත්ත ඇසුරෙන් 75% කට ආසන්න මට්ටමකට ඉහළ උපනතියක් වාර්තා වන අතර වයස් කාණ්ඩ අනුව විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී වයස අවුරුදු 55 – 64 ක් අතර ජන කණ්ඩායම තුළ පුරුෂයින්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය 75% ක් ඉක්මවයි. එනමුත් වයස අවුරුදු 65

හා ඊට වැඩි වයස් කාණ්ඩය සැලකූ කල පුරුෂයින්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය පවතින්නේ 40% කට ආසන්න අගයකිනි. මෙහි දී පුරුෂයින් ශ්‍රම බලකායෙන් ඉවත් වූ වහාම කුමන හෝ හේතුවක් නිසා 40% කින් පමණ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය අඩු වීම නිරීක්ෂණය වෙයි.

ආර්ථික වශයෙන් සක්‍රීය හා අක්‍රීය ජනගහනය සැලකූ කල 2015 – 2018 දක්වා සංඛ්‍යා දත්ත මඟින් පෙන්නුම් කරන්නේ වයස අවු.65 දක්වා පුරුෂයන්ගෙන් අතිමහත් බහුතරය ආර්ථිකව සක්‍රීය වන බවත් වයස අවුරුදු 65ට වැඩි කාණ්ඩය තුළ ස්ත්‍රීන්ට සාපේක්ෂව පුරුෂයින්ගේ ආර්ථිකව අක්‍රීය බව ඉහළ අගයක් ගන්නා බවත්ය. ආර්ථිකව අක්‍රීය වීමට බලපාන සාධක සැලකූ කල පුරුෂයින්ගේ 2015 – 2018 දක්වා උපතනිය සැලකූ කල අධ්‍යාපන කටයුතුවල නිරත වීම ප්‍රධාන හේතුව වී ඇති අතර එහි වර්ධනයක් දිගින් දිගටම දක්නට ලැබේ. ආර්ථිකව අක්‍රීය වීමට බලපාන සාධක අතරින් අවම අගය වාර්තා වන්නේ ශාරීරික රෝගාබාධ හෝ ශාරීරික ආබාධ කාණ්ඩයට වන අතර එහි සුළු වර්ධනයක් දිගින් දිගටම දක්නට ලැබේ.

මෙම දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී පැහැදිලි වන්නේ ආර්ථිකව අක්‍රීය වීමට ශාරීරික රෝගාබාධ හා ශාරීරික ආබාධ යන සාධකයන්ගේ බලපෑම ඉතා අවම බවයි. තවද අධ්‍යාපන කටයුතුවල නිරත වීම ආර්ථිකව අක්‍රීය වීමට බලපාන ප්‍රධාන සාධකය වී ඇත්තේ, තරුණ පුරුෂයන් බහුලව මෙම දත්තය තුළ සංකේන්ද්‍රණය වී ඇති නිසාය. එසේ නම් වයස අවුරුදු 65 ට පසු ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය ඊට පෙර වයස් කාණ්ඩය වන 55 – 64 අතර වයස් කාණ්ඩයට සාපේක්ෂව 40% කින් පමණ පහළ වැටීමට හේතුව පැහැදිලි කර ගත හැකිය. එනම්, විශ්‍රාමික හෝ වයස්ගත වීම නිසා ආර්ථිකව අක්‍රීය වන පුරුෂයින්ගේ ප්‍රතිශතය 35% ට අඩු අගයක් සෑම විටම වාර්තා කරන බැවින් වයස්ගත වීම හෝ ශාරීරික රෝගාබාධ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය ක්ෂණිකව අඩු වීමට ප්‍රධාන සාධකය නොවන බව පැහැදිලිය.

තවද වයස අවුරුදු 55 ට වැඩි කාණ්ඩය විශේෂිතව සැලකූ කල පුරුෂයින්ගේ ආර්ථිකව අක්‍රීය වීමට බලපාන ප්‍රධාන සාධකය වන්නේ විශ්‍රාමික හෝ වයස්ගතභාවයයි. ආර්ථිකව සක්‍රීය ජනගහන මූලයන් අනුව විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී වැඩිම අගය සේවායෝජකයින් නියෝජනය කරන අතර දෙවැනි ස්ථානයේ පසුවන්නේ ස්වයං/තමාගේම රැකියාවක නියුතු කාණ්ඩයයි. පුරුෂයින්ගේ සේවා වියුක්ත ප්‍රමාණය සෑම විටම 3% කට වඩා අවම උපතනියක් පෙන්නුම් කරයි. මෙහිදී සැලකිල්ලට බඳුන් කළ යුතු ප්‍රධාන කාරණය වන්නේ පුරුෂයින්ගෙන් අතිමහත් බහුතරය විශ්‍රාම වැටුපකට හිමිකම් නොලැබීමයි. ඒ අනුව බලන කල විශ්‍රාමික හෝ වයස්ගත බව වයස අවුරුදු 55 ට පසු ආර්ථිකව අක්‍රීය වීමට බලපාන

ප්‍රධාන සාධකය වුවත් ඒ තුළ විශ්‍රාමිකයින් ඇත්තේ ඉතා අඩු ප්‍රමාණයක් වන බැවින් පුරුෂයින් අතර වයස්ගත වීම පමණක්ම ආර්ථිකව අක්‍රීය වීමට බලපාන ප්‍රධාන සාධකය බවට පත්ව ඇති බව ගම්‍ය වේ. ස්ත්‍රීන්ට සාපේක්ෂව පුරුෂයන් ගෘහ කටයුතුවල නිරත වීම ක්‍රමයෙන් අඩු වන උපන්තියක් වාර්තා කරන බැවින් ද ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතුව නිරත වීම නොගිණිය හැකි තරම් කුඩා වන බැවින් ද තරුණ-මහලු ජනගහනය සතුව උපයෝජනයට ලක් නොකළ කාලය වැඩි වශයෙන් පැවැතී. වයස අවුරුදු 65 විශ්‍රාම ගැනීමේ වයස ලෙස නොසැලකෙන්නේ නම් අවම ශාරීරික රෝගාබාධ හමුවේ තරුණ-මහලු ජනගහනය තවදුරටත් ශ්‍රම බලකාය තුළ රැඳී සිටීමට වැඩි ඉඩ ප්‍රස්තාවක් පවතින බව පැහැදිලි වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රීන් සම්බන්ධයෙන් ද ඉහත පරිදිම විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය 40% ට වඩා අඩු අගයක් දිගින් දිගටම වාර්තා කරන බවයි. පුරුෂයින්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතිකයේ අගය සසඳා බලන විට ස්ත්‍රීන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අගය 50% ක් පමණ අඩු බව නිරීක්ෂණය වේ. මෙහිදී වයස අවුරුදු 65 ට පෙර වයස් කාණ්ඩය වන අවුරුදු 55 - 64 ත් අතර කාණ්ඩය තුළ ශ්‍රම බලකායේ ව්‍යුහය සලකා බැලීම වැදගත් වේ. මන්දයත් එම කාණ්ඩය වන විට කුටුම්භ ජනගහනයෙන් අතිමහත් බහුතරය සේවානියුක්තව පැවතීමයි. ඊට ඉහළ තරුණ වයස් කාණ්ඩවල අධ්‍යාපන කටයුතු හා විවාහය වැනි සාධක සේවා නියුක්තියට බලපෑම් ඇති කරයි. මෙහි දී පුරුෂයින්ගේ වයස අවුරුදු 55 - 64 ත් අතර කාණ්ඩයේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය සසඳා බැලූ කල එය සමස්ත ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය අගය සැමවිටම ඉක්මවන බවත් ස්ත්‍රීන්ගේ වයස අවුරුදු 55 - 64 ත් කාණ්ඩය තුළ සලකා බලනු ලබන අනුයාත වසර හතර තුළ දක්නට ලැබෙන්නේ ඔවුන්ගේ සමස්ත අගයට වඩා පහළ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාත අගයකි. අවුරුදු 65 ට වැඩි කාණ්ඩයේ ස්ත්‍රීන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතයේ අගය තවදුරටත් පහළ වැටේ. ඒ අනුව ස්ත්‍රීන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය වයසත් සමඟ ක්‍රමයෙන් පහළ වැටෙන බව ගම්‍ය වේ. වැඩ කළ හැකි වයසේ පසුවන ස්ත්‍රීන් ආර්ථිකව අක්‍රීය වීමට ප්‍රධාන හේතුව වී ඇත්තේ ගෘහ කටයුතුවල නිරත වීමයි. එය සෑම විටම සලකා බලනු ලබන වසර හතර තුළ 60% ට වඩා ඉහළ අගයක් වාර්තා කිරීම නිසා එසේ නිගමනය කළ හැකිය. එනමුත් පුරුෂයින්ට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රීන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය ඉහළ මට්ටමක පවතින බව සංඛ්‍යා දත්ත අනුව පැහැදිලි වේ. ආර්ථිකව අක්‍රීය වීමට බලපාන ප්‍රධාන සාධක හතරෙන් අවම අගය වාර්තා වන්නේ ශාරීරික රෝගාබාධ හා ශාරීරික ආබාධයට අංශයට වන අතර එම අගයෙහි දක්නට ලැබෙන්නේ ඉතා සුළු වර්ධනයක් පමණි.

වයස අවුරුදු 55 ට ඉහළ කාණ්ඩය සැලකීමේ දී ද එම තත්ත්වය එළසෙම විද්‍යාමාන වන අතර එම කටයුතුවල නිරත වීම ආර්ථිකව අක්‍රීය වීමට බලපාන ප්‍රධාන සාධකය ලෙස තවදුරටත් පවතින අතර එහි ක්‍රමානුකූල ඉහළයාමක් දක්නට ලැබේ.

අධ්‍යාපන කටයුතුවල නිරත වන වයස අවුරුදු 55 ට වැඩි ස්ත්‍රී ජනගහනය ඉතා කුඩා වන නිසා ස්ත්‍රීන්ගේ ආර්ථික හැසිරීම සැලකූ කල ඔවුන් ප්‍රමුඛත්වය දී ඇත්තේ ගෘහ කටයුතුවල නිරත වීමට බව සංඛ්‍යා දත්ත මගින් ඔප්පු කළ හැකිය. එමගින් පැහැදිලි වන්නේ ස්ත්‍රීන්ගේ වයස්ගත වීමත් සමඟ ගෘහ කටයුතුවල නිරත වීම ක්‍රමයෙන් අඩු වුවද ස්ත්‍රීන්ගේ බහුතරය වයස්ගත වුවත් ගෘහ කටයුතුවල නිරත වීම සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබා දෙන බවයි. එමෙන්ම ශාරීරික රෝගාබාධ හා ශාරීරික ආබාධ ප්‍රතිශතය ද අවම වන බැවින් ඔවුන් එලදායි ආර්ථික කටයුතු සඳහා උපයෝජනය කළ හැකි බව ගම්‍ය වේ. ස්ත්‍රීන්ගේ ආර්ථික හැසිරීම ආර්ථික මූලයන්ට අනුව විශ්ලේෂණය කර බැලීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ පුරුෂයින්ගේ මෙන්ම සේවායෝජකයන් හා තමන්ගේම ආර්ථික කටයුත්තක නිරත වීම පළමු හා දෙවැනි ස්ථානයන්හි පසුවන බවයි. එනමුත් වැටුප් නොලබන පවුලේ සේවකයින් යන කාණ්ඩය සැලකූ කළ පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රීන්ගේ ඉහළ අගයක් වාර්තා කරන බව පෙනී යයි. මෙමගින් පැහැදිලි වන්නේ කාන්තාවන් එලදායි ආර්ථික කටයුතුවල නිරත වුවත් ඒවාට නිසි ආර්ථිකමය වටිනාකමක් එකතු වී නොමැති බවය. සෑමවිටම ස්ත්‍රීන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය අවම අගයක් වාර්තා වුවද එමගින් ඔවුන් ආර්ථිකව අක්‍රීයව පවතී යැයි උපකල්පනය කළ නොහැක්කේ එමනිසාය. පුරුෂයින්ට සාපේක්ෂව වයස අවුරුදු 55ට පසු ස්ත්‍රීන් වඩා ක්‍රියාකාරී ජීවන රටාවක් පවත්වාගෙන යන බව පැහැදිලි වන නිසා අවශ්‍ය වන්නේ එම ක්‍රියාකාරකම්වලට ආර්ථිකමය වටිනාකමක් එකතු කිරීමයි.

ස්ත්‍රීන් වැඩි වශයෙන් සේවා නියුක්තව පවතින්නේ වතු අංශයේ වන අතර පුරුෂයින් වැඩි වශයෙන් සේවානියුක්ත ඇත්තේ නාගරික අංශය තුළය. වතු අංශය තුළ දෛනික වැටුප් ලාභීන් වැඩි වුවත් නාගරික අංශය තුළ ස්ථීර ආදායම්ලාභීන් වැඩි වුවත් සමස්තයක් වශයෙන් වයස අවුරුදු 40 ඉක්මවීමත් සමඟ ප්‍රධාන රැකියාවක නිරත වීමට අමතරව ද්විතීයික රැකියාවක නිරත වීමේ අවශ්‍යතාව ඉහළ ගොස් තිබීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ සේවානියුක්ත වුවත් සියලු දෙනාටම අතිරේක ආදායමක් ලැබීම මූලික අවශ්‍යතාවයක් තරමට පත් වී ඇති බවකි. ඒ අනුව වයස්ගත වීමත් සමඟ පුද්ගලයින් ඉහළ ආදායමක් ලැබීමට කැමැත්තක් දක්වන බව ද ගම්‍ය වන බැවින් විශ්‍රාම ගැන්වීම පමණක්ම ආදායම් ඉපයීමට බාධාවක් නොවිය යුතුය. ඒ අනුව තරුණ-මහලු ජනගහනයට එලදායි වියපත්

විමක් උදෙසා සරිලන ආදායමක් පැවතීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් වන බැවින් ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින සේවා නියුක්තියේ ඉහත සඳහන් ලක්ෂණ අනුව වයස අවුරුදු 65න් පසුව ද ආර්ථිකව සක්‍රීය වීමට වැඩි අවස්ථාවක් පවතී.

40 හා ඊට වැඩි වයස් කාණ්ඩයේ රැකියා ගත වීම

ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල අවිධිමත් ආර්ථික අංශය විධිමත් ආර්ථික අංශය අභිභවා යයි. ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය අනුව සේවයෝජකයන් හා තමන්ගේම ආර්ථික කටයුත්තක නියුතු ප්‍රමාණය ස්ත්‍රී පුරුෂ දේඅංශයේම ඉහළ අගයක් ගන්නා නිසා ඔවුන්ගෙන් අතිමහත් බහුතරය විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා හිමිකම් නොලබයි. වයස අවුරුදු 40න් පසු ප්‍රධාන/මූලික රැකියාවට අමතරව ද්විතීයික රැකියාවක නිරත වන ප්‍රතිශතය සැලකිය යුතු මට්ටමින් ඉහළ යන අතර සංඛ්‍යා දත්ත අනුව සලකා බලනු ලබන වසර හතර තුළ ප්‍රධාන/මූලික රැකියාවට සමගාමීව ද්විතීයික රැකියාවක නිරත වන්නන්ගේ ප්‍රතිශතය ද ඉහළ යයි. තවද ද්විතීයික රැකියාවක නිරත වූවන්ගේ ප්‍රතිශතය සෑමවිටම ප්‍රධාන රැකියාවක නිරත වන්නන්ගේ ප්‍රතිශතය 10% කට වැඩි පරතරයකින් ඉක්මවා යයි. කෘෂිකාර්මික හා සේවා යන නිෂ්පාදන අංශ අතර ප්‍රධාන/මූලික රැකියාවේ නිරත වන්නන්ගේ වැඩිම ප්‍රතිශතය වාර්තා වන්නේ සේවා අංශය තුළයි. එනමුත් ද්විතීයික රැකියා සැපයීමේ ප්‍රධානත්වය ගන්නේ කෘෂි අංශයයි. එය සෑම විටම 50% කට වඩා ඉහළ වන අතර ප්‍රධාන/මූලික රැකියා සපයන්නා වූ සේවා අංශය තුළින් සලකා බලනු ලබන අනුයාත වසර හතර තුළ 50% ක් ඉක්ම වීමක් වාර්තා නොවීම ද විශේෂත්වයකි. විශ්‍රාම වයස එළඹීමටත් පෙර එනම්, වයස අවුරුදු 40 ඉක්ම වීමත් සමඟ ද්විතීයික රැකියාවක නිරත වීමේ ප්‍රවණතාව ඉහළ යාමෙන් ගම්‍ය වන්නේ මූලික රැකියාව තුළින් ලබන ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවන බවයි. මේ අකාරයට ශ්‍රී ලංකාවේ සේවා නියුක්තිය තුළ වයස අවු. 65-74 වයස් කාණ්ඩයට රැකියා ගත වීමට පවතින අවස්ථාන් හඳුනාගත හැකිය.

අධ්‍යාපනය

සමාජ සේවා හා සමාජ සුබසාධන අමාත්‍යාංශය විසින් එළි දක්වනු ලැබ ඇති National Charter for Senior Citizens (2006) වාර්තාව අනුව ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසි හිමිකම් පිළිබඳ එළි දක්වා ඇත. සාක්ෂරතාව වැඩි දියුණු කර ගැනීම හා සේවා නියුක්තියට පහසුවක් ලබා ගැනීම උදෙසා අධ්‍යාපනික පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා නිදහස් පිවිසුමක් පැවතිය යුතු බව එහි අවධාරණය කරනු ලබන ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සතු අයිතිවාසිකමකි. ඒ අනුව අධ්‍යාපනය

යාවච්ච කටයුත්තක් බැවින් තරුණ-මහලු පුද්ගලයින්ට අධ්‍යාපනය ලැබීමට තවදුරටත් අවස්ථාව පවතී. එලදායිතාවය ඉහළ නැංවීමේ දී සාක්ෂරතාවය හා අධ්‍යාපනික මට්ටම වඩා වැදගත් විචල්‍යයන් බවට පත්වේ. සාක්ෂරතාව යනු සංගණන අර්ථ දැක්වීමට අනුව යම් භාෂාවකින් කෙටි ලිපියක් හෝ ඡේදයක් කියවා තේරුම් ගැනීමටත් තේරුම් ගැනීමෙන් ලිවීමටත් හැකියාව තිබීමයි (ජන හා නිවාස සංගණන වාර්තාව, 2012).

ශ්‍රී ලංකා සමීක්ෂණ වාර්තාව (2016) අනුව පුරුෂයන්ගේ සාක්ෂරතාවය 94.1% ඉහළ වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ සාක්ෂරතාවය 92.2% ක් වේ. වයස අවුරුදු 60 ඉක්ම වූ ජනගහනය සැලකූ කළ පුරුෂයන්ගේ සාක්ෂරතාවය 87.9% වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ 79.5% වේ.

වයස් කාණ්ඩ අනුව සාක්ෂරතා අනුපාත සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී පෙන්නුම් කරන සුවිශේෂී කාරණය වන්නේ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව අධ්‍යාපනික අවස්ථා වෙනස් වී නොමැති බවයි. එනම්, සේවානියුක්තිය මෙන් සාක්ෂරතාවය තුළ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව අවස්ථා අභිමි වීමක් දැකගත නොහැක. බොහෝ විශේෂඥයින් විශ්වාස කරන්නේ පරිගණක සාක්ෂරතාවය කියවීම ලිවීම හා ගණිතමය හැකියාව යන සාම්ප්‍රදායික අධ්‍යාපන හැකියාවන් අතර සිව්වන හැකියාව පරිගණක සාක්ෂරතාව යන්නයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත පරිගණක සාක්ෂරතාවය ශ්‍රී ලංකා සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව 2016 දී ව 27.6% කි. ශ්‍රී ලංකා සමීක්ෂණ වාර්තාව (2016) අනුව වයස අවු. 60-69 අතර කාණ්ඩයේ බහුතරයක් Laptop හෝ Desktop පරිගණකයක් භාවිත කරන අතර එම ප්‍රමාණය 71% වන අතර අන්තර්ජාලය හා සම්බන්ධ වීමට ද එය භාවිත කරයි. ජංගම දුරකථන භාවිතය දෙවැනි ස්ථානයේ පසු වන අතර එම ප්‍රතිශතය 23% කි. මෙහිදී විදුලිය වැදගත් යටිතල පහසුකම් වන බැවින් මෙම සමීක්ෂණය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලි සැපයුම පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කොට ඇත. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ කුටුම්භ 80% ක් සඳහා විදුලිය සපයා ඇත. නාගරික අංශය තුළ 94% ක විදුලි සැපයුමක් පවතින අතර ග්‍රාමීය අංශයේ එය 65% ක් පමණ වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලි සැපයුම හිඟ නොවීම නිසා ඩිජිටල් පහසුකම් ලබා ගැනීමට පසුබට විය යුතු නැති අතර වේගයෙන් වෙනස් වන ලෝකයත් සමඟ ගනුදෙනු කිරීමට පරිගණක සාක්ෂරතාව ඉහළ අගයක් ගැනීම වාසි සහගතය. දැනටමත් පරිගණක සාක්ෂරතාව ඇති වයස්ගත පුද්ගලයින්ට නිකරුණේ ගෙවා දමන කාලය සයිබර් අවකාශය තුළ එලදායි ආර්ථික කටයුත්තක් උදෙසා යොදා ගත හැකි අතර පරිගණක දැනුම අඩු පුද්ගලයින්ට පුහුණුවක් ලබා දීමෙන් එම තත්ත්වය උදා කරගත හැකිය.

සමාජ සංවර්ධනය

විවාහක තත්ත්වය සහ ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය අනුව අවු.15 හා ඊට වැඩි ජනගහනය

විවාහක තත්ත්වය යනු ජීව විද්‍යාත්මක, සාමාජීය, ආර්ථික, නෛතික සහ ආගමික යනාදී සාධකයන් සමඟ ම සම්බන්ධ වන ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ලක්ෂණයකි. එය ජනගහන වෙනස් වීම් කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් බලපානු ලබන සාධකයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. රටක සාඵලයතාව කෙරෙහි සෘජු ලෙස ද මර්ත්‍යතාව හා සංක්‍රමණ කෙරෙහි ද විවාහක තත්ත්වය බලපායි. ඒ හැරුණු විට අධ්‍යාපන තත්ත්වය, ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වය වැනි සාමාජීය සහ ආර්ථික ලක්ෂණයන් කෙරෙහි ද පුද්ගලයෙකුගේ විවාහක තත්ත්වය බලපානු ලබයි (ජන හා නිවාස සංගණන වාර්තාව, 2012).

කාන්තාවන්ගේ වැන්දඹුභාවය ඉහළ යාම සඳහා බලපානු ලබන හේතුවක් ලෙස 2012 ජන හා නිවාස සංගණන වාර්තාවෙහි දැක්වෙන්නේ කාන්තාවන්ගේ ආයු අපේක්ෂණය පිරිමින්ට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගන්නා බැවින් කාන්තාවන් ඉහළ වයස් කාණ්ඩවලට පැමිණෙන විට වැන්දඹු තත්ත්වයට පත් වී සිටීම විය හැකි බවයි. තවද සෑම වයස් කාණ්ඩයකම පුරුෂ වැන්දඹුභාවයට වඩා ස්ත්‍රී වැන්දඹුභාවය ඉහළ අගයක පවතින්නේ පුරුෂයන් වැන්දඹු වූ පසු නැවත විවාහවීමේ ප්‍රවණතාව වැන්දඹු කාන්තාවන්ට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගන්නා බැවිනි.

සමස්තයක් ලෙස වයස අවුරුදු 15ට වැඩි ජනගහනය තුළ කාන්තාවන්ගේ වැන්දඹුභාවය 2012 වර්ෂය වන විට 8.7% ක ප්‍රතිශතයක පැවතීමයි. ඒ අනුව ඒ තුළ වයස අවුරුදු 65ට වැඩි කාණ්ඩයෙහි කාන්තාවන්ගේ වැන්දඹුභාවය 2012 වර්ෂය වන විට 38.4% ප්‍රතිශතයක පවතී. මෙම තත්ත්වය ස්ත්‍රීන්ගේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය කෙරෙහි දැඩි ලෙස බලපෑම් සිදු කරයි. මන්ද 2018 වර්ෂය වන විට වයස අවුරුදු 65ට වැඩි ස්ත්‍රීන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතය 11% ක් වැනි අඩු අගයක පවතින අතර ඔවුන් ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රීය වීමට බලපානු ලබන ප්‍රධාන හේතුව වනුයේ ගෘහ කටයුතු වල නිරත වීමයි. 2018 වර්ෂය වන විට එහි අගය වයස අවුරුදු 55 ට වැඩි කාණ්ඩයේ 47.7% කි. ඒ අනුව කාන්තාවන් ගෘහ කටයුතු වල නිරත වෙමින් ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රීයභාවයෙන් සිටින අතරතුරම ඔවුන් වැන්දඹුභාවයට පත්වී තිබීම ද විශාල ආර්ථික, සාමාජීය ගැටලු රාශියක් ඉස්මතු කරවන්නකි. තවද වයස්ගත වීමේ දී සිය ස්වාමියාගේ රැකවරණය නොමැතිව හුදකලා වන වැඩිහිටි ස්ත්‍රීන්

රැකබලා ගැනීම කෙරෙහි සමාජය වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතුය. ඒ අනුව ස්ත්‍රීන් ආර්ථිකය සඳහා ඵලදායී ලෙස යොදා ගැනීමට සේම මෙම වැන්දඹු කාන්තාවන් එහි දී විශේෂ කර දායක කර ගැනීමට විශාල ඉඩක් පවතී. මන්ද ස්ත්‍රීය සතුව ඒ සඳහා ඉඩක් ලැබෙන තුරු අපේක්ෂාවෙන් බලා සිටින කාලය බොහෝය.

ඵලදායී වියපත් වීමක් සඳහා පවතින අවස්ථා

සෞඛ්‍යය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ කල් පවතින රෝගාබාධ තත්ත්ව වන පිළිකා, දියවැඩියාව හා හෘද රෝග වැනි රෝග කෙරෙහි වැඩිහිටි ජනතාව විසින් සමස්ත සෞඛ්‍ය පද්ධතිය කෙරෙහි ඇති කරනු ලබන පීඩනය වැඩි වෙමින් පවතී. තරුණ ජනගහනයට වඩා වැඩිහිටියන් ඔවුන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය කෙරෙහි වඩා වැඩි සැලකිල්ලක් දැක්වීම අවශ්‍ය වන අතර වැඩිහිටියන්ට රෝග වැළඳීමේ රටාවෙහි හා රෝග කාරකවල ද අසමානතා පවතී. වැඩිහිටියන් සඳහා අවශ්‍ය දැඩි රැකවරණයටත් රෝග විනිශ්චය කර ප්‍රතිකර්ම ලබා දීමටත් විශාල මුදලක් වැය වේ. වැඩිහිටි ජනගහනය පිළිබඳව තවදුරටත් අධ්‍යයනය කිරීමේ දී 2012 ජන හා නිවාස සංගණනයෙන් හෙළි වූ කරුණු අනුව සෑම වැඩිහිටියන් තුන් දෙනෙකුගෙන් එක් අයෙකු ආබාධිත තත්ත්වයට ලක්ව ඇත. එම ආබාධිත තත්ත්ව නම් පෙනීම, ඇසීම, ඇවිදීම, මතක තබා ගැනීමේ හා අවධානය යොමු කිරීමේ අපහසුතා, තමන්ගේ වැඩ කටයුතු කිරීමේ අපහසුතා හා කතා කිරීමට අපහසු බව වේ. එමෙන්ම ආසියානු සංවර්ධන බැංකු වාර්තාව (2019) ට අනුව තරුණ-මහලු වයස් කාණ්ඩය සැලකූ කල බහුතරයක් පෙනීමේ දුර්වලතාවයන්ගෙන් පෙළෙන බව 2012 වසරේ දත්ත අනුව පැහැදිලි වේ. එහි වයස අවු. 65 - 69 කාණ්ඩයෙහි පුරුෂයන්ගේ අගය 17.4% වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ අගය 19.9% ක් වේ. එමෙන්ම වයස අවු. 70 - 74 කාණ්ඩයෙහි පුරුෂයන්ගේ අගය 22.6% වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ අගය 26.8% ක් වේ. පෙනීමේ දුර්වලතා හැරුණු විට මොවුන්ගෙන් බහුතරය ඇවිදීමේ අපහසුතාවයෙන් පෙළේ. ඒ අනුව වයස අවු. 65-69 කාණ්ඩයෙහි පුරුෂයන්ගේ අගය 12.4% වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ අගය 17.5% ක් වේ. එමෙන්ම වයස අවු. 70 - 74 කාණ්ඩයෙහි පුරුෂයන්ගේ අගය 19.2% වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ අගය 25.5% ක් වේ. තවද වයස්ගත වූවන් තුළ ඇසීමේ දුර්වලතා ද සැලකිය යුතු මට්ටමින් පවතී. එහි අගයන් ගත් විට වයස අවු. 65 - 69 කාණ්ඩයෙහි පුරුෂයන්ගේ අගය 7.2% වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ අගය 7.5% ක් වේ. එමෙන්ම වයස අවු. 70 - 74 කාණ්ඩයෙහි පුරුෂයන්ගේ අගය 12.6% වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ අගය 13.7% ක් වේ. ඒ අනුව මෙම දුර්වල සෞඛ්‍ය තත්ත්ව ඵලදායී වියපත් වීමක් සඳහා විශාල අභියෝගයකි.

ස්වයං ප්‍රකාශිත සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ජාතික සමීක්ෂණ වාර්තාව (2014) අනුව ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය තුළ කුමන හෝ නිදන්ගත රෝගයකින් පෙළීමේ ප්‍රතිශතය සමස්තයක් ලෙස 38.6% කි. එහි පුරුෂයන්ගේ අගය 58.6% වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ අගය 23.9% කි. එමෙන්ම ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය තුළ කුමන හෝ නිදන්ගත රෝගයකින් නොපෙළීමේ ප්‍රතිශතය සමස්තයක් ලෙස 57.6% කි. එහි පුරුෂයන්ගේ අගය 78.8% වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ අගය 38.3% කි. වයස අවුරුදු 60ට වැඩි ආර්ථික වශයෙන් සක්‍රීය ජනගහනය තුළ කුමන හෝ නිදන්ගත රෝගයකින් පෙළීමේ ප්‍රතිශතය 26.9% කි. එහි පුරුෂයින්ගේ අගය 29% ක් වන අතර ස්ත්‍රීන්ගේ අගය 23% කි. එමෙන්ම ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රීය 60 ට වැඩි ජනගහනය තුළ කුමන හෝ නිදන්ගත රෝගයකින් පෙළීමේ ප්‍රතිශතය 59.9% කි. එහිදී පුරුෂයන් 73.3% ක් හා ස්ත්‍රීන් 54.6% ක් පවතී. ඒ අනුව ගත් විට වියපත්භාවය සමඟ වයස අවුරුදු 60 ට වැඩි ජනගහනය ආර්ථිකව අක්‍රීය වීම සඳහා කුමන හෝ නිදන්ගත රෝගයකින් පෙළීම හේතු වී ඇති බව ගම්‍ය වේ. එමනිසා එය වයස්ගතභාවය සමඟ ආර්ථිකව සක්‍රීය වීම සඳහා නිදන්ගත රෝගයකින් පෙළීම හෝ නොපෙළීම ප්‍රධාන අභියෝගයක් බව පැහැදිලි වේ.

සමස්ථ ජනගහනය සැලකූ විට 6.9% ක් අධික රුධිර පීඩනයෙන් පෙළෙන අතර ඒ තුළ පුරුෂයින් 5.3% ක් හා ස්ත්‍රීන් 8.4% ක් පවතී. එමෙන්ම දෙවැනි ස්ථානයට දියවැඩියා රෝගය පත්ව තිබෙන අතර එහි සමස්ථ ජනගහනයෙහි අගය 5.4% ක් වන අතර එහි පුරුෂයන්ගේ අගය 4.9% හා ස්ත්‍රීන්ගේ අගය 5.9% ක් වේ. තෙවැනි ස්ථානයට කුමන හෝ වෙනත් රෝගයකින් පෙළීම පත්ව ඇති අතර එහි සමස්තය 2.8% ක් වන අතර එහි පුරුෂයන් 2.7% ක් හා ස්ත්‍රීන් 2.9% ක් පවතී.

මෙම අධ්‍යයනයේ දී සලකා බලනු ලබන වයස අවු. 65 ට වැඩි ජනගහනයේ නිදන්ගත රෝග ව්‍යාප්තිය සැලකූ කල ඉන් අතිමහත් බහුතරය අධික රුධිර පීඩනයෙන් පෙළෙන අතර එහි සමස්ත අගය 30.42% ක් වන අතර ඒ තුළ පුරුෂයන් 25.71% හා ස්ත්‍රීන් 34.14% සිටී. මොවුන් පෙළෙන දෙවැනි ඉහළම නිදන්ගත රෝගය වන්නේ දියවැඩියාවයි. එහි සමස්ත අගය 18.10% කි. ඒ තුළ පුරුෂයන් 17.57% හා ස්ත්‍රීන් 18.53% ක් නියෝජනය වේ. තෙවන ස්ථානයට ආතරයිටිස් රෝගය පත්ව ඇති අතර එහි සමස්ත අගය 8.87% වන අතර ඒ තුළ පුරුෂයන් 6.72% හා ස්ත්‍රීන් 10.57% ක් සිටී. සිව්වන ස්ථානයට ඇදුම රෝගය (Asthma) පත්ව ඇති අතර එහි සමස්ත අගය 6.60% වන අතර පුරුෂයන් 7.61% හා ස්ත්‍රීන් 5.80% ක් නියෝජනය වේ.

තරුණ-මහලු වයස් කාණ්ඩයේ බෝ නොවන රෝග ව්‍යාප්තිය - 2020

ඒ අනුව පරීක්ෂකයා විසින් උඵච්චිකේ, බද්දේගම, මහමෝදර හා කළුබැල්ල යන ග්‍රාම නිලධාරී වසම් හතර යොදා ගනිමින් සිදු කරන ලද සමීක්ෂණය අනුව එහි තරුණ - මහලු ජනගහනය අතර වඩාත් ප්‍රචලිත බෝ නොවන රෝගය වන්නේ අධික රුධිර පීඩනයයි. සලකා බලනු ලැබූ බෝ නොවන රෝග පහ අතුරින් තරුණ - මහලු ජනගහනයෙන් ස්ත්‍රීන් හා පුරුෂයින් යන දෙපාර්ශවය තුළම වැඩිපුරම ව්‍යාප්ත වී ඇති බෝ නොවන රෝගය වන්නේ ද එයයි. අධික රුධිර පීඩනය, දියවැඩියාව, ආතරයිටිස් යන රෝග එම වයස් කාණ්ඩයේ ස්ත්‍රීන් අතර බහුල වන අතර ඇඳුම, හෘද රෝග එම වයස් කාණ්ඩයේ පුරුෂයන් අතර බහුල වේ. එමෙන්ම සලකා බලන බෝ නොවන රෝග අතර හෘද රෝග තරුණ - මහලු ස්ත්‍රීන් අතර අඩුම ව්‍යාප්තියක් දක්නට ලැබෙන අතර පුරුෂයන් සම්බන්ධව ගත් කළ හෘද රෝග සහ ආතරයිටිස් සඳහා නියැදිය තුළ අවම අගයක් වාර්තා වෙයි. මෙහි දී නියදියෙන් 55% ක් ඉහත සඳහන් කරන ලද බෝ නොවන රෝග ඒකකවත් ගොදුරු වී නොමැත.

මෙහි දී වඩා සැලකිල්ලට බඳුන් කළ යුතු කරුණ වන්නේ ස්වයං ප්‍රකාශිත සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ජාතික සමීක්ෂණය (2014) අනුව වයස අවුරුදු 60 ඉක්ම වීමෙන් පසු සෑම පුද්ගලයින් දෙදෙනෙකුගෙන් එක් අයෙක්ම කුමන හෝ බෝ නොවන රෝගයකින් පෙළේ. ස්වයං ප්‍රකාශ ජාතික සමීක්ෂණ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ වාර්තාව (2014) අනුව සමස්ථ ජනගහනය සැලකූ කල ද වාර්තා වී ඇති ප්‍රධානතම නිදන්ගත රෝගය වන්නේ අධික රුධිර පීඩනයයි. එහි අගය 39% කි. ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික දත්ත සැලකීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ වයස අවුරුදු 45 ඉක්ම වූ පසු ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපක්ෂයම බෝ නොවන රෝග වැළඳීමේ අවදානමකට ලක්වන බවයි. ඒ අනුව අධික රුධිර පීඩනය ප්‍රමුඛස්ථානය ගෙන ඇති අතර සලකා බලනු ලබන අනෙකුත් බෝ නොවන රෝගවලට සාපේක්ෂව අධික රුධිර පීඩනය වැළඳීමේ ප්‍රවණතාව අවුරුදු 45න් පසු වයස් කාණ්ඩ අතර 10% ක පමණ ශීඝ්‍රතාවයක් පෙන්නුම් කරයි.

ඒ අනුව අධික රුධිර පීඩනය පමණක් ඉහළ අගයක් ගැනීම තුළින් අනෙකුත් බෝ නොවන රෝග පාලනය වීමක් සිදු වී ඇතැයි සංඛ්‍යා දත්ත අනුව මතුපිටින් පිළිබිඹු වුවද අධික රුධිර පීඩනය ජනගහනය තුළ වඩාත් ප්‍රමුඛව ව්‍යාප්ත වීම තුළින් දියවැඩියාව, හෘද රෝග වැනි අනෙකුත් බෝ නොවන රෝග වැළඳීම සඳහා එය හේතුකාරක වන බව පෙනේ. බෝ නොවන රෝගවලට බඳුන් වීම වයස අවුරුදු 65 ඉක්මවූවන්ට පවතින සෞඛ්‍යය අභියෝගයක් නොවුවද 65 ඉක්මවූවන් සැලකීමේ දී එය වඩාත් අභියෝගයක් බවට

පත්වන්නේ වයස්ගත වීමේ දී සළකා බලනු ලබන සෑම බෝ නොවන රෝගයක්ම වැළඳීමේ ප්‍රවණතාව ඉහළ යාමත් ඒ සඳහා දරන්නට සිදුවන සෞඛ්‍යය පිරිවැය සාපේක්ෂව ඉහළ යාමත් නිසාය. බෝ නොවන රෝගවල විශේෂත්වය වන්නේ වැළඳීමෙන් පසුව දීර්ඝ කාලීනව ඖෂධ ලබා ගැනීමට සිදුවීමත් නිරන්තර වෛද්‍ය පරීක්ෂණ සහ වෛද්‍ය සායන සඳහා සහභාගී වීමට සිදුවීමත්ය. එමනිසා පුද්ගලයෙකු වශයෙන් දැරිය යුතු සෞඛ්‍යය පිරිවැය ඉහළ අගයක් ගන්නා අතර වෛද්‍ය පරීක්ෂණ සඳහා පෞද්ගලික අංශය තුළ රාජ්‍ය අංශයට සාපේක්ෂව ඉහළ මිලක් අය කිරීම නිසා වැඩිහිටියන් බොහෝ දෙනෙක් රාජ්‍ය අංශය ඒ සඳහා තෝරා ගැනීමත් නිදහස් සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක වන ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඒ සඳහා දැරීමට සිදුවන සමස්ත සෞඛ්‍යය පිරිවැය වසරින් වසර ඉහළ යාමත්ය.

අවු. 35 – 44	3.15%
අවු. 45 – 54	10.59%
අවු. 55 – 64	19.59 %
අවු. 65 ට වැඩි	30.42%

මූලාශ්‍රය: ස්වයං ප්‍රකාශ ජාතික සමීක්ෂණ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ වාර්තාව, 2014

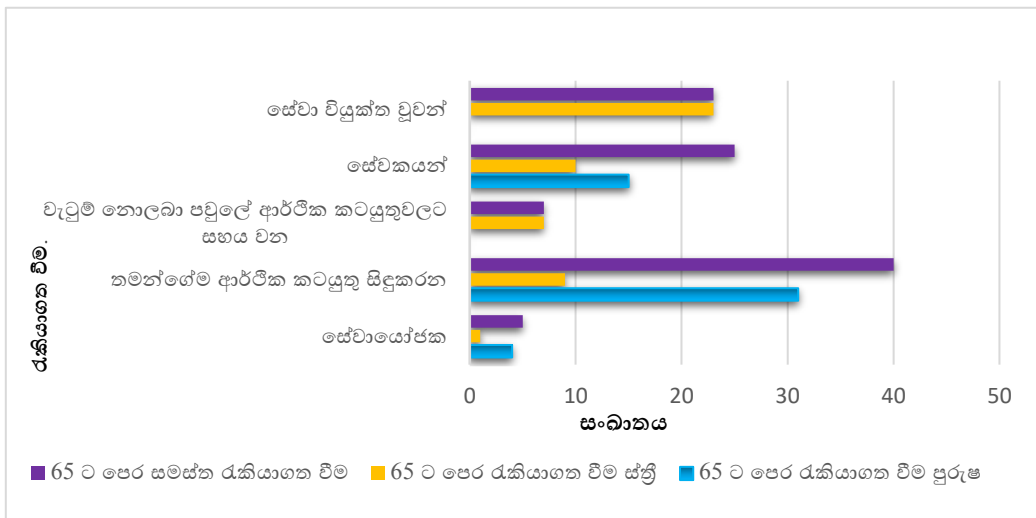
තවද ක්‍රමවත් ආදායමක් ලැබීමකට සුදුසුකම් නොලබන්නේ නම් වයස්ගත වීමේ දී දැරීමට සිදුවන සෞඛ්‍ය වියදම ආවරණය කිරීම ඉතා දුෂ්කර වන අතර එමනිසා නිසි ප්‍රතිකාර නොගැනීම නිසා බෝ නොවන රෝගවල ව්‍යාප්තිය මෙන්ම තීව්‍රතාවය ද ඉහළ යාමෙන් සෞඛ්‍ය වියදම් තවදුරටත් ඉහළ යන අතර එවැනි වැඩිහිටියන් සමාජය තුළ වැඩි වීම පොදු සෞඛ්‍යය සේවාව මත එල්ල කරනුයේ ඉතා අහිතකර පීඩනයකි. එමෙන්ම රෝග තත්ත්වවලට ගොදුරු වීම ඕනෑම වයස් කාණ්ඩයක දී සිදුවිය හැකි වුවද ජීවිතයෙන් වැඩි කාලයක් ගෙවා දමා ඇති වැඩිහිටියන් වෙනුවෙන් පවතින සීමිත සම්පත් වැඩි ප්‍රමාණයක් වෙන් කිරීම මඟින් තරුණ පුද්ගලයින් සඳහා වෙන් කළ හැකි සම්පත් අහිමි වී යාම ද සෘණාත්මක බලපෑමකි. එහි දී වැඩිහිටියන්ට තමන්ගේ සෞඛ්‍ය වියදම ආවරණය කර ගැනීමට හැකි ආදායමක් නොපවතින්නේ නම් රාජ්‍ය අංශය හැර එම වියදම තෘප්ත කළ හැකි වෙනත් විකල්පයක් නොමැත. එමෙන්ම වයස්ගතභාවය සමඟ ඇති වන කායික රෝගී තත්ත්වයන්ට අමතරව මානසික රෝගී තත්ත්වයන් ද අනෙක් වයස් කාණ්ඩයන්ට සාපේක්ෂව තරුණ-මහලු වයස් කාණ්ඩය තුළ ඉහළ මට්ටමක පවතී. ඒ අනුව ස්වයං ප්‍රකාශ

ජාතික සමීක්ෂන සෞඛ්‍ය පිළිබඳ වාර්තාව (2014) ගත් විට වයස අවු. 65 ට වැඩි ජනගහනයේ සමස්ත මානසික රෝගී තත්ත්වයන්ගෙන් පෙළීමේ අනුපාතය 0.95% වන අතර ඒ තුළ පුරුෂයන් 0.89% ක් හා ස්ත්‍රීන් 0.99% සිටී. සමීක්ෂණ දත්ත (2020) අනුව සමස්ත මානසික රෝගී තත්ත්වයන්ගෙන් පෙළීමේ අනුපාතය 5% කි.

මෙහි දී කායික රෝගවලට සාපේක්ෂව මානසික රෝග ව්‍යාප්තිය සුළු අගයක් වාර්තා කළ ද ක්ෂේත්‍ර වාරිකා සහ සම්මුඛ පරීක්ෂණ මගින් පැහැදිලි වූ කරුණක් වන්නේ “වියපත් වීම” පිළිබඳ වැඩිහිටි පුද්ගලයන් දරණ මතය සාමාන්‍යයෙන් බවත් එමනිසා ඔවුන්ගේ වියපත් කාලය ඵලදායීව ගත කිරීමට එය බාධාවක් වී ඇති බවත්ය. මානසික රෝග පිළිබඳ දක්වන සාමාන්‍ය ආකල්ප නිසා ඒ සඳහා අවශ්‍ය වෛද්‍ය පර්යේෂණවලට යොමු නොවීමත් ඒවා සැඟවීමට උත්සාහ දැරීමත් නිසා සංඛ්‍යාත්මක දත්ත ලබා ගැනීම අපහසු අතර ඉන් අදහස් වන්නේ වැඩිහිටියන් අතර යහපත් මානසික සෞඛ්‍යයක් පවතින බව නොවේ. සමීක්ෂණ දත්ත ලබා ගැනීමට වැඩිහිටියන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීමේ දී පැහැදිලි වන ප්‍රධානතම කරුණ වන්නේ කායික රෝග ඉක්මවා ගිය දුර්වල මානසික තත්ත්වයක් බොහෝ දෙනෙකුට ඇති බවයි. ඒවා මානසික රෝග ලෙසම අර්ථ දැක්විය නොහැකි වුවත් දීර්ඝ කාලීනව බරපතල මානසික රෝග ඇති වීමට එය හේතු විය හැකිය. එමනිසා තරුණ - මහලු ජනගහනය තුළ ඵලදායී වියපත් වීමක් ඇති කරවීමට මානසික සෞඛ්‍ය පිරිහීම ද ප්‍රධාන අභියෝගයක් ලෙස පවතී. ඒ අනුව වියපත්භාවය සමඟ ඇති වන කායික හා මානසික රෝගී තත්ත්වයන් ඔවුන්ගේ ඵලදායී වියපත්භාවය සඳහා ආර්ථික, සාමාජීය වශයෙන් නොයෙකුත් අභියෝගයන් ඇති කිරීමට හේතු වේ.

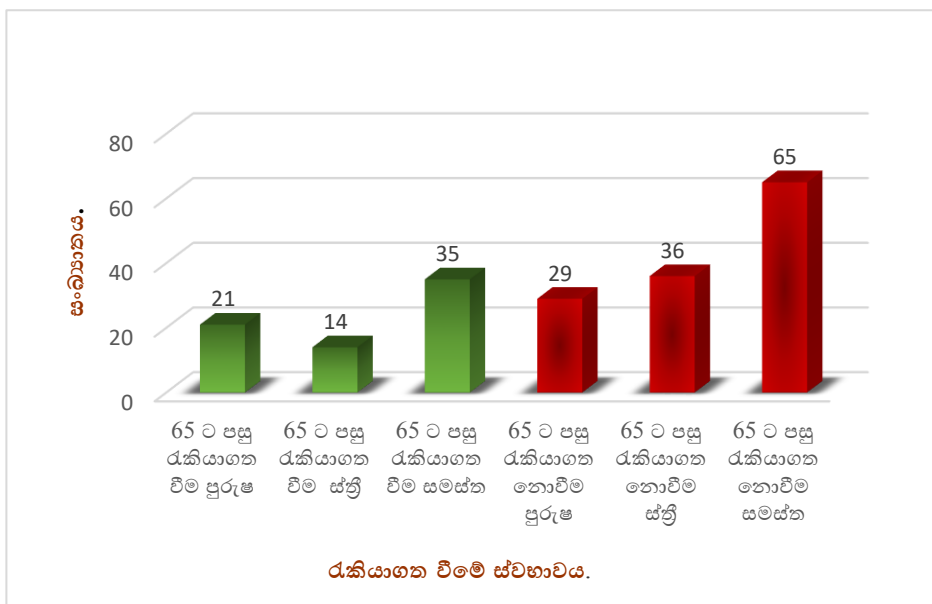
ශ්‍රී ලංකාවේ මානසික රෝග ව්‍යාප්තිය.

රූපය 3 මගින් දැක්වෙන්නේ සමීක්ෂණ දත්ත (2020) පදනම් කර ගනිමින් සකස් කරන ලද වයස අවුරුදු 65 ට පෙර තරුණ-මහලු වයස් කාණ්ඩයේ රැකියා ගත වීමයි. එහි දී පුරුෂයන්ගෙන් බහුතරයක් තමන්ගේම ආර්ථික කටයුත්තක නිරත වන අතර පුරුෂයන්ගේ අඩුම සහභාගීත්වයක් පෙන්වුම් කරනුයේ සේව්‍යෝජකයන් ලෙසය. ස්ත්‍රීන් ගත්විට 23% ක් සේවා වියුක්ත වන අතර රැකියාගත වන්නන්ගෙන් බහුතරය සේවකයන් ලෙස සේවා නියුක්තවේ. එහි අගය 10% කි. එමෙන්ම රැකියාගත වන ස්ත්‍රීන්ගෙන් අඩුම ප්‍රතිශතයක් සේව්‍යෝජකයන් ලෙස කටයුතු කරයි. එහි අගය 1% කි. සේවකයන් අතුරින් රාජ්‍ය අංශයේ විශ්‍රාම වැටුපකට හිමිකම් කියනුයේ 12% ක් පමණි.

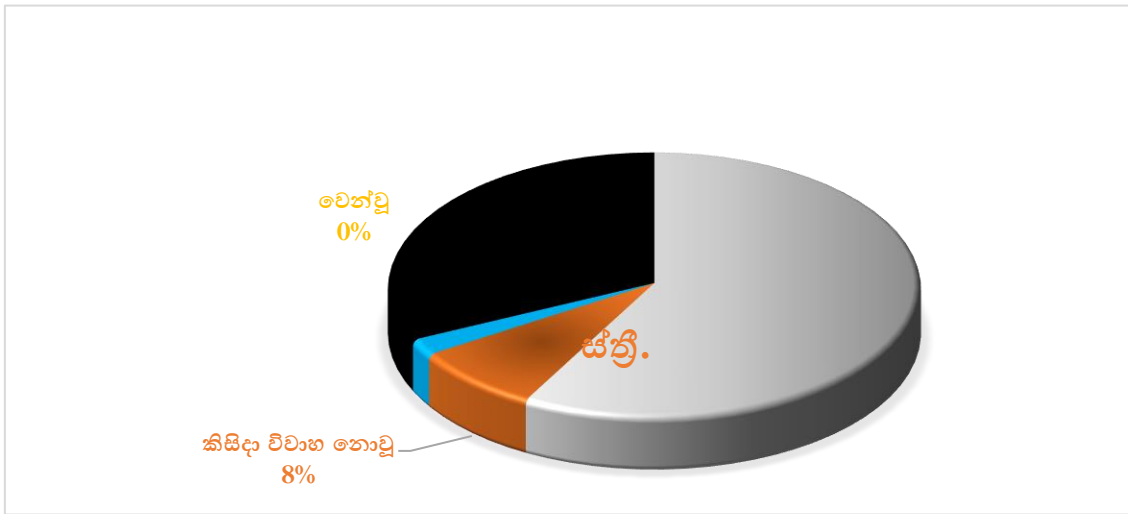
රූපය 3: වයස අවු 65 ට පෙර කරුණ - මහලු වයස් කාණ්ඩයේ රැකියාගත වීම.

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2020

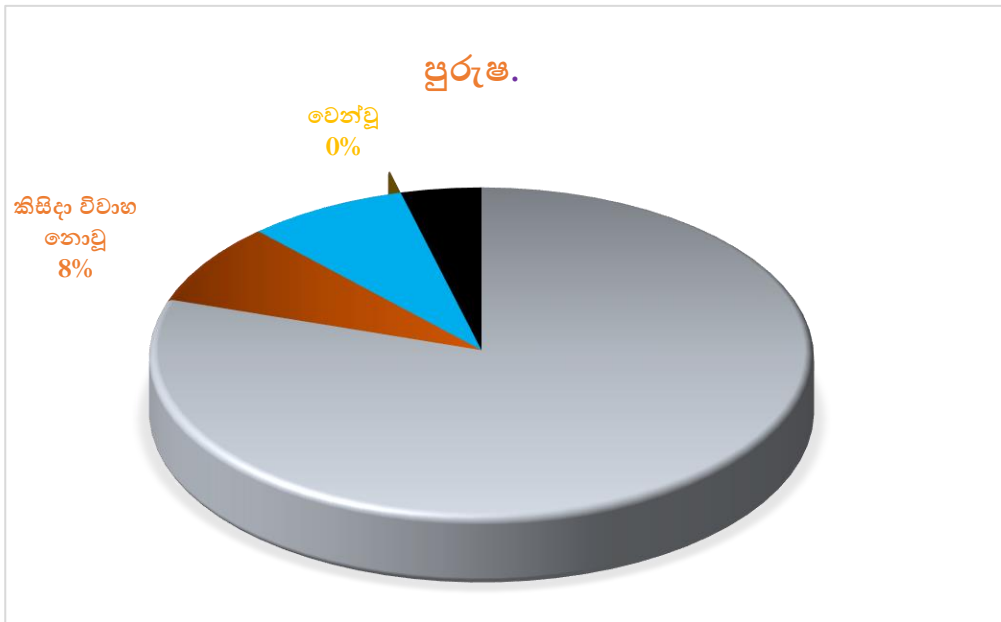
රූපය 4 :අවුරුදු 65 ට පසු කරුණ - මහලු වයස් කාණ්ඩයේ රැකියාගත වීම අනුව වැටුප් මට්ටම

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2020

රූපය 5: කරුණ මහලු ජනගහනයේ සිත්තිගේ විවාහක තත්ත්වය.

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2020

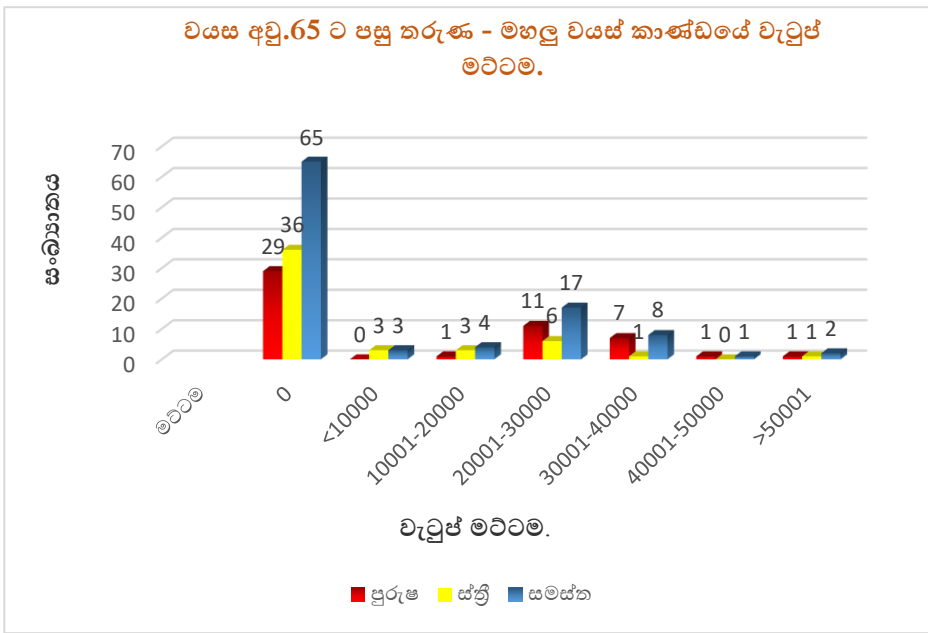

රූපය 6: කරුණ - මහලු ජනගහනයේ පුරුෂයින්ගේ විවාහක තත්ත්වය

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2020

එමෙන්ම වයස අවු. 65 න් පසුව ද සමීක්ෂණ දත්ත (2020) අනුව ස්ත්‍රීන්ගේ රැකියා විරහිතභාවය පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගනු ලබන අතර එම තත්ත්වය තුළ ඔවුන්ගේ වැන්දඹුභාවය පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගැනීම සහ න්‍යෂ්ටික පවුල් ක්‍රමයක් ස්ථාපිතව පැවතීම ස්ත්‍රීන්ගේ ජීවිත මට්ටම උසස් මට්ටමින් පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි විශාල අභියෝගයක් ඇති කිරීමට හේතු වේ.

සමීක්ෂණ දත්ත අනුව නියතය තුළ සමස්ත වැන්දඹු ප්‍රතිශතය 18% ක් වන අතර ඒ තුළ පුරුෂ වැන්දඹුභාවය 2% ක් හා ස්ත්‍රී වැන්දඹුභාවය 16% ක් වේ. එමෙන්ම කිසිදා විවාහ නොවූ ස්ත්‍රී ප්‍රතිශතය 4% ක් වේ. ස්ත්‍රීන් අතර වැන්දඹුභාවය ඉහළ අගයක් ගැනීම ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ලක්ෂණයක් බවට ද පත් වී ඇත. සාම්ප්‍රදායිකව විස්තෘත පවුල් ක්‍රමය බිඳ වැටීම තුළ වැන්දඹු ස්ත්‍රීන් වයස්ගත සමාජය තුළ වඩාත්ම හුදකලාවට සහ අවදානමට ලක්වන අතර ඔවුන්ට ක්‍රමවත් ආදායම් මාර්ගයක් නොපැවතීම විශාල සමාජ ආර්ථික ගැටලු ඇති කරවීමට හේතු වේ. ඒ අනුව රැකියා විරහිතභාවය, වැන්දඹුභාවය හා න්‍යෂ්ටික පවුල් ක්‍රමය බිඳ වැටීම පැවතීම තුළ බෝ නොවන රෝගයන්ට පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ඉහළ මට්ටමින් ගොදුරු වන ස්ත්‍රීන් හට සිය සෞඛ්‍යමය තත්ත්වය යහපත් මට්ටමින් පවත්වා ගැනීම සඳහා විශාල අභියෝගයකි.

රූපය 7: වයස අවු. 65ට පසු තරුණ - මහලු වයස් කාණ්ඩයේ වැටුප් මට්ටම.

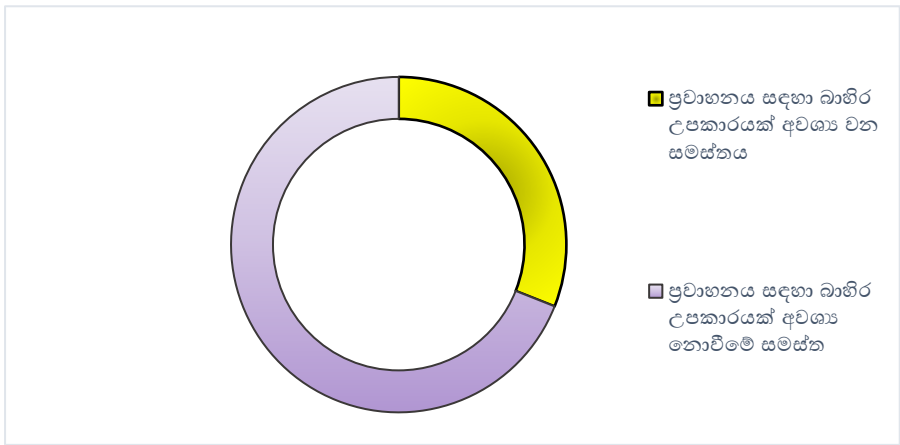
මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2020

සමස්තයක් වශයෙන් වැඩිම පිරිසක් වාර්තා වන්නේ 20,000 - 30,000 වැටුප් කාණ්ඩය යටතේය. වැටුප් ලැබීමේ උපනතිය සැලකූ කල අඩු වැටුප් මට්ටම්වලට හිමිකම් කියනු ලබන ස්ත්‍රීන්ගේ ප්‍රතිශතය පුරුෂයින් සාපේක්ෂව ඉහළ වන අතර වැඩි වැටුප් මට්ටම් වලදී ස්ත්‍රීන්ට සාපේක්ෂව පුරුෂයින් ඉහළ වැටුපකට හිමිකම් කියනු ලබයි. ඒ අනුව ලෙඩ රෝගවලට ගොදුරු වීම ඕනෑම වයස් කාණ්ඩයක් තුළ සිදුවිය හැකි වුවද එය ඵලදායී ජීවිත කාලයට අභියෝගයක් වන්නේ සෞඛ්‍ය වියදම ආවරණය කරගත හැකි ප්‍රමාණය අනුවය. තරුණ - මහලු කාණ්ඩය ගත්කළ ස්ත්‍රීන්ගේ බෝ නොවන රෝග ව්‍යාප්තිය පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගන්නා අතර ආයු අපේක්ෂණය ස්ත්‍රීන්ගේ පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ඉහළය. එනමුත් අවිධිමත් ආර්ථික අංශය වැඩි වශයෙන් නියෝජනය කරන ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක සෑම වයස්ගත පුද්ගලයෙකු සඳහාම සෞඛ්‍ය රක්ෂණාවරණයක් සැපයීම හෝ ක්‍රමවත් මාසික ආදායමක් සැපයීම ප්‍රායෝගික කරුණක් නොවේ. එනමුත් දිනෙන් දින වයස්ගත වන ජනගහනය හමුවේ ඔවුන් නැවත ශ්‍රම බලකායට සක්‍රීයව දායක කර ගැනීම හැර අන් විකල්පයක් නොමැති නිසා වැඩිහිටියන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය යහපත්ව පවත්වා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඵලදායී වියපත් වීමක් උදෙසා යහපත් සෞඛ්‍ය තත්ත්වයක් පවත්වා ගැනීම එක් පුද්ගලයෙකුට පමණක් සීමා වූ අභියෝගයක් නොවන අතර එය සමස්ත සමාජය මතම පැවරෙන අභියෝගයකි.

ප්‍රවාහනය

ව්‍යාපාර ශබ්දකෝෂයට අනුව ප්‍රවාහනය යනු භාණ්ඩ හෝ පුද්ගලයන් එක් ස්ථානයක සිට තවත් ස්ථානයකට වලනය කිරීමකි. වයස්ගත වීම හා බැඳුණු ආබාධිත තත්ත්ව හා ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම්වල දුර්වලතා හේතුවෙන් වයස්ගතවූවන් සංචරණ සීමාවීමවලට ගොදුරු වේ. එය ඔවුන්ගේ ඵලදායීතාවයට බාධාවක් වන්නේ සංචරණය සීමා වීම තුළින් සමාජ බහිෂ්කරණය වීම හේතුවෙනි. එම අභියෝගය වයස්ගතවූවන්ගේ දෛනික ක්‍රියාකාරකම්වල නිරතවීමේ සිට අනෙකුත් සියලුම සමාජ ක්‍රියාකාරකම් හා බැඳී පවතින නිසා එය වඩාත් සැලකිල්ලට බඳුන් කළ යුතු අභියෝගයකි. එනමුත් වයස්ගතවූවන්ට ගැලපෙන පරිදි සංචරණය පහසු කිරීම උදෙසා නිර්මාණශීලී ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වාදීමෙන් එම අභියෝගය ජය ගත හැකිය.

සමීක්ෂණ දත්ත අනුව 31% ක් සඳහා ප්‍රවාහනයේ දී බාහිර උපකාරයක් අවශ්‍ය වන අතර 69% ක් සඳහා ප්‍රවාහනයේ දී බාහිර උපකාරයක් අවශ්‍ය නොවේ. තරුණ - මහලු වැඩිහිටියන් අතර නැවත රැකියාගත වීමේ දී ඔවුන් අපේක්ෂා කරන පහසුකම් පිළිබඳව සමීක්ෂණය මඟින් ලබාගත් දත්තවලට අනුව වැඩිම පිරිසක් (31%ක්) කැමැත්තක් දක්වන්නේ තම නිවසට ආසන්න ස්ථානයක රැකියාගත වීමටයි. ඒ අනුව පැහැදිලි වන්නේ තරුණ-මහලු වයස් කාණ්ඩයේ පුද්ගලයින් නැවත රැකියාගත වීමේ දී ප්‍රවාහන වියදම පිළිබඳ වඩාත් සැලකිලිමත් වන බවයි.

රූපය 8: තරුණ - මහලු ජනගහනය සඳහා ප්‍රවාහනයේ දී බාහිර උපකාර අවශ්‍ය වීමේ ස්වභාවය.

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2020

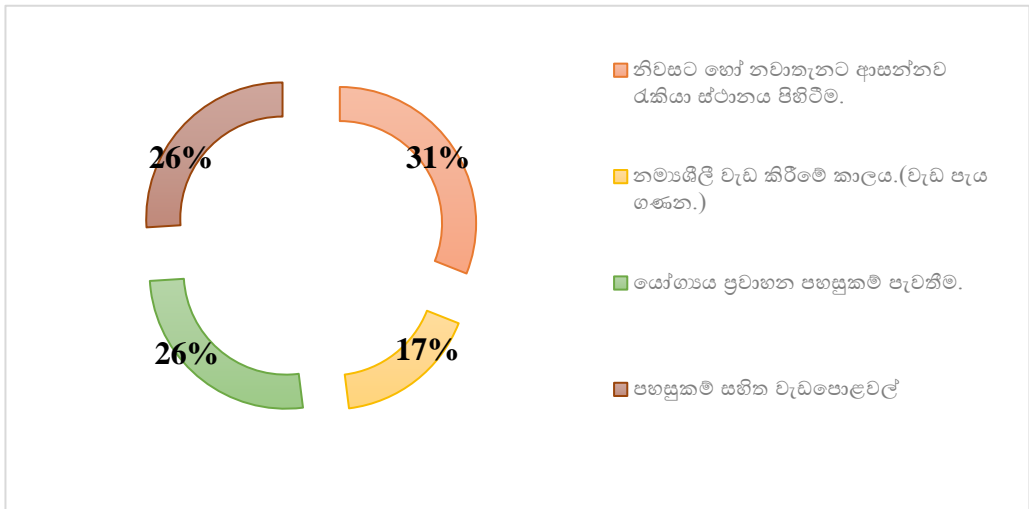
සමීක්ෂණ දත්ත අනුව පැහැදිලි වන්නේ තරුණ-මහලු වයස් කාණ්ඩයේ පුද්ගලයින් නැවත රැකියාගත වීමේ දී ප්‍රවාහන වියදම පිළිබඳව වඩාත් සැලකිලිමත් වන බවයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ප්‍රවාහන සංඛ්‍යා දත්ත වාර්තාව 2017 අනුව 38.8% ක් භාවිත කරනුයේ බස් රථයි. පෞද්ගලික වාහන වල හිමිකාරීත්වය අනුව බලන විට ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩි පිරිසක් හිමිකම් කියනුයේ යතුරු පැදි සඳහාය. දෙවන ස්ථානයේ පසුවන්නේ ත්‍රිරෝද රථ හිමිකරුවන්ය.

ඒ අනුව යතුරු පැදි හා ත්‍රිරෝද රථ සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය නොවුණු මාධ්‍යයන් වන නිසා රිය අනතුරු බහුලව සිදු වීමට හැකියාව ඇති අතර අනතුරක් සිදු වුවහොත් එහි බරපතලකම ද ඉහළය. පොදු ප්‍රවාහන සේවය අතර දුම්රියෙන් ප්‍රවාහනය සාපේක්ෂව වඩාත් ආරක්ෂාකාරී වුවත් සෑම ප්‍රදේශයකටම විහිදුණු ජාලගත සේවාවක් නොපැවතීම හේතුවෙන් එහි භාවිතය ශ්‍රී ලංකාව තුළ 3.9% ක් පමණ වන අවම අගයක් ගනියි. ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින ප්‍රවාහන රටාව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ වැඩිහිටියන්ට වඩාත් සුදුසු වන්නේ පොදු ප්‍රවාහන සේවය වන බවයි. මන්දයත් ඔවුන් පෞද්ගලික ප්‍රවාහන සේවා භාවිතය සඳහා

දිරිගැන්විය නොහැක්කේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉහත දත්ත අනුව ආරක්ෂාකාරී ප්‍රවාහන මාධ්‍යයන් භාවිතය අවම වන බැවිනි.

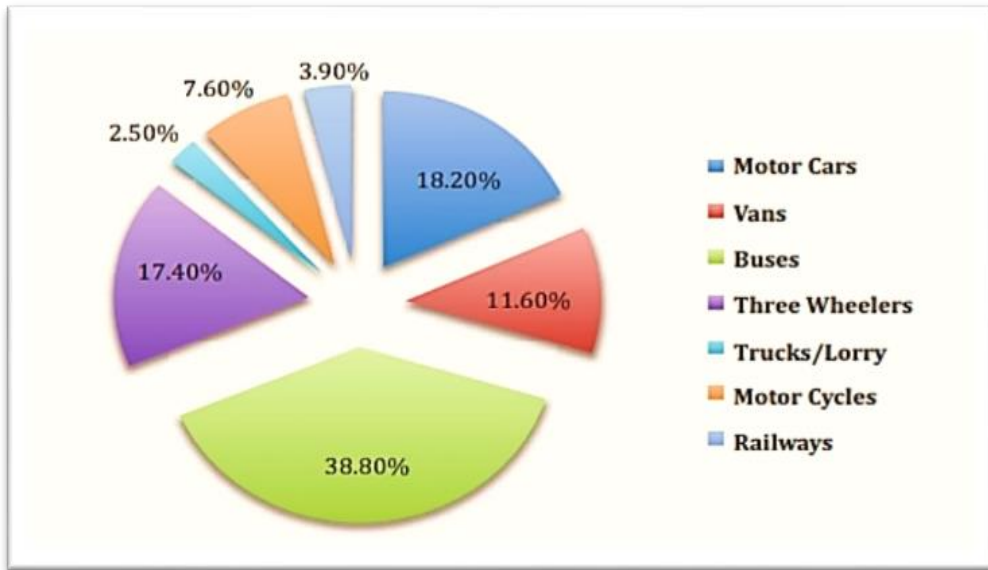
තවද ශ්‍රී ලංකාවේ රියදුරන්ගෙන් යෝග්‍යතාවය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා උපයෝගී කරගන්නා වෛද්‍ය පරීක්ෂණය අසමත් වීමට බලපාන ප්‍රධානතම හේතුව වන්නේ පෙනීමේ දුර්වලතාවයන්ය. එහි ප්‍රතිශතය අගය 62% කි. පාලනය නොකළ දියවැඩියා තත්ත්ව නිසා 18% ක් ද අධික රුධිර පීඩනය නිසා 11% ක් ද රියදුරෙකු වීම සඳහා යෝග්‍ය නොවීමට හේතුවේ. ඒ අනුව තරුණ අවධියේ දී රියදුරු බලපත්‍රයක් හිමි දක්ෂ රියදුරෙකු වුවද වයස්ගත වීමත් සමඟ ඇති වන කායික, මානසික දුර්වලතාවයන් මත ඕනෑම පුද්ගලයෙකු රියදුරකු වශයෙන් පවත්වා ගත යුතු යෝග්‍යතාව රැක ගැනීමට අසමත් වීම සාමාන්‍ය දෙයකි. ඒ නිසා මෝටර් රථ වැනි සාපේක්ෂව ආරක්ෂිත වාහනයක් තමන් සතු වුවද තනිව පදවාගෙන යාම ආරක්ෂාකාරී නොවිය හැකිය.

ස්වයං ප්‍රකාශිත සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ජාතික සමීක්ෂණ වාර්තාව (2014) අනුව පැහැදිලි වන්නේ වයස අවුරුදු 60 න් පසු අනතුරට ලක්වීමේ ප්‍රතිශතය අනෙකුත් වයස් කාණ්ඩවලට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගන්නා බව ය. එමෙන්ම අනතුරු සිදුවන ස්ථානය අනුව විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී නිවස තුළ සිදුවන අනතුරු සෑම වයස් කාණ්ඩයකම ඉහළ වන අතර මහා මාර්ගයේ සිදුවන අනතුරු සෑම වයස් කාණ්ඩයකම දෙවැනි ස්ථානයට පත්ව ඇත.

රූපය 9: තරුණ - මහලු වයස් කාණ්ඩයේ වැඩිහිටියන් නැවත රැකියාගත වීමේ දී අපේක්ෂා කරන සාධක.

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත, 2020

රූපය 10: ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රවාහනය සඳහා යොදා ගන්නා මාධ්‍යයන්.

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ප්‍රවාහන සංඛ්‍යා දත්ත වාර්තාව, 2017

වගුව 1: වයස් කාණ්ඩ හා ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය අනුව මාස 3ක් ඇතුළත අනතුරු සිදු වූ ආකාරය. (පුද්ගලයින් 1000)

වයස් කාණ්ඩ	ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය.		
	පුරුෂ	පුරුෂ	ස්ත්‍රී
අවු. 14 ට අඩු	7	4	6
15 – 24	14	5	9
25 – 59	17	9	13
60 හා ඊට වැඩි	19	13	16
සමස්ත	14	8	11

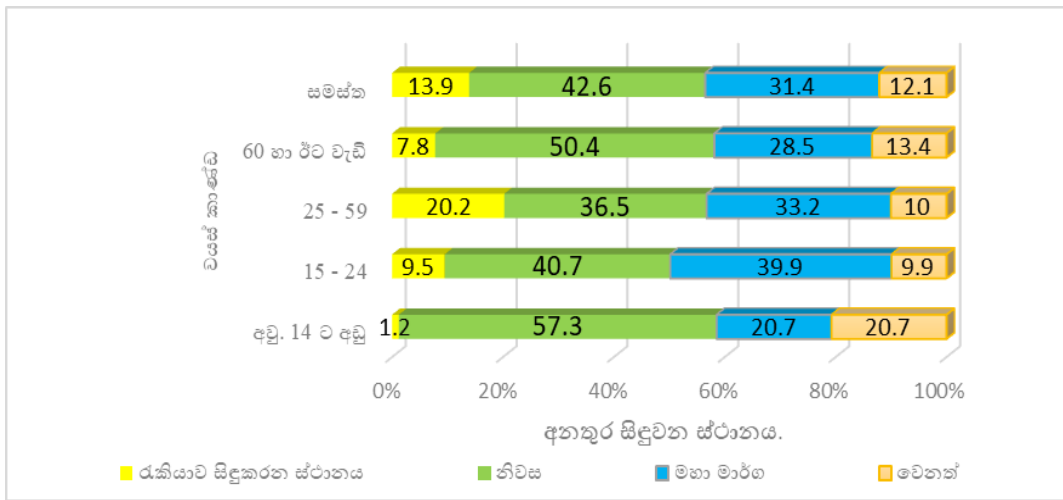
මූලාශ්‍රය : ස්වයං ප්‍රකාශිත සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ජාතික සමීක්ෂණ වාර්තාව, 2014

මෙහි දී වඩාත් අභියෝගාත්මක තත්ත්වය වන්නේ වයස්ගතවූවන් අනතුරට ලක්වීමෙන් පසු සුවපත් කිරීම හා පුනරුත්ථාපනය කිරීම සාපේක්ෂව අපහසු වීමත්, ආබාධිත වීමට ඇති සම්භාවිතාව ඉහළ වීමත්ය. එසේ නම් පොදු ප්‍රවාහන සේවය වැඩිහිටියන්ට භාවිත කළ හැකි

අයුරින් නව්‍යකරණයට ලක්විය යුතු අතර බස් රථ මගීන් ප්‍රවාහනය සිදු කිරීම වඩාත් යෝග්‍ය බව පැහැදිලි වුවත් ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අංශයේ දායකත්වය පෞද්ගලික අංශයේ දායකත්වයට සාපේක්ෂව ඉතා අවම අගයක් වීම ද තවත් අභියෝගයකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ප්‍රවාහන සංඛ්‍යා දත්ත වාර්තාව (2017) අනුව රාජ්‍ය අංශයේ ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයට අයත් බස් රථ භාවිත කළ මගීන් සංඛ්‍යාව (2016) 1,064,161,178 වන අතර පෞද්ගලික බස් රථ භාවිත කළ මගීන් සංඛ්‍යාව 3,001,896,000 වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ප්‍රවාහන සංඛ්‍යා දත්ත වාර්තාව (2017) අනුව පාසල් සිසුන් ආරක්ෂිතව නිසි වේලාවට ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා “සිසු සැරිය” 2005 වර්ෂයේ සිට ජාතික ප්‍රවාහන කොමිසම මගින් ක්‍රියාත්මක කරන අතර “ගැමි සැරිය” ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන්නේ ග්‍රාමීය හා නාගරික ප්‍රදේශය යා කරමින් ප්‍රවාහන පහසුකම් සැලසීම සඳහාත් දුෂ්කර ප්‍රදේශ හුදකලා වීම නැවැත්වීම සඳහාත්ය. “නිසි සැරිය” යනුවෙන් තවත් සමාජ සුබසාධන ප්‍රවාහන සේවාවක් හඳුන්වා දී ඇති අතර එය දුෂ්කර ප්‍රදේශවල සිට අලුයම් කාලයේ දී පිටත් වන පුද්ගලයින් හා රැ බෝවී නිවසට පිටත් වන මගීන් සඳහා ප්‍රවාහන පහසුකම් සැපයීමට හඳුන්වා දී ඇති ව්‍යාපෘතියකි.

රූපය 11: අනතුර සිදුවන ස්ථානය හා වයස් ව්‍යුහය අනුව අනතුරු විස්තර කිරීම.

එනමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත වූ පුද්ගලයන් ඉලක්ක කරගනිමින් ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවලට ගැලපෙන පරිදි ප්‍රවාහන සේවාවක් දැනට ක්‍රියාත්මක නොවේ. ජනගහනය වයස්ගත වීම අභියෝගයක් වන පරිසරයක් තුළ වයස්ගතවූවන් රැකියාගත කිරීමට අපේක්ෂා කරන්නේ නම් පොදු ප්‍රවාහන සේවය වයස්ගතවූවන්ට භාවිත කළ හැකි අයුරින් නව්‍යකරණයට ලක්

කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. එසේ නොවුනහොත් සිදුවන්නේ වැඩිහිටියන් අතර රැකියාගත වීමට කැමැත්තක් පැවතිය ද දුර්වල ප්‍රවාහන සේවා හේතුවෙන් ඔවුන් නැවත රැකියාගත වීමට උනන්දු නොවීමයි. සංවරණ අවස්ථා සීමා වීම යනු තම නිවස තුළ හුදකලා වීමට ඇති හැකියාව ඉහළ යාමත් ඒ නිසාම සමාජ සම්බන්ධතා බිඳවැටීමත්ය. එමඟින් සිදුවන්නේ, එලදායීව ගත කළ හැකි කාලය නිකරුණේ ගත වී යාමයි. එමනිසා තරුණ-මහලු ජනගහනයට එලදායී වියපත් වීමක් උදෙසා පවතින ප්‍රවාහන තත්ත්වය අභියෝගයක් වී ඇත.

සමාජ ආකල්ප

ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජය තුළ පවතින පොදු පිළිගැනීම වන්නේ විශේෂයෙන්ම විස්තෘත පවුල්වල ජීවත් වන වැඩිහිටියන්ට ඔවුන්ගේ කුටුම්භවල ආර්ථික සහ ආර්ථික නොවන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සැලකිය යුතු මට්ටමේ සහයෝගයක් ලබා දිය හැකි බවයි. එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධ හා හින්දු සමාජවල වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීම සංස්කෘතික ලක්ෂණයක් වේ (සිද්ධිසේන, 2005).

සමීක්ෂණ දත්ත අනුව පැහැදිලි වන්නේ වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීම පිළිබඳ යහපත් ආකල්ප සමාජය තුළ පැවතුණ ද වැඩිහිටියන්ගේ වියපත් දිවිය එලදායී කිරීම පිළිබඳ පවතින ආකල්ප සාමාන්‍යමක වී ඇති බවයි. තරුණ-මහලු කාණ්ඩයේ පුද්ගලයින් තමන්ගේ දෛනික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා කාලය යොදවන ආකාරය පිළිබඳව ලබාගත් දත්ත අනුව නියැදියෙන් 74% ක් කුමන හෝ ගෘහස්ථ කටයුත්තක නිරත වන අතර 26% ක් කිසිවකට සහභාගී නොවේ. ගෘහස්ථ කටයුතුවල නිරත වීමේ ව්‍යාප්තිය සැලකූ කළ ස්ත්‍රීන්ගෙන් 96% ක් කුමන හෝ ගෘහස්ථ කටයුත්තක නිරත වන අතර පුරුෂයන්ගෙන් 52% ක් පමණක් කුමන හෝ ගෘහස්ථ කටයුත්තක නිරත වේ. සමීක්ෂණය සඳහා සලකා බැලූ කාර්යයන් වන්නේ, පිරිසිදු කිරීම්, ගෙවතු වැඩ, වෙළෙඳ පොලට යාම, දරු මුණුබුරන් රැකබලා ගැනීම හා ඉවුම් පිහිටු කටයුතු වේ. මෙහි දී සමීක්ෂණ දත්තයන්ට අනුව ස්ත්‍රීන් අතර ප්‍රමුඛම කාර්යය වන්නේ නිවසේ ඉවුම් පිහිම් කටයුතුය. දෙවන ප්‍රමුඛම කාර්යය වන්නේ, දරුවන් රැකබලා ගැනීම වන අතර පුරුෂයන් අතර ප්‍රමුඛම කාර්යය වන්නේ භාණ්ඩ රැගෙන ඒම සඳහා වෙළෙඳපොළ වෙත යාමයි.

සමීක්ෂණ වාර්තා අනුව පැහැදිලි වන කරුණක් වන්නේ නියැදිය තුළ තරුණ-මහලු ජනගහනය අතරින් 35% ක් වයස අවු.65 න් පසුව ද රැකියාවක නිරත වන බවයි. එනමුත්

ඔවුන්ගෙන් කුමන හෝ රැකියාවක නිරත වීම සඳහා දක්වන කැමැත්තේ ප්‍රතිශතය 70% කි. ඒ අනුව මෙම දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී පැහැදිලි වන්නේ තරුණ-මහලු ජනගහනයෙන් වැඩි පිරිසක් කුමන හෝ රැකියාවක නිරත වීමට කැමැත්තක් දක්වන අතර කුමන හෝ හේතුවක් නිසාවෙන් එය ක්‍රියාත්මක කිරීම අවහිර වී ඇති බවයි. ඔවුන්ගේ දෛනික කාලය වැඩි වශයෙන් ගත වන්නේ ගෘහස්ථ කටයුතු සඳහාය. කේෂත්‍ර වාරිකා මඟින් රැස්කරන ලද කරුණු අනුව පැහැදිලි වන්නේ වැඩිහිටියන් බොහොමයක් ගෘහස්ථ කටයුතුවල නිරත වන්නේ තමා උදෙසා නොව තම දරුවන්ගේ දෛනික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සහයෝගය ලබා දීමේ අභිප්‍රායෙන් වන බවයි. එම නිසාම ඔවුන්ගේ දරුවන්ට රැකියාගත වීම පහසු වී ඇති අතර “ආවිච්ඡිසා” මඟින් දරු මුණුබුරන් රැකබලා ගැනීම සිදු වීම නිසා කුටුම්භයේ අනෙක් අයට ඔවුන්ගේ රාජකාරී සඳහා පිටත්ව යාමට පහසු වී ඇත. ඒ අනුව ආර්ථිකයට සක්‍රීයව දායක වීමක් වැඩිහිටියන්ගෙන් සිදු නොවුවද ඔවුන් විසින් සිදුකරනු ලබන ගෙවීමක් නොලබන ක්‍රියාකාරකම් නිසා කුටුම්භයේ අනෙකුත් පුද්ගලයන්ගෙන් ආර්ථිකයට සිදුවන සක්‍රීය දායකත්වය ඉහළ ගොස් ඇති බව පෙනේ. තවද එමඟින් පිළිබිඹු වන වැදගත් කරුණක් වන්නේ, වැඩිහිටියන්ගේ රැකියාගත වීමට ඇති කැමැත්ත ඉහළ වුවත් ඒ ප්‍රායෝගික තලයට නොපැමිණෙන්නේ ඔවුන්ගේ දායකත්වය ගෘහස්ථ කටයුතු සඳහා ඉලක්කගත වී තිබීමත් සමාජය තුළින් එම දායකත්වය වැඩි වැඩියෙන් අපේක්ෂා කිරීමත් නිසා වන බවයි.

2012 ජන හා නිවාස සංගණන වාර්තාව අනුව ගෙවීම් නොලබන සමාජ කටයුතුවල නිරත වීමේ ප්‍රවණතාව වයස අවු. 64 න් පසු ස්ත්‍රීන්ට සාපේක්ෂව පුරුෂයන්ගේ ඉහළ අගයක් ගනී. සමීක්ෂණ දත්ත අනුව නියදියෙන් සාමාජීය කටයුතු සඳහා සහභාගී වීමේ ප්‍රතිශතය 58% ක් වන අතර ඒ තුළ පුරුෂයන් 32% ක් හා ස්ත්‍රීන් 26% ක් නියෝජනය වේ. එනමුත් එම සංගම්වල තනතුරු දැරීම් බොහෝ විට පුරුෂයන් සිදු කරන අතර ස්ත්‍රීන් සාමාජිකත්වය දරා සිටිය ද එම සංගම්වල කටයුතු සඳහා ක්‍රියාකාරීව සම්බන්ධ වීම අවම මට්ටමින් සිදුවේ. ස්ත්‍රීන් බොහෝ විට ආගමික කටයුතුවල නිරත වීම සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක හා සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණ වාර්තාව - 2016 අනුව ස්ත්‍රීන්ගේ කුටුම්භයක් තුළ තීරණ ගැනීමට සම්බන්ධ වීමේ ප්‍රවණතාව පිළිබඳ දත්ත රැස්කර ඇති අතර ඒ අනුව කාන්තාවන්ගේ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ තීරණ, කුටුම්භයේ මිලදී ගැනීම පිළිබඳ තීරණ සහ ස්ත්‍රීයගේ පවුලේ ඥාතීන් බැලීමට යාම යන අවස්ථා ත්‍රිත්වයෙන් ස්ත්‍රීන් වැඩි පිරිසක් තම ස්වාමියා සමඟ යාමට තීරණය කිරීමේ අවස්ථාවයි. ඒ අනුව 72.6% ක් ඒ ආකාරයට තීරණ ගැනීම සඳහා සම්බන්ධ වේ.

ඒ අනුව මෙම ප්‍රාථමික හා ද්විතීක දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී පෙනී යන්නේ වයස අවුරුදු 65 න් පසු සෑම පුද්ගලයෙක්ම ආර්ථිකව සක්‍රීය නොවූවද කුමන හෝ ආදායමක් ලැබෙන ක්‍රියාකාරකමක නිරත වීමට දක්වන කැමැත්ත ඉහළ බවය. එමෙන්ම ඔවුන් ආර්ථිකයට සක්‍රීයව දායක නොවීම මත ඔවුන්ගේ ඵලදායී ක්‍රියාකාරකම්වල අඩු වීමක් අපේක්ෂා කළ නොහැකිය. මන්දයත් ගෘහස්ථ කටයුතු බොහෝමයක් සඳහා වැඩිහිටියන්ගේ දායකත්වය සුළු පටු නොවේ. ආර්ථිකයට සිදු කරන දායකත්වය සෘජුව පිළිබිඹු නොවුණ ද දැනට ශ්‍රම බලකායට සම්බන්ධ වී සිටින පුද්ගලයින්ට ඒ සඳහා වැඩි වශයෙන් සහභාගි වීමට හැකියාව ලැබී ඇත්තේ වැඩිහිටියන් ගෘහස්ථ කටයුතු සඳහා සිදු කරන අමීල දායකත්වය නිසාවෙනි. තවද එමඟින් වැඩිහිටියන්ට තමාගේ කැමැත්ත පරිදි ආර්ථික කටයුත්තක නිරත වීමට අවස්ථාව මගහැරී ඇති අතර සමාජය තුළින් ගෘහ කටයුතු සඳහා යොමු වීමට වැඩිහිටියන්ට අභිප්‍රේරණයක් ලබා දෙන අතර එමනිසා වැටුප් නොලබන එහෙත් ඵලදායී ගෘහස්ථ කටයුතු සහ සමාජ කටයුතු සඳහා සහභාගි වීමට වැඩිහිටියන්ට සමාජයෙන් තෙරපුමක් ලබාදෙන බව පැහැදිලි වේ. තව ඒ අතර තරුණ - මහලු ස්ත්‍රීන්ගේ සමාජ ඒකරාශීකරණය අවම මට්ටමක පවතින අතර ඔවුන් බොහෝ දුරට ගෘහස්ථ කටයුතු සඳහා ම සීමා වී ඇති බව පෙනේ. එමෙන්ම කුටුම්භය තුළ ස්වාධීන තීරණ ගැනීමට ඇති හැකියාව ද අවම මට්ටමක පවතින නිසා මෙම සමාජ ආකල්පවල සෘණාත්මක බලපෑමට වැඩිපුරම ගොදුරු වන්නේ ඔවුන්ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ 2012 වර්ෂයේ දී සමස්ත පුරුෂ වැන්දඹු ප්‍රතිශතය 3.1% ක් වූ අතර ස්ත්‍රී වැන්දඹු ප්‍රතිශතය 8.7% කි. ඒ අනුව ස්ත්‍රීන්ගේ වැන්දඹුවුවන් වයස අවුරුදු 65 න් පසුව 38.4% ක් වන අතර පුරුෂ සමස්ත වැන්දඹු ප්‍රතිශතයෙන් වයස අවුරුදු 65 න් පසු පුරුෂ වැන්දඹු ප්‍රතිශතය 8.6 % කි. සමීක්ෂණ දත්ත අනුව නියමයෙන් 18% ක් වැන්දඹුවුවන් වන අතර ඒ තුළ ස්ත්‍රීන් 32% ක් පුරුෂයන් 4% ක් නියෝජනය වේ. මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ වියපත් වීමත් සමඟ ස්ත්‍රීන් සමාජය තුළ වඩාත් හුදකලාවට සහ අවදානමට ලක්වන බවයි. ඒ නිසාම ස්ත්‍රීන් ජීවිත කාලය පුරාම යැපෙන්නන් බවට පත්වීමේ උපනතියක් දැක ගත හැකිය. සමීක්ෂණය ආශ්‍රිත සොයා ගැනීම් සහ ද්විතීක දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී පැහැදිලි වන ප්‍රධානතම කරුණ වන්නේ වැඩිහිටියන්ට සැලකීම, වැඩිහිටියන් රැකබලාගැනීම සමාජය තුළ පවතින උසස් ආකල්පයක් වුවත් ඒ තුළින් වැඩිහිටියන් ගෘහස්ථ ගත වීම පූර්ණ වශයෙන් ඵලදායී ක්‍රියාවක් නොවන බවයි. ස්වයං ප්‍රකාශිත ජාතික සමීක්ෂණ වාර්තාව (2014) අනුව අනතුරට ලක්වීමේ ස්ථානය අනුව ගත් විට වයස අවුරුදු 60ට වැඩි පුද්ගලයන්ගේ බහුතරය අනතුරට ලක්වන්නේ වන්නේ නිවසේ දීය. එහි ප්‍රතිශතය 50.4% කි. සෑම වයස් කාණ්ඩයක දීම නිවසේ අනතුරු සිදුවීම ඉහළ අගයක් ගත්ත ද වැඩිහිටියන් සම්බන්ධයෙන් එය වඩාත්

ගැටලුකාරී වන්නේ, වියපත්වීමත් සමඟ ආබාධ තත්ත්වයට ලක්වීමේ හැකියාව වැඩි වීමත් සුව වීමේ කාලය දීර්ඝ වීමත් බෝනොවන රෝග වැළඳීමේ ප්‍රවණතාවය ද ඉහළ බැවින් ප්‍රතිකාර කිරීම වඩාත් සංකීර්ණ වීමත් නිසාය.

තවද ස්වයං ප්‍රකාශිත ජාතික සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව වැඩිහිටියන් අතර දුම්පානය 15.9% ක් වන අතර මද්‍යසාර භාවිතය 17.1% වේ. එම ප්‍රමාණය වයස අවුරුදු 20 – 30 අතර කාණ්ඩයේ දුම්වැටි භාවිතය හා මද්‍යසාර භාවිතයේ ප්‍රමාණය ඉක්මවා ගොස් ඇත. නිසි ආදායම් මාර්ගයකට හිමිකම් නොලබන වැඩිහිටියන් මෙවැනි සෞඛ්‍ය විරෝධී පුරුදුවලට ඇබ්බැහි වීම ඔවුන්ගේ වියපත් ජීවිතය එලදායි කර ගැනීමට නිසැක අභියෝගයකි. වැඩිහිටියන් මත්පැන් සහ මත්ද්‍රව්‍ය වලට ඇබ්බැහි වීම පිළිබඳ හේතු වූ කාරණා අපැහැදිලි වුවත් ඔවුන්ගේ සියදිවි නසාගැනීමේ අනුපාතයන් ඉහළ අගයක් ගැනීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ ජීවත් වීමට යම් කිසි අභියෝගයක් වන බවයි. මේ අනුව පෙනී යන්නේ වයස අවු. 65න් පසු මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සහ සියදිවි නසා ගැනීම ඉහළ අගයක් ගැනීමත් සමඟ මානසික සෞඛ්‍ය බිඳවැටීමත් අතර කිසියම් සම්බන්ධයක් ඇති බවයි. කායික දුර්වල වීම වැඩිහිටිභාවය සමඟ ඇති වන ස්වභාවික තත්ත්වයක් වුවද අත්දැකීම් බහුල වැඩිහිටියන් මත්පැනට ලොල් වීම සහ සියදිවි නසා ගැනීමට තීරණය කිරීම තුළින් පෙනී යන්නේ තමන්ට කළමනාකරණය කර ගත නොහැකි බාහිර පීඩනයක් සමාජය තුළින් එල්ල වන බවයි.

වැඩිහිටියන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේ දී බොහෝ විට බෝ නොවන රෝග සහ ශාරීරික ආබාධයන් පිළිබඳ අවධානය යොමු වීමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබේ. නමුත් එයට අමතරව වැඩිහිටි මානසික යහපැවැත්ම කෙරෙහි ද සැලකිලිමත් විය යුතු බව දිනෙන් දින ඉහළ යනු ලබන සියදිවි හානි කරගැනීමේ අනුපාතයන් අනුව පැහැදිලි වේ. ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති දත්තයන්ට අනුව ස්ත්‍රීන්ට සාපේක්ෂව පුරුෂයන් තම ජීවිත කාලය තුළ ගත තරනු ලබන ඕනෑම වයස් කාණ්ඩයක දී ගැටලුවකින් මිදීම සඳහා ඇති පහසු විසඳුමක් ලෙස සියදිවි නසා ගැනීම තෝරා ගෙන ඇති බව පෙන්වා දිය හැකිය. 1950 වර්ෂයේ දී පුරුෂයෙකු සියදිවි නසා ගැනීමේ සම්භාවිතාව ස්ත්‍රීයකට සාපේක්ෂව දෙගුණයක් වූ අතර එය 1999 වර්ෂයේ දී එය තුන් ගුණයක් බවට වර්ධනය වී ඇත. පුරුෂයන් අතර සියදිවි නසා ගැනීම වයස අවුරුදු 65 න් පසු වියපත්භාවය වර්ධනය වීමත් සමඟ සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වීමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබේ. ස්ත්‍රීන් ගත් විට 15 - 19, 20 – 24 හා 25 – 29 වයස් කාණ්ඩයන්හි දී සියදිවි නසා ගැනීම සඳහා වැඩි වශයෙන් යොමු වීමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබේ.

ඒ අනුව නිවසේ රැඳී සිටිමින් ගෘහස්ථ කටයුතුවලට දායක වෙමින් තම ආශ්‍රිතයන් පමණක් ඇසුරු කරමින් ජීවත් වීමට “වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීම” ලෙස අර්ථ දැක්වීම තවදුරටත් කළ නොහැකිය. ඒ තුළින් වැඩිහිටියන් සමාජ බහිෂ්කරණයට ලක් වීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩි බවත් ගෘහස්ථව කාලය ගත කිරීම අනතුරුවලින් වැළකීමට හෝ ඵලදායීව කාලය ගත කිරීමට හේතු නොවන බවත් දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී පැහැදිලි වේ. ඒ අනුව වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීම පිළිබඳ පවතින සමාජ ආකල්ප යහපත් වුවද එහි ඵලදායීතාවය රැඳී පවතින්නේ ප්‍රායෝගිකව කොතරම් දුරට භාවිත කළ හැකි ද යන්න මතය. වයස අවුරුදු 65න් පසු විශ්‍රාම දිවියට එළඹුණ ද ඕනෑම පුද්ගලයෙකු තම ස්වාධීනත්වය අපේක්ෂා කරන අතර ඒ සඳහා ආර්ථික ශක්තියක් පැවතීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. බොහෝ විට කායික, මානසික හා සමාජීය යන පුර්ණ සෞඛ්‍ය පවත්වා ගැනීමට පදනම පුද්ගලයෙකු සතු ආර්ථික ශක්තිය මත තීරණය වන බව පෙනේ. ඒ අනුව ඵලදායී වියපත් වීමක් උදෙසා වැඩිහිටියන් පිළිබඳ සමාජය දරණ ආකල්පවල නව්‍යකරණයක් ඇති විය යුතු අතර එය හුදෙක් වැඩිහිටියන් යැපුම් මට්ටමට පත් කර උපකාර කිරීම නොව වැඩිහිටියන්ට සුදුසු භූමිකාව සමාජය තුළින් නිර්මාණය කර දීමක් විය යුතුය.

නිගමන

ජාත්‍යන්තර වශයෙන් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ “වැඩ කරන වයස” අවු. 15 – 64 ලෙස අර්ථ දක්වා ඇතත් ශ්‍රී ලංකාවේ වයස අවුරුදු 15 - 20 ත් අතර වැඩ කරන වයසේ ජන සංඛ්‍යාව සාපේක්ෂව කුඩා අගයක් ගනී. රටේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල පිරිහීම සිදු වනුයේ වයස අවු. 45 - 49 ත් අතර ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශවයේම වන අතර එබැවින් වයස අවු. 64 ත් පසු ආර්ථික වශයෙන් ක්‍රියාකාරී ජනගහනයේ ක්ෂණික අඩු වීමක් සිදු වීම දක්නට නොලැබේ. එබැවින් ජනගහනයේ ආර්ථික අක්‍රියතාවය වයස්ගත වීමත් සමඟ ඇති වන අඛණ්ඩ ක්‍රියාවලියක් වන අතර එය විශ්‍රාම යාමෙන් පසුව හෝ මහලු වියේ දී ඇති වන තත්ත්වයක් නොවේ.

ඵලදායී වියපත් වීම යනු තවත් එක් සංකල්පයක් පමණක් නොව සමාජ ආර්ථික වශයෙන් වූ ඉතා වැදගත් පරිචයකි. වැඩිහිටි ජනගහනයට ඔවුන්ගේ දැනුම, කුසලතා සහ අත්දැකීම් පදනම් කර ගනිමින් විශ්‍රාම යාමෙන් පසුවත් ඵලදායී ජීවන කාලයක් ගත කිරීමට බාධාවක් නොමැත. ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය හා බැඳුණු ස්ත්‍රීන්ගේ අඩු ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය නිසා වයස්ගත වීමේ දර්ශකය වඩා අවාසිදායක අගයක් ගන්නා අතර එය පවතින ශ්‍රම බලකාය මත අනවශ්‍ය පීඩනයක් ඇති කරනු ලබයි. වයස්ගත යැපෙන්නන් අනුපාතය දිගින් දිගටම වර්ධනය වීමත් ජනගහන වර්ධන වේගය අවම වීමත් යන දෘෂ්ටිකෝණයන් මත පවතින

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළ නැංවීමට ඇති එකම විසඳුම වන්නේ විශ්‍රාමික වයස ඉහළ නංවා තරුණ - මහලු ජනගහනය ශ්‍රී ලංකාව තුළට ඇතුළත් කර ගැනීමයි.

වර්තමානය වන විට තරුණ-මහලු ජනගහනය සැලකිය යුතු කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල, පවුලේ ආර්ථික කටයුතුවල නිරත වුවද ඒවා බොහෝ විට වැටුප් නොලබන හා ආර්ථිකමය වටිනාකමක් නොලබන කටයුතු ලෙස ගණන් බැලේ. බොහෝ වැඩිහිටි ස්ත්‍රීන් දරුවන් රැකබලා ගැනීම වැනි අත්‍යවශ්‍ය ගෘහ කටයුතුවල නිරත වන නිසා අනෙක් නිවැසියන්ට එලදායිව ආර්ථිකයට දායක වීමට ඉඩ හසර ලබා දී ඇති බව ගම්‍ය වේ. සමීක්ෂණයෙන් ලද ප්‍රතිඵල අනුව තරුණ - මහලු ජනගහනයෙන් බහුතරයක් ආර්ථික වශයෙන් එලදායි ක්‍රියාවල නිරත වීමට කැමැත්තක් දක්වන අතර ඔවුන්ගේ අනෙකුත් දෛනික ක්‍රියාකාරකම් සමඟ නොගැටෙන අයුරින් අර්ධ කාලීන වශයෙන් ඒ සඳහා කාලය වැය කිරීමට බොහෝ දෙනා බලාපොරොත්තු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික වශයෙන් ආර්ථික වශයෙන් ක්‍රියාකාරී ජනගහනය ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශවයේම සැලකූ විට සේවයෝජකයන් හා තමන්ගේම ආර්ථික කටයුත්තක නිරත වීම යන කාණ්ඩයන්හි ඉහළ සංකේන්ද්‍රණය වීමක් දක්නට ලැබෙන අතර, පර්යේෂණය සිදු කළ බද්දේගම, උළුවිටිකේ, මහමෝදර හා කළුමැදිය යන ප්‍රදේශයන්හි සිදු කළ සමීක්ෂණයෙන් ලද ප්‍රතිඵල පිළිබඳ අවධානය යොමු කළ විට තමන්ගේම ආර්ථික කටයුත්තක නිරත වීම හා සේවකයන් යන කාණ්ඩයන්හි ඉහළ සංකේන්ද්‍රණය වීමක් දක්නට ලැබුණි.

ජාතික වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින කාන්තාවන්ගේ සංඛ්‍යාව සාපේක්ෂව අඩුය. ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය අනුව වයස අවු. 55 හා ඊට වැඩි වයස් කාණ්ඩය තුළ ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රීය ජනගහනය පිළිබඳ විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී දක්නට ලැබෙනුයේ කාන්තාවන් තුළ ගෘහස්ථ වැඩ කටයුතු හේතුවෙන් (ළමා රැකවරණය ඇතුළුව) ප්‍රධාන වශයෙන් ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රීයභාවය ඇති වී ඇති අතර පුරුෂයන් තුළ වයස්ගතභාවය හා විශ්‍රාම යාම වැනි කරුණු හේතුවෙන් ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රීයභාවය ඇතිව තිබෙන බවයි.

තරුණ-මහලු වැඩිහිටියන්ගේ වාර්තා නොවන ප්‍රතිනිෂ්පාදන කටයුතු (Reproductive Activity) සැලකිය යුතු මට්ටමක පැවතුණ ද වැඩිහිටියන් රැකියා ගත කිරීම පිළිබඳ පවතින සමාජ ආකල්පය සාමාන්‍යමය වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටියන් සමාජයට අතිරේක පිරිවැයක්

නොවන අතර ඔවුන්ගේ ප්‍රති නිෂ්පාදන කටයුතුවලට ආර්ථිකමය වටිනාකමක් ලබා දීම තුළින් සමාජ හා ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ඉහළ නංවා ගත හැකි මූලාශ්‍රයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය යනු හුදෙක් ජනගහන ව්‍යුහය වෙනස් වීමේ නිර්ණායකයක් පමණක් නොව පවුල් ව්‍යුහය වෙනස් වීමේ නිර්ණායකයක් ද වේ. එය ශ්‍රී ලංකාවේ පවුල් ව්‍යුහය විස්තෘත පවුල් ව්‍යුහයක සිට න්‍යෂ්ටික පවුල් ව්‍යුහයක් වෙත මාරුවීමෙන් පිළිබිඹු වේ. කෙසේ වෙතත්, මෙම අධ්‍යයනය මගින් සොයා ගෙන ඇත්තේ වැඩිහිටියන් ආර්ථිකයට යම් කාර්යභාරයක් ඉටු කරන අතරම ගෘහස්ථ ආර්ථිකයට ද අඛණ්ඩව දායක වන බවයි. එය පවුල් ව්‍යුහයේ වෙනස තුළින් පිළිබිඹු කරයි. තරුණ - මහලු ජනගහනයෙන් බහුතරයක් දරු මුණුබුරන් රැකබලා ගැනීමට ප්‍රමුඛ දායකත්වයක් සපයන නිසා පවුලේ අනෙකුත් සාමාජිකයන්ට වඩාත් ඵලදායීව ශ්‍රම වෙළෙඳපොළට සහභාගී වීමට හැකියාව ලැබී ඇති බව පැහැදිලිය. එනමුත් ද්විතීක දත්ත හා සමීක්ෂණ දත්ත සැලකීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ පවතින සමාජය තුළින් තරුණ - මහලු ජනගහනයට නැවත රැකියාගත වීම උදෙසා ලැබෙන පිටුබලය ඉතා අවම වන බවයි. එමනිසා “ඵලදායී වියපත් වීමක්” යන සංකල්පය පිළිබඳ සමාජය තුළ පවතින ආකල්පය සෘණාත්මක එකකි.

ද්විතීක දත්ත හා සමීක්ෂණ දත්ත අනුව පැහැදිලි වන්නේ ශ්‍රම බලකායෙන් පළමුව බැහැර වන කණ්ඩායම වන තරුණ - මහලු ජනගහනයේ ස්ත්‍රීන් සමාජය තුළ වඩාත්ම හුදකලා වන කණ්ඩායම වන බවයි. එමෙන්ම වයස්ගත වීම ස්ත්‍රීකරණය වීම හා වැන්දඹුභාවය ඉහළ යාමත් සමඟ ස්ත්‍රීන් දුගීභාවයට පත්වීමේ දැඩි අවදානමක් පවතී. වැඩ කළ හැකි වයසේ පසු වන ස්ත්‍රීන් පවා ගෘහස්ථ කටයුතුවල නිරත වීමට රැකියාගත වීමට වඩා ප්‍රමුඛස්ථානයක් දෙන බව අධ්‍යයනය මගින් පැහැදිලි වේ.

2012 ජන හා නිවාස සංගණන වාර්තාව අනුව ගෙවීම් නොලබන සමාජ කටයුතුවල නිරත වීමේ ප්‍රවණතාව වයස අවු. 64 න් පසු ස්ත්‍රීන්ට සාපේක්ෂව පුරුෂයන්ගේ ඉහළ අගයක් ගනී. සමීක්ෂණ දත්ත අනුව නියදියෙන් සාමාජීය කටයුතු සඳහා සහභාගී වීමේ ප්‍රතිශතය 58% ක් වන අතර ඒ තුළ පුරුෂයන් 32% ක් හා ස්ත්‍රීන් 26% ක් නියෝජනය වේ. එනමුත් සමීක්ෂණ දත්තයන්ට අනුව එම සංගම්වල තනතුරු දැරීම් බොහෝ විට පුරුෂයන් සිදු කරන අතර ස්ත්‍රීන් සාමාජිකත්වය දරා සිටිය ද එම සංගම්වල කටයුතු සඳහා ක්‍රියාකාරීව සම්බන්ධ වීම අවම මට්ටමින් සිදුවේ.

ශ්‍රී ලංකාව අවිධිමත් ආර්ථික කටයුතු බහුල ආර්ථිකයක් වන නිසා විශ්‍රාම යෑමෙන් පසු සමාජ ආරක්ෂණ වැඩපිළිවෙළවල් පවතින්නේ ද දුර්වල ස්වභාවයකිනි. එමනිසා බොහෝ වැඩිහිටියන් නිසි සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රමවේදයකට ඇතුළත් වී නැත.

ස්වයං රැකියා නියුක්තිය වඩාත් ගැලපෙන හා සුදුසු රැකියා උත්පාදන කටයුතු අංශය ලෙස හඳුනාගත හැකි වන අතර තරුණ - මහලු ජනගහනයේ ජීවන රටාව බොහෝ සෙයින් වෙනස් නොකර ස්වයං රැකියාවක නිරත වීම වඩා පහසුය. මක්නිසාදයත් පවුල තුළ සැලකිය යුතු දෛනික ක්‍රියාකාරකම් “ආච්චි සීයා ගේ” මැදිහත් වීමෙන් සිදුවන නිසා වෙනත් ආයතනයක සේවකයින් ලෙස රැකියාගත කරවීම ඔවුන්ට ආකර්ෂණීය තෝරා ගැනීමක් නොවේ.

සමීක්ෂණ දත්තයන්ට අනුව තරුණ - මහලු ජනගහනයෙන් දෛනික ක්‍රියාකාරකම් වලින් බහුතරයක් ඔවුන්ගේ ජීවත් වන නිවස හා ඊට ආසන්නතම පරිසරය සමඟ සංකේන්ද්‍රණය වී ඇත. එමෙන්ම ඔවුන්ගේ වැඩ කිරීමට දක්වන කැමැත්ත තීරණය කරනු ලබන්නේ ප්‍රවාහන පහසුකම්වල ගුණාත්මකභාවය මතයි. එමනිසා වැඩිහිටියන්ගේ වියපත් වීම එලදායි කිරීම උදෙසා ඔවුන් රැකියා ගත කරන්නේ නම් ඔවුන්ගේ සංචාරණ මට්ටම ඉහළ නැංවීම අවශ්‍ය වන අතර භාවිතයට පහසු පොදු ප්‍රවාහන සේවයක් ස්ථාපිත කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

එමෙන්ම ද්විතීක දත්ත හා සමීක්ෂණ දත්ත අනුව පැහැදිලි වන්නේ සාපේක්ෂව ඉහළ අධ්‍යාපන මට්ටමක් පවතින බැවින් වියපත්වුවන් වුවද එලදායිතාව ඉහළ නැංවීම අපහසු කරුණක් නොවන බවයි.

වයස්ගත වීමත් සමඟ රෝගී වීම අවයෝජනීයව බැඳී තිබෙන අතර ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම බලකාය බිඳ වැටීම ආරම්භ වන්නේ 45 - 49 වයස් කාණ්ඩයේ සිට වන නිසා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ අවධානය යොමු කළ යුතු වන්නේ විශ්‍රාම යාමෙන් පසුව නොවන බව ඉන් පැහැදිලි වේ. බෝ නොවන රෝග, දුම්පානය හා මත්පැන් භාවිතය හේතුවෙන් ඇති වන අවදානම ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වශයෙන් අක්‍රීය ජනගහනයක් බවට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා විශාල බලපෑමක් ඇති කරයි.

එලදායි වියපත් වීමක් උදෙසා පවතින ප්‍රධානතම අභියෝගය ලෙස සෞඛ්‍ය තත්ත්වය පිරිහීම හඳුනාගත හැකි අතර බෝ නොවන රෝග හේතුවෙන් බොහෝ පුද්ගලයින්ට දීර්ඝ කාලීන සෞඛ්‍යය වියදම් දැරීමට හා සෞඛ්‍ය වෙනුවෙන් වැඩි කාලයක් ගත කිරීමට සිදු වී ඇත. එමනිසා බෝ නොවන රෝග සම්බන්ධව වැඩි අවධානයක් යොමු කරමින් සෞඛ්‍යය

සේවා සැපයුම හා මහජන දැනුවත් කිරීම් නිරන්තරයෙන් සිදු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. සෞඛ්‍යය තුළ වඩාත් අභියෝගයට ලක්ව ඇත්තේ පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රීන්ය. මන්ද ඔවුන්ගේ ඉහළ ආයු අපේක්ෂණය තුළ බෝ නොවන රෝගී තත්ත්වයන්ට ගොදුරු වීම ද පුරුෂයන් හා සසඳන විට ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ දී සලකා බලනු ලබන වයස අවු. 65 ට වැඩි ජනගහනයේ නිදන්ගත රෝග ව්‍යාප්තිය සැලකූ කළ ඉන් අතිමහත් බහුතරය අධික රුධිර පීඩනයෙන් පෙළෙන අතර මොවුන් පෙළෙන දෙවැනි ඉහළම නිදන්ගත රෝගය වන්නේ දියවැඩියාවයි. එය සමීක්ෂණ දත්ත අනුවත් ජාතික දත්තයන් අනුවත් සනාථ වේ. එමෙන්ම වයස්ගතභාවය සමඟ ඇති වන කායික රෝගී තත්ත්වයන්ට අමතරව මානසික රෝගී තත්ත්වයන් ද අනෙක් වයස් කාණ්ඩයන්ට සාපේක්ෂව තරුණ-මහලු වයස් කාණ්ඩය තුළ ඉහළ මට්ටමක පවතී. 2012 ජන හා නිවාස සංගණනයෙන් හෙළි වූ කරුණු අනුව සෑම වැඩිහිටියන් තුන් දෙනෙකුගෙන් එක් අයෙකු ආබාධිත තත්ත්වයට ලක්ව ඇත. එම ආබාධිත තත්ත්ව නම් පෙනීම, ඇසීම, ඇවිදීම, මතක තබා ගැනීමේ හා අවධානය යොමු කිරීමේ අපහසුතා, තමන්ගේ වැඩ කටයුතු කිරීමේ අපහසුතා හා කතා කිරීමට අපහසු බව වේ.

ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති දත්තයන්ට අනුව ස්ත්‍රීන්ට සාපේක්ෂව පුරුෂයන් තම ජීවිත කාලය තුළ ගත තරනු ලබන ඕනෑම වයස් කාණ්ඩයක දී ගැටලුවකින් මිදීම සඳහා ඇති පහසු විසඳුමක් ලෙස සියදිවි නසා ගැනීම තෝරා ගෙන ඇති බව පෙන්වා දිය හැකිය. පුරුෂයන් තුළ වයස අවු. 65 න් පසු මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සහ සියදිවි නසා ගැනීම ඉහළ අගයක් ගැනීමත් සමඟ මානසික සෞඛ්‍ය සම්බන්ධයෙන් ද ගැටලුකාරී වාතාවරණයක් උදා වී ඇති ආකාරයක් ගම්‍ය වේ.

2041 වන විට 2012 ජන හා නිවාස සංගණන වාර්තාවේ ප්‍රක්ෂේපණයන්ට අනුව සෑම පුද්ගලයින් හතර දෙනෙකුගෙන් එක් අයෙකු වැඩිහිටියෙකු බවට පත්වේ. එම තත්ත්වය තුළ 2041 වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු යැපුම් අනුපාතය ප්‍රක්ෂේපනයන්ට අනුව 66.7% වන අතර එයින් ළමා යැපුම් 25.3% හා මහලු යැපුම් 41.4% පවතී. ඒ අනුව වැඩ කරන ශ්‍රම බලකාය මත ඇති වන යැපුම් පීඩනය ඉතා ඉහළ අගයක් ගන්නා අතර එම තත්ත්වය ඇති වීමට හේතු වී ඇත්තේ වියපත්භාවය ඉහළ යාම තුළ වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතය ඉහළ යාමයි. මේ ආකාරයට යැපුම් පීඩනය ඉහළ යාම රටේ ආර්ථික සංවර්ධනයට මෙන්ම සාමාජීය වශයෙන් ද විශාල අර්බුද රාශියක් ඇති කර වීමට සමත් වෙයි. ඒ අනුව මෙම සියලුම කාරණාවන් සලකා බැලූ විට පෙනී යන්නේ, වියපත්භාවය හේතුවෙන් අපට ඇති විය හැකි අහිතකර

බලපෑම් අවම කර ගැනීම සඳහා පවතින අවස්ථාවන් හඳුනා ගැනීම හා එහිදී මතුවන අභියෝගයන් හඳුනා ගැනීම වඩා වැදගත් වන බවයි.

යෝජනා

o සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල වැඩිහිටි ජනගහනය කෙරෙහි සංස්කෘතිකමය ආකල්ප සහ සමාජ කාරණා වැඩි ලෙස බලවත් වන බව පෙනේ. එමනිසා සමාජය තුළ වැඩිහිටියන් නැවත රැකියා ගත කිරීම හෝ එලදායී ආර්ථික ක්‍රියාවල නිරත කිරීම කෙරෙහි සැලකිය යුතු පිටු බලයක් ලබා නොදේ. මිනිසාට තරුණ කාලයේ විශ්‍රාම වැටුප් ලබා ගත හැකි රැකියාවක නිරත වීම සහ විශ්‍රාම ගිය පසු විශ්‍රාමික සුවයෙන් කල්ගත කිරීම ශ්‍රී ලංකා වැනි සංවර්ධනය වන රටවල ආකල්පය වී තිබේ. එසේම වියපත් වූ පසු ආගමානුකූලව හා යැපුම් ජීවිතයක් වැඩිහිටියන්ට උරුමව ඇති බවට සමාජය තුළ හා සමාජීය අදහස හේතුවෙන් වැඩිහිටියා තුළ ද එවැනි චින්තනයක් පැවතීම දැකිය හැකිය. ඒ අනුව පළමුව මෙම පසුගාමී ආකල්පය වෙනස් කිරීම සඳහා විධිමත් වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාව පෙන්වා දිය හැකිය.

o බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සඳහා සෞඛ්‍යය අධ්‍යාපන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම හා වැඩිහිටියන් උදෙසා රජය මගින් සායන කායික හා මානසික වශයෙන් පැවැත්වීම, පුනරුත්ථාපන ඒකක බිහි කිරීම.

මෙහි දී වයස අවුරුදු 40 වියපත් වීමේ ඇරඹුම ලෙස සැලකෙන බැවින් එම අවස්ථාවේ සිටම සෞඛ්‍ය පිළිබඳ අවධානයෙන් සිටීමට පොදුවේ මහජනතාව දැනුවත් කිරීම වැදගත් වේ. බොහෝ වැඩිහිටියන් සෞඛ්‍ය ගැටලු සම්බන්ධව නිසි වෛද්‍ය උපදෙස් සඳහා යොමු වීම අවම වන බැවින් ජංගම වෛද්‍ය සායන ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් පැවැත්වීමෙන් වඩා පහසුවෙන් රෝගාබාධ හඳුනා ගැනීම, ප්‍රතිකාර කිරීම හා දැනුවත් කිරීම සිදු කළ හැකිය.

o ස්ත්‍රීන්ට සාපේක්ෂ පුරුෂයන් අතර සියදිවි නසා ගැනීම් වයස අවුරුදු 65 න් පසු වියපත්භාවය වර්ධනය වීමත් සමඟ සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වීමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබේ. ඒ අනුව මෙම තත්ත්වය පිළිබඳව පොදුවේ මහජනතාව දැනුවත් කිරීම, වැඩිහිටියන් සඳහා ද පාසල්, විශ්වවිද්‍යාලවල

පවතින අයුරින් උපදේශන සේවාවක් ඔවුන් වෙනුවෙන්ම රජයේ රෝහල් තුළ ස්ථාපිත කිරීම.

- o සංචරණය දෘෂ්‍යා අවම කර ගැනීම සඳහා වැඩිහිටියන්ට භාවිත කළ හැකි අයුරින් පොදු ප්‍රවාහන සේවය නවීකරණය කිරීම.

නිදසුන් ලෙස වැඩිහිටියන්ට බස් රථ තුළට නැඟීමට හා බැසීමට උපකාර වන පුද්ගලයෙකු ප්‍රවාහනය සහයකයෙකු ලෙස යෙද වීම. ශ්‍රී ලංකාව තුළ දැනට පාසල් සිසුන් ආරක්ෂිතව නිසි වේලාවට ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා “සිසු සැරිය” සේවාව ක්‍රියාත්මක වන අතර “ගැමි සැරිය” ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන්නේ ග්‍රාමීය හා නාගරික ප්‍රදේශය යා කරමින් ප්‍රවාහන පහසුකම් සැලසීම සඳහාත් දුෂ්කර ප්‍රදේශ හුදකලා වීම නැවැත්වීම සඳහාත්ය. “නිසි සැරිය” යනුවෙන් තවත් සමාජ සුබසාධන ප්‍රවාහන සේවාවක් හඳුන්වා දී ඇති අතර එය දුෂ්කර ප්‍රදේශවල සිටින පුද්ගලයන් සඳහා ප්‍රවාහන පහසුකම් සැපයීමට හඳුන්වා දී ඇති ව්‍යාපෘතියකි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත වූ පුද්ගලයන් ඉලක්ක කර ගනිමින් ද ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවලට ගැළපෙන පරිදි පොදු ප්‍රවාහන සේවාවක් ස්ථාපනය කිරීම එලදායි වියපත්භාවයක් සඳහා අවශ්‍යයෙන්ම සිදු විය යුත්තකි.

සංවර්ධිත රටවල් වල වයස්ගත වූවන් සඳහා විකල්ප ප්‍රවාහන ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වා දී ඇත. ඒ අතුරින්, Door-to-Door, Fixed Route, Ride Sharing යන ක්‍රමවේදයන් ත්‍රිත්වය වඩාත් ප්‍රචලිතව ඇත. Door-to-Door ක්‍රමවේදයේ දී වැඩිහිටි පුද්ගලයන් එක් ස්ථානයක සිට තවත් ස්ථානයකට ගෙන යාම සඳහා පූර්ව දැනුම් දීමක් සිදු කර ප්‍රවාහන ක්‍රමවේදය වෙන් කරවා ගැනීම සිදු කරයි. මෙහි දී වඩාත් සුව පහසු හා නම්‍යශීලී සේවාවක් සැපයීම සිදු වන අතර සුළු ගාස්තුවක් අය කිරීම සිදුවේ. එමෙන්ම Fixed Route ක්‍රමවේදය යටතේ ස්ථාවර මාර්ගයක, ස්ථාවර නැවතුම් අතර වැඩිහිටියන් ප්‍රවාහනය කිරීම සිදුවේ. මෙහි දී කල්තියා සේවාව වෙන්කර ගැනීම අවශ්‍ය නොවේ. Ride Sharing ක්‍රමවේදය යටතේ රිය පැදවීම සම්බන්ධයෙන් අවකාශයක් ඇති පුද්ගලයෙකු යටතේ වැඩිහිටියන්ගේ ප්‍රවාහන කටයුතු සැලසුම් කිරීම සිදුවේ. ඒ අනුව සැලැස්මක් සහිතව තෝරාගත් විශේෂිත ස්ථාන සඳහා පමණක් ප්‍රවාහනය සිදුවේ. මෙවැනි ක්‍රමවේදයන් කරා යොමු වීමට වර්තමානයේ ඇති වූ COVID-19 වසංගත

තත්ත්වය විශාල රුකුලකි. මන්ද වර්තමානය වන විට දියුණු ප්‍රවාහන ක්‍රමවේදයන් කරා යොමු වීමේ ප්‍රවණතාවයක් අප රට තුළ පවතී.

- o තරුණ-මහලු ජනගහණයට වැඩි වගකීමක් දැරිය හැකි සමාජ සංවිධාන ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ඇති කිරීම තුළින් වයස්ගත වීමත් සමඟ සමාජයෙන් බහිෂ්කරණය වන වැඩිහිටියන් අන්තර්ග්‍රහණය කිරීම හා පරම්පරා අතර මෙම සංවිධාන ඔස්සේ සම්බන්ධකම් ගොඩනැංවීම මගින් සමාජ ඒකරාශීකරණය ඇති කිරීම සිදු කළ හැකි අතර රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මගින් සමාජය තුළ හුදෙකලා වන තරුණ-මහලු පුද්ගලයින්ට නිර්මාණශීලී සමාජ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හඳුන්වාදීම තුළින් ඔවුන් නැවත ආර්ථිකව සක්‍රීය කිරීමට උනන්දු කර වීම. මෙහි දී අවධාරණය කළ යුතු වැදගත් කරුණක් වනුයේ සාම්ප්‍රදායික සමාජ සංවිධාන ඵනම්, මරණාධාර, ආගමික සමිති සමාගම් වලින් ඔබ්බට ගිය විධිමත් සමාජගත වීමක අවශ්‍යතාවය පෙන්වා දිය හැකිය.

නිදසුන් ලෙස ඒ අනුව පුළුල්ව ව්‍යාප්ත වූ වැඩිහිටි සමාජ සංවිධාන ගොඩනඟා ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මගින් උපකාර කිරීම.

වැඩිහිටියන් වැඩිහිටියන් අතර සුභදන්වය වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා සමාජ ජාලා හරහා මිතුරු සමාජ ගොඩනඟා ගැනීම. ඒ හරහා ඔවුන්ට ස්වේච්ඡා කටයුතු හා ඵලදායී ක්‍රියාවන්හි නිරත වීමට ද ඉඩ හසර වෙන් කරගත හැකිය.

- o වැඩිහිටියන් සඳහා විශේෂිත ආකාරයට Web Sites, Mobile Applications හඳුන්වාදීම. ඒ හරහා වැඩිහිටියන්ගේ දෛනික අවශ්‍යතාවයන් නිවසේ සිටම සිදු කර ගැනීමට ඉඩ හසර වෙන් කර ගත හැකිය.

නිදසුන් ලෙස බෙහෙත් ද්‍රව්‍ය හා අනෙකුත් අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය ගෙන්වා ගැනීමට, විවිධ බිල්පත් ගෙවීම් හා බැංකු කටයුතු ආදිය සිදු කිරීම සඳහා නවීන ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වා දීම.

- o ස්වයං රැකියා අංශය වැඩිහිටියන් අතර වඩාත් ආකර්ෂණීය රැකියා උත්පාදන මූලාශ්‍රය ලෙස පෙනී යන නිසා ව්‍යවසායකත්ව පුහුණු හා මූල්‍යාධාර සැපයීම මගින් තරුණ-මහලු ජනගහනය නැවත රැකියා ගත කොට සවිබල ගැන්වීම. විශේෂයෙන්ම ස්ත්‍රීන් හට ස්වයං රැකියාවක නිරත වීම ගෘහස්ථ කටයුතු සමඟ

සමාන්තරව කළ හැකි නිසා කාන්තාවන් සතු මෘදු කුසලතාවලට ආර්ථිකමය වටිනාකමක් ඒ හරහා ලබා දීමට හැකි වේ.

- o විශ්‍රාම යාමට ආසන්න විශ්‍රාමිකයන් වයස අවුරුදු 70 දක්වා සේවා දිගුවක් ලබා දීමෙන් ශ්‍රම බලකාය තුළ තවදුරටත් රැඳී සිටීමට බෙදාහැරීමක් කිරීම.
- o වැඩිහිටියන් සඳහා නිවසේ සිටම රැකියාවන් සිදු කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වා දීම.

එය ඔවුන් ආර්ථික වශයෙන් සක්‍රීය කිරීමට විශාල රුකුළකි.

- o ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම බලකාය තුළ බහුතර නියෝජන අවිධිමත් අංශයේ ශ්‍රමිකයන්ගෙන් සමන්විත වෙයි. එමනිසා වියපත් අවධිය සුරක්ෂිතව ගත කිරීමට සමාජ ආරක්ෂණ වැඩපිළිවෙළක අවශ්‍යතාවය අතිමහත්ය. එමෙන්ම කාන්තාවන්ගේ ආයු අපේක්ෂණය ඉහළ යාමත් වැන්දඹුභාවයත්, අඩු ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතයත් නිසා වැඩිහිටි කාන්තාවන් තුළ නිසි සමාජ ආරක්ෂණ වැඩපිළිවෙළක අවශ්‍යතාවය මැනවින් හඳුනාගත හැකිය.

විමර්ශන ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

උබයවන්දු, ඊ. ජී. (2009). සංවර්ධන ආර්ථික විද්‍යාව. කර්තෘ.

ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව. (2015). ජන හා නිවාස සංගණනය 2012. ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව.

ද සිල්වා, ඩබ්ලිව්. අයි . (2007). ජනගහන අධ්‍යයනය - ශ්‍රී ලංකාව ඇසුරෙන්. කර්තෘ.

ද සිල්වා, ඩබ්ලිව්. අයි . (2010). ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය ඉහළ යන සඵලතාව සහ ඉදිරි - සංවර්ධන අභියෝග . කර්තෘ.

ප්‍රනාන්දු, වි. එම්. (2008). 60 වසරක ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය. කර්තෘ.

Asian Development Bank. (1999). *Annual Report*. Asian Development Bank. <http://www.adb.org/>

Asian Development Bank. (1999). *Women in Sri Lanka*. Asian Development Bank. <http://www.adb.org/>

- Asian Development Bank. (2019). *Growing Old Before Becoming Rich – Challenges of an Aging Population in Sri Lanka*. Asian Development Bank. <http://dx.doi.org/10.22617/TCS190612-2>
- Asian Development Bank. (2020). *Asian Development Bank*. <https://www.adb.org>
- Department of Census and Statistics. (2019). *Economic Statistics of Sri Lanka (online)*. Department of Census and Statistics. <http://www.statistics.gov.lk>
- De Silva, W.I., (2012). The Age Structure Transition and the Demographic Dividend: An Opportunity for Rapid Economic Take – off in Sri Lanka. *Sri Lanka Journal of Advanced Social Studies*, 2(1), 3–44. <http://www.ncas.ac.lk>
- Donatti, C. (2016). *Defining Productive Ageing – Engaging Consumers (online)*. Research Gate. Retrieved November 4, 2019 from <http://www.researchgate.net/publication/255598155>
- Department of Census and Statistics. (2014). *National Survey on Self – Reported Health in Sri Lanka*. Department of Census and Statistics.
- Department of Census and Statistics. (2014) *The Sri Lankan Women*. Department of Census and Statistics.
- Department of Census and Statistics (2016) *Household Income and Expenditure Survey Final Report*. Department of Census and Statistics.
- De Silva, W.I., (2007). *A Population Projection of Sri Lanka for the New Millennium 2001–2101: Trends and Implications*. Institute for Health Policy.
- Gubhaju, B. (2008). *Fertility Transition and Population Ageing in the Asian and Pacific Region (online)*. 23 (2), 55-80. DOI: 10.18356/cb75822f-en
- Iva et al., (2012). *Productive Ageing – Conditions and Opportunities*. Charles University.

- National Transport Commission (2017). *National Transport Statistics Report*. National Transport Commission.
- Ministry of Social Service and Welfare (2006). *National Charter for Senior Citizens and National Policy for Senior Citizens Sri Lanka*. Ministry of Social Service and Welfare.
- Siddhisena, K. A. P. (2005). Socio – Economic Implications of Ageing in Sri Lanka: An Overview, *Working Paper No. WP 105*, Oxford Institute of Ageing.
- World Bank. (2008). Sri Lanka: Addressing the Needs of an Ageing Population. *Paper No 43396-LK*. The World Bank Group. <http://document.worldbank.org/curated/en/369111468303270637/Sri-Lanka-Addressing-the-needs-of-an-aging-population>
- World Health Organization (2002). *Proposed Working Definition of an Older Person in Africa for the MDS Project*. World Health Organization. <http://www.who.int/healthinfo/survey/ageingdefnolder/en/>
- World Health Organization (2015). *World Report on Ageing and Health*. World Health Organization. <http://www.who.int>

කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ ස්ථාවරය, පුරුෂෝත්තම වාදය සහ සිංහල ජන කතාවේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්.

විජයන්ති මල්ලිකා පනන්ගලගෙයි, අමරසිංහ සරත්, සහ කහඳගමගේ සන්ධ්‍යා
රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය, මාතර
විද්‍යුත් තැපෑල pgwijayanthi@gmail.com

සාර සංක්ෂේපය

පොදු ජනයාගේ සත්‍ය වූ භාවමය ජීවිතය පරිපූර්ණ හා යථාර්ථවාදී ලෙසින් එළි දැක්වෙන සිංහල ජන සාහිත්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයේ ප්‍රමුඛාංගයක් වනුයේ, “ජනකතාව” යි. දූල සම්ප්‍රදායානුගත මෙකී සාහිත්‍යාංගය, ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගය දක්වා ඈතට විහිද යන ඓතිහාසික වටිනාකමකින් සමන්විත වන අතර, එය හෙළ දිව වැසියා මුඛ පරම්පරාගත ව පරපුරෙන් පරපුරට පැවත ගෙන එන ලද පාරම්පරික උරුමයක් ලෙසින් ද සැලකිය හැකි වේ. බෞද්ධ සදාචාර පද්ධතියක හැදී - වැඩී - පෝෂණය වූ සිංහල සංස්කෘතිය සහ සහ්‍යත්වය තුළ සිය සැබෑ ජීවන අත්දැකීම් හා වර්ගා රටා ප්‍රතිනිර්මාණය කළ ජනකතාකරුවාගේ නිසර්ග සිද්ධ වූ ප්‍රතිභා කෞශල්‍යය ද බුදු දහමේ කේන්ද්‍රීය හරය තුළ ස්ථාපිත වූ බව පෙනේ. පුද්ගල සමානාත්මතාව හා හේතු - එල සබඳතාව කේන්ද්‍ර කොටගත් බෞද්ධ සංකල්පය යටතේ සකල විධ ක්‍ෂේත්‍රයන්හිදී කාන්තාවට උරුම වූයේ, තිරසර වූ ස්ථාවරයක් සේ ම අසම සම ස්වාධීනතාවකි. සාම්ප්‍රදායික බ්‍රාහ්මණ සමාජ දෘෂ්ටිය තුළ, ස්ත්‍රීය වනාහි බුද්ධි හීන වූ මෙන් ම ආධ්‍යාත්මික ශක්තියෙන් උණ වූ සත්ත්වයකු ලෙස සම්මත විය. එහෙත් එවැනි වූ දුර්මත සපුරා බැහැර කරන ලද බෞද්ධ චින්තනය යටතේ බුද්ධිය, ඤාණය හා ආධ්‍යාත්මික සංවර්ධනය ඇ මානව ගුණාංග විෂයෙහි ස්ත්‍රී - පුරුෂ දෙපාර්ශ්වයට ම හිමි වනුයේ සම ස්ථානයකි. කාන්තාව විෂයෙහි තත්කාලීන සමාජයෙහි පැලපදියම් වූ බොහෝ සාවද්‍ය මතවාද විද්වංසනය කරමින් වනිතාවට ගෘහස්ථ සමාජයෙහි උසස් ස්ථානයක් පිරිනැමීමට බුදුහු උත්සුක වූහ. දියණියක, බිරිඳක හා මවක වශයෙන් යහපත් වූ ඇවතුම් - පැවතුම් සහිත වූ ස්ත්‍රීය සඳහා ගෞරවනීය වූ සමාජ ආකල්පයක් සමාජගත කිරීමට උන් වහන්සේ පියවර ගත්හ. “එවැනි වූ බෞද්ධ සංකල්ප මාලාවක ආභාසය ලද සිංහල ජනකතාකරුවා වෙතින් නිරූපිත ස්ත්‍රීත්වය ද ඒ හා සමගාමී වන්නේද ? ” යන්න විමර්ශනයට බඳුන් කිරීම, මෙම ලිපිය යටතේ අපේක්‍ෂා කෙරේ. වෙසෙසින් ම දේශීය සංස්කෘතියේ සාරධර්මවලට ප්‍රතිපක්‍ෂ ලෙසින් ව්‍යාජිත වන බටහිර ස්ත්‍රීවාදී අවිචාර මතවාද තුළ නිමග්න වූ අයට “ සිංහල

ජනකතාවෙහි නිරූපිත ස්ත්‍රිය, පිළිතුරක් සැපයී ද? ” යන්න විමසීම, මෙහි කේන්ද්‍රීය තේමාව වේ. මෙහි දී සැපයෙන පිළිතුරු මත පදනම් ව, “ශ්‍රී ලාංකේය ස්ත්‍රිය පුරුෂෝත්තමවාදී සමාජයක පීඩාවට පත් වී ඇති බවට යම් අදහසක් එතුළින් සැපයේ ද?” යන්න කෙරෙහි ද විමසීමට ලක් වන බව සඳහන් කළ යුතු වේ. මෙවැනි වූ අධ්‍යයනයක් මේ දක්වා නොසිදුවී ඇති බව සිංහල ජනකතාව ආශ්‍රිත පූර්ව අධ්‍යයන පරිශීලනය කිරීම යටතේ ප්‍රත්‍යක්ෂ වී ඇති බව ද පැහැදිලි ව සඳහන් කළ හැකි වේ. තවද මෙහි ලා නිදසුන් ඇසුරෙන් සාධක සැපයීමේ කර්තව්‍යය පිණිස 1910 - 2010 අතර කාලය තුළ සම්පාදිත සිංහල ජනකතා සංග්‍රහ පාදක කොට ගන්නා ලද බව ද අවධාරණයට පාත්‍ර කරන කරුණකි. මෙම උත්සාහයෙහි ප්‍රතිඵල විසින්, සිංහල ජනකතාකරුවා වෙතින් නිරූපිත ස්ත්‍රීත්වය බෞද්ධ ස්ථාවරය හා සමගාමී වන බව සේ ම ස්ත්‍රීවාදී චින්තනය තුළ පදනම් වූවනට පිළිතුරු සපයමින්, පිතෘ මූලික ශ්‍රී ලාංකේය ජන සමාජයේ ස්ත්‍රිය, උත්තමාර්ථයක් හඳුනා කරන බව ද නිගමනය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: පුරුෂෝත්තම වාදය, කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ ස්ථාවරය, ශ්‍රී ලාංකේය ස්ත්‍රිය, සිංහල ජනකතාවේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය.

හැඳින්වීම

ඉතා දීර්ඝ කාලයක් තුළ ශ්‍රී ලාංකේය ජන සමාජයෙහි ප්‍රචලිත වූ ජනශ්‍රැතියේ ප්‍රමුඛාංගයක් වන “සිංහල ජනකතාව” විෂය ක්ෂේත්‍රය කොට ගත් මෙහි දී, එහි ස්ත්‍රී නිරූපණය ආශ්‍රිත ව සමාජ විද්‍යාත්මක දෘෂ්ටිකෝණයකින් අවලෝකනය කිරීමේ උත්සාහයක නිරත වේ.

මහින්දාගමනයත් සමග ම ලක්දිව සමාජයෙහි ස්ථාපිත වූ බෞද්ධ ප්‍රතිපදාව මත වර්ධනය වූ සිංහල සමාජ සංස්කෘතිය වෙතින් පොදු ජන මනසේ තිරසර ව රෝපණය වූ සමානාත්මතාව, මානව ගරුත්වය, දයාව, කරුණාව කේන්ද්‍රගත වූ යහගුණ සමුච්චයෙන් ස්ත්‍රිය වෙත ප්‍රදානය වූයේ, පුරුෂයාට සමාන වූ ම සමාජ ස්ථාවරයකි. ඒ අතර ම බටහිර ස්ත්‍රීවාදී මතවාදයේ අන්තගාමී ව පැලපදියම් වූ ඇතැමුන් ගේ තර්කය නම් ශ්‍රී ලාංකේය සමාජ පසුබිම තුළ පුරුෂෝත්තමවාදය ක්‍රියාත්මක වන බව සහ එහි දී ස්ත්‍රිය, පුරුෂයාගේ පීඩනයට හා අවමානයට පාත්‍ර වන බවකි. මෙලෙසින් එකම දේශයක දී ස්ත්‍රිය විෂයෙහි පළ වන ආකල්ප අතුරින් “කුමක් යථාර්ථවාදී වේද?” යන්න පිළිබඳ ව පැන නැගෙන ගැටලුව අරඹයා ජනසාහිත්‍ය ක්ෂේත්‍රය වෙතින් පිළිතුරු සෙවීමේ ප්‍රයත්නයක මෙහි දී නිරත ව ඇති බව සඳහන් කළ යුතු වේ.

ඒ අනුව, සිංහල ජනකතාවේ ස්ත්‍රී නිරූපණය විෂය කොට ගනිමින්, සමාජ විද්‍යාත්මක සංකල්ප සහ සාහිත්‍ය විමසුම් හරහා යථාර්ථය ගවේෂණය කොට එමගින් ලද හැකි ප්‍රත්‍යක්ෂ ඥානය සමාජගත කිරීමට මේ යටතේ පියවර ගැනේ.

සාහිත්‍ය විමර්ශනය

මෙහි දී වඩාත් පැහැදිලි විග්‍රහයක් යටතේ විද්‍යාර්ථීන්ගේ අවබෝධය තීව්‍ර කිරීමේ අරමුණින් අනු කොටස් ත්‍රිත්වයක් යටතේ කරුණු සංග්‍රහ කිරීමට අදහස් කෙරේ. ඒ, මෙලෙසිනි;

පුරුෂෝත්තම වාදය (Patriarchy)

“සමාජ සංස්ථාව තුළ පුරුෂයා පමණක් ම උතුම් වන අතර ස්ත්‍රීය වනාහි පුරුෂයාගේ වහලියකි; ඇය පුරුෂයාගේ තෘප්තිය සඳහා ම පැවතිය යුතු අතර සමාජයේ කිසිදු ආකාරයක ගෞරවයක් හෝ ස්වාධීනතාවක් ඇය වෙත හිමි නො වේ.” යනු මෙහි කේන්ද්‍රීය හරයයි. මානව ඉතිහාසයේ වනවාරි සහ ප්‍රාකෘත අවධිවල ස්ත්‍රී ආධිපත්‍යයෙන් හෙබි මාතෘ මූලික සමාජ ක්‍රමයක් පැවතුණු අතර ඒ යටතේ ලිංග භේදයට අනුකූල වූ ශ්‍රම විභජනයක් ද ක්‍රියාත්මක වූ බවට සාධක සැපයේ (Engels, 1969). ඒ අනුව ගෘහයේ සමස්ත පාලන භාරය දැරීම ස්ත්‍රීයගේ වගකීමක් වූ අතර ආහාර ඒකරාශීකරණය පුරුෂ පාර්ශ්වයේ කාර්යභාරය විය. ස්ත්‍රීය විසින් සිය අභිමතය පරිදි තමා සතු දේපළ උරුමය පවුලේ ගැහැනු දරුවන් වෙත පවරන ලදී. කෙසේ නමුත් පුරුෂෝත්තම වාදය විසින් මෙහෙයවනු ලබන ස්ත්‍රී පීඩනයේ මූල බීජය සමාජ සංස්ථාව තුළ රෝපණය වීමේ සමාරම්භය ද ප්‍රාකෘත යුගය තුළ දී ම සිදු වූ බව එංගල්ස්ගේ මතය යි (Engels, 1969). එනම් ආහාර ඒකරාශී කිරීමේ එක් සංවර්ධනාත්මක පියවරක් ලෙස ව්‍යවස්ථාපිතව හීලෑ කොට රංචු වශයෙන් පවත්වා ගැනීමේ ක්‍රමය පසු කාලීන ව ජනප්‍රිය වූ අතර එය පුරුෂ පාර්ශ්වයේ මූලිකත්වයෙන් සිදු විය. මේ සමග ම පෞද්ගලික දේපළ ක්‍රමයේ ආරම්භය ද සනිටුහන් වූ අතර එතැන් සිට සිය ආධිපත්‍යය පතුරවාලීමට ස්ත්‍රීයට පැවති අවකාශය දිනෙන් දින හීන වූ බව පෙනේ. එංගල්ස්ගේ අදහස් හා සමගාමී වූ ඇතැම් දේශීය වියතුන්ගේ තර්කය වූයේ ද ශ්‍රී ලාංකේය සමාජයේ යථාර්ථය ද එය ම වන බව ය (දනන්සූරිය, 2004; සුබසිංහ, 2000). වෙසෙසින් ම පුරුෂෝත්තම වාදය නම් ශ්‍රීක වහල් යුගයේ සිට පැවත එන සංකල්පයක් සේ සලකන ඇතැම් වියතකු එය විරන්තන සාහිත්‍යය ඇසුරින් විග්‍රහ කෙරෙමින්, එතුළින් සිදු කෙරෙන ස්ත්‍රී පීඩනයට සාධක සපයයි (දනන්සූරිය, 2004). කෙසේ නමුත් පුරුෂෝත්තමවාදය වෙනින් සිදු කෙරෙන එවැනි ස්ත්‍රී පීඩනයක්

ශ්‍රී ලාංකේය සමාජයේ නොදක්නා ලද බවට ද අති ප්‍රබල ලෙසින් අදහස් දැක්වෙයි. (මුණසිංහ, 1998; සපරමාදු, 2003; රණසිංහ, 2013).

සිංහල ජනකතාව

ප්‍රාථමික හෝ සංකීර්ණත්වයට පත් නූතන හෝ ජන සමූහයක් තුළ මුඛ පරම්පරාගත ව ව්‍යාප්ත වූ සාමූහික දොන සම්භාරය ලෙස සැලකෙන ජනශ්‍රැතියෙහි එක දේශයක් වශයෙන්, “ජනකතාව” සැලකිය හැකි වේ. එනම්, ජනකවිය, ජනවිශ්වාස හා ඇදහිලි, අභිවාරවිධි, අධිවිශ්වාස (Superstition), වාරිත්‍ර - වාරිත්‍ර, යාතුකර්ම, වෘක්ෂශ්‍රැතී, සත්ත්වශ්‍රැතී, ප්‍රස්තාපිරුළු, තේරවිලි, ජනවෙදකම, ජනක්‍රීඩා, ජනබස හා සාම්ප්‍රදායික ජනසන්නිවේදන ක්‍රම මෙන් ම ජනකතාව ද ජනශ්‍රැතියේ එක් උපාංගයකි (රත්නපාල, 1995). මෙකී ජනශ්‍රැතී අතර “ජනකතාව”, ප්‍රමුඛ වන බවට ද පිළිගැනේ (ගුණසේකර, 2000; කළුහේ, 2000).

“ජනකතාව” සඳහා ඉදිරිපත් ව ඇති නිර්වචන බොහෝමයකි. එහෙත් මෙම ලිපියේ සංක්ෂිප්තතාවය පිණිස ඉන් ප්‍රකට වූ නිර්වචන කිහිපයක් පමණක් මෙහි දී ඉදිරිපත් කිරීමට අදහස් කෙරේ. ඒ මෙලෙසිනි ;

“ජනකතාව යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ එහි නිර්මාණික කතුවරයා කවරෙක් දැයි අවිනිශ්චිත වූ ද කිනම් කාලයකට අයත් දැයි හරි හැටි නිශ්චය කළ නොහැකි වූ ද විවිධ කතා පුවත් ඇතුළත් කතාන්තරයකි” (ලියනගේ, 2003, පි. 5).

“මිනිසා කතා බහ කිරීමට පුරුදු වූ මුල් යුගයේ සිට ඔහු ජීවත් වූ පරිසරයේ හමු වූ විවිධ අත්දැකීම් හා ඉර - හඳ, අව්ව - වැස්ස, අහස - පොළොව, දිවා - රාත්‍රී ආදී ස්වභාව ධර්මය කෙරෙහි හා සත්ත්ව ජීවීන්, වෘක්ෂ ජීවීන් පිළිබඳ ව ඔහුට මුහුණ පෑමට සිදු වූ සිද්ධීන්, අත්දැකීම් තම දු දරු පරපුරට කට වහරින් පවත්වා ගෙන යාමට සැලැස්වූ මග, ජනකතාව නම් වේ. වර්තමාන ලෝකයේ විද්‍යාව යනුවෙන් හැඳින්වෙන දැනුම් සම්භාරයේ හා සාහිත්‍යය යනුවෙන් පවසන ජන වින්දන මාර්ගවල මුල් බිජු සේ ද මෙම ජනකතාව ම යයි කීම බෙහෙවින් සත්‍යයට ළං වීමක් වනු ඇත” (තුන්දෙණිය, 2000, ix).

“ඕනෑම රටක, රට වැසියාගේ ඉතිහාසයේ සැබෑ කෝෂ්ඨාගාරය ලෙසට රටක ජනකතා, ජනගී, ජනනැටුම්, නාඩගම්, පිරුළු, තේරවිලි, පෙරනිමිනි, මිත්‍යා ඇදහීම්, දේවකතා, පුරාණකතා, වාරිත්‍ර - වාරිත්‍ර, පුරුදු වැනි දේවල් ගත හැකිය. මේවා

අතරින් රටක ජීවන ක්‍රමය සහ වාරිත්‍ර සෙසු රටවලට කැපී පෙන්වන ඉතාමත් ජනප්‍රිය මාධ්‍යයක් ලෙසට ජනකතා ගිණිය හැකිය” (විජේවර්ධන, 2013, i).

වල්පොළ විමලඥාන හිමියන් විසින් සම්පාදිත, බුරුම ජනකතා - 1 ට හැඳින්වීමක් සපයන එච්. එම්. මොරටුවගම විසින් ද “ජනකතාව”, මෙලෙසින් හඳුන්වනු ලබයි;

“...ජනකතාව වූ කලී, මානවයා සතු අති පෞරාණික සංස්කෘතික උරුමයකි; දායාදයකි; දහස් සංඛ්‍යාත, ලක්ෂ සංඛ්‍යාත මිහිකතයේ දරුවන්ගේ හපන්කම්, මෝඩකම්, තකතිරුකම් පමණක් නොව එය මානවයාගේ නව ජීවයක් ලබා දෙන ඥාන කෝෂ්ඨාගාරයකි; අත්දැකීම් ගබඩාවකි; සමූහ රසාස්වාදන රංග පීඨයකි; දෙනෝ දාහක් ජනයාගේ දුක් සුසුම් මෙන් ම ප්‍රීති පාමොජ්ජයේ සෙවණැලිය; සමස්ත සමාජ ආත්මය වැළඳගන්නා ජනකතා රජ මැදුරේ සිට දුගී දුප්පත් අසරණයාගේ පැල්පත ද ආවරණය කරයි” (විමලඥාන හිමි, 2000, vi).

ඉතා සරල හා අල්පේච්ඡ වූත් අව්‍යාජ වූත් ජීවන වට පිටාවකින් හෙබි ජීවිත ගත කළ ගැමි ජනයාගේ ජීවන රටා තත්ත්වකාරයෙන් ප්‍රතිනිර්මාණය වූ ජනකතා සාහිත්‍යයේ පොදු ජනයාගේ යහ ගුණ සේ ම දුර්ගුණ ද එක සේ වික්‍රණය වූ බව පෙනේ (රණසිංහ, 2013). එමෙන් ම, ජන ජීවිතයේ නිර්ව්‍යාජ අත්දැකීම් සේ ම සංකීර්ණ ජීවිත දැනුම ලබා ගැනීම සඳහා වූ යෝග්‍යතම පාඩම් පොත වූයේ ද “ජනකතා සාහිත්‍යය ” බවට ද අදහස් පළ වේ (විජේසූරිය, 2005). එපමණක් ද නොව, සැබෑ ලෝකය සහ අව්‍යාජ මිනිස්කම මනා ව ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගනිමින් ලෝකය සිසාරා මනැසින් සැරිසරන්නාක් වැනි ආනන්දජනක සුවයක් සමග කැටි වූ කිසියම් ප්‍රඥාවක් ද ලබා ගත හැකි සාහිත්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයක් ලෙස විචාරක පැසසුමට බඳුන් වූ ජනසාහිත්‍යාංගය වනුයේ ද, මෙය යි (හේවගේ, 2009).

ලක්දිව ජනසාහිත්‍ය ක්‍ෂේත්‍රය පිළිබඳ සැලකිලිමත් වීමේ දී වුව තහවුරු වනුයේ, එවැනි වූ ලක්ෂණ සහිත ජනකතා සම්භාරයක් සිංහලයා සතුව ද පවත්නා බවකි. වෙසෙසින් ම, ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගය දක්වා ඈතට දිව යන ඉතිහාසයක් මෙහි ලා පැවති බව පෙනේ (කළහේ, 2000; රත්නායක, 2005; දනන්සූරිය, 2002; විජේසේකර, 1969). ශ්‍රැති මාධ්‍යයෙන් පරපුරෙන් පරපුරට සම්ප්‍රේෂණය වූ ජන සාහිත්‍යාංගයක් වීම මත කාලීන ව අභාවයට යාමේ අවදානමක් සහිත ව පැවති මෙහි, සංරක්ෂණය පිණිස වූ කේන්ද්‍රීය පදනම 1910 වර්ෂයේ දී සැකසෙන ලද අතර එහි ගෞරවය හිමි විය යුතු වනුයේ, අධිරාජ්‍යවාදී පාලන සමයෙහි

මෙරට වාරිමාර්ග ඉංජිනේරුවකු වශයෙන් කටයුතු කළ, හෙන්රි පාකර් (Henry Parker) වෙත ය. එනම්, මොහු විසින්, ශ්‍රී ලාංකේය ග්‍රාමීය පරිසරය තුළ ඒ වන විට ශ්‍රැති මාධ්‍යයෙන් පවත්වාගෙන එන ලද ජනකතා හැකි පමණින් ඒකරාශී කොට කතා 266 ක් සහ අතුරු කතා 108 ක් සහිත ව වෙළුම් තුනකින් යුත් ජනකතා සංග්‍රහයක් එළි දක්වන ලදී. “ Village Folk – Tales of Ceylon ” හෙවත් “ලංකාවේ ගැමි ජනකතා ” නමින් පළ වූ මෙම ජනකතා සංග්‍රහය වනාහි ලක්දිව සාහිත්‍යය තුළ පළ ව ඇති විශිෂ්ට වූත් අංග සම්පූර්ණ වූත් ජනකතා එකතුව වන බවට ද අදහස් පළ වේ (රණසිංහ, 2013; සිංහල දෙපාර්තමේන්තුව, 2000). මෙය, පසු කාලීන ව ජනකතා සංස්කරණයෙහි නියැලුණු සාහිත්‍යවේදීන්ට ජනකතා සංග්‍රහ සම්පාදනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා මූලාශ්‍රය කෘතියක් වූවාට ද සැක නැත.

කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ ස්ථාවරය හා සිංහල ජනකතාවේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය

මිනිස් සත්ත්වයා වනාහි ස්වභාව සෞන්දර්යයේ විස්මිත නිර්මාණ කෞශල්‍යයෙන් පරිපූර්ණ වූ ලෝක ධාතුවෙහි වෙසෙන අන් සියලු සත්ත්වයන් අභිභවා ලූ අපරිමිත ඥාන සම්භරයකින් සේ ම සමාජීය ක්‍රියාකාරිත්වයකින් හෙබි සුවිශේෂිත ජීව වස්තුවකි. එවැනි වූ මිනිස් ජීවයේ සම්භවය හා පැවැත්ම විෂයෙහි කේන්ද්‍රීය වූ අසභාය ජීව ශක්තිය නම් කාන්තාව යි. නව සාමාජිකයකු ලෙස සමාජයට ප්‍රවේශ වන ළදරුවා සමාජයේ ප්‍රගමනයට හෝ අවගමනයට දායක වනුයේ ඇය වෙතින් සැපයෙන සමාජානුයෝජනයෙහි ස්වභාවය මත යි. ඒ අනුව සමාජයේ පැවැත්ම හා වර්ධනය විෂයෙහි මූලික පදනම වනුයේ ද ඇය යි (ජයසිංහ, 2006; ධර්මසිරි, 1984).

එමෙන් ම නෙක විධ සමාජ ක්‍රියාකාරකම් සහිත වූ ලෝකය නමැති රහ මඩලෙහි, දියණිය - බිරිඳ - මව යන ත්‍රිවිධ භූමිකා රංගනයෙන් මානව සිත් සතත් රංජනය කරවන කාන්තාව, ස්වභාව ධර්මය විසින් දායාද කොට දුන් මෘදු කෝමළ නාරි ලක්ෂණ වෙතින් ලාලිත්‍ය වූ දේහ විලාසයකින් සකලවිධ ලෝකයා අමන්දානන්දනයකට පත් කරවනුයේ, ලෝකයේ ඉදිරි ගමනට ආලෝකයක් ද සම්පදනය කරවමිනි.

එවැනි වූ ස්ත්‍රීත්වය අරබයා වන බෞද්ධ ස්ථාවරය විමසුමට බඳුන් කිරීමේ දී ග්‍රහණය වන යථාර්ථය නම්, පුරුෂ පාර්ශ්වය හා සමගාමී වූ ඇතැම් විට ඊට ද වැඩි දියුණු වූ ස්වාධීනතාවක්, ගෞරවයක් හා නායකත්වයක් එතුළින් ඇය වෙත ප්‍රදානය වීමක් බව සූත්‍ර පිටකයේ දී තහවුරු වේ. වෙසෙසින් ම සිභාලෝවාද සූත්‍රය, අච්ඡරා සූත්‍රය, ගෝතමී සූත්‍රය, මෙහි ලා ප්‍රමුඛ වේ. එමෙන් ම භෞතික හා ආර්ථික කටයුතු පිළිබඳ ආධිපත්‍යය ලිංග භේදයකින් තොර ව

උභය පාර්ශ්වය වෙත පැවරීම බෞද්ධ ස්ථාවරය වූ බව කුල, පරාභව සූත්‍ර කෙරෙන් විශද වේ (හෙට්ටිආරච්චි, 2001).

සාම්ප්‍රදායික ස්ත්‍රී නිග්‍රහයෙන් විනිර්මුක්ත වූ නිරසර විමුක්ති මාර්ගයක් වන සම්බුද්ධ ධර්මය තුළ ස්ත්‍රීය විෂයෙහි පළට වන ප්‍රබුද්ධ ආකල්ප ත්‍රයකි. එනම්,

- ස්ත්‍රීය, මාතෘත්වය හේතු කොට ගෙන අතිශය ගෞරව සම්මානයට යෝග්‍ය වෙයි.
- ස්ත්‍රීයගේ ආධ්‍යාත්මික ශක්‍යතාව ප්‍රබල ය.
- විවාහ ජීවිතයෙන් පරිබාහිර ව ස්ත්‍රීයට කාර්යයක් පවතී.

යනු බෞද්ධ මතයේ අවධාරණය යි (පෙරේරා, 2000).

මෙහි දී, ඉන්ද්‍රානි පෙරේරා විසින් 2000 වර්ෂය තුළ “කාන්තාව සහ බුදුසමය” මැයින් සම්පාදිත කෘතියෙහි අවධාරිත තොරතුරු පමණකින් ම “බෞද්ධ සංකල්පය තුළ කාන්තාව ලද ස්ථාවරය කෙබඳු ද?” යන පැනයට පිළිතුරු සැපයේ.

“... ගෘහස්ත කාන්තාව සම්බන්ධයෙන් විමසා බලන විට බිරිඳක් සහ මවක් වශයෙන් කාන්තාවට හිමි ගෞරවය සැමියා සහ දරුවන්ගෙන් ලබා දීමට ප්‍රමාණවත් සංකල්ප බුදුදහමෙහි දක්වා තිබේ. දරුවන් සමාජානුයෝජනය කිරීමේ දී කාන්තාවගේ වැදගත්කම බෞද්ධ සංස්කෘතියෙන් පිළිගෙන ඇති අතර, ගෘහ ආර්ථිකය මෙහෙයවීමේ දී කාන්තා විවක්ෂණය වැදගත් වන ආකාරය බුදු දහම පිළිගනී. ස්වාමියා විසින් බිරිඳට ඉටු කළ යුතු කාර්ය මගින් ඇයට ලැබී ඇත්තේ සම තැනටත් වඩා උතුම් ස්ථානයකි. සැමියා සිය බිරිඳට ගෞරවයන්විත ව හැසිරීම, අවමන් නොකිරීම, විශ්වාසය සුරැකීම, ගෘහයෙහි ආධිපත්‍යය පවරා දීම සහ ස්වර්ණාභරණ ආදිය සපයා දීම යන ආකාරයෙන් පිළිපැදිය යුතු බව සිභාලෝවාද සූත්‍රය පවසයි. බිරිඳ සිය සැමියාට සිය යුතුකම් නොපිරිහෙලා ඉටු කිරීමෙන් දෙදෙනාගේ ම දොතීන්ට එකසේ සැලකීමෙන්, විශ්වාසය කඩ නොකිරීමෙන්, ඔහුගේ දේපළ ආරක්ෂාකර දීමෙන්, සියලු කාර්ය නිසියාකාර ව අනලස් ව ඉටු කිරීමෙන් ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතුය. මෙම අන්‍යෝන්‍ය යුතුකම් මාලාවෙන් ගම්‍ය වන්නේ, ස්වාමි පුරුෂයා සමග සම තත්ත්වයෙන් සම ගෞරවය ලබමින් නිවසේදීත්, බැහැරදීත්, ගෞරවනීයත්වයට පත් වෙන කාන්තාවකි” (පෙරේරා, 2000, පි. 21- 22).

යනු, ඉන් තොරතුරු බිඳකි. ක්‍රි.පූ. තෙ වැනි සියවස තුළ සිදු වූ මහින්දාගමනයත් සමග ම මෙවැනි වූ පුද්ගල සමානාත්මතාවකින් ස්ත්‍රී - පුරුෂයන්ගේ සමාජ ක්‍රියාකාරිත්වය තිරසර ව හා ප්‍රගතිශීලී ව මෙහෙයවන ශ්‍රී සම්බුද්ධ ධර්මය දේශීය සමාජයෙහි පදනම වූ දා සිට සිංහල සංස්කෘතියෙහි අදිනත්වය ද ඒ සමග ම තහවුරු වූ බව පෙනේ.

“සිංහල සංස්කෘතිය වහල් සංස්කෘතියක් නොවේ. මෙම දේශය තුළ සජාතීය සංස්කෘතිය වශයෙන් සැලකෙන්නේ, සිංහල සංස්කෘතිය යි. මෙම සංස්කෘතිය අදින අංගයන්ගෙන් යුක්තය. ඒ අතර ප්‍රධාන තැන ගන්නේ බුදුසමය, ගොවිතැන, වාරි කර්මාන්තය, ප්‍රතිමා කලාව වැනි අංගයන් ය. බුදුසමය සමග බැඳුණු සිරිත් - විරිත්, සාරධර්ම, කතාවස්තු මෙම දේශයේ අනන්‍යතාව ඉස්මතු කළේය....” (විරසුරිය, 2006; i).

“ජය ශ්‍රී මහා බෝධියේ මුල් ලක් බිම තදින් කා වැදී පවත්නා පරිද්දෙන් බෞද්ධ සංකල්ප ලාංකිකයන්ගේ ඇට, මස්, රිහිරි අස්සේ මුල් ඇදී පවත්නා බව ප්‍රකාශ කළේ කීර්තිමත් ඉතිහාසඥයකු වන පෝල් ඊ පීරිස් ය. එසේ නම් බුදු දහම තුළින් අපේ සංස්කෘතියට ජීවය දුන් මහා පුරුෂයා වන්නේ අන් කිසිවෙක් නොව, අනුබුදු මිහිඳු හිමියන් ය” (අමරසේකර, 2005, පි. 53).

ඇ විද්වත් අදහස්, ඒ තව දුරටත් ප්‍රත්‍යක්ෂ කරව යි. මෙවැනි වූ පසුබිමක් තුළ, වෙසෙසින් ම බුදුදහම වෙනින් ලද අනන්‍යතාව මත ශ්‍රී ලාංකේය කාන්තාව ලද ස්ථාවරය ද බෙහෙවින් ම සුබදායී වූ බව පෙනේ.

“අප රට සංස්කෘතිය, අප ඉතිහාසයේ මුල් අවධියේ සිට ම වැඩුණේ අනන්‍ය වූ සංස්කෘතියක් ලෙස ය. ඉන්දීය සංස්කෘතියෙන් පමණක් නොව චීනයේ සහ පෙර දිග අන් රටවල සංස්කෘතිවලින් අප ණයට ගත් දේ බොහෝ ය. ඒ ණයට ගත් දේ අපි බුදුසමය නම් කෝව තුළ ලා උණු කර අපේම සංස්කෘතික අංග බවට පත් කළෙමු. සිංහල ගැහැණිය එම කෝවෙහි ලා උණු කොට හැඩගැසුණු අනන්‍යතාවෙන් යුතු එකියකි” (සපරමාදු, 2003, පි. 7).

“බෞද්ධ සිංහල රටවල සුපුරුදු පරිදි ස්ත්‍රීන්ගේ තත්ත්වය බෙහෝ කරුණු අතින් උසස් ය. .. ස්වාමියාගේ හා භාර්යාවගේ දේපොළ වෙන් වෙන් ව පවතී. ස්වාමියාට නම් භාර්යාවගේ දේපොළ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු බලයක් නැත. පෙර දිග රටවල භාර්යාවන් වහලුන් යයි ඇතැමුන් විසින් සැලකෙන

නමුදු මේ බලය මෙහි අතීතයේ පටන් පැවතෙන්නකි” (කුමාරස්වාමී, 1994, පි. 35).

“ආසියාවේ පමණක් නොව මුළු ලොව ම ගැහැණුන් අතරින් කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයක් සිංහල ගැහැණිය සතුය. ඒ, ඇ සතු නිදහස හා වරප්‍රසාද සමග එක් වූ වගකීම් හේතු කොට ගෙන ඇති වූවකි. මේ නිදහසත් වරප්‍රසාදත් අප ලැබ ඇත්තේ විජයාවතරණයටත් පෙර සිට පැවති උරුමය හා එක් වූ බෞද්ධ උරුමයෙන් වේ. ඒ උරුමය හේතු කොට ගෙන ඇ සමාජයේ උසුලන තැන පුරුෂයාට වඩා පහත් මට්ටමේ පිහිටියක් නොවේ” (සපරමාදු, 2003. පි. 18).

ලෙසින් එළි දැක්වෙනුයේ ද එකී යථාර්ථය යි.

එසේ ම එවැනි වූ අදින සංස්කෘතියක් තුළ සිය ප්‍රතිභානාය පුබුදු කළ සිංහල ජනකතාකරුවාගේ නිර්මාණාත්මක ද බෞද්ධ සදාචාර පද්ධතිය තුළ ක්‍රියාත්මක වූ බව පෙනේ. එමෙන් ම විජයාවතරණය හා සමග ම සිදු වූ ආර්ය සංක්‍රමණයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස හෙළ දිවට ප්‍රවේශ වූ ඉන්දීය ජනකතා සම්භාරයෙහි ආභාසය විසින් හැඩ ගස්වන ලද සාහිත්‍ය කෞශල්‍යය තුළ සිට, සිය අත්දැකීම් ප්‍රතිනිර්මාණය කළ හෙළ ජනකතාකරුවාගෙන් ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ සිට දර්ශනය වූයේ බෞද්ධ මුහුණුවරකි.

“... මෙම ජනකතා තුළ කතා රසය යටපත් කරමින් මතු වන උරුමයක් නිදන්ගත ව තිබේ. එම උරුමයෙහි සැඟ ව ඇත්තේ, අපේ සංස්කෘතික ඥාන සම්භාරය යි; සැබෑ ජීවිතයෙහි යථා ස්වභාවය යි. .. අභිමානයෙන් මතකයට නැගිය හැකි අතීතයක් අප සතුය. එම අතීතය අපට උරුම කළ දායාද කීපයක් ඇත. සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතිය සහ වාපි සහ්‍යත්වය ඉන් ප්‍රධාන වේ...” (හේරත්, 2013, පි.6).

“ජනකතා හෙවත් ගමකතා නිර්මාණය වීමේ දී බුදුසමයේ ආභාසය බෙහෙවින් ම පිටු බල වී ඇත. එමෙන් ම බණකතා නිර්මාණය වීමේ දී ද ජනකතා රටාව බලපා ඇති බව තේරුම් ගැනීමට අපහසු නැත. බුදු දහම ද මුඛ පරම්පරාගත ව ගෙනෙන ලද්දකි” (රත්නායක, 2005, පි.9).

“හැම ජාතක කතාවකින් ම බෝධිසත්ත්ව වර්තයක් මතු කර දෙන්නාක් මෙන් ම අපේ ගම කතාවල ද කතා නායකයාට ජය අත් කර දීම සාමාන්‍ය සිරිත වී ඇති බව පෙනේ. ගුණ නුවණට, යුක්ති ධර්මයට ජය අත් කර දීම මෙහි පරමාර්ථය ව ඇත. එ මෙන් ම නපුරුකම, අධර්මය, අයුක්තිය අපහාසයට, සමච්චලයට භාජන කරවීම ද ගමයා තම කතාවේ දී හිතා මතා ම කරන්නකි...” (ගුණරත්න, 1966, පි.5).

“පන්සලේ ධර්ම ශාලාවේ දී රැස් වී සිටින බෞද්ධ ගැමි ජනයා අරබයා හිඤ්ඤත් වහන්සේ බණකතා කියන අතර තුර ප්‍රධාන දායකයකු, බෞද්ධයකු විසින් ‘එහෙයි’ කියා හෝ ‘එහෙයි භාමුදුරුවනේ’ කියා හෝ හු මිටි තැලීමක් සිදු කරයි. එනමින් ම ජනකතා කීමේ දී අසන පිරිස ‘ඉතිං ඉතිං’ හෝ ‘හේමි’ ” කියා හෝ හු මිටි තැලීම ද සාම්ප්‍රදායික සිරිතක් ව පවතී (රත්නායක, 2005, පි.9).

“ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ සිට බෞද්ධ මුහුණුවරක් ගත් ජනකතා අප රටෙහි ප්‍රචලිත ව තිබූ බව මහාවාරිය නන්දසේන රත්නපාල ප්‍රකාශ කරයි. ඉන්දියාවේ සිට සංක්‍රමණය වූ ආර්යයන් ලංකාවට පැමිණෙන විට ඔවුන් සතු ජනකතා රැගෙන විත් තිබේ. බුදු දහම මෙරට වැසියන්ට දේශනා කළ හිමිවරුන් මේ දේශීය ජනකතා සහ බුදු දහම ඔස්සේ මෙරටට ගෙනෙන ලද ජනකතාවලින් ප්‍රයෝජන ගත්තාට සැක නැත” (හේරත්, 2013, පි.9).

ලෙසින්, සාහිත්‍යවේදීන් වෙතින් ඉදිරිපත් වන විචාරක මතවාදවල සනිටුහන් වනුයේ ද, එබැවිනි. “මෙකී බෞද්ධ උරුව තුළ සිය ජීවිතානුභූතීන් සහ සමාජගත සංසිද්ධි ප්‍රතිනිර්මාණය කළ සිංහල ජනකතාකරුවාගේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය ද ඒ හා සමගාමී වී ද?” යනු විමසීම අපගේ මි ළඟ ව්‍යායාමය වේ. මෙම ලිපියේ මුඛ්‍යාර්ථය ද ඒ හා අදාළ වූ සාහිත්‍ය විමර්ශනය වන අතර ඉදිරියේ දී මෙහෙවෙත ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණයෙහි තෝමාව වනුයේ ද එය යි.

අධ්‍යයන අරමුණු

“සිංහල ජනකතාකරුවාගේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය, කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ ස්ථාවරය හා සමගාමී වී ද?” යන්න විමසීම, මෙම අධ්‍යයනයේ කේන්ද්‍රීය අරමුණ වේ. ඒ අතර ම,

1. සිංහල ජනකතාකරුවා විසින් නිරූපිත ස්ත්‍රිය, පුරුෂෝත්තමවාදයේ පිළිබිඹුවක් ද?'' යන පර්යේෂණ ගැටලුව විශ්ලේෂණය කිරීම
2. එකී ගැටලුව සඳහා යෝජිත පිළිතුරක් ලෙසින් ඉදිරිපත් වන විද්‍යාත්මක කල්පිතය හෙවත්

උපන්‍යාසය තහවුරු කිරීම හෝ ප්‍රතිකේෂය සඳහා උචිත සාධක සපයා ගැනීම මෙහි ලා පදනම් වන සුවිශේෂ අරමුණු ලෙස සඳහන් කළ හැකි වේ.

“සිංහල ජනකතාවෙන් නිරූපිත ස්ත්‍රිය, කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ මතය සනාථ කරව යි.” යනු මෙහි දී ආශ්‍රය කොට ගන්නා විද්‍යාත්මක කල්පිතය යි. මෙහි සාධනය හෝ නිෂේධනය පිණිස වන සාධක සපයා ගැනීමේ උත්සාහය, 1910 - 2010 කාල පරාසයෙහි සම්පාදිත සිංහල ජනකතා සංග්‍රහ ඇසුරෙන් සඵල කර ගැනුමට අදහස් කෙරේ.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

“පර්යේෂණ විධික්‍රම යනු දත්ත එකතු කිරීමට සහ අර්ථකථනය කිරීමට යොදා ගන්නා පියවර සහ ක්‍රමයන් ය. ක්‍රමවේදයෙන් කරන්නේ ඒවායේ ඥානමිමංසාත්මක පදනම් දක්වා සිටීමයි” (උයන්ගොඩ, 2011, පි.101).

වැනි නිර්වචන කෙරෙන් ස්ථුට වන පරිදි, කිසියම් අධ්‍යයන කාර්යයකට අදාළ ව දත්ත ඒකරාශීකරණය සහ එම දත්ත අර්ථකථනය හෙවත් විශ්ලේෂණය පිණිස භාවිත ක්‍රමෝපාය, විධික්‍රමය නම් වේ. ඒ ද, දත්ත ඒකරාශී කිරීමේ විධික්‍රමය සහ දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේ විධික්‍රමය ලෙස දෙවැදෑරුම් වෙයි. එමෙන් ම ඒ ආකාර වූ විධික්‍රමයේ ඥානමිමංසාත්මක ප්‍රවේශය තීරණය කිරීම, ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කෙරේ. නියැලෙන අධ්‍යයනයේ ස්වභාවය මත පදනම් ව අදාළ විධික්‍රමය සහ ක්‍රමවේදය තෝරා ගත යුතු වීම ද සුවිශේෂ කරුණකි.

ඒ අනුව, සමාජ විද්‍යාත්මක පදනමක ස්ථාපිත වෙමින්, සිංහල ජනකතාවේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය ආශ්‍රිත ව සිදු කරනු ලබන විස්තරාත්මක පර්යේෂණයක් (Descriptive Research) වන මෙම අධ්‍යයනයෙහි දත්ත ඒකරාශී කිරීමේ විධික්‍රමය වූයේ, ද්විතීයික මූලාශ්‍රය වෙතින් ගුණාත්මක දත්ත ඒකරාශීකරණයයි. එහි තාක්ෂණික උපක්‍රමය හෙවත් මූලෝපායික ක්‍රමය වූයේ, පුස්තකාල පර්යේෂණය (Library Survey) යි. එනම් මෙහි දී, පුස්තකාල පත-පොත පරිශීලනයෙන් ගොනු කොට ගත් අදහස්, මතවාද, කතන්දර යනාදිය වෙතින් ලබා ගන්නා ලද සංඛ්‍යාත්මක නොවන තොරතුරු ඇසුරු කොට ගෙන ඇත. එලෙසින් ම ඒකරාශී කර

ගන්නා දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේ විධික්‍රමය ලෙස අනුදන් ක්‍රමය වූයේ, කෘත්‍යවාදය (Functionalism), ඥාන මීමංසාව (Epistemology) සහ බෞද්ධ දර්ශනය (Philosophy of Buddhism) මත පදනම් ව අර්ථකථනයෙහි නිරත වීමයි.

සමාජ විද්‍යා විෂය ක්‍ෂේත්‍රයෙහි 1970 දශකය තුළ වර්ධනය වූ මානව ප්‍රජා ක්‍රමවේදය (Ethno methodology) වනාහී තත් අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය හෙවත් භාවිත විධික්‍රමයේ ඥාන මීමංසාත්මක ප්‍රවේශය වේ. සමාජ පාත්‍රයින්ගේ ඵදිනෙදා ජීවිතයේ ඇති අත්දැකීම්, භාවිතයන්, වචන හා පරිකල්පන වෙනත් ම සමාජ ලෝකය තේරුම් ගැනීම, මෙම ක්‍රමවේදය යටතේ අවධාරණය වේ. එනම් මේ වූකලී ඥානසම්පාදන ක්‍රියාවලියෙහි පවත්නා මනෝමූලික හා කර්තෘමූලික ව්‍යාපෘතියකි. මෙහි තවද විශේෂ ලක්‍ෂණයක් වනුයේ, ගුණාත්මක දත්ත මත පදනම් වීමයි. එමෙන් ම මෙම ක්‍රමවේදයෙහි යථා ස්වභාවය පිළිබඳ විද්‍යාර්ථීන් තුළ පවත්නා අවබෝධය පෘථුල කිරීමට උපකාර වේයැයි උපකල්පනය කිරීම මත,

“... සමාජ විද්‍යා විධික්‍රමයට මානවප්‍රජාක්‍රමවේදීන් එකතු කළ අලුත් අංගය නම්, පාත්‍රයින් තම ඵදිනෙදා ජීවිතයේ ක්‍රියාකාරකම් ගැන ඔවුන්ම සතු විස්තර කිරීම සමාජ විද්‍යා විධික්‍රමය හා විග්‍රහය වෙතට ගෙන ඒම යි... ඔවුන් සිතන පරිදි, පාත්‍රයින්ගේ එම ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ ව ප්‍රභවයෙන් ම ලැබෙන විස්තරකිරීම් (First – Hand Accounts) වූකලී සමාජ විද්‍යාත්මක තේරුම් ගැනීමට ඇති ඉතා ම වටිනා මූලද්‍රව්‍යය යි. මේ අනුව මානවප්‍රජාක්‍රමවේදයේ විධික්‍රම, කර්තෘකයා කේන්ද්‍ර කොට ගත් (Actor - Centric) සහ කර්තෘකයාගේ ම මනෝමූලිකත්වයට යොමු වූ (Subject - Oriented) ඒවාය. මානවප්‍රජාක්‍රමවේදීන් ප්‍රාමාණික දත්ත ගැන එතරම් විශ්වාසය තබන්නේ නැත” (උයන්ගොඩ, 2011, පි.139-140).

යන සඳහන ද උපුටා දැක්වීමට අදහස් කිරීමට යෙදිණ.

එසේ ම උක්ත ක්‍රමවේදය තුළින් අවධාරණය වන මනෝමූලවාදී සම්ප්‍රදායෙහි කේන්ද්‍රගත වෙමින් මතු දැක්වෙන උපකල්පන මත පදනම් වීමට ද මෙහි දී පියවර ගැනේ. ඒ, මෙලෙසිනි;

- මිනිසුන් විසින් නිර්මාණය කරන ලද සමාජීය හා මානවීය ලෝකය, මනෝමූල ලෝකයකි.

- ලෝකය තේරුම් ගැනීම යනු, එකී මනෝමූල ලෝකය මිනිසුන් තේරුම් ගන්නා ආකාරයට ම පර්යේෂකයා ද තේරුම් ගැනීමයි.
- පර්යේෂණයේ අරමුණ විය යුත්තේ, මිනිසුන් තම සමාජ ලෝකය තේරුම් ගන්නා ආකාරය, ඔවුන්ගේ ම ප්‍රභේදයන් මගින් තේරුම් ගැනීමයි.

ගුණාත්මක දත්ත ඇසුරු කොට ගත් අපගේ පර්යේෂණයෙහි ද පාත්‍රයෝ හෙවත් කර්තෘකයෝ නම් ජනකතාවේ වර්ත වශයෙන් සභාදයා වෙත ප්‍රවේශ වන පාත්‍රයෝ ම වෙති. එහි එල විසින්, හුදෙක් එකී පාත්‍රයින්ගේ අත්දැකීම්, භාවිත, වචන හා පරිකල්පන වෙතින් ම ඔවුන්ගේ ප්‍රායෝගික ජීවන ක්‍රියාකාරකම් පමණක් නොව ඔවුන් හැසිරෙන ජීවන පරිසරය ද සමාජ සංස්ථාව තුළ ඔවුන්ට උරුම වන ස්ථාවරයෙහි ස්වභාවය ද වටහා ගැනුමට පියවර ගැනේ.

ඒ අනුව සමස්තයක් ලෙස දැක්වුවහොත් මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පර්යේෂණ විධික්‍රමය සහ ක්‍රමවේදය ගළපා ගැනීමේ උත්සාහය යටතේ, විද්‍යාත්මක ක්‍රමයෙහි (Scientific Method) අනුගත වී ඇති බව සඳහන් කළ හැකි වේ. විද්‍යාත්මක පදනමක් මත යම් පර්යේෂණයක නිරත වන කල, එහිලා විද්‍යාත්මක ක්‍රමය අත්‍යවශ්‍ය බවට අදහස් පළ වීම ද (කරුණාතිලක, 1991) විද්‍යාත්මක ක්‍රමයක් යනු ගැටලුවක් සඳහා විසඳුම් සෙවීමේ දී යොදා ගන්නා තර්කානුකූල ක්‍රියා පිළිවෙළක් වන බවට (වික්‍රමසිංහ, 2002) හා විද්‍යාත්මක ක්‍රමය පාදකකොට ගනිමින් ගොඩ නගනු ලබන දැනුම් සම්භාරය අගති විරහිත (Bias Less) වන බවට (කුමාර, 2002) විද්වතුන්ගේ තහවුරුව ලැබීම ද එවැනි වූ විද්‍යාත්මක ක්‍රමයක කේන්ද්‍රගත වීමට සහේතුක වූ කරුණු අතර ප්‍රධාන වන බව ද වෙසෙසින් ම සඳහන් කළ යුතු වේ.

ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණය

කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ ස්ථාවරය හා සිංහල ජනකතාවේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය

කාන්තාව සහ ඇය පිළිබඳ ව වන බෞද්ධ ස්ථාවරය, දේශීය සංස්කෘතියේ බෞද්ධ මුහුණුවර සහ එවැනි අදින සංස්කෘතියක සිය ප්‍රතිභානය විකසිත කළ සිංහල ජනකතාකරුවාගේ නිර්මාණ කෞශල්‍යය වෙතින් පළ වන බෞද්ධ ආභාසය විෂයෙහි ඉහත 2 හා 3 යටතේ මූලික හැඳින්වීමක් සිදු කෙරිණ. මේ යටතේ, කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ ස්ථාවරය හා සිංහල ජනකතාවේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක නිරත වීමෙහි ප්‍රතිඵලය පිළිබඳ විශ්ලේෂණයෙහි නිරත වේ. එමෙන් ම “මෙම ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණයේදී පුරුෂෝත්තමවාදී සමාජගත ස්ත්‍රී පීඩනයට සාධක සැපයී ද? නොඑසේ නම් ඒ වනාහි

කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ මතය සනාත කර වී ද? ” යන්න කෙරෙහි විමර්ශනයෙහි නියැලීම මෙහි දී අභිමත වී ඇත. තවද මෙම උත්සාහයේ දී පෙර සඳහන් පරිදි, කෘත්‍යවාදය, ඥාන මීමංසාව සහ බෞද්ධ දර්ශනය මත පදනම් ව දත්ත විශ්ලේෂණ කාර්යයෙහි ද පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙසින් මානව ප්‍රජා ක්‍රමවේදයෙහි ද පදනම් වෙමින් හුදෙක් සමාජවිද්‍යාත්මක වූ අධ්‍යයනයක නිමැවීම් වීමට ද පියවර ගෙන ඇත. 1910 - 2010 දක්වා වූ කාල පරාසය තුළ පළ වී ඇති සිංහල ජනකතා සංග්‍රහ වෙතින් මෙහි ලා අවැසි සාධක සපයා ගැනීමේ කාර්යය ද සම්පූර්ණ කොට ගැනේ. එහෙත්, පෘථුල පරාසයක ව්‍යාප්ත වූ විද්‍යාත්මක විමර්ශනයක් සහිත ගැඹුරු විශ්ලේෂණ කාර්යයක සංක්ෂිප්ත සටහනක් වූ මෙම ලිපිය තුළ එකී සාධක අතුරින්, කිහිපයක් පමණක් අන්තර්ගත කිරීමට අදහස් කළ බව ද එකී සංකේෂය, ලිපියෙහි කේන්ද්‍රීය තේමාවට කිසිදු අයුරකින් හෝ අභියෝගයක් නොවූ බව ද පැහැදිලිව ම සඳහන් කළ යුත්තකි.

ඒ අනුව මෙහි දී පළමුව විග්‍රහයට බඳුන් වනුයේ, කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ ස්ථාවරයේ ස්වභාවයයි. මෙහි සැබෑ යථාර්ථය අනූන ව ග්‍රහණය කර ගැනීමට නම්, පශ්චාත් කාලීන භාරතීය වෛදික යුගය තුළ කාන්තාව ලබා සිටි සමාජ තත්ත්වය හා තුලනාත්මක ව අවබෝධ කොට ගනු වටී. මෙකී වැයමෙහි සාර්ථකත්වය පිණිස, බුදුසමය තුළ කාන්තාව ලද ස්ථාවරය විෂයෙහි උනන්දුවක් දක්වන ලද වියතුන්ගේ අදහස් ද බෙහෙවින් උපකාර වේ යැයි හැඟේ. ඒ අතර, “ශතපථ බ්‍රහ්මණයෙහි ” සඳහන් සිදුචීම් පෙළක් ඇසුරින්, බ්‍රාහ්මණ යුගයේ දී කාන්තාවට උරුම වූ අති ශෝචනීය තත්ත්වය පිළිබඳ ව, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුවේ 1976 වෙසක් සංග්‍රහයට “ඉත්ථිභාවො කිං කයිරා” නමින් ලිපියක් පළ කරමින්, මහාවාර්ය ලිලි ද සිල්වා විසින් දක්වනු ලබන අදහස් මත පදනම් වන, ආචාර්ය ධර්මසේන හෙට්ටිආරච්චිගේ විග්‍රහය මෙබඳුය;

“... පවිකාර ශුද්‍රයන්, කපුටන්, බල්ලන් සමග එක ගණයේ ලා ස්ත්‍රිය සලකා ඇත. එපමණක් ද නොව වෙනත් දෙයක් තබා තම සිරුර පවා ස්ත්‍රියට අයත් නැති බව සඳහන් වේ... ස්ත්‍රියගේ තත්ත්වය යළි උසස් බවට පත් වූයේ, උපනිෂද්ද යුගයේ දී ය. දාර්ශනික වාද විවාදයන්හි පුරුෂයන් ද සමග පැටළුණු ගාර්භී මෙමත්‍රෙයි වැනි කාන්තාවන් ගැන ඒ යුගයෙන් අසන්නට ලැබේ. ශ්‍රමණ සම්ප්‍රදායෙහි ද ස්ත්‍රියට නිදහස හිමි බව පිළිගැනිණි. එහෙත් බුදු රජාණන් වහන්සේ පහළ වන අවධිය වන විට ස්ත්‍රියට ස්ථාවර වූ සම්භාවනීය

තත්වයක් භාරත සමාජයෙහි ව්‍යාප්ත ව නොතිබිණි” (හෙට්ටිආරච්චි, 2001, පි.106 -107).

එමෙන් ම බුදුසමය තුළින් කාන්තාව උදෙසා පිරිනමන ලද ගෞරවනවිත සමාජ ස්ථාවරය ද පිළිබඳ, විග්‍රහයක නිරත වන හෙට්ටිආරච්චි, මෙලෙසින් ද අදහස් දක්වයි;

“බ්‍රාහ්මණ සමාජය නිර්මාණය කළ උත්තමාර්ථය ගැබ් කළ වචනය “බ්‍රහ්ම” යනුයි. බ්‍රහ්ම සංකල්පයෙහි, මිනිසා විසින් අපේක්ෂිත ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණ සමුදාය මුර්තිමත් විය. බුදු රජාණන් වහන්සේ බ්‍රහ්ම නාමයෙන් මව ද පියා ද හඳුන්වා දුන්හ. (බ්‍රහ්මානි මාතා පිතරො) එසේ ම පූර්වාචාර්ය (පුබ්බාවරියා), පූර්වදේවතා (පුබ්බදේවතා) සහ ආහුනෙය්‍යා (ආහුනෙය්‍යා) යන වදන්වලින් ද ඔවුහු හඳුන්වනු ලැබූහ. මෙහි දී විශේෂයෙන් සැලකිය යුත්තේ, ඒ ගෞරවනීය වචනවලින් පිරිමියා මෙන් ම ගැහැනියද හැඳින්වුණු බවයි. එයින් ගම්‍ය වන්නේ, ලිංග භේදයෙන් තොර ව පුද්ගලයාගේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය පිළිගත් බවයි” (හෙට්ටිආරච්චි, 2001, පි.112-113).

ඒ අතර ම ඉහත ඉදිරිපත් ව ඇති, ඉඤානි පෙරේරාගේ සඳහන ද මෙහි ලා තව දුරටත් සාධක සපයයි. විචාරක අදහස් කිහිපයකින් පමණක් වුව මෙලෙසින් තීව්‍ර වන අවබෝධය වෙතින් ප්‍රත්‍යක්ෂ වනුයේ, කාන්තාව පිළිබඳ ව වන බෞද්ධ ස්ථාවරය සර්ව සාධාරණ වන බවකි.

එවැනි වූ මානව ගරුත්වයකින් උපලක්ෂිත වූ සම්බුද්ධ ධර්මය වෙතින් ලද නිරසර පෝෂණය තුළ සිය ජීවන අත්දැකීම් ප්‍රතිනිර්මාණය කළ සිංහල ජනකතාකරුවාගේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය ද බොහෝ දුරට ම ඒ හා සමගාමී වූ බව අදාළ කාල වකවානුව (1910 - 2010) තුළ වූ සිංහල ජනකතා පරිශීලනය කිරීම මගින් තහවුරු විය. මෙලෙස ලද තහවුරුව සනිදර්ශන ව ස්ථුට කිරීමේ කාර්යය යටතේ, ජනකතා කිහිපයකට පමණක් සීමා වීමට ද අදහස් කෙරේ.

ඒ අනුව, හෙන්රි පාකර් විසින් 1910 වර්ෂයේ දී සම්පාදිත, **Village Folk – Tales of Ceylon, Volume One**” කෘතියට සිංහල සංස්කරණයක් ලෙසින් වඤ්ඡු රණසිංහ විසින් 2011 වසර තුළ එළි දක්වන ලද “ලංකාවේ ගැමි ජනකතා ” පළමු වෙළුමෙහි එන, ‘කතාකරන අශ්වයා ’ කතාවෙහි ඇතුළත් ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය මෙහි ප්‍රථම නිදසුන ලෙසින් ඉදිරිපත් කළ හැකි වේ. මේ යටතේ සහාදයා හමුවට ප්‍රවේශ වනුයේ, නුවණින් ආසා වූ සොළුරු ළඳකි. ඒ, පඩිවරයකු වූ සිය පියාගේ නුවණ ද පරදවා ලූ එඩිතර දියණියකි. එනම් මෙහි දී, එක්තරා අනුවණ රජකු වෙසෙන අතර ඔහුගේ අඤාන ගති ස්වභාවය වටහා ගත් රට

වැසියා ඔහුට ගෞරව කිරීමක් වුව නොකරයි. එහෙත් එරජුට සමකාලීන ව විසූ එක් නුවණැති පඬිවරයකු ඔවුන්ගේ ගෞරවාදරයට පාත්‍ර වෙයි. මෙම තත්ත්වය වටහා ගත් රජු උපක්‍රමශීලී ව ඔහු නැසීමේ චේතනාවෙන්, මිනි පිට නොකළ හැකි කාර්යයක් අනිවාර්ය කොට කිරීමට පඬිවරයාට නියම කරයි. ඒ වනාහි තමාගේ සුදු අශ්වයාට කතා කිරීමට ඉගැන්වීමයි. “මෙය කළ හැකි ද? නොහැකි ද?” යන්න පිළිබඳ පිළිතුරු සතියක් ඇතුළත ලබා දීමට ද අණ කරයි. මින් කනස්සල්ලට පත් වන ඔහු උකටලී ව වෙසෙයි. මෙලෙස අසාමාන්‍ය ලෙස කල්පනාකාරී ව සහ අසහනකාරී ව වෙසෙන තම පියා වෙතින් තතු විමසන මෙම දියණිය සිය නුවණෙහි මනීමය විදහා පාමින් රජුගේ අභියෝගය භාර ගනිමින් එය ඉටු කිරීම පිණිස අශ්වයා රැගෙන එන ලෙසට උපදෙස් ලබා දෙයි. මේ යටතේ පඬිවරයාගේ ජීවිත ආරක්‍ෂාව සැලසෙන අතරම අවසන් ප්‍රතිඵලය ලෙස රජුගේ සුදු අශ්වයාගේ නිමිකාරිත්වය ද ඔහු වෙත පැවරේ. ඒ අනුව මෙමගින් තහවුරු වූයේ, කාන්තා විචක්‍ෂණය පිළිබඳ ව වන බෞද්ධ මතයයි. එනම් මේ වූකලී,

“කාන්තාව පහත් මට්ටමකට දමා සැලකීමට බමුණු සමාජය පෙළැඹුණේ ඇ බුද්ධිනීනයැයි ද ආධ්‍යාත්මික ශක්තියෙන් උනන්දු ද වූ පිළිගැනීමක් ද හේතුකොට ගෙන ය. එකල සමාජයේ පැවති මේ මතය ද බුදුසමයෙන් සපුරා බැහැර කරන අයුරු ද ප්‍රකට කරන සිද්ධීන් කිහිපයක් සූත්‍ර පිටකයෙන් හමුවෙයි” (හෙට්ටිආරච්චි, 2001, පි.115).

යන විද්වත් මතයෙන් අවධාරිත වූ බෞද්ධ ප්‍රතිපත්තියට සමගාමී වන ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණයක් සහිත සිංහල ජනකතා සඳහා සනාතන සාධකයක් ද වේ. එහි ම දෙවන කෘතිය වූ, “ලංකාවේ ගැමි ජනකතා ” දෙවන වෙළුමෙහි එන, “ගමරාළගෙ කෙලිපොඩ්ඩ ”, “පටු කටවල් තියෙන බදුන්වලට ලබු ගෙඩි බැස්සවූ හැටි ” සහ එහි තෙවන වෙළුමෙහි අන්තර්ගත “ඇත්ත විදියට ජේන බොරු පහක්” යන ජනකතාවලින් නිරූපිත ස්ත්‍රීය ද බුදුසමයේ ප්‍රශස්ත ඇගයුමට පාත්‍ර වූ ‘බුද්ධිමත් කාන්තාවට’ සාධක සපයයි. එමෙන් ම 2004 වර්ෂයේ දී මහාචාර්ය සුනන්ද මහේන්ද්‍ර විසින් සංස්කරණය කරන ලද “ සිංහල කයිකතන්දර ” කෘතියෙහි එන, “ වෙස් ගත් ගැහැනිය ”, “ මරණ මංවකයේ දී පියා පුතුට දුන් අවවාද”, “ අටවන ජොරා බැට කා ගෙන යයි බේරී ”, යන ජනකතා ද ඒ. පී. ගුණරත්න විසින් 1978 වර්ෂයේ දී එළි දක්වන ලද “ රත්මුතුදූව සහ තවත් ජනකතා ” නම් ජනකතා සංග්‍රහයෙහි පළ වන “නුවණයි - නුහුණයි ”, “ගමරාළගෙ කට ඇති දූව” යන කතා ද, වර්ෂ 2003 දී එස්. විජේසූරිය විසින් සංස්කරණය කරන ලද “ලංකාවේ ජනකතා එකතුව” තුළ වන, “නුවණ”,

“එකට එක”,, “ සොරාගෙ හැටි ”, “ගැනු ගැට”, ඇ කතා ද ඔහුගේ ම “ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනකතා එකතුව - 2”, කෘතියෙහි (2005) පළ වන “යාළුකම”, “ලේලියගේ නුවණ”, “කුමාරියගේ නුවණ”, යන කතා ද ඒ හා සමගාමී වන ජනකතාවලට නිදසුන් සපයයි; සිය නුවණෙහි මහිමයෙන් ඇතැම් විට පුරුෂ පාර්ශ්වය ද අභිභවා ලූ ස්ත්‍රී චරිත, සිංහල ජනකතාකරුවා වෙතින් ප්‍රතිනිර්මාණය වූ බව ස්ඵට කරවයි.

බුදුසමයට අනුව ගෘහ්‍ය ජීවිතයේ දී ස්ත්‍රී. පුරුෂ දෙපාර්ශ්වය සඳහා ම නියම වූ සුවිශේෂ ගුණාංගයක් වනුයේ, අනතිචාරිභාවයයි. මතු දැක්වෙන සඳහන යටතේ තහවුරු වනුයේ ද, එයයි.

“ . . . බුදුසමයට අනුව බටහිර දිසාව ලෙසින්, බිරිඳට සංග්‍රහ කළ යුතු ස්වාමියාගේ එක් යුතු කමකි, අනතිචාරී වීම. එසේ පළමුව ස්වකීය චරිතය ගොඩ නගා ගත් පිරිමියායි, ගැහැනියගෙන් අනතිචාරීබව අපේ ක්‍ෂා කළ යුත්තේ” (හෙට්ටිආරච්චි, 2001, පි.110-111).

සිංහල ජනකතා පරිශීලනය තුළ දෘශ්‍යමාන වූයේ ද එවැනි වූ ධර්මතාවකින් සිය බිරින්දෑවරුන්ගේ විශ්වාසය දිනා ගත් පුරුෂ පාර්ශ්වයකි. එහෙත්, වෙසෙසින් ම සිංහල ජනකතාවේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය විෂයෙහි අධ්‍යයනයක නිරත වන මෙහි දී, අනතිචාරිභාවය සිය ආත්මය කොට ගත් ස්ත්‍රී චරිත ප්‍රතිනිර්මාණය සඳහා හෙළ ජනකතාකරුවා වෙත පැවති නිසර්ග සිද්ධ කලා කෞශල්‍යය පිළිබඳ නිරීක්ෂණය, අපගේ මූලික මෙහෙයුම විය. එහි දී ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වූ සත්‍ය වූයේ, එකී බෞද්ධ ප්‍රතිපදාවෙහි අනවරතයෙන් සැරිසරන කුල කතුන් පිළිබඳ සාධක සිංහල ජනකතාව තුළ සුලභ වන බවකි. එහි ලා එක් සාධකයක් ලෙසින්, පාකර්ගේ, “ලංකාවේ ගැමි ජනකතා ” තෙවන වෙළමෙහි එන, “කුමාරියක් සහ කුමාරයෙක් ගැන කතන්දරයක් ” කතාවෙහි කුමාරියගේ චරිතය දැක්විය හැකි වේ. මෙහි කතා සාරය පරිදි, රූප ශෝභාවෙන් අග තැන් පත් එක්තරා රාජ කුමාරිකාවක වෙසෙන අතර, ඇය විවාහ කොට ගැනුමට රාජ කුමාරවරු කිහිප දෙනෙක් බලාපොරොත්තුවෙන් සිටිති. එහෙත් එක් දක්‍ෂ කුමරුවෙක් තම පියා සතුටු කරවාගෙන (ඇතුන් පස් දෙනකු බරට වස්තුව සපයා ගෙන) ඇය ලබා ගනියි. සතුටින් කල් ගෙවූ මොවුන්ට පසු කාලයේ දී විවිධ කරදර - බාධකවලට මුහුණ පෑමට සිදුවේ; දෙදෙනා දෙතැනක තනි වේ; තනි වූ කුමාරිකාව විවිධ පුද්ගලයන් යටතට පත්වේ. එහෙත් තම ස්වාමියා කෙරෙහි ම බැඳුණු සෙනෙහසින් එකී සෑම පුද්ගලයකු වෙතින් ම උපායශීලී ව තම අනතිචාරිභාවය ආරක්‍ෂාකර ගැනුමට කුමරිය සමත් වෙයි. සිය බුද්ධිය මෙහෙයවා අවසන, තම ස්වාමියා ද සොයා ගන්නා මැය, ඔහු සමග දිවි ඇති තාක්

යහතින් වෙසෙයි. මෙහි ම එන, “ දඹුමොණරයේ කතාන්දරය”, එහි ලා වූ තවද සාධකයකි. ඒ අතර ම යටෝක්ත වූ “ සිංහල කයිකතන්දර ” කෘතියෙහි ඇතුළත්, “කළුඑතනා සහ රජතුමා ”, “ පතිදම් රැකීම” යන කතා සහ “ රන්මුතුදූව සහ තවත් ජනකතා ” හි එන “වනගත රාජකුමාරිකාව ” කතාව වෙතින් සේ ම එවි. එම්. එස්. තුන්දේණිය විසින් 1999 දී සංග්‍රහ කරන ලද “මැදරට ජනකතා” කෘතියෙහි ඇතුළත්, “රජුගේ අදහස ඉටු නොවේ ” යන ජනකතාව මගින් ඉදිරියට පැමිණෙනුයේ ද එවැනි වූ ම ස්ත්‍රීන් කිහිප දෙනෙකි.

එසේ ම, පූජ්‍ය කොස්වත්තේ අරියවිමල හිමියන් විසින් “ඔබ පවුල හා සමාජය ” නමින් 1996 දී පළ කරන කරන ලද කෘතියෙහි විග්‍රහ වන අයුරින් “උපස්ථානය ” සහ “අනුකම්පාව” යන දෙවචනය පිළිබඳ ව සඳහන් කළ හැකි වනුයේ, ඒ කෙරෙහි වූ බුද්ධ භාෂිතය, සමාජය විසින් සාවද්‍ය ව වටහා ගැනීමක නිරත ව ඇති බවයි. ඒ, හෙට්ටිආරච්චි විසින් උපුටා දක්වනු ලබනුයේ, මෙලෙසිනි;

“අඹු - සැම සම්බන්ධතාවේ දී උපස්ථානය කරන්නේ කවද? අනුකම්පාව ලබන්නේ කවද? මෙහි දී සෑම කෙනෙකුම සිතනුයේ, ස්වාමියා බිරිදගේ උපස්ථානය ලබන බවත් බිරිද ස්වාමියාගේ අනුකම්පාව ලබන බවත් විය හැකිය.... එය වැරදිය. සිභාලක සූත්‍රය කොතරම් සුප්‍රකට වුවත් අද ඒ ඉගැන්වීම්වල විශේෂතාවන් කෙරෙහි සැලකිලිමත් වී ඇති බවක් නොපෙනේ. . . . සිභාලක සූත්‍රය දක්වන්නේ ස්වාමියා බිරිදට උපස්ථාන කළ යුතු බවත්, ඒ උපස්ථානය ලබන බිරිද පෙරළා සැමියාට අනුකම්පා කරන බවත් ය (හෙට්ටිආරච්චි, 2001, පි.109-110).

මෙහි දී, “ ස්වාමියා බිරිදට උපස්ථාන කළ යුතුය. බිරිද සැමියාට අනුකම්පා කළ යුතුය. යන්න බිරිද, කාන්තාවක වශයෙන් සම්මානනීය තත්ත්වයක් හඳුනා කරන බව බුදුසමයෙන් පිළිගැනීම ප්‍රකට කිරීමේ එක් ආකාරයක් වන බව ” හෙට්ටිආරච්චිගේ මතයයි (හෙට්ටිආරච්චි, 2001).

සිංහල ජනකතාකරුවාගේ ප්‍රතිභා කෞශල්‍යය වෙතින් ප්‍රතිනිර්මාණය වන ජීවන අත්දැකීම් තුළ, මෙම බෞද්ධ ස්ථාවරය හා සමගාමී ව, බිරිද ස්වාමියාගේ උපස්ථානය ලැබීම ද ස්වාමියා. බිරිදගේ අනුකම්පාව ලැබීම ද තහවුරු කෙරෙන අවස්ථා දුලබ නොවේ. යට සඳහන් “ රන්මුතුදූව සහ තවත් ජනකතා ” හි පළ වන “ අභංකාර රජකුමරිය ” කතාවෙහි එන රාජ දියණියගේ චරිතය වනාහි ස්වාමියාගේ උපස්ථානය ලබන බිරිදක සඳහා වන

ප්‍රකට නිදසුනකි. “ උපස්ථානය ” නම, කායික ව හෝ මානසික ව හෝ සිදු කෙරෙන සත්කාරයකි. මෙහි එළිදැක්වෙනුයේ, එවැනි වූ මානසික සත්කාරයකින් සිය ස්වාමියා කෙරෙන් උපස්ථාන ලබනා බිරිඳකගේ වර්තයකි. මතු දැක්වෙනුයේ, එහි වූ කතා සාරයයි;

ජීවිත යථාර්ථය ග්‍රහණය නොකොට ගත් එක්තරා රාජ දියණියක්, තම රූප මදයෙන් මත් ව අභංකාර ව වෙසෙයි. එහි අවසන් ප්‍රතිඵලය ලෙස ඇය ව සිහන්තකු වෙත පාවා දීමට පිය රජු දිවරයි. මෙය ඇසූ යුව රජු, සිහන්තකු ලෙස වෙස්වළාගෙන එක් ඇය ව ලබා ගනී. ඔහු, ජීවිතයේ යථාර්ථය ක්‍රමානුකූලව ඇය වෙත වටහා දෙයි. ඇය ද තම වැරදි නිවැරදි කොට ගනිමින්, ජීවිතයේ අරුත පසක් කර ගනී; අවසන, නිරභංකාර වූ යහපත් බිරිඳක බවට පත් වෙයි.

එලෙස ම, ස්වාමියා බිරිඳගේ අනුකම්පාව ලැබ සුරක්ෂිත වන අයුරු සිංහල ජනකතාව තුළ ප්‍රතිනිර්මාණය වන අවස්ථවක් සඳහා, “ දඩමස් සම්බලේ කතාව ” නිදර්ශනයක් සේ දැක්විය හැකි වේ. 2005 වසරේ දී ආර්යපාල රත්නායක විසින් සංග්‍රහ කරන ලද, “රත්කැකිරේ කතාව ඇතුළු බින්තැන්නේ ජනකතා” හි පළ වන එහි කතා සාරය දක්වනොත්, එය මතු සඳහන් පරිදි වේ;

දඩමස් සම්බලේවලට ඉතා කැදර සිතක් ඇති එක්තරා පිරිමි දරුවකු, සිය මව දඩමස් සම්බලේ සකසා අවසන් වූ කල, එය සැකසූ වංගෙඩියට හිස දමා ලෙව කැමට පුරුදුව සිටී. තරුණ වයසට පැමිණ, විවාහ වීමෙන් අනතුරුව ද ඔහු මෙම නොමනා කාර්යයෙහි නිරත වේ. එක්තරා දිනක දී ඔහුගේ ඥාතීන් නිවසට පැමිණේ. එදින ද රහසිගත ලෙසින් මෙම පුරුද්දෙහි හැසිරීමට ගොස්, වංගෙඩියෙහි හිස සිරවෙයි. මෙහි දී ඔහු හට සිදු වීමට නියමිත ව තිබූ මහත් අපහාසය අනුකම්පා සහගත සිතින් වළකා ලනුයේ ද ඔහුගේ බිරිඳයි. පසු කාලීන ව එවැනි වූ අප්‍රසන්න ඇබ්බැහිවීම්වලින් වැළකී, ප්‍රසන්න ව පැවතීමට ඔහු වෙත බලපෑ ප්‍රමුඛ සාධකය වූයේ ද ඇයගේ අවවාද-අනුසාසනා සහ සානුකම්පිත මග පෙන්වීමයි.

ඉහත, “ශ්‍රී ලංකාවේ ජනකතා එකතුව - 2”, කෘතියෙහි සඳහන්, “ගමරාළ පාසල් ගීය දා ” කතාවෙහි සාරය වෙතිනුදු පළ වනුයේ, විවිධ දුර්වලතා හෙතුවෙන් සිය පෞරුෂත්වය පලුදු කොට ගත් ස්වාමියකු හට කුළුණුබර බිරිඳක වෙතින් පිරිනැමෙන සානුකම්පිත ප්‍රතිචාරයයි. එහි කතා සාරයට අනුව, අකුරු ශාස්ත්‍රය දැන ගනු තබා පාසලක් නෙත්ග ගැටීමක් වුව නොමැති ව අතිශය අඥාන වූ එක්තරා ගමයකුට, තම බිරිඳගේ පාසල් ක්‍රියාකාරකම් කන වැකීමේ දී, තමාට ද පාසල් යාමට අභිරුචියක් ඇති වේ. මෙහි දී ස්වාමියාගේ කැමැත්තට ඉඩ

සලසන ඇය, ගමෙන් පිටත වූ පන්සලක් වෙත ගොස් අකුරු ශාස්ත්‍රය හැදෑරීමට යෝජනා කරමින් ඊට පසු දින බත් මුළක් ද බැඳ දී ඒ සඳහා අවැසි සහයෝගය ලබා දෙයි. අධ්‍යාපනය ලද යුතු ආකාරය පිළිබඳ ව හෝ අවබෝධයක් නොමැති මොහු කිසිදු විමසීමකින් තොර ව පන්සලට පරමිණ එහි පන්තියෙහි ඉඳ ගනියි. ගමරාළ දුටු පන්සලෙහි ස්වාමීන් වහන්සේ, “කවිද ඔතන?” යි විමසයි. ඒ, “තමාට උගන්වන පාඩමය” යි සිතූ ගමරාළ ද “කවිද ඔතන?” යන්න ම හඬ ගා කිය යි. එය ඇසූ ස්වාමීන් වහන්සේ, “මෙන්න හොරෙක්” යි පවසා ගමරාළ පන්සලෙන් එළවා දමයි. එදිනට පාඩම එතෙකැයි සිතූ ගමරාළ “කවිද ඔතන?”, “මෙන්න හොරෙක් ” යන්න මතක තබා ගනිමින් නිවස බලා පිටත් වෙයි. එදින කැලය මධ්‍යයෙන් නිවස කරා ගමන් කරන අතරෙහි සැඟ පහර වැටී, මග නොපෙනීම හේතුවෙන් ගසකට නැග ගත් ගමරාළ, එහි අතු දෙබලක ඉඳ ගනී. එහි දී නින්දට වැටෙන ඔහු මද වේලාවකින් නින්දෙන් පිබිද දහවල් කාලයෙහි ඉගෙන ගත් දෑ පාඩම් කළ යුතුයැයි සිතමින්, “කවිද ඔතන?, මෙන්න හොරෙක් ” යි හඬ ගා කියයි. එවේලෙහි ගස මුල විවේක ගනිමින් සිටි සොරු කණ්ඩායමක් ඊට බිය වී සොරා ගත් මුදල් ද සියතට ගැනීමට අමතක ව පැන දුවයි. එම කාසි ද රැගෙන තම නිවෙස කරා යන ගමරාළ ඒ තම බිරිඳ අතට දී තමා ඉගෙන ගත් ආකාරය සහ එලෙස ඉගෙන ගැනීමේ වාසි පිළිබඳ ඇය සමග මහත් උපාරුවෙන් පවසයි. නුවණැති කාන්තාවක වූ ඇය සිදු වී ඇති දෙය තත්ත්වාකාරයෙන් අවබෝධ කොට ගනී. එකී අවබෝධය තුළ තම ස්වාමියා හට තව දුරටත් අනුකම්පා කරමින්, ඉදිරියේ දී රුදුරු ලෙස මුහුණ පෑ හැකි අවදානම් සහගත තත්ත්ව වෙනින් ඔහු ව මුදවා ගැනීමේ අටියෙන් මෙසේ ද පවසයි;

“ඕකනේ මං කිව්වෙ, ඉගෙන ගන්න එක කොච්චර ලේසිද කියල. ඒ විතරක් නෙමෙයි වාසියකුත් වුණානෙ. දැන් ඉතිං මීට පස්සේ ආයෙත් ඉස්කෝලෙ නොගියට කමක් නැහැ” (විජේසූරිය, 2005, පි.161).

මේ වූකලී, ඉහත අංක 04 යටතේ විග්‍රහ වන පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය හෙවත් භාවිත විධික්‍රමයේ ඥාන මිමංසාත්මක ප්‍රවේශය තහවුරු කරවන අවස්ථාවකට ද සාධක සපයයි. එනම් මෙවැනි ප්‍රකාශන තුළ සනිටුහන් වනුයේ, කර්තෘකයා කේන්ද්‍ර කොට ගත් සහ කර්තෘකයාගේ ම මනෝමූලිකත්වයට යොමු වූ මානව ප්‍රජාක්‍රමවේදයේ ප්‍රායෝගික සබැඳියාවයි.

තවද එකල සමාජය තුළ, වැන්දඹුවක හෝ අවිවාහක කාන්තාවක සඳහා ගර්භිත සමාජ තත්ත්වයක් පැවතිය ද යම් ස්ත්‍රියක වැන්දඹුවක වීම හෝ අවිවාහක ව විසීම, බුදුසමය තුළ දී

ගර්භාවට කරුණක් නොවීය (හෙට්ටිආරච්චි, 2001). මෙම බෞද්ධ ස්ථාවරය මත සිංහල ජනකතාකරුවා ද කේන්ද්‍රගත වූ බව එවැනි වූ කාන්තා චරිත ඔහු වෙතින් ප්‍රතිනිර්මිත ආකාරය මගින් ප්‍රත්‍යක්ෂ විය. සිංහල ජනකතාව වෙතින් එහිලා දැක් විය හැකි සාධක බොහෝ වෙතත් සංකේප ලේඛනයක් වූ මෙහි දී, ඉන් එක් සාධකයක් පමණක් දැක්වීමට අදහස් කෙරේ. එය නම්, ඩිංගිරි මැණිකේ සේනාරත්න විසින් 2008 වසරේ දී සම්පාදිත, “සිංහල ගැමි ජනකතා - 1 ” කෘතියෙහි පළ වන “මැණිකේ එතනාගේ වාසනාව ” නම් ජනකතාවයි. මෙහි දැක්වෙනුයේ, තම ස්වාමියා අකාලයේ වියෝ වීමෙන් අනතුරු ව අන් සැමියකු නොපතා සිය සිහිති පුතු කෙරෙහි බැඳුණු සෙනෙහසින් ඔහුගේ සුබ සිද්ධිය විෂයෙහි ම කැප වූ උත්තරීතර මවක පිළිබඳ කතාන්තරයකි. “මැණිකේ එතනා” නම් වූ මෙම දිරිය කත, සිය ධෛර්ය සම්පන්නභාවයෙන් ජීවිත අභියෝග ජය ගනිමින් තම පුතු ද යහපත් පුරවැසියකු ලෙස සමාජයට දායාද කරයි. නිසි වයස පැමිණි කල ඔහුට සුදුසු විවාහයක් ද කොට දෙන ඇය, තම පුතුව දක්වන සෙනෙහස ම ලේලියට ද දක්වමින් සතුටින් හා සෙනෙහසින් එනිවසෙහි ම වෙසෙයි. කෙසේ නමුත් කාලය ගෙවී යාම හා සමග ම “මැණිකේ එතනා” ලේලියගේ විවිධ අඩම් තේට්ටම්වලට ගොදුරු වෙයි. එහෙත් ඇය කිසි දිනක එය තම පුතුවට නොඅහවයි. මෙලෙස කාලය ගෙවී යන කල, ඇය පුතු දුර බැහැර ගමනක යෙදී සිටි අතර වාරයෙහි ලේලිය සිය පියාගේ ද උපකාරය ලබා ගෙන “මැණිකේ එතනා” අමු සොහොනක අතරමං කරයි. අමු සොහොනේ දී ඇය දකින සොර මුළුකේ හොල්මනකු' යි ඇය කෙරෙහි උපන් බියෙන්, සොරා ගත් මුදල් සහ සියලු වස්තු අතැර පලා යයි. එකී සියලු සම්පත් ද රැගෙන ඇය නැවත සිය නිවස කරා පැමිණෙයි. එහෙත් ඇය, ලේලිය කෙරෙහි වෛරයක් නූපදවා ගනී; ඇය කළ අධිම ක්‍රියාව අවට සමාජයෙන් පමණක් නොව තම පුතුවගෙන් ද සහවා ගනී; තමාට කිසිදු අවැඩක් නොවූ පරිද්දෙන්, දිවි ඇති තාක් ලෝක පුහිත මාතෘත්වය උදෙසා පූර්වාදර්ශයක් සපයමින් තම පුතු සහ ලේලිය සමගින් සතුටින් වෙසෙයි. මෙලෙස, වැන්දඹුවක වුවත් සකල විධ අභියෝග දිනමින් වාසනාව සහ සෞභාග්‍ය සපිරි ප්‍රසන්න මාතාවක ලෙස “මැණිකේ එතනා” සමාජයේ සම්මානයට පාත්‍ර වෙයි.

එසේ ම, ඉහත අංක 04 හි සඳහන් පරිදි, සිංහල ජනකතාවේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය ආශ්‍රිත ව සමාජ විද්‍යාත්මක පදනමක සිට සිදු කරනු ලබන විස්තරාත්මක පර්යේෂණයක් වන මෙහි දී, දත්ත විශ්ලේෂණ විධික්‍රමයක් ලෙස කෘත්‍යවාදය පදනම් කොට ගෙන ඇත. ඒ අනුව, එකී කෘත්‍යවාදී අර්ථ විශ්ලේෂණය මත පදනම් ව මෙකී කතාවස්තුවෙහි අවස්ථා - සිද්ධි හා චරිත පිළිබඳ විග්‍රහයක නිරත වීමට ද මෙහි දී අභිමත වේ.

ශ්‍රීක සමය දක්වා ඇතට විහිද යන දීර්ඝ ඉතිහාසයක් සහිත මෙම සංකල්පය වෙතින්, සමාජයේ භාවිතාවන්, අදහස්, මතවාද, විශ්වාස, චාරිත්‍ර - චාරිත්‍ර ඇ සකලාංගයන්ගේ නිශ්චිත වූ කාර්යභාරය වශයෙන් සමාජය එකට පවත්වා ගැනීම අර්ථවත් වන බව පිළිගැනේ (උයන්ගොඩ, 2011). එමෙන් ම කෘත්‍යවාදය පිළිබඳ ව දාර්ශනික අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම විෂයෙහි ප්‍රමුඛයා බවට ගෞරවය පිරිනැමෙන බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික බ්‍රිනිස්ලෝ කැස්පර් මැලිනොවිස්කි (ක්‍රි. ව. 1884 – 1942) ගේ සමස්ත පැහැදිලි කිරීම්වල සාරය පරිදි, මානව වර්ගයාගේ සමාජ, ආර්ථික, ආගමික සහ ජීව විද්‍යාත්මක අවශ්‍යතා යහපත් ආකාරයෙන් තෘප්තිමත් කිරීම වනාහි කෘත්‍යවාදය වන බව පැහැදිලි කරුණකි (රත්නායක, 1999). ඒ අනුව, සකල විධ අභියෝග ජය ගත් දිරිය මවක වූ “මැණික් එතනා” පළමු කොට ම තම පුතු, සමාජානුයෝජනය හරහා යහපත් වූ නව සාමාජිකයකු ලෙස සමාජයට දායාද කරමින් කෘත්‍ය පූර්ව අවශ්‍යතාවක් සම්පූර්ණ කරයි. අනතුරු ව, තමාට එරෙහි ලෙස ලේලිය විසින් සිදුකරනු ලබන අතිශය අමානුෂීය ක්‍රියාකාරකම් සිය පුතුවට පමණක් නොව අවට සමාජයට ද රහසක් සේ සහවා නිහඬව ම දරා ගනිමින් සිය පවුල් සංස්ථාවෙහි සමාජ, ආර්ථික, ආගමික සහ ජීව විද්‍යාත්මක අවශ්‍යතා යහපත් ආකාරයෙන් තෘප්තිමත් කිරීමට ඇය දරන සාර්ථක ප්‍රයත්නය තත්ත්වකාරයෙන් නිරූපණය වේ. උක්ත අංක 03 හි ම සඳහන් වන අයුරින්, බෞද්ධ දර්ශනය මත පදනම් ව අර්ථ විශ්ලේෂණය ඔප් නැංවුණු අවස්ථාවක් ලෙසට ද මෙකී සිද්ධි කථනය විද්‍යාර්ථිනට සාධක සපයයි.

බෞද්ධ ස්ථාවරයෙහි ඓශ්වර්යයෙහි ස්වාමීත්වය ස්වාමියා විසින් බිරිඳ වෙත පිරිනැමීමට තරම් සුදුසු විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක ව පැවති බව සිභාලෝවාද සූත්‍රයෙහි එන “ඉස්සරිය වොස්සග්ග” යන අනුශාසනය වෙතින් තහවුරු වේ. ඊට අනුකූල ව ගෘහ ආර්ථිකය මෙහෙයවීමෙහි ප්‍රමුඛතාව සේ ම ස්වාමියා විසින් උපයන ධනය ආරක්‍ෂා කිරීමේ වගකීම, එනම් සොයා සපයා ගන්නා ධනය රැක ගැනීම (සම්භතං අනුරක්ඛති) ද ඇය වෙත පැවරේ. සිංහල ජනකතාකරුවා වෙතින් ප්‍රතිනිර්මාණය වූ ස්ත්‍රීත්වය තුළ මෙවන් ලක්‍ෂණ ද ගැබ් වූ තැන් අප්‍රමාණ වේ. ඉන් එක් අවස්ථාවක් ලෙසට, ඉහතින් අවධාරණය වූ “ශ්‍රී ලංකාවේ ජනකතා එකතුව - 2”, කෘතිය යටතේ පළ වන “ යාළකම ” කතාවෙහි එන ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය ම මෙහි ලා ද දැක්විය හැකි වේ. එහි සඳහන් පරිදි, නුවණින් මද වුවත් වත් පොහොසත්කමින් ආඨාස වූ එක්තරා ගමරාළ කෙනකු වෙසෙන අතර ඔහුගේ බිරිඳ රුවන් පමණක් නොව, නුවණින් ද සරු ව වෙසෙයි. බොහෝ සේ සිත - කය වෙහෙසමින් ගමරාළ උපයා සපයා ගන්නා ධන සම්පත් රිසි සේ භුක්ති විඳීමට හුරු පුරුදු යහළුවන් රැසක් ද ගමරාළට සිටී. අවස්ථාවාදී ලෙස, ගමරාළ රචනා ගනිමින් සිය සිතැඟියා සපුරා ගැනීමට

පමණක් මාන බලන මෙම පිරිස, සම්පත් ඉපැයීමෙහි ලා ගමරාළ විසින් දරනු ලබන පරිශ්‍රමයට කිසිදු දායකත්වයක් ද නොදක්වයි. නුවණ නොමේරූ ඔහුට මෙය නොවැටහුණ ද ඔහුගේ බිරිඳට නම් සක් සුදක් සේ මෙහි පවත්නා අනිසි ස්වභාවය ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ. එබැවින් මෙම තත්වය හැකි පමණ කඩිනමින් නිවැරදි කොට, “සැබවින් ම සත්‍ය මිතුරන් කවුරුන් ද?” යනු සොයා ගැනීම විෂයෙහි ඇය, ගමරාළගේ ද එකඟතාව සහ සහභාගිත්වය මත උපායශීලී මෙහෙයුමක් දියත් කරයි. එහි ප්‍රතිඵල විසින් ඔවුන්ට මුණ ගැසෙනුයේ එවැනි වූ එක් යහළුවකු පමණි. තමා මෙතෙක් අඳුරෙහි සැරිසරන්නාක් සේ ආත්මලාභී ගුණමකු පිරිසකට තමා ඉපැයූ ධනයෙන් අසීමිත ලෙස සංග්‍රහ කිරීමට කටයුතු කිරීම පිළිබඳ කම්පාවට පත් වන ගමරාළ, තම බිරිඳගේ ඥානාන්විත ක්‍රියා කලාපය හේතුවෙන් ලද යථාවබෝධය විෂයෙහි එපමණට ම තෘප්තිමත් වේ.

ඉහතින් සඳහන් කළ ආකාරයට ම මෙම පර්යේෂණයෙහි දත්ත විශ්ලේෂණ කාර්යයෙහි භාවිත තවද විධික්‍රමයක් වූයේ ඥාන මීමංසාව යි. උක්ත කතාවස්තුවෙහි සාරය තුළින් අර්ථවත් වූයේ ද එකී ඥාන මීමංසාවෙහි ප්‍රායෝගික ස්වරූපය ම බැව් අවධාරණය කළ යුතු වේ. ඥාන මීමංසාව හෙවත් ඥානනය පිළිබඳ න්‍යාය වෙතින් අර්ථවත් වනුයේ, දැනුම සඳහා දැනුම ගොඩනැගීමකින් පමණක් නොසෑහී, එම දැනුම යහපත් සමාජ කර්තව්‍යයක් උදෙසා අදාළ කර ගැනීමට පුද්ගලයා වෙත මග පෙන්වීමයි (උයන්ගොඩ, 2011). ඒ අනුව, “යාළකම ” කතාවෙහි නිරූපිත ස්ත්‍රීත්වය වෙතින් ලබා දෙන පණිවිඩය වනුයේ ද එය ම වන බව තහවුරු වේ. එනම් මෙහි දී, ජීවිත ගමනෙහි බාධක ජය ගෙන තම අභිමතාර්ථ සාධනය පිණිස අවැසි වූ යථාර්ථඥානය ගමරාළට ලබා දෙනුයේ ඔහුගේ බිරිඳ විසිනි. එකී ඥාන සම්පාදනය විෂයෙහි ඇය කෙරෙහි සමස්ත සමාජය තුළ ජනනය වනුයේ ද ප්‍රගතිශීලී දෘෂ්ටියක් සේම අතිශය ගෞරවාන්විත හැඟීම් ධාරාවකි. එපමණකුදු නොව, බටහිර ස්ත්‍රීවාදී මතවාදවල ස්ථාපිත වූවන් තුළ පහළවිය හැකි “සිංහල ජනකතාවෙන් නිරූපිත ස්ත්‍රීය පුරුෂෝත්තමවාදයේ පිළිබිඹුවක් ද?” වැනි ගැටලු සඳහා සාධාරණ පිළිතුරු සැපයෙන අයුරු ද එලෙස හේතු - ඵල සබඳතාව මත සමාජගත වන නව දැනුම හරහා මානව සමාජයේ සාම්ප්‍රදායික වූත් අමනෝඥ වූත් ආකල්ප ධාරා යථාර්ථවාදී ව නිරවද්‍ය වන ආකාරය ද ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ. එනම් මේ තුළ සම්පූර්ණත්වයට පත් වනුයේ, සමාජය වෙත නව දැනුමක් සම්පාදනය වීමත් ඉහතින් අවධාරණය වූ අයුරින් ම, එකී නව දැනුම හරවත් සමාජ කෘත්‍යයක් පිණිස අදාළ කර ගැනීමට මානව සමාජය වෙත මග පෙන්වීමත් ය.

තවද බුද්ධ භාෂිතය පරිදි, ගෘහ කටයුතු විෂයෙහි විමසා බලා සංවිධානය කිරීමේ වගකීම් භාරය ස්ත්‍රීය වෙත පැවරෙන අයුරු, උග්ගහ සූත්‍රයේ “කිංකාර පටිස්සාවිනියෝ” යි කෙරෙන සඳහනින් තහවුරු වේ. ඒ අයුරින් ම සිංහල ජනකතාව වෙතින් ඉදිරියට පැමිණෙන බොහෝ ස්ත්‍රීන් මෙකී වගකීම උසුලන අයුරු “ටොක්ක හොයපු කතාව” වැනි ජනකතාවක් මගින් මොනවට පැහැදිලි වේ. ආර්යපාල රත්නායක විසින් 2005 වර්ෂයේ දී එළි දක්වන ලද “රන් කැකිරේ කතාව ඇතුළු බිත්තැන්නේ ජනකතා” කෘතියෙහි පළ වන මේ යටතේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂි ජීවිතයේ යෙදෙන එක්තරා ගම යුවළක් මුණ ගැසේ. අඤාන ව මන්දගාමී තැනැත්තකු වන ගමයා, ගෘහයේ සාමාජිකයකු ලෙසින් නිරූපිත වන අතර එහි ප්‍රධානත්වය උසුලනුයේ, ඤානාන්විත තැනැත්තියක වූ ඔහුගේ බිරිඳයි. ඒ, හුදෙක් ආඥාදායකත්වයක් නොව ගෘහ කළමනාකරණය සහ අවස්ථෝචිත ව විමසා බලා සංවිධානය කළ යුතු කටයුතු විෂයෙහි ඇය ලබා දුන් නායකත්වයේ ස්වරූපය වන බවද පැහැදිලි කරුණකි. ඔවුන් මනා සමගි සන්ධානයෙන් හා කාර්යන් ඉටු කිරීම විෂයෙහි එකඟතාවෙන් කටයුතු කිරීම තුළ ඒ, තහවුරු වේ. එක්තරා දිනක දී සිදුවූ සිද්ධියක් ඇසුරින් ගෘහ කටයුතු විෂයෙහි ඇය සතු දැනුම හා සංවිධාන ශක්තිය වඩාත් තහවුරු වේ. එනම්, ගමයා අතින් ඔහුගේ කැත්ත තුඹසක් තුළට වැටෙයි. එහි දී ඔහු සතු දැනුම පරිදි, කැත්ත පිටතට පැමිණි පසු එය අසුවීමට උගුලක් අටවා ගමයා තම නිවස කරා පැමිණෙයි. මෙවෙලෙහි ඔහුගේ බිරිඳ ඉරිඟු කොටා කුල්ලෙන් කුඩු ගසමින් සිටියි. තමා වීර ක්‍රියාවක් සිදු කළ බව සිතන ගමයා ඒ පිළිබඳ ඇය ඉදිරියේ පාපොච්චාරණය කිරීමක ද නිරත වේ. මෙහි දී තත්ත්වාකාරයෙන් කරුණු අවබෝධ කොට ගත් ඇය තමා කරමින් සිටි කාර්යය ගමයා වෙත භාර දී, තුඹස බිඳ කැත්ත රැගෙන ඒමට පිටත් වෙයි. මේ අතරතුර, තම බිරිඳ කුල්ලට ගසමින් සිටි “ටොක්ක” සොයමින් ගමයා ගෙය දෙවනත් කරයි. කැත්ත රැගෙන ආපසු එන තුරු ද ඔහු එය සොයමින් වෙහෙසෙනු දුටු ඇය විසින්, ඔහු වෙත පැවතිය යුතු ප්‍රායෝගික අවබෝධය අවධි කර ලීමේ අදහසින් ඔහුගේ හිස් මුදුනට “ටොක්ක” ලබා දේ.

සමාලෝචනය හා නිගමනය

බෞද්ධ ස්ථාවරය යටතේ, සකල විධ ක්‍ෂේත්‍ර තුළ ස්ත්‍රීත්වය වෙත ප්‍රදානය වන තිරසාර වූත් ස්වාධීන සහ ගෞරවනීය වූත් ස්ථාවරය අත්‍යයන්තයෙන් ග්‍රහණය කොට ගත් සිංහල ජනකාකරුවා ගේ අත්දැකීම් ප්‍රතිරූපණය, ඒ හා සමගාමී වූ අයුරු ප්‍රකට කරවන තැන් සුලබ වූව ද ඉහතින් ද අවධාරිත පරිදි සංක්‍ෂිප්ත වූ විද්‍යාත්මක ලේඛනයක් වූ මේ යටතෙහි ඉන් කිහිපයක් පමණක් සාධක සහිත ව තහවුරු කොට ඇත. ඒ සමග ම, පුරුෂෝත්තමවාදී න්‍යායික දැක්මට අනුකූල වූ අවස්ථා - සිද්ධි නිරූපණයක් හෝ ඒ හා සබැඳුණු වරිත

ක්‍රියාකාරිත්වයක් මෙහි නොදක්නා ලද අයුරු ද මනා ව පැහැදිලි වේ. එපමණක් ද නොව, කෘත්‍යවාදය, ඥාන මීමංසාව, බෞද්ධ දර්ශනය සහ මානව ප්‍රජා ක්‍රමවේදය හරහා අදාළ ප්‍රස්තුතය සමාජ විද්‍යාත්මක ව යථාර්ථවා දී වන අයුරු ද ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වේ.

ඒ අනුව, “සිංහල ජනකතාවෙන් නිරූපිත ස්ත්‍රීය, කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ මතය සනාත කරව යි.” යන විද්‍යාත්මක කල්පිතය හේතු - එල සබැඳියාව මත සනිදර්ශන ව සනාථ වන බවට පමණක් නොව, බටහිර ස්ත්‍රීවාදී වින්තනය මත ක්‍රියාත්මක වුවනට තම අන්තගාමී මත වාද යථාර්ථවාදී ව නිරවද්‍ය කොට ගැනුමට අවැසි වූ ඥාන සම්පාදනය ද මෙමගින් සම්පූර්ණ වන බවට නිගමනය කළ හැකි වේ.

විමර්ශන ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

අමරසේකර, දයා. (2005). *බුදු දහම සහ සමාජය. සමාජ විද්‍යාත්මක මතවාද. ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ.*

උයන්ගොඩ, ජයදේව. (2011). *සමාජීය විද්‍යා පර්යේෂණ යෝජනාවලියක් ලිවීම. සමාජවිද්‍යායින්ගේ සංගමය.*

කරුණාතිලක, කේ. (1991). *සමාජ විද්‍යා න්‍යාය. මාලිංග ප්‍රකාශකයෝ*

කළහේ, කීර්ති. (2000). *ජනකතා පුරාණය. එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.*

කුමාරසිවාමි, ආනන්ද. (1994). *මධ්‍යකාලීන සිංහල කලා. ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුව.*

ගුණරත්න, ඒ. පී. (1966). *සිංහල කටන්දර. සූරිය ප්‍රකාශකයෝ.*

ගුණරත්න, ඒ. පී. (1978). *රන්මුතු දූව සහ තවත් ජනකතා. ප්‍රදීප ප්‍රකාශකයෝ.*

ගුණසේකර, බන්දුසේන. (2000). *දෙස් විදෙස් ජනකතා. දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම.*

තුන්දෙණිය, එච්. එම්. එස්. (2000). *හෙළ ජනකතා. හන්දෙස්ස, උඩුනුවර සාහිත්‍ය සංගමය.*

දනන්සූරිය, ජීනදාස. (2002). *ජනශ්‍රීති අධ්‍යයනය. එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.*

දනන්සූරිය, ජීනදාස. (2004). *සම්ප්‍රදාය හා සංස්කෘතික හර. එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.*

පෙරේරා, ඉඤානි. (2000). *කාන්තාව හා බුදු සමය. එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.*

මුණසිංහ, ඉඤානි. (1998). පැරණි ලක්දිව කාන්තාව. ශ්‍රී දේවී ප්‍රින්ටර්ස්.

රණසිංහ, චන්ද්‍ර ශ්‍රී. (2013). ශ්‍රී ලංකාවේ ගැමි ජනකතා. තෙවන වෙළුම. එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

රත්නපාල, නන්දසේන. (1995). ජනශූන්‍ය විද්‍යාව. සුභද්‍රා මුද්‍රණාලය.

රත්නායක, අබේ. (1999). සමාජ විද්‍යා, මානව විද්‍යා න්‍යාය. ප්‍රින්ටෙක් මුද්‍රණාලය.

රත්නායක, ආරියපාල. (2005). රන්කැකිරේ කතාව ඇතුළු බින්නැන්නේ ජනකතා. සෙනරත් ප්‍රකාශන.

ලියනගේ, සෝමසිරි. (2003). නිස්කබලට ආලය කිරීම සහ වෙනත් සියම් ජනකතා. විජේසූරිය ග්‍රන්ථ කේන්ද්‍රය.

විජේවර්ධන, පරාක්‍රම. ඇස්. (2013). මැලේසියානු ජනකතා. එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

විජේසූරිය, එස්. (2003). ශ්‍රී ලංකාවේ ජන ජනකතා එකතුව. සහභාගිත්ව සංවර්ධන පර්ෂදය.

විජේසූරිය, එස්. (2005). ශ්‍රී ලංකාවේ ජනකතා එකතුව-2. සහභාගිත්ව සංවර්ධන පර්ෂදය.

විජේසේකර, නන්දදේව. (1969). ලංකා ජනනාව. ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

විමලඤාන හිමි, වල්පොළ. (2000). බුරුම ජනකතා-1. එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

වීරසූරිය, ගුණසිරි. (2006). සිංහල සමාජය හා සංස්කෘතිය. ආරිය ප්‍රකාශකයෝ.

සපරමාදු, රූපා. (2003). සිංහල ගැහැණිය. තිසර ප්‍රකාශකයෝ.

සේනාරත්න, ඩී.ගීරි මැණිකේ. (1996). සිංහල ගැමි ජනකතා- 2. එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

හෙට්ටිආරච්චි, ධර්මසේන. (2001). බෞද්ධ සමාජ විද්‍යා ප්‍රවේශය. දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම.

හේමන්ත කුමාර, එන්. ඩී. ජී. ඒ. (2002). සමාජ විද්‍යාවේ මූලික සංකල්ප, න්‍යාය හා ක්‍රමවේදය. විජේසූරිය ග්‍රන්ථ කේන්ද්‍රය.

හේරත්, ජයතිලක. (2013). සන්කෝරලේ අප්‍රකට ජනකතා. ෆාස්ට් පබ්ලිෂින් (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්.

හේවගේ, ජිනදාස. (2009). *කුමාරිකාවන් දොළොස් දෙනාගේ රහස්*. සූරිය ප්‍රකාශකයෝ.

ධර්මසිරි, ශ්‍රියා. (1984). හෙළ චිත්තාව හා මතු පරපුර. *කාන්තාව හා ආරක්‍ෂාව*, 24, 25.

Engels, F. (1969). *The Origin of the family, Private Property and the State*.
Lawrence & Wishart.

Parker, H. (1910). *Village folk– tales of Ceylon, volume one*. Tisara Prakshakayo.

Article	Page
<i>Editorial</i>	
Impact of complaint management process on customer loyalty <i>Sirisena A.B.</i>	i-xiii
Effect of diets containing medicinal plant ingredients on growth performance of red tilapia <i>Guruge W.A.H.P and Nishshanka K.M</i>	1-15
ශ්‍රී ලංකාවේ දැරිදුතාව පිටුදැකීමේ දී සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන්හි කාර්යයභාරය විභවතා සහ ගැටලු පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් <i>සරත් එච්. කේ., අනපන්තු ඩී. සහ සුමනරත්න ඩී. එම්.</i>	16-57
ශ්‍රී ලංකාවේ තරුණ - මහලු වයස් කාණ්ඩයේ ජනතාවට එලදායි වියපත් වීමක් සඳහා පවතින අවස්ථා හා අභියෝග <i>සමන් උදය කාන්ත කේ.කේ., ඩර්වින් එස්.කේ. සහ හේවගේ අනුෂා</i>	58-116
කාන්තාව පිළිබඳ බෞද්ධ ස්ථාවරය, පුරුෂෝත්තම වාදය, සහ සිංහල ජන කතාවේ ස්ත්‍රීත්ව නිරූපණය පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් <i>විජයන්ති මල්ලිකා පනන්ගලගෙයි, අමරසිංහ සරත් සහ කහඳගමගේ සන්ධ්‍යා</i>	117-143

